Lars Saabye Christensen
Vizionare
UNIVERS

Lars Saabye Christensen

Vizionare

Traducere și note de
Sanda Tomescu Baciu

UNIVERS
2014

Traducere apărută cu sprijinul acordat de NORLA
(Norwegian Literature Abroad)
Oslo

LARS SAABYE CHRISTENSEN
VISNING
© CAPPELEN DAMM AS, 2009
© Editura UNIVERS, 2014, pentru prezenta traducere

www.edituraunivers.ro

Redactor: Diana Crupenschi
Corector: Irinel Antoniu
Tehnoredactor: Constantin Niță
Coperta foto: Ingimage

ISBN ePUB: 978-606-8631-51-6
ISBN Print: 978-606-8543-89-5

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Somebody must have an orphanage for all the things that nobody wants anymore

TOM WAITS

I

După ce am trăit împreună patru ani și pe deasupra și în același apartament, iar patru ani însemnau o groază de timp pe vremea aceea, apartamentul a început să nu ne mai placă, sau poate, mai bine zis, nouă începuse să nu ne mai placă unul de altul și ne prefăceam că vina era a apartamentului, și nu a noastră. Sau poate că doar eu gândeam așa, pur și simplu nu mai știu exact, dar de fapt Cathrin a deschis vorba, asta pot s-o spun cu certitudine. Tot ce s-a întâmplat mai apoi îmi este neclar, dar chiar asta am să-ncerc să povestesc, ce s-a întâmplat mai apoi. Nu am nimic altceva de făcut în mod special decât să aștept. Voi fi mereu în așteptare. Din când în când îl ajut pe tata, dacă e nevoie, dar nu se întâmplă prea des. Cel mai adesea stau la fereastră, în vechea mea odaie de la etaj, printre broderiile mamei, în fosta mea cameră care nu mai e a mea. Când privesc afară, pădurea se apropie, mai întunecată și mai deasă ca niciodată, până când mă împresoară, da, așa este, am avut dreptate, pădurea chiar se apropie, se apropie tot mai mult.

Așadar așa a-nceput totul, pur și simplu:

— Ai chef să mergem la vizionări azi? a propus Cathrin.

Era duminică, septembrie, trecuse deja de ora unsprezece, mai bine zis era aproape douăsprezece, obișnuiam să dormim până târziu duminica, și nu pentru că ne-am fi spetit trezindu-ne cu noaptea-n cap în restul săptămânii, ca să spun așa, ci pentru că obișnuiam să mergem la un chef în seara de dinainte, nu-mi amintesc exact ce fel de chef, cu ce ocazie, unde sau cu cine, dar oricum n-are nici o importanță, ci doar că toate durau până târziu, căci toate petrecerile astea, toți oamenii ăștia, toată chestiile astea sofisticate, sarabanda și jocul sunt totuna atunci când încerc să le deosebesc, evenimentele devin lipsite de sens, sau poate că vara era cea pe care o sărbătoream, celebram terminarea ei, venirea toamnei, ploaia sau soarele, nu era niciodată greu să găsești un pretext sau vreo scuză, indiferent care, doar ca să chefuiești.

— De ce? am întrebat-o.

Cathrin m-a țintuit cu privirea, pentru o clipă, dojenitoare, poate chiar iritată, iar în acel moment nu mai părea a fi ea însăși, mai bine zis, nu mai era cea pe care credeam eu că o cunosc, și mi-am închipuit că așa va arăta la bătrânețe, așa cum ședea acolo, cu o figură devastată, ca după o mult prea lungă noapte de sex întâmplător, când vine clipa în care unul dintre protagoniști trebuie să dispară de bunăvoie pentru a evita un final penibil, depinde cine se află în deplasare, măcar dacă ar fi fost vorba de

acel gen de relație, ceea ce însă nu era cazul nostru, patru ani, repet, sub același acoperiș, poate că era mai mult, cu mult mai mult, drace, aproape că stabiliserăm un record în cercurile noastre, era prin urmare ceva serios, iar tot ce era serios ne înspăimânta de moarte.

— De ce? s-a mulțumit ea să repete.

S-o spunem pe șleau că nu mai aveam același POV[1]. N-aveam habar cum putea ea să vadă lucrurile. Iar ea nu-și putea închipui cum le puteam vedea eu. La început îi puneam tot felul de întrebări, de pildă: Care-i POV-ul tău astăzi? Ea nu înțelegea ce vreau să spun și trebuia să-i explic. Îmi plăcea asta, mă făcea să mă simt deștept: Nu pricepi? POV este ceea ce vede aparatul de filmat, punctul de vedere într-un film, de exemplu Audrey Hepburn când se uită la pisică în *Breakfast at Tiffany's*, nu-i așa?

Ședeam în bucătărie, mahmuri, în halat de casă, fiecare cufundat în POV-ul său, într-o mahmureală răcoroasă și tăcută care, după părerea mea, trebuie savurată acasă, eventual la micul dejun, iar duminicile micul nostru dejun consta doar din suc de portocale și piersici stoarse, *bellini* fără vodcă, micile fibre de fructe care zăboveau pe limbă, fructul transparent, iar scena aceasta, cu noi doi, cuplul însuși, eu și Cathrin, la masa mare de bucătărie, putea aduce cu un început destul de frumos de duminică de la care, oricum, nu ai așteptări prea mari, eram invitați la masă de părinții lui Cathrin la ora patru și pe deasupra îi mai venise acum și ideea aia fixă care, după cum avea să se dovedească, a distrus totul pentru noi, ba nu, nu pentru noi, ne-a distrus chiar pe noi.

M-am aplecat peste masă și i-am simțit răsuflarea caldă, emanând nu doar din gura ei, ci din tot trupul, și această suflare, această mireasmă a pielii, mă excita de obicei, ca și în acest moment, dar ea s-a retras.

— Nu te simți bine aici? am întrebat-o.

— Nu-i vorba despre asta.

— Atunci ce-i?

A ridicat din umeri.

— În orice caz, nu-mi place de tine când întrebi prea multe.

Am auzit poștașul afară la intrare, pașii lui obosiți pe trepte, ziarul *Aftenposten* aruncat pe covorașul de la ușă. În toamna aceea toate se întâmplau prea târziu, sau doar veneau cu întârziere, ca și cum am fi fost împietriți, în repaus, și cred că în fond ne complăceam, era o consolare. Cathrin a adus ziarul voluminos, a desprins fasciculul cu anunțuri imobiliare și mi-a dat mie restul, de parcă mi-ar fi făcut un serviciu, să fiu eu primul care ia ziarul, atât doar că nu mă interesau în mod deosebit știrile, cultura, sportul, reclamele care îmi produceau doar lehamite, mai ales cultura, mai ales filmul, astfel încât îmi făurisem un sistem propriu ca

să rezist, și anume, exact ca la universitate, unde unu este scorul cel mai bun la zaruri, iar șase înseamnă picat[2]. La nevoie aș fi putut să citesc anunțurile mortuare și să mă amuz cu ele o vreme, cu versurile caraghioase care se repetă mereu, *o mână ocupată a adormit*, nu-i așa, *vântul șuieră printre ramuri*, asemenea glumelor răsuflate pe care le descopeream în dulciurile cu răvașe din copilăria noastră, dar n-aveam chef nici de anunțurile mortuare, pentru că nu dădeam peste nici un nume cunoscut, așa că am rămas așa pe scaun privind-o pe Cathrin cum sorbea din *bellini*-ul nostru vâscos și rozaliu, fără vodcă, în timp ce citea anunțurile imobiliare, contrariul anunțurilor mortuare, căci dacă prin primele îți faci intrarea, prin celelalte îți faci ieșirea, căci așa stau lucrurile, și m-a surprins iarăși faptul că ea nu mai era ea însăși, anume cea pe care credeam eu că o cunosc mai bine ca oricare altul, întinerise brusc, mi s-a părut că semăna cu fetița care fusese ea înainte s-o fi cunoscut eu, chiar așa trebuie să fi arătat înainte să apar eu în viața ei, și să fiu al dracului dacă nu savuram această imagine în care intra tot ceea ce pierdusem și câștigasem în cele din urmă, dar și ceea ce în curând aveam să pierd, fără să am, totuși, puterea de a prezice viitorul.

— Vrei să-ți torn puțină vodcă peste suc? am întrebat-o.

— Trebuie să fim la mama și tata la ora patru, a zis.

Până și marele *voice-over* a amuțit.

O cunoscusem din întâmplare pe Cath după o demonstrație în centru, ceva legat de războiul din Golf și furtuna în deșert, noi continuam să protestăm împotriva războiului din Golf, dacă mi-aduc bine aminte, chiar dacă se terminase de mult; credeam că ne găsiserăm și noi Vietnamul nostru, în jurul căruia să ne-adunăm ca în jurul unui foc de tabără în beznă, căci zidul Berlinului nu ne mai era de-ajuns, vândut deja ca suveniruri, piatră de piatră, bucată cu bucată; aveam nevoie de mai mult, voiam să ne lăsăm cuprinși de o revoltă justificată, să ne lăsăm pradă sloganurilor, furiei, demonstrațiilor populare, considerând, pur și simplu, că ni se cuvine, dintr-un motiv sau altul, fără însă să fi meritat nimic din toate astea, după părerea mea. Singurul neajuns era doar că Saddam, printre altele, mai gazase câteva mii de kurzi, executase fotbaliștii care pierduseră campionatele de fotbal, pornise un război împotriva Iranului ce costase câteva milioane de vieți, în mare parte copii cu cheia de plastic a paradisului atârnată de gât, și în cele din urmă alesese, în schimb, să invadeze țara de jucărie, Kuweitul, așa că nu era atât de simplu să-i ții partea, să zicem că noi nu-i atârnaserăm poza lui Saddam pe perete, nici nu purtam insigne cu Saddam la reverul hainei și nici nu trăgeam cu pușca în aer. În curând nici nu mai puteai distinge o

linie reală a frontului, doar deruta. Dar ne consolam cu ideea că noi ne opuneam războiului, oricărui fel de război; demonstram împotriva războiului ca atare, eram, să fiu al naibii, principiali, nu-i așa, eram pacifiști în numele altora, cu alte cuvinte, niște norvegieni idealiști, buni ca toți ceilalți, buni în sine, doar războiul era rău, nu mai era nimic de zis despre asta, și ne mulțumeam cu-atât, dar cei mai încăpățânați dintre noi, aceia care urau America, cu adevărat urau America, așa cum unii copii pot să-și urască părinții și totuși să accepte cu bucurie și seninătate moștenirea pe care aceștia le-o lasă, susțineau că atacul american este de vină pentru moartea regelui Olav[3]. Da, America avea pe conștiință moartea iubitului monarh norvegian. Am participat la demonstrație împreună cu câțiva prieteni pe care nu-i mai cunosc sau pe care nu mai doresc să-i știu în preajma mea sau să le cunosc numele, cum ar fi Aksel, Robert și Bent și, desigur, multe alte nume. Apoi am luat o bere și încă ceva pe lângă la Celsius, demonstrația era de fapt un ocol ca să ajungem la Celsius. Asta se întâmpla tot toamna, în luna septembrie, când încă se putea sta afară. Soarele își făcea ultima rundă. Când eram copil îmi plăcea mult expresia asta: *Indian summer*[4]. Mama obișnuia s-o repete. *Indian summer*. Ne simțeam bine atâta timp cât dura. Aparțineam unei generații care era între două lumi și nu avea nici un reper. Cu alte cuvinte, ne născuserăm la sfârșitul supraestimatului deceniu șase, războiul mondial al părinților noștri, la naiba, eram sătui să tot auzim despre națiunile înlăcrimate, iar mișcarea *punk* trecuse pe lângă noi neobservată, cu băieți și fete ca un cârd de cocoși și găini cu picioare scurte, îmbrăcați în negru și cu *piercings* în limbă, trebuia să ne mulțumim cu Duran Duran, A-ha, nimic de rău de zis, nici o vorbă rea, și cu câteva resturi prăfuite din anii șaptezeci ori cu colecția confuză de discuri a părinților, Cliff Richard și Greatful Dead, un amestec de ulei de pește cu narcotice, ecologie și droguri, prin urmare, nu-i de mirare că am ieșit așa, în afară de cazul în care ne ducea mintea să-i descoperim, de unii singuri, pe la doișpe ani, pe Tom Waits, The Smiths sau Nick Cave, căci tare ne mai plăcea să facem pe deștepții. De Bruce Springsteen nici nu mai catadicsesc să amintesc. Un singur lucru ne mai rămăsese la o adică: jocul. Am făcut din joc crezul nostru, iar singura poruncă înscrisă pe tablele legilor noastre era: *Să nu te plictisești.* De asta ne temeam cel mai tare. Nu doream să ne maturizăm. Nu voiam să ajungem până la miezul lucrurilor. Voiam să rămânem doar la suprafața lor. Era suficient de profund pentru noi. Te poți îneca și într-o cană de ceai, nu-i așa? Nu voiam să murim, cel puțin nu încă. Și acolo, la Celsius, în toamna lui 1991, am zărit-o întâia dată pe Cathrin, adică la început am remarcat cercelul ei, avea doar unul singur, în lobul urechii

stângi, chihlimbar, în lumina care cădea pe masa ei bijuteria părea transparentă, un obiect de aramă fluidă. Apoi, încet, dar sigur, am privit-o pe ea toată. Stătea împreună cu câteva prietene, vreo patru-cinci, cred, n-are importanță cum le chema, Iselin, Nina, Vivi, erau destul de gălăgioase și puse pe râs, toată gașca râdea din orice, fetele făcuseră deja o petrecere mai înainte[5], erau amețite și părul le intra în paharele cu vin alb, dar Cath a fost prima pe care am observat-o, sau poate să fi fost cercelul ei, se întâmplă uneori ca anumite femei să-mi capteze toată atenția chiar înainte de a le fi văzut, simt doar că sunt în preajmă ca și cum ar fi niște magneți, iar eu și toate simțurile mele suntem atrași asemenea piliturii de fier, fără ca eu să mă pot opune. Cath era un astfel de magnet, avea părul negru, strâns în așa fel încât gâtul lung și mlădios rămânea la vedere, avea ceva androgin în înfățișare, era elegantă și inteligentă, mi-am închipuit eu, dar și fragilă, îmi amintea de cineva, de Audrey Hepburn în *Breakfast at Tiffany's,* și am rămas așa fixând-o cu privirea, amețit și înfierbântat în același timp până când a simțit și ea că nu-mi luam ochii de la ea, s-a întors spre mine, a ridicat paharul cu vin, ca și cum se așteptase la asta, lăsându-mă s-o privesc, să mă bucur de ea, iar eu am ridicat halba de bere, un bărbat politicos prins asupra faptului, nu-i așa, am închinat deci, după care ea mi-a întors spatele râzând de ceva, poate de mine, se prea poate; mai târziu în aceeași seară am stabilit un oarecare contact între mese, adică masa bărbaților și masa femeilor, o manevră diplomatică simplă, am mai comandat vin alb pentru ele, mai bine zis mai mult decât suficient pentru noi toți, cu ajutorul unui mesaj scris pe un șervețel, *din partea a patru admiratori secreți, în cazul în care vreți mai mult voice-over?* Nu eram prea discreți, iar doamnele, care aveau deja parte de destul *voice-over*, nu s-au lăsat rugate de două ori. M-am așezat lângă Cath. Terminase școala de publicitate Westerdahl cu un an în urmă. I-am spus că scriu scenarii de filme. Ea văzuse filme al căror scenariu îl scrisesem eu? Încă nu, am spus, destul de evaziv și misterios. Nu eram deci prea străini unul de celălalt. Vorbeam aceeași limbă, ca să spunem așa, ne exprimam prin imagini, oricum ne înțelegeam unul pe celălalt. S-a dovedit că era ziua ei. Asta sărbătoreau. Împlinea douăzeci și doi de ani. O vârstă destul de frumoasă. Încă mai ai timp. Nu trebuie să te hotărăști mâine. Deci mai mult vin alb. Despre ce-am vorbit? Am amintit în treacăt că participaserăm la demonstrație, ceea ce cu siguranță a făcut impresie asupra doamnelor, aproape că se simțeau vinovate, asta și fusese intenția, citadela fusese aproape cucerită, și mai apoi careva a adus vorba despre *Versetele satanice*, mi-amintesc, dar nu am fost eu acela, să insulți peste un miliard de musulmani în același timp, asta impunea respect, chiar dădea

o lecție industriei de publicitate, o oportunitate fantastică, mai întâi să insulți un miliard de musulmani și apoi să le captezi toată atenția, după aceea fără îndoială că devii un produs care poate fi vândut. Ce poți oare să vinzi unui miliard de musulmani? Să fi fost Cath cea care a spus asta? La plecare am mers împreună acasă la mine. Aveam o garsonieră închiriată în apropiere de Vestre Aker. Cel mai bun lucru pe care pot spune că-l avea era priveliștea care se vedea de la fereastră. Când toate frunzele se scuturau din copaci, se putea zări o fâșie din fiord. Cel mai rău lucru era tot priveliștea. Tot timpul anului puteam vedea de la fereastră cimitirul de lângă spital. Îți place POV-ul? am întrebat-o pe Cath, care stătea la fereastră, și atunci s-a întors spre mine. POV-ul? Da. Îți place ce vezi? S-a uitat la mine, OK, a zis. Dar ție? Îți place POV-ul tău? Mai ales dacă te apropii de mine, i-am zis. Nu ești prea centrată. Așa, da. Bine. Așa vorbești mereu? Cu POV și *voice-over*? Nu, doar din când în când. Patul era, totuși, destul de lat. Cath avea un repertoriu neobișnuit. Deocamdată nu mai spun nimic despre chestia asta. Ne-am jucat împreună tot restul toamnei și toată iarna. Mi-amintesc că râdeam destul de mult, fără să știm exact însă de ce râdeam. Jocul se numea „cald, și mai cald“. Așa îl botezaserăm. În vara următoare m-am mutat în apartamentul ei imens pe care-l primise de la părinți, mai sus pe Ullevålsveien, nu departe de St. Hanshaugen. Acum stătea și citea anunțurile imobiliare la micul dejun. Și-mi amintesc și ce sărbătoriserăm cu o seară înainte, sau în aceeași noapte. Ziua ei de naștere, desigur. Fuseserăm din nou la Celsius. De data aceasta am stat înăuntru, lângă șemineu. Împlinise douăzeci și șapte de ani. O vârstă capricioasă. E ca un opritor de viteză. Fie apeși pe pedala de accelerație, fie frânezi. Cam atunci apare panica. Ești mai aproape de treizeci decât de douăzeci. Eu eram ceva mai în vârstă. Nu cu mult mai în vârstă. Dar tot intrasem în panică. Devenisem brusc terifiat.

— Te plictisești? am întrebat.

Cathrin m-a privit țintă. Rostisem cuvintele interzise, te plictisești, la fel de bine aș fi putut s-o întreb: Ești moartă?

— Iarăși faci asta.

— Ce anume?

— Întrebi prea multe.

Am privit în altă parte.

— Am întrebat doar, am spus.

— Chiar asta e.

— *Sorry*. Nu se va repeta.

— Ai putea să-mi aduci foarfeca?

I-am dat foarfeca pe care am găsit-o în sertarul din spatele meu și

exact în clipa aceea lumina a trecut prin geamul care dădea spre sud, atingând foarfeca, iar cele două lame ascuțite au strălucit ca argintul în mâna ei subțire, iar această imagine, lumina și foarfeca strălucitoare, mâna ei, mi s-au întipărit adânc în memorie, iar când mă gândesc din nou la acea toamnă când toate întâmplările au decurs precipitat una dintr-alta, conform unui imposibil tipar secret, această imagine, cicatricea toamnei, este singura care îmi apare acum limpede în amintire, pentru că tot ce s-a întâmplat se petrecuse deja înainte și după acest moment, cu alte cuvinte, era deja mult prea târziu.

— Frumos, am șoptit.

— Ce-ai spus?

— Nimic, las-o baltă.

M-am întors spre fereastră. O umbră luneca încet de-a lungul peretelui, lăsând bucătăria într-un fel de obscuritate. Ustensilele strălucitoare, cuțitele din stativul de pe masă, storcătorul de fructe, foarfeca, toate și-au pierdut orice strălucire, devenind aproape negre, așa mi s-a părut mie. Am auzit-o pe Cathrin cum începuse să decupeze hârtia, cu tăieturi rapide, a decupat trei anunțuri și a citit cu voce tare unul dintre ele:

– 140 de metri pătrați, etajul doi, două băi, o terasă, zonă liniștită, 3,9 milioane, ghici unde e?

Și atunci am înțeles că acesta era noul joc, se numea *vizionare*.

— E în Frognerveien, am spus.

Cathrin a oftat.

— Ce? Frognerveien e o zonă liniștită?

— Pe strada Niels Juel, am încercat eu.

— Fierbinte!

— Elisenbergveien.

Cathrin a venit spre mine ocolind masa și m-a sărutat. Așa era ea, acum devenise brusc docilă și blândă, era când jucăușă, când îmbufnată, probabil că asta i se trăgea din copilăria petrecută în Vinderen[6], când obținea tot timpul ceea ce-și dorea, iar dacă nu primea exact ce voia, se îmbufna și tot obținea ce voia până la urmă; iar eu mă simțeam asemenea unui copil care era lăudat, iar mult mai grav e că iubeam acea laudă, îmi doream ca ea să mă laude tot timpul ca să nu fie nici un dubiu că eu eram cel pe care îl voia.

— Prindem trei vizionări de locuințe înainte de masa de prânz, a spus.

S-a dus în baie, iar eu m-am luat după ea, chiar în spatele ei, străbătând camerele înalte, și mi-a trecut prin cap un gând potrivnic și

înfricoșător, la care nu mă mai gândisem deloc înainte, că apartamentul era al ei, că eu eram cel care se mutase aici, fără certificat de căsătorie, fără verighete, fără nici un contract, eram pur și simplu concubini. Noi, sau mai bine zis eu, eram de bună credință. Dacă ea voia să se mute altundeva, era la latitudinea ei, întrebarea era, prin urmare, dacă mai avea chef să mă ducă în cârcă, banii nu erau punctul meu forte, așa că nu prea aveam ce oferi. Aș putea spune cam așa, că trăiam pe spinarea ei și asta înseamnă, la urma urmei, că trăiam din mila ei, iar pe un bărbat chestia asta îl macină. Mă gândeam: Cathrin a împlinit douăzeci și șapte de ani și nu e de glumă, fir-ar să fie. S-a dezbrăcat, adică a lăsat să-i cadă halatul, poate puțin cam studiat, i-a lunecat ușor de pe umeri, de-a lungul spatelui, știa desigur că mă aflam chiar în spatele ei, totul aducea cu o scenă dintr-un film, sau poate dintr-o reclamă, probabil că da, era oricum goală pe sub halat, iar eu am atins-o cu grijă cu mâna pe șold, simțindu-i conturul tare sub degete.

— Ai slăbit, am spus.

— Bine.

Mi-ar fi plăcut să petrecem împreună un timp sub duș, așa că nu i-am dat drumul, dar ea voia să fie lăsată în pace și mi-a împins mâna deoparte fără s-o atingă.

— Mai târziu, a șoptit Cathrin.

— Mai târziu? Când?

— Mai târziu, dragule. Așteaptă puțin.

Nu a mai spus nimic înainte să dispară în baie închizând ușa în urma ei, iar eu n-am reușit să-mi dau seama dacă era o promisiune sau doar o prevestire proastă, dacă era jucăușă sau doar morocănoasă într-un mod politicos, dar expeditiv.

M-am întors la bucătărie, am pus foarfeca neagră în sertar, mi-am turnat un strop de vodcă în restul de *bellini* și am rămas acolo, în picioare, bând alcool înainte de ora douăsprezece, într-o zi de duminică, în timp ce priveam cele trei anunțuri pe care le decupase, apartamentele de pe străzile Elisenbergveien, Niels Juel și Thomas Heftye, cel mai scump apartament fiind evaluat la 5,1 milioane, numai vederea acestei cifre îmi provoca neliniște, așa că mi-am mai turnat un *drink* înainte ca ea să termine ceea ce avea de făcut în baie, când, pe neașteptate, a apărut în ușă uitându-se la mine și la sticla pe care tocmai o puneam pe masă, puțin nedumerită, oare de când stătea acolo, de fapt, era îmbrăcată în taiorul ei mulat și elegant, după părerea mea, de culoare gri, aducând atât a invitație, cât și a refuz, cu alte cuvinte, îi venea bine, și purta același cercel ca atunci demult la Celsius, dar acum bijuteria îi atârna în urechea

dreaptă, înclinându-i capul spre umăr, sau probabil așa îl ținea ea, înclinat, fixându-mă, ca s-o privesc și eu.

— Ești al naibii de fainã, am zis.

Cathrin a zâmbit.

— Și tu?

— Ce-i cu mine?

— Ești și tu al naibii de fain?

În cele din urmă am înțeles aluzia, voia să mă dichisesc și eu, sau poate se referea doar la *drink*, la faptul că stăteam acolo în halatul de casă și beam, astfel că m-am dus în dormitor și-am ales un costum care mi se părea că se asortează cu ținuta ei, iar dacă asta făcea parte din joc, nu aveam cum să mă împotrivesc. Dar mi-am dat seama că probabil plănuise să mergem direct la părinții ei, ceea ce-i explica ținuta, și cum stăteam așa în fața oglinzii, în costumul cafeniu deschis, în cămașă albă cu doi nasturi deschiși la gât, cu părul pieptănat pe spate, m-a înfricoșat tocmai gândul că nu mai eram în stare să-i tălmăcesc scenele, replicile, gesturile, că nu o mai puteam descifra pe Cathrin. Poate că totul fusese doar o aventură de-o noapte între noi. Și în timp ce aceste gânduri păleau, de parcă fața mea din oglindă s-ar fi golit, prelingându-se prin ochi, m-am gândit imediat la contrariu, că poate niciodată nu văzusem lucrurile mai limpede ca în această clipă, în această toamnă ambiguă și plină de incertitudini despre care va fi vorba acum.

Cât de mult se poate înșela cineva, având totuși dreptate.

Cathrin aștepta în antreu.

Și așa am început vizionările de apartamente.

---

1 *Point of view,* punct de vedere (engl.), termen împrumutat aici din cinematografie.

2 În sistemul universitar norvegian nota maximă este 1, iar 6 este nota pentru un student care nu poate fi promovat.

3 Regele Olav al Norvegiei (1903-1991) a domnit din 1957 până la moartea sa în 1991.

4 Vară indiană (engl.).

5 În original este folosit cuvântul *vorspiel*, termen de origine germană care la origine înseamnă preludiu, în context sexual, dar care în țările nordice a fost adoptat pentru a desemna o mică petrecere cu alcool care are loc între prieteni apropiați, acasă la unul dintre ei, înainte de a sărbători ceva în oraș. Există și corelativul *nachspiel* – petrecere de după petrecere, după închiderea barurilor și a restaurantelor.

6 Cartier select din Oslo, până în 2004 unitate administrativă separată.

II

Am traversat Stensparken, replica mai redusă a parcului St. Hanshaugen, dar oricum preferam Stensparken, de unde ai o perspectivă mai deschisă, de exemplu de pe Blåsen, cel mai înalt punct de unde se vede până departe dincolo de Nesoddlandet, chiar și contururile albastre ale munților din partea de vest a fiordului. Soarele încălzea, deși era septembrie, era încă vara indiană a cărei adiere calmă și caldă pe acoperișurile roșii în pantă îi făcea pe porumbei să planeze de pe streașini, risipindu-se asemenea unor pete gri în lumină, sau poate că își luaseră zborul doar din pricina clopotelor care începuseră să bată. Era probabil cea mai minunată clipă a orașului. Atunci când se lasă liniștea. Vacanța trecuse. Era toamnă. Liniștește-te. Nu mai depinde de tine. Dar oricum zilele se scurtează și se întunecă mai repede. Soarele de pe cerul spălăcit și fluid e doar o păcăleală, o dezamăgire, cât ai pocni din degete soarele a și dispărut, iar frigul te împresoară. Oamenii ieșeau din biserică coborând dealul, nu erau mulți, bărbați și femei mai în vârstă, trăgând după ei un fel de dâră rece. Unii se uitau la noi, oare erau priviri severe sau invidioase, parcă nu mă puteam hotărî. Îi lăsam să privească. Nu ne deranja să fim priviți. Aș crede că semănam probabil cu o pereche fericită, așa cum ne plimbam pe acolo, ținându-ne de mână, pe cărarea din Stensparken, îndreptându-ne spre prima vizionare de apartament, sau, mai bine zis, o pereche de succes, dar oare nu este aproape unul și același lucru, o pereche fericită și de succes, sau poate că nu este cu adevărat fericire dacă doar se aseamănă cu fericirea?

— *Indian summer*, am spus. Exact ca atunci.

— Când?

Pentru o clipă i-am lăsat mâna.

— Ca atunci când ne-am întâlnit. Despre ce crezi că vorbesc? Și-atunci aveai același cercel în ureche, doar că era în cealaltă.

Cathrin s-a postat în fața mea, blocându-mi calea.

— Ce-nseamnă, de fapt, *Indian summer*?

— Vară indiană, am răspuns.

— Da, dar ce înseamnă cu adevărat? Sper că nu este doar încă una dintre expresiile alea din filme pe care le ai tot timpul în mânecă? Soarele apune și pălește întunecându-se și toată pologhia aia de rahat.

Am întrerupt-o.

— Păi nu așa te-am agățat?

— În mod sigur nu!

— Te-am luat în vizor. Nu mai ții minte? Stăteam cu obiectivul în ceafa ta.

— Poate că eu te-am luat prima în vizor. Ce zici?

— Imposibil. Stăteai cu spatele la mine.

— Iar tu erai beat. Așa că totul e posibil.

— *Indian summer* era o expresie pe care mama obișnuia s-o folosească. Înseamnă vreme caldă după trecerea verii adevărate. O adiere efemeră. Și...

Mi-am ținut gura, am înghețat, dându-mi seama că eram pe cale să-i denaturez cuvintele.

— Prelungire a tinereții la oamenii în vârstă, am zis pe jumătate solemn.

Catrin a râs și m-a sărutat destul de hotărât.

— Chiar îți mai amintești cercelul?

Cathrin m-a mai sărutat o dată, m-a luat de mână în timp ce ne îndreptam spre apartamentul din Elisenbergveien. Am descoperit plăcuța cu numărul 18. Am intrat acolo și am urcat treptele până la etajul trei. Cineva cobora scările, o pereche de vârsta noastră, poate puțin mai în vârstă. Agentul imobiliar aștepta în antreu, era un tip jovial, a dat mâna cu noi amândoi, a rostit un nume pe care bineînțeles că nu l-am reținut și mi-a dat pliantul. 3,9 milioane. 140 de metri pătrați. Anul construcției – 1912. Elegant. Trebuia să dăm o tură. Pozele din pliant erau mai impunătoare decât însuși apartamentul, probabil că fuseseră făcute cu *wide angel lens*[7].

Agentul de vânzări a mai întâmpinat o pereche și le-a spus același lucru. Am urmat-o pe Cathrin prin camera de zi. Încăperea era mobilată ca într-o casă obișnuită, și cu toate acestea diferit, ca o reamplasare asemenea unui decor, a unui cadru de film, mă gândeam eu, parcă emana ceva nefiresc, nu găseam un alt cuvânt, fiindcă oamenii nu trăiesc așa. Cathrin s-a oprit în fața geamului de la bucătărie și a privit în jos la curtea din spate.

— Te vezi locuind aici? am întrebat-o.

— În nici un caz.

— Atunci de ce-am venit?

Cathrin n-a răspuns. A trecut în grabă printr-un mic coridor, a intrat într-o cămară cu dulapuri înalte și goale, s-a dus în dormitor de unde tocmai ieșea o altă pereche, tot de vârsta noastră, erau doar perechi, nimeni nu vizita de unul singur apartamente de dimensiunea asta. Singurătatea se putea măsura în metri pătrați. Asta-i una dintre acele replici care sună bine un timp, mai ales când ești la masă, dar care la un

moment dat, în mod sigur, par niște glume răsuflate. O vază cu lalele fusese așezată pe una dintre noptiere, trădând mâna unui decorator, căci cine și-ar pune un buchet cu lalele la trei centimetri de pernă când aproape sigur i s-ar ofili în față în timpul nopții? Totul era doar de decor. Cathrin s-a așezat pe pat, și-a pus mâna pe cuvertura de deasupra, aproape că s-a legănat ușor, de parcă ar fi vrut să testeze dacă patul era bun să te cuibărești în el, timp în care mă fixa cu privirea, iar ochii ei și-au schimbat culoarea și, brusc, mi-am imaginat că eram într-o cameră de hotel unde mi-am adus o femeie străină.

În aceeași clipă și-a făcut apariția în ușă agentul imobiliar, la fel de surâzător, probabil pe cale să ne spună ceva.

Cathrin s-a întors imediat spre el și a întrebat:

— E voie cu un câine aici?

— Câine?

Cathrin s-a ridicat de pe pat.

— Da. Câine. Nu e interzis aici în curte? Vreau să spun, să ții câine.

Agentul imobiliar a dat hotărât din cap.

— Nu, sunt destul de sigur că nu. Că nu este interzis să ai câine. Absolut sigur. Mă voi interesa, oricum, între timp. Pentru orice eventualitate.

— Mulțumesc, a spus Cathrin.

A trecut pe lângă agent, la fel am făcut și eu, credeam că scăpaserăm, dar, când am ajuns în antreu, a apărut și el după noi cu un formular, dând semne de nerăbdare.

Negustorul din el se trezise la viață. Ar fi vrut numele, adresa, numărul de telefon ca să ne țină la curent cu alte oferte, și nu mai puțin cu regulamentul asociației de locatoari privind deținerea de animalele de companie. A râs, dintr-un motiv sau altul, și aproape că mi-a înfipt un formular în mână. Nu mi s-a părut deloc amuzant, așa că mi-a sărit țandăra, de parcă m-ar fi molipsit cu o eczemă pe tot corpul. Așa pățesc când cineva mă ia de sus. Uneori mi se-ntâmplă să și ripostez.

— E neapărat nevoie de asta? am întrebat. Vreau să spun, să-mi trec numele?

Cathrin s-a uitat la mine și a zis doar atât:

— De ce nu?

Am completat numele întreg, adresa și numărul de telefon pe afurisitul de formular. Probabil că telefonul avea să sune încontinuu în zilele viitoare. Din fericire, mai erau multe alte semnături înaintea mea, cel puțin zece, toți bărbați, după cum am observat, așa că agentul imobiliar avea oricum destui alți mușterii, în afară de mine, pe care putea

să-i sune și să-i scoată din sărite. Apoi i-am înapoiat formularul și, în fine, m-am văzut din nou afară pe trotuar. Se răcorise, nu mult, poate că doar lumina se schimbase, și când se întâmplă ca lumina să se schimbe, când umbrele alunecă ușor, atunci și sunetele devin altele, ecoul pașilor pe o stradă, foșnetul copacilor din apropiere, plânsetul unui copil printr-un geam deschis, câinii ăștia dați naibii care tot latră. Aș fi preferat să ajung acasă. Cathrin însă voia să continuăm. Am reușit să bem o cafea între două vizionări la micuța cafenea din spatele cinematografului Frogner.

— Ți-ar plăcea să ai un câine? am întrebat-o.

Cathrin a râs.

— Ce te face să-ți închipui asta? Nu pot suferi câinii.

— Dacă ți-ar plăcea, ce rasă ar fi să fie?

— Câine de vânătoare de păsări.

— Dar n-ai avut câine când erai mică?

— Ba da. Doi. Bob și Neil. Tu n-ai avut și tu cățel?

— Câini de vânătoare de elani. Erau mai mult ai tatii.

— La fel și-ai mei. Ți-ar plăcea să ai un câine, Willy?

— Nu.

Cathrin a scos anunțurile imobiliare și s-a uitat rapid la ceas.

— Trebuie să mergem, a zis.

— Trebuie neapărat?

— Nu mai fi așa de plicticos.

Am prins-o de mână, tare, poate puțin cam prea tare.

— Mă crezi plicticos?

— Hai, lasă, a zis ea.

Am lăsat pliantul pe masă și am urmat-o.

Următorul apartament, pe strada Niels Juel, la mansardă, renovat de curând și nemobilat, cu pereții vopsiți în alb, parchet pe jos, bucătărie deschisă, totul era deschis, cu excepția băii, era mai mic decât primul apartament, dar prețul pe metru pătrat era mult mai mare, 85 plus terasă, 2,4 milioane. Agentul imobiliar semăna leit cu celălalt, atât de tare încât puteai să-i confunzi, la fel și cuplurile care se aflau acolo, m-a frapat cum semănam unii cu alții. Am mai primit un pliant. Cathrin a ieșit pe terasă. Am lăsat-o să stea acolo o vreme, aplecată peste balustradă, nu știu exact de ce, poate că voiam să văd cât timp îi va trebui până să se întoarcă. Părul i se desprinsese, căzând pe umeri și ascunzându-i ceafa. A făcut ceva ce a scăpat înțelegerii mele. O clipă am avut senzația că tremura, că a tresărit violent și mi s-a părut că era pe punctul să cadă. Dar tot nu s-a întors înăuntru. În schimb, m-am dus eu lângă ea. Am rămas așa un timp, fără să spunem nimic. Când vezi orașul dintr-un alt unghi, ca acesta, îți

apare pe neașteptate ca fiind străin. De fapt, e o priveliște frumoasă. Am fi putut fi undeva în străinătate, unde nimeni nu ne cunoștea, ceea ce nu mi-ar fi displăcut deloc. Cathrin și-a pus mâna peste a mea și s-a apropiat de mine.

— Îmi place expresia asta, a spus.

— Care?

— *Indian summer*.

— Mama obișnuia s-o spună.

— *Indian summer*, a repetat Cathrin. Tu ai adus vorba. Când am s-o întâlnesc?

— E vreo grabă?

A rămas adâncită în propriile ei gânduri, departe, aproape visând, fără să ghicesc la ce visa, înainte să-mi dea drumul mâinii și să se hotărească.

— Plecăm. Aici nu-i nimic.

La cel din urmă apartament s-a întâmplat totul, sau mai exact nu s-a întâmplat, dar ar fi putut să se-ntâmple. Oricum, de acolo totul a început să prindă viteză, iar noi n-am mai reușit să ținem pasul cu propriile noastre acțiuni; mai curând acestea ne târau pe noi după ele. Curgeau parcă una dintr-alta, ca și cum întreaga poveste ar fi fost programată dinainte, iar noi nu trebuia decât să ne împlinim destinele în acel scop. Sună cam ciudat, dar nu știu cum altfel aș putea s-o spun. Apartamentul era situat pe strada Thomas Heftye. Avea 160 de metri pătrați, era întunecat, ponosit, asemenea mobilierului, bucătăria rămăsese în stadiul anilor cincizeci, linoleum, sertare dezmembrate pentru sare și zahăr, nici baia nu arăta mai bine, mirosea a mucegai și umezeală, iar în camerele mari tapetul șters se aduna în cute pe pereți. Mai erau doar câteva perechi acolo și nimeni nu vorbea. Agentul imobiliar, de data aceasta o femeie de vreo patruzeci de ani, părea aproape jenată când mi-a dat pliantul. Aveau un singur cuvânt pentru o astfel de dărăpănătură: potențial. Mort cu potențial. Voiam să-i spun și lui Cathrin. Dar dispăruse brusc. M-am întors traversând camerele. Era de negăsit. Cred că eram iritat pentru că-mi amintesc că m-am ciocnit de careva, un bărbat care a zis ceva, dar nu i-am răspuns, n-am spus nici măcar pardon, am continuat să o caut și, în cele din urmă, am găsit-o în ceea ce presupun că fusese odată camera menajerei, în care obișnuia să locuiască fata în casă, fetele de la țară care veneau la oraș să lucreze pentru domnii care le învățau să vorbească frumos, să-și pieptene limba, adică să vorbească asemenea lor, nu exact ca ei, căci ar fi fost ceva nelalocul său, dar aproape ca și aceștia, tot așa cum eu, când am venit în același oraș, a trebuit să învăț codurile, desigur,

cuvintele noi, celălalt râset, fără însă a reuși să-mi însușesc ceva până acum, pentru că nu se poate învăța nimic. Dar oricum fetele-n casă se mutaseră de mult de-acolo, domnii dăduseră ortul popii și fuseseră îngropați, iar apartamentul dospea, dospea și se dezintegra, mi-au venit în gând niște sere abandonate, cu sticla spartă, cu buruieni, insecte moarte, cu o mănușă pierdută pe jos; aș fi putut umple un întreg dicționar gândindu-mă la un astfel de inventar fără să ajung vreodată la chestiunea de fond. Era o încăpere înghesuită și precară chiar lângă bucătărie, înspre curtea interioară, Cathrin, în picioare, în colț, lângă o comodă, se uita la mine, ba nu, dimpotrivă, era un cu totul alt POV, se uita pe lângă mine, de parcă ar fi vrut să se asigure că nu mai era nimeni acolo.

— Ce oroare, am zis.

— Vino, a șoptit ea.

— Ce?

— Hai odată!

M-am dus până la ea.

— Ce-i?

— Șșșșș.

Și-a trecut degetele peste coapsa mea, la început n-am înțeles ce voia, cum sunt eu greu de cap de felul meu, pentru că era pur și simplu imposibil, nu putea fi adevărat, însă ea s-a întors atât de brusc, ridicându-și fusta gri, strâmtă, iar eu m-am gândit că asta înțelesese ea prin *mai târziu*, când îmi spusese *mai târziu, dragul meu,* pe urmă nu m-am mai gândit la nimic, fără nici un gând și excitat, m-am supus doar, mi-am desfăcut șlițul, mâna îmi tremura, m-am împins în ea, i-am dat chilotul subțire la o parte, în timp ce se apleca peste comodă, peste mobila aia afurisită, care se clătina, așa că ea trebuia să se sprijine și de rama ferestrei, dar când eram pe punctul s-o penetrez am auzit pe cineva în depărtare, în spatele meu, m-am oprit brusc, m-am dezmeticit pe loc, ca să spun așa, Cathrin s-a îndreptat, fusta a căzut la locul ei, iar eu am rămas așa, cu spatele la ușă, mi-am încheiat nasturii la șliț și-am auzit vocea care spunea: *Ce oroare.* M-am întors încet. Era bărbatul de care mă ciocnisem cu puțin timp înainte. Stătea acolo împreună cu o doamnă, amândoi îmbrăcați în negru, cu câțiva ani mai în vârstă decât noi, zece ani poate, îi vedeam neclar, superficial, în semiobscuritate și confuz.

— Ce oroare, a repetat bărbatul.

Am dat aprobator din cap, neștiind însă dacă mi se adresase mie sau femeii, probabil soția lui, pentru că aveau aerul unui cuplu căsătorit.

— Da, am spus eu.

— Trei milioane. Plus cel puțin încă două pentru renovarea

mizeriei ăsteia. Ce mai e și asta? O debara?

Cathrin s-a întors și ea cu un zâmbet.

— Asta-i camera menajerei, a spus ea.

Ne-am strecurat pe lângă cei doi prin ușa îngustă, eu mergând în urma ei, și l-am auzit spunând aproape vesel: *Fii atent, omule.* Am intrat la baie în drum spre ieșire și mi-am spălat repede degetele la robinet. Pe chiuvetă era un săpun mic, uscat și crăpat, galben închis, m-am frecat pe mâini cu el, nici măcar nu făcea spumă, de parcă aș fi frecat o piatră între palme. Apoi l-am pus la loc și mi-am văzut fața în oglinda întunecată, oh, ce priveliște șocantă, trebuie s-o recunosc, prea puțin în favoarea mea. Să fi arătat într-adevăr atât de obosit, tocmai eu care nu mișcam un deget? Și în aceeași oglindă am zărit chipul agentei imobiliare, femeia care se oprise în fața ușii deschise a băii, uitându-se la mine. Oare de cât timp stătea acolo?

— Se vede treaba că vă simțiți ca acasă, a zis ea.

Am închis robinetele de apă caldă și rece, câte un robinet separat pentru fiecare, fără să găsesc mai nimic să-i răspund. Am spus:

— N-ar strica ceva renovare aici.

— Asta explică și prețul atât de mic. Cartierul însă nu necesită renovare. Cel mai bun din vest. Cu vedere la fiord spre sud. Vă interesează?

— Nu.

Mi-a întins, totuși, un formular. Mi-a venit ideea să scriu un nume fals. Ce nume să folosesc? Dar nu mi-a venit nici un nume în minte, nici măcar unul, erau sute, da, mii de alte nume pe care le-aș fi putut folosi, dar mă blocasem, așa că până la urmă l-am scris pe-al meu, plus adresa și numărul de telefon, și abia când coboram treptele mi-a venit în minte ce nume ar fi trebuit să trec în formular, în acel recensământ obscur și avid, George Peppard, desigur, papagalul din *Breakfast at Tiffany's*, cine-și mai amintește acum de el? Poate că tocmai acesta era rolul lui, să n-o eclipseze pe Audrey Hepburn, să poată fi cât mai ușor dat uitării. Cei care-au făcut distribuția filmului aveau o singură sarcină, mai bine zis două, dar, împreună, de fapt una singură: să găsească un tâmpit și să spună că el e eroul.

Se făcuse patru fără un sfert.

Cathrin a făcut semn cu mâna unui taxi care tocmai rămăsese liber la colțul străzii. S-a așezat pe locul din față lângă șofer. Eu m-am așezat în spate. Ea a spus adresa, a scos un fard, un ruj și, cât a durat drumul până sus la Vinderen, orașul cel alb, s-a dichisit. Am atins-o cu grijă pe ceafă. S-a aplecat înainte. M-am lăsat înapoi pe spate și-am închis ochii. Dar nu s-a

făcut suficient de întuneric. Când i-am deschis, mașina era deja oprită în fața porții de intrare a vilei, casa copilăriei lui Cathrin, și am avut un sentiment ciudat că adormisem, că dormisem mult prea mult. Șoferul aștepta plata. I-am dat câteva bancnote lăsându-i restul, după care am ieșit din mașină. Cathrin a trecut în fugă pe lângă cușca dărăpănată a câinelui, îndreptându-se spre tatăl ei, care stătea pasiv cu o greblă în mână pe marginea piscinei goale și verzi. El avea aceeași coadă de cal ca pe vremuri, părul cărunt strâns la spate și prins cu un elastic roșu, acesta era prin urmare tatăl lui Cathrin, coadă de cal, costum și greblă. Ca să nu mai vorbim despre bani. Obișnuia să spună că banii sunt doar cifre care nu există. Nu era o viziune prea originală asupra vieții, după părerea mea, dar avea efect. Sau poate voia să spună chiar pe dos, că cifrele sunt bani care nu există? Dar de undeva trebuiau să vină, nu-i așa? N-am întrebat niciodată. A lăsat grebla din mână și și-a întâmpinat fiica. I-am lăsat să stea așa în lumina verde și mată a piscinei care tocmai fusese golită. Mama a ieșit și ea din casă. Era îmbrăcată într-o rochie lungă și colorată, galbenă cu mov, parcă, și, dacă îmi amintesc bine, era desculță chiar și în ziua aceea, în iarba răcoroasă și pe alocuri udă. Ea era medic de animale, vreau să zic veterinar. Erau mereu neschimbați. De altfel, nici nu este prea adevărat ce-am zis despre părinții generației mele, cum că ei ar fi fost un amestec reușit de ulei de pește și acid[8]. Poate că asta era valabil pentru părinții lui Cathrin. Îmi pot închipui că mai plutea ceva acid, un iz de droguri, în jurul pupitrului de comandă înainte ca banii, sau cifrele, să fie trimise în eter în coloane lungi, fluide, intangibile, asemenea aurorei boreale.

Dar eu nu mă trag de prin locurile astea, din cartierul cu vile albe de pe o parte și de alta a străzii Håkon den Gode[9]. Mă trag de prin locuri mai sumbre. Sunt de la țară. Provin dintr-o gospodărie modestă din apropiere de Hurdalsjøen[10]. Acolo nu se găsea decât ulei de pește. Mama lucra la infirmeria satului, la cinci kilometri depărtare, între biserică și estuar. În puținul timp liber care-i mai rămânea după truda din timpul zilei sau a nopții, făcea broderii, iar pe unele dintre ele le vindea sau le făcea cadou vecinilor, parohiei, iar la infirmerie atârnau și câteva cu care chiar se mândrea. Maică-mea se pricepea să brodeze. Ce-i al ei e-al ei. Iar eu nu am uitat de tot graiul de prin partea noastră. N-am petrecut suficientă vreme prin camerele de serviciu ale burghezilor. Așa că vorbesc cum poftesc. Depinde doar de unde mă aflu. Taică-meu întreținea drumurile din pădurile lui Mathiesen, iarna le deszăpezea cu plugul, iar în tot restul anului le curăța. Taică-meu n-avea niciodată timp liber. Cathrin s-a întors spre mine ca și cum și-ar fi amintit că mă aflam acolo.

M-am îndreptat spre ei, mama ei m-a îmbrățișat, tatăl ei la fel, nu-mi prea plăcea obiceiul ăsta și nici nu reușeam deloc să mă obișnuiesc cu el. Acasă la ai mei nu ne stătea în fire să ne tot îmbrățișam, poate doar la înmormântări sau de-alde astea, și nici măcar atunci. Finn, căci așa-l chema pe tatăl ei, și ce mai nume e și ăsta într-o poveste ca asta, dar nu-i vina mea, ce dracu', a lăsat grebla în mormanul de frunze și fructe căzute din pom, iar noi am luat-o spre terasa ale cărei uși stăteau larg deschise, cu perdelele subțiri și palide care se unduiau în adierea ușoară ce se întețea acum cu lăsarea serii. Mama ei s-a oprit brusc și a privit-o atent, aproape sever, pe Cathrin.

— Ai slăbit, a spus ea.

— Mamă, te rog…

Ea și-a întrerupt fiica.

— Nu mănânci?

— Încetează, mamă.

Maică-sa s-a uitat, în schimb, la mine:

— Nu ți se pare și ție c-a slăbit, Will?

— Cred că e potrivită.

— Potrivită la ce?

— Potrivit de slabă.

— Auzi, Cathy? Și Will e de părere că ești slabă.

Cathrin s-a înfuriat și a grăbit pasul îndreptându-se spre terasă, departe de mama ei, de noi toți, dar tocurile înalte i s-au afundat în iarba udă, făcând-o să se clatine și în cele din urmă să cadă cât era de lungă, înjurând. Sigur că ar fi trebuit să fiu primul care s-o ajute, însă mama ei mi-a luat-o înainte. A ajutat-o pe Cathrin să se ridice.

— Am atâtea pe cap la ora asta, a spus ea. În regulă? În regulă?

Maică-sa a luat-o de braț și, așa, braț la braț, au mers, destul de hotărât, mai departe spre terasă, una desculță, iar cealaltă pe tocuri înalte.

Tatăl și-a pus mâna pe umărul meu, privind în urma lor, în timp ce aproape că se rezema de mine, era destul de neplăcut, dar nu prea aveam ce face, așa cum se întâmpla și cu îmbrățișările alea, de unde oare le veneau toate chestiile astea?

— Ce mult seamănă! a zis.

— Cine?

— Ești retardat azi? Cathrin și Julie, desigur. Doar nu credeai că noi doi.

Tatăl a râs și și-a trecut mâna prin coada de cal care semăna cu un bici cenușiu.

Jucam în deplasare, așa că a trebuit s-o iau ca atare. Doar așa nu

riscam s-o dau în bară.

— Nu. Nu noi doi. Mă-ntrebam cine seamănă cu cine, Cathrin este cea care seamănă cu Julie sau invers?

Rămăseserăm singuri în grădină. Nu-mi prea plăcea să rămân singur cu tatăl lui Cathrin în grădină. Nu numai că jucam în deplasare, dar pe deasupra mai eram și-un parvenit în acest cartier, în această casă, în această societate și mă-ntrebam dacă n-ar fi fost mai bine să nu spun nimic, pentru că cel tăcut, de regulă, n-o dă în bară, atâta timp cât îi merge, ceea ce e oricum mai mult decât nimic.

— E foarte ocupată acum? a spus în cele din urmă.

— Abia dac-o mai văd.

— Bine. Asta-i bine.

Ce să-nsemne asta? Bine că abia o mai vedeam sau că ea era prea ocupată?

Tatăl mi-a dat în sfârșit drumul și am intrat înăuntru.

Era un miros special în casa părintească a lui Cathrin, cred că de bețigașe parfumate, un iz de vechi, parfumul acestei generații absurde, bogăție și bețigașe parfumate, bun și scârbos, mai bine zis, scârbos și bun. Tatăl a preparat niște băuturi înainte de masă, gin tonic, care nu-i băutura mea favorită, dar beau de obicei ce mi se dă. Cathrin a primit, în sfârșit, cadoul de ziua ei, o brățară, semăna cu un giuvaier din vremuri preistorice, ca acelea purtate de *hippies* în anii șaizeci când făceau nudism la Besserudtjernet[11] sau pe unde dracu' își mai făceau veacul, după care cântau la chitară. Am văzut niște fotografii, unele chiar atârnate pe pereți, toate erau destul de neclare și întreaga poveste semăna cu un carnaval demn de a fi protejat. Dar se pare că era o bijuterie a bunicii, un obiect de valoare, care probabil ar fi putut sponsoriza un întreg film de lung metraj și un scurt metraj. Îi venea bine lui Cathrin. Cam orice îi venea bine lui Cathrin.

Uneori mă gândeam că singurul lucru care nu i se potrivea eram eu. Am dat noroc.

— Un Conrad Langaard autentic, a zis mama. Aur alb.

— Extraordinar, a spus Cathrin.

— Iar briliantele sunt Top Wesselton, asta doar ca să știi.

Tatăl mi-a aruncat o privire rapidă ca de la bărbat la bărbat, cam cu asta se-ocupă femeile, părea a-mi spune, în timp ce noi putem să bem.

Am băut.

— E prea mult, a zis Cathrin. Nu am împlinit încă treizeci de ani.

Mama a ridicat paharul.

— Știi doar că urăsc cifrele rotunde. Sărim peste cifrele rotunde.

Noroc, fetița mea alintată!

Am ciocnit și am închinat pentru Cathrin, douăzeci și șapte de ani, un număr impar, iar ea a arătat brațul pe care briliantele, pare-se șaptezeci și opt, în total, străluceau ca o cătușă de stele.

— Și cum ați sărbătorit voi ieri? întrebă mama.

— Ca de obicei.

— De obicei?

— Am prins ultima bere afară la Celsius, am spus.

— Iar Vivi s-a îmbătat cum îi e obiceiul, Iselin voia, tot ca de obicei, să se destăinuie, Nina a agățat, ca de obicei, un idiot, iar eu a trebuit să consolez pe toată lumea. Tot ca de obicei.

Mama a mai turnat în pahare.

— Dar sigur v-ați distrat.

— Foarte bine, a spus Cathrin.

Apoi am luat masa în încăperea alăturată.

Tatăl a ținut un scurt toast în timpul aperitivului, *mousse* sau ceva de genul ăsta, probabil somon, oricum un pește de apă dulce. Din fericire, nu s-a ridicat în picioare, a vrut doar să spună că douăzeci și șapte, douăzeci și șapte este vârsta lui preferată, s-o folosești bine, Cathrin, spuneam odată, a continuat tatăl, că nu poți avea încredere în nimeni care are peste treizeci de ani – dar asta a fost demult, mă gândeam eu, aproape acum treizeci de ani –, tu, vreau să spun voi, totuși puteți avea încredere în noi, și a încheiat penibil cu un cântec, Procol Harum, explică el, *A Whiter Shade of Pale*, din fericire s-a mulțumit cu refrenul, după care a citat din Neil Young, *old man, look at yourself, I'm a lot like you were.*

Se gândea la mine?

La cine naiba se gândea?

Am închinat iarăși.

— Ce-ai primit de la Will? a întrebat mama.

— Taiorul de pe mine, a spus Cathrin.

Mama s-a uitat la fiică-sa și apoi la mine.

— Habar n-aveam că ești așa burghez, Will.

— Mă străduiesc, am spus.

A urmat o oarecare tăcere, mai precis, până la venirea felului principal, probabil vânat, nu știu dacă tăcerea era neapărat stânjenitoare, nimic nu era de fapt neapărat stânjenitor în casa, asta doar neliniștitor. Tatăl a spus în cele din urmă:

— Și cu ce ești atât de ocupată în ultima vreme, Cathy?

Nimeni nu mă mai întreba cu ce mă ocupam, ceea ce îmi convenea perfect, dura al naibii de mult să explic cât de puțin făceam.

— Cu catalogul Ikea.

— Ikea? Sper că te vinzi al dracului de scump.

— Patru ani de muncă, tată. Agenția supraviețuiește.

— Curând ajunge Ikea să mobileze toată Europa de Est. Luați aminte la cuvintele mele. De la Vilnius și până la Moscova. N-aș afirma chiar că se-mplinește un vis, dar nici nu e cel mai rău lucru care s-ar putea întâmpla. Chiar deloc.

— Dar care-ar fi lucrul cel mai rău care s-ar putea întâmpla? am întrebat.

Tatăl ei mi-a mai turnat vin roșu în pahar.

— Să ni se fi dat dreptate nouă, a zis.

Cathrin a clătinat din cap și i-a luat sticla din mână.

Mi-am permis să-ntreb:

— Ce vrei să spui cu asta?

Tatăl ei ne-a privit, sau poate s-a uitat undeva printre noi, nu am prins privirile, vedeam doar coada de cal de pe umărul lui, care acum nu mai semăna cu un bici, ci cu un animal, o reptilă cu blană și fundă.

— Am obținut puterea, dar nu și dreptatea, a spus el. Mai ai alte nelămuriri?

Mama a suspinat.

— Termină, Finn!

— Ce să termin, Julie?

Julie, adică mama lui Cathrin, am uitat desigur s-o prezint, a ridicat șervetul de masă și l-a mototolit în mână. La început am crezut c-o să-l arunce peste masă, spre Finn, tatăl, în schimb s-a întors spre mine.

— Ce mai fac părinții tăi, Will?

— Mulțumesc, bine.

Cathrin a spus:

— N-ai vorbit cu ei de un an, cel puțin.

— Ce știi tu despre asta?

Mama a dat drumul șervetului care s-a așezat asemenea unei păsări în poala ei.

— Ne certăm?

— Da' de unde, mamă. Willy are doar conștiința puțin încărcată.

Mă numesc, prin urmare, Willy. Cei mai mulți îmi spun Will. Prefer Will. Alteori îmi place Willy mai mult. Depinde. Depinde de unde te afli, acasă sau în deplasare. Dar când Cathrin m-a numit Willy, mi-a venit ideea fixă că și eu trebuia să țin un toast. De ce nu? Nu puteam vorbi mai prost decât tatăl ei. Dimpotrivă, aveam să fiu chiar mai bun. Am lovit ușor paharul cu furculița și, când m-am ridicat în picioare, deodată s-a făcut

liniște în jur.

— Dragă Cathrin, am început. Dragă Julie și Finn. Dar, mai ales, dragă Cathrin. Se împlinesc exact patru ani de când ne-am cunoscut.

Și în timp ce vorbeam în această duminică, în orașul cu case albe, în casa părintească a lui Cathrin, mi-am dat seama că toate aceste cuvinte pe care le rostisem deja păreau goale, ca niște vaze frumoase, dar fără flori, chiar dacă eu credeam în ele, mă jur, cu mâna pe inimă, la naiba, chiar credeam în ele, în fiecare sunet rostit; dar nu gândul din spatele lor este cel care contează, nu, de fapt chiar nu contează, căci oare cum ar putea cineva cunoaște care este gândul din spatele cuvintelor, dacă acesta nu se vede?

— Asta este, de fapt, tot ce-am avut de spus, am încheiat eu.

M-am așezat. Am ridicat paharul.

— Bine spus, a zis tatăl. Puțin bombastic, dar scurt și bine zis!

În acel moment, Cathrin s-a ridicat de la masă. A plecat. Nu s-a mai întors, pur și simplu. Zgomotul tacâmurilor mă călca pe nervi. Dacă ciulești urechea și remarci zgomotul, cuțit și furculiță, scârțâitul lor pe farfurie este aproape de nesuportat în cele din urmă; am avut mereu chef să fac un scurtmetraj exact despre asta, despre sunetul liniștii, *Simfonia tacâmurilor* mă gândesc că ar trebui să-i spun, sau pur și simplu *Tortura*.

— L-ați zărit pe Sidewalker când ați venit pe drum încoace? întrebă mama.

— Nu, am luat un taxi.

Mama suspină.

— E mai rău ca niciodată. Putoarea ajunge până aici jos.

Tatăl a întrerupt-o.

— Acum exagerezi puțin.

— Nu, deloc. Când bate vântul dintr-acolo, pute în grădină.

— Trebuie să-și ducă și el zilele, a zis tatăl. Așa cum și noi le ducem pe-ale noastre. Este alegerea lui. Dacă vrea să trăiască sub cerul liber în propria sa murdărie, e liber s-o facă.

— Chiar dacă împute aerul la depărtare?

— Nu pute mai rău decât gazele de eșapament și grill-ul vecinului. De altfel, tipul e un geniu.

— Geniu… haide, scutește-mă. Dacă ar fi atât de genial, s-ar spăla.

I-am lăsat să continue. Vorbeau de eternul student care se aciuase pe colina de lângă Blindern, devenind în scurt timp totuna cu flora de acolo, da, ajunsese să fie aproape propria sa ambianță, propria sa climă, unde curând specii noi aveau să vadă lumina zilei, o planetă ar fi putut să fie numită după el, *Sidewalker I*. De ce-l numeau Sidewalker? Pentru că, în

puținele dăți când se ridica, poate o dată la cinci ani, reușea să facă un pas înainte fără să se clatine, cu alte cuvinte, nu ajungea nicăieri.

— Trebuie să-i respectăm libertatea, a zis tatăl.

— Libertatea? Libertatea nu este totuna cu a-ți lua libertăți, Finn.

Tatăl s-a întors spre mine.

— Doar un singur lucru să nu-l întrebi vreodată, Will.

— Nici n-aveam de gând să-l întreb ceva, am spus.

— Să nu-l întrebi cât e ceasul.

— De ce l-aș întreba cât e ceasul? Am și eu ceas.

— N-am idee. Dar, în orice caz, să nu-l întrebi cât e ceasul. Asta ca s-o știi.

Am devenit curios.

— De ce nu?

Tatăl a dat din umeri.

— Crezi că totul are un răspuns, Will? Nu-i deloc chiar așa de simplu. Sunt lucruri pe care trebuie să le luăm ca atare și să trăim cu ele, nu-i așa? Am un coleg în Statele Unite care stă totdeauna gol pușcă atunci când tranzacționează. De ce nu?

— Mi-aș dori asta, a oftat mama.

— Ce? Să stau gol pușcă și să mă masturbez în timp ce fac bani? Pot s-o fac.

— Te rog, Finn. Avem oaspeți. De-ar exista răspuns la toate!

Era ceva anume ce mă preocupa.

M-am întors înspre tată.

— De unde știi chestia asta?

— Scuze, ce să știu?

— Că nu trebuie să-l întrebi cât e ceasul.

Era evident că tatăl nu mai voia să continue.

— Hai să vorbim despre ceva mai plăcut. Povestește-mi despre cățel, Julie.

Mama s-a aplecat peste masă.

— *Golden retriever*. Cezariană. Opt pui. Ce faci cu cinci pui pe care stăpânul nu-i vrea?

— Îi omori, am spus.

Mama s-a lăsat pe spate în scaun și m-a privit surprinsă, aproape jignită.

— Cred că ar fi cazul să te duci să vezi ce e cu Cathrin, a spus ea.

— Bineînțeles.

Am urcat la etaj. Pe palierul de sus, între cele două aripi ale clădirii, m-am oprit și am ascultat. Nu auzeam nimic. Ar fi trebuit să se

audă vocile domoale de la masă, din sufragerie, și, deși îmi imaginez că era liniște perfectă în toată casa, nu auzeam, totuși, ce vorbeau ei acolo la parter. Vorbeau despre mine? Oare chestia asta, care nu știu ce însemna, să fi avut ceva de-a face cu mine? Ușile de ambele părți ale holului era închise, cu excepția celei din capăt, care părea întredeschisă, cea de la camera lui Cathrin, camera neatinsă, pe care nu știu din ce motiv o păstrau tot așa. Ce-și închipuiau oare acești părinți lipsiți de logică, sau poate Cathrin însăși, că într-o bună zi se va muta înapoi acasă? Dacă era așa, asta avea oricum ceva de-a face cu mine, în mod cert, credeau că eu nu o meritam, că ea nu-și găsise partenerul potrivit în mine, Willy Bråten, cel nepotrivit. Mi-am continuat drumul, am bătut la ușă, pentru orice eventualitate, am împins ușa din fața mea cu piciorul. Ea stătea pe canapea cu o păpușă imensă în poală, o păpușă în culori stridente, cu fața plină de riduri și zâmbitoare. Parcă aș fi pătruns în timpul altcuiva, în timpul fetiței Cathrin de dinainte să fi fost eu în viața ei și mă simțeam, nu știu exact de ce, dar mă simțeam asemenea unui hoț de duzină. Să fi fost o glumă, sau doar crudul adevăr?

— Frumos POV, dar pune deoparte păpușa aia.

— De ce?

N-a dat la o parte păpușa aceea care-ți dădea fiori.

— Nu ți-a plăcut discursul meu? am întrebat.

Cathrin n-a răspuns.

Am rămas în picioare în pragul ușii, nu-mi venea să mă apropii de ea. Ceva mă reținea, ceva ce mă înfricoșa și mă seducea mai tare decât orice altceva se întâmplase în duminica aceea.

În cele din urmă am spus:

— Știi ce fac?

A ridicat ochii ca și cum s-ar fi trezit brusc.

— Ce faci?

— Te iubesc.

— Chiar așa?

— Așa scrie în scenariu, Cathrin. Doar că e atât de greu s-o spun.

— Termină.

— E adevărat. Vrei și *voice-over*?

— Nu, mulțumesc.

— Părinții tăi te-așteaptă, de altfel. Dar eu, să fiu al naibii, nu cobor singur acolo.

Cathrin s-a ridicat în cele din urmă, m-a luat de mână și am coborât așa, ținându-ne de mână, ca un cuplu care era împreună de patru ani, ne-am așezat la masă, ne-am făcut comozi, dacă aș putea să spun așa, erau la

desert, fantastic, tiramisu, lichior, iar cafeaua ne aștepta în cea de-a treia cameră. Ce mai seară!

— Și ce-ați făcut voi azi? a întrebat mama lui Cathrin. Vreau să spun, în afară de dormitul târziu de după chef.

— Am văzut niște apartamente, am spus.

N-ar fi trebuit s-o spun.

Părinții ei s-au uitat unul la altul, fiecare din capătul său de masă, s-au privit hotărât, în timp ce eu fixam un punct undeva între ei doi, neavând idee însă încotro se uita Cathrin.

— Ceva interesant? a întrebat tatăl.

El o întreba pe Cathrin, dar eu am fost cel care i-a răspuns.

— Încă nu. Abia am început să căutăm.

— Ce se întâmplă, Cathy?

— Dacă se-ntâmplă ceva? Ce vrei să spui?

Privirea mamei a lunecat înspre mine.

— Se întâmplă ceva, Will?

— Nu, din câte știu eu.

Era, probabil, cea mai adevărată propoziție pe care o spusesem în timpul acelei zile: Nu, din câte știu eu.

Mama ei s-a ridicat brusc și ea.

— Mai am un cadou, a spus ea. Dar nu sunt sigură dacă e potrivit. Tu decizi.

A adus o cutie mică din care se auzeau niște sunete. Cathrin a dat la o parte capacul și a scos de acolo un pui de câine, niciodată nu văzusem ceva atât de minuscul, aproape că se putea ascunde în mâna ei.

— Dacă nu-l vrei, trebuie doar să-mi spui.

— Sigur că-l vreau, mamă. E minunat.

— *Retriever*. Fetiță. Are două luni. N-am fost pur și simplu în stare să-i iau viața.

Mama s-a uitat sever la mine, în timp ce Cathrin a pus cățelul în poala mea, iar puiul a început să-mi lingă mâinile, încercând mai apoi să muște, dar fără succes, botul lui mic era moale ca o mănușă. I l-am dat înapoi lui Cathrin. Era totuși al ei, ea era cea care-l primise cadou, nu eu.

— Ce nume să-i dăm? am întrebat.

Când să plecăm, tatăl ei m-a luat deoparte, vorbindu-mi în șoaptă.

— Să-mi spui dacă găsiți ceva ce vă place.

Am făcut pe prostul:

— Te gândești la numele cățelului?

— Mă gândesc la apartament. Găsiți-vă ceva pe placul vostru. Nu vă gândiți la preț. Pot contribui și eu cu ceva pe ici pe colo. Pricepi, nu?

A făcut câteva mișcări rapide cu degetele. Înțelesesem.

— Mulțumesc, am zis. Ești foarte generos.

— Presupun că n-ai vândut încă nici un scenariu la Hollywood?

Tatăl mi-a pus din nou mâna pe umăr, obiceiurile acelea prea intime pe care le avea, dar ce puteam eu face, eram în ghearele lui, ca să spun așa, și îi permiteam să mă manevreze pe mine, parvenitul, dar în același timp era ceva ca de la bărbat la bărbat în secvența asta, sau în acest episod tăcut și solitar, care îmi repugna; și nu eram în stare să-mi amintesc dacă propriul meu tată îmi pusese vreodată mâna pe umăr în același fel, nu, n-o făcuse niciodată, după cum am spus, în familia noastră nu existau asemenea gesturi.

— Nu, am răspuns.

Cathrin a vrut și de data aceasta să stea pe scaunul din față în taxi. Cățelul stătea în poala ei. Cred că dormea. Nu era mai mult de zece și jumătate când în sfârșit am ajuns acasă. Cathrin a vrut să meargă imediat la culcare. Nu m-a întrebat dacă voiam să vin și eu în pat, chiar dacă mi se părea că nu terminaserăm ceva ce ea începuse fără să ducă la bun sfârșit; simțeam un soi de nemulțumire profundă și nici nu aveam chef să-mi încerc norocul, să-i cerșesc în genunchi să i-o trag, o simplă futere, fiindcă, după părerea mea, merit mult mai mult de-atât. Dar Cathrin avea, bineînțeles, puiul de câine, iar eu nu mă simțeam în stare să mă cert, de altfel, e greu să te cerți având un cățel în preajmă.

I-am zis:

— Ne e bine aici, nu-i așa?

— Ce vrei să spui?

M-a surprins gândul că asta era întrebarea pe care ne-o puneam cel mai adesea: Ce vrei să spui cu asta? Toți se întrebau unii pe alții: Ce vrei să spui? Era, de fapt, cea mai periculoasă întrebare pe care ne-o puteam pune. În interiorul nostru eram temători și neîncrezători. Ne aflam în epoca subtextului. Ironia înseamnă să spui un lucru care vrei să însemne altceva ca să sugerezi un al treilea lucru. Ironia este o formă de autoapărare, fie că ești în deplasare, pe teren propriu sau pe teren neutru. Dar câștigul este destul de mic. Detestam ironiile.

— Vreau să spun în apartamentul ăsta, am zis. Ce altceva?

Cathrin și-a continuat drumul spre baie.

Am urmat-o, ca de atâtea alte dăți.

— Cath, am spus.

— Da?

Am ezitat:

— De ce merge mama ta desculță tot timpul?

— Spune că așa se simte mai liberă.

— Mai liberă?

— Și că face bine la circulația sângelui.

Așa că am întrebat, în sfârșit, ce mă frământa:

— Și ce voia de fapt să spună cu asta?

— Voia mama să spună ceva? Asta nu-mi amintesc.

— Când a întrebat dacă se întâmplă ceva?

— Maică-mea nu voia să spună nimic, Will. Las-o baltă.

Cathrin a deschis ușa de la baie. Am oprit-o, și nu știu dacă asta chiar a fost cu totul pe placul ei, probabil că am acționat greșit.

— Ce s-a întâmplat azi?

M-a întrerupt.

— Ce anume?

— Știi ce vreau să spun. Vrei să vorbim despre asta?

Cathrin a închis ușa. Am rămas în cameră și m-am uitat la televizor în timp ce răsfoiam notițele pe care trebuia să le finalizez, măcar de formă. De fapt, aveam un chef grozav să mă-mbăt. Când, în cele din urmă, m-am dus să mă culc, Cathrin nu se afla, ca de obicei, în pat. M-am uitat înăuntru în camera ei de lucru. Se culcase pe canapeaua de acolo, cu cățelul în brațe. Normal că n-am trezit-o nici pe ea și nici cățelul căruia încă nu-i dădusem nici un nume.

---

7 Tip special de lentilă foto.

8 În original este folosit cuvântul *syre*, acid, care are și sensul colocvial de LSD și, prin extensie, poate însemna droguri în general.

9 Håkon cel Bun (norv.)

10 *Sjøen* – lacul (norv.)

11 Fost lac artificial amenajat la baza trambulinei de schi Holmenkollen care era alimentat cu apă din iunie până în octombrie.

III

Pe când urmam cursurile Școlii Daneze de Film de la Copenhaga, secția scenariu, eram, la urma urmei, mărturisesc, o mediocritate printre genii, geniile daneze, iar voi știți prea bine la cine fac aluzie, uneori se întâmpla să fiu lăudat măcar pentru așa-zisa mea privire ageră, nu prea des, însă oricum era destul. Pentru că nu fusesem admis la aceste studii doar datorită privirii mele, ci mai ales din cauza perspectivei mele, și asta este deja cu totul altceva. I-am dezamăgit, sau, mai bine zis, i-am păcălit pe toți. Se prea poate să mă fi păcălit pe mine însumi și să fi fost cu totul altul decât cel care eram. Voiam doar să semăn cu ceilalți, așa cum îmi stătea mereu în obicei. Pe vremea aceea realitatea începea să dispară, vreau să spun, un oraș înceta să mai fie un oraș, Copenhaga, Oslo, Berlin, New York, ci o metropolă, *ext. metropolă, seara*. În acele clipe puteai să fii profund și universal. Nimic nu mai era numit cu numele său. Culorile dispăruseră dintr-o dată și se decisese că negrul este suficient. Așa că mi-am pierdut perspectiva, m-am rătăcit, și am găsit, în schimb, detaliile. Obișnuiesc să acord atenție detaliilor, așa-ziselor fleacuri, pe care ceilalți le trec cu vederea, dar care, văzute din perspectiva mea, au o strălucire specială, și nu vorbesc aici despre semnificație, ci mai curând despre lumină, sunt pur și simplu sensibil la detalii și nu știu de unde am chestia asta: o haină atârnată pe frânghia de rufe, un capac de roată pe marginea drumului, un cercel, o piatră de pavaj udă în piața Gråbrødre, care pe neașteptate seamănă cu un chip, lucruri de-astea pe care copiii le arată cu degetul, la asta mă pricep eu. Dar la ce folosește asta? mă întreba apoi profesorul. Era un vechi trăpaș în domeniu, beat jumătate de zi, iar cealaltă jumătate mahmur, de fapt își dorise să ajungă regizor, dar ajunsese un nemulțumit sarcastic. Detaliile trebuie îngropate, mi-a spus el, ele trebuie legate de o acțiune, trebuie să dai drumul unui flux, imaginile trebuie să se regăsească într-o corelație logică, de la început și până la sfârșit, nu doar să servească de decor, uită-te la monștrii sacri, crezi că Ibsen folosea ceva doar pentru înfrumusețare, tot ce folosea era absolut necesar și nimic inutil, nici o ușă, un scaun sau o lampă nu erau acolo degeaba, învață de la Ibsen, citește-l pe Ibsen și vei scrie mai bine, uită-te la Spielberg, prietene, un regizor extraordinar, toți știu asta, dar ce se întâmplă când primești un scenariu dezastruos, ca de exemplu *One from the Heart*, atunci totul e doar de decor, de rahat înmiresmat, cum îi plăcea să spună, rahat înmiresmat, dar muzica era bună, am intervenit eu, muzica, a întrebat el, și i-am simțit imediat răsuflarea cu iz de vodcă

sufocându-mă, da, Tom Waits[12] a fost de fapt nominalizat la Oscar pentru asta. Vrei să cânți sau să scrii? m-a întrebat profesorul. M-am apărat în cele din urmă cu ideea că suma detaliilor este cea care până la urmă face povestea, nu-i așa? Lucrurile mici, da, lucrurile mărunte, iată motto-ul meu. Atunci el mi-a răspuns simplu că detaliile, în lipsa unei corelări, nu erau altceva decât un flecușteț de doi bani pe care aș fi putut să mi-l pun deasupra șemineului din locuința mea norvegiană, acolo sus, în pustietatea muntelui, fără curent electric și fără drumuri, unde era doar beznă și religie, profesorul era, când spunea asta, mahmur, iar în acele momente era, de fapt, extrem de simpatic. Înceta să fie extrem de simpatic, a zis el, după ce i se întâmpla să citească unele dintre scenele sau încercările mele de scenarist: Nu uita cine ești, Willy. Cine sunt, l-am întrebat. În primul rând, nu ești un tip destul de profund, a spus. Dar cum sunt, atunci? Profesorul a tras un sertar, a desfundat o sticlă și a băut din ea fără să se ferească, a băut drept în nasul meu. Ești o glumă, a zis. Iar dumneata ești un bețivan, i-am spus. Profesorul a râs. Chiar așa, chiar așa. Dar cu timpul ai toate șansele să ajungi o glumă a dracului de bună.

Geniile de lângă mine, cu alte cuvinte, erau niște tragedii.

Dar n-am uitat ce-a spus profesorul. Partea cea mai proastă era că am crezut că era adevărat ce îmi spusese și că puteam suporta ideea asta. Avea dreptate, iar eu știusem tot timpul lucrul acesta.

Eram parvenitul și de undeva trebuia să parvin.

Nu este și asta oare un fel de profunzime?

Scriam, așadar, scenarii de film. Rareori, adică niciodată nu se alegea ceva de ele. Mi-era totuna. Arta era să prinzi o idee care să fie atât de bună încât să primești o finanțare ca s-o duci la capăt, dar niciodată suficient de bună ca să devină film, pe scurt, să primești bani ca să nu faci absolut nimic. Poate că sunt leneș. Poate că-mi lipsesc ambițiile. Sunt, prin urmare, un parvenit leneș căruia îi lipsesc ambițiile. Dar ambițioșii sunt cei care se scufundă primii, așa constatasem din experiența mea. Este important să te menții la suprafață, doar să plutești, fără să dai dovada că nu ești bun și în același timp să lași impresia că ești ceva. Așa apar geniile, nu-i așa? Primisem finanțare pentru două proiecte în curs de realizare, scurt metraje, de la *Norsk Film* în urmă cu un an. Ambele idei ar fi putut fi contopite într-una fără ca filmul să fi fost mai lung din acest motiv, dar atunci ar fi fost mai puțini bani pentru mine.

Era luni.

Cathrin plecase deja la serviciu. Eu lucram, după cum se înțelege, acasă. Eram propriul meu stăpân. Nu prea aveam mare lucru la care să aspir. Pe masa din bucătărie era un bilet: *Cumpără mâncare pentru cățel.*

Abia atunci mi-a venit în minte câinele. Încă dormea în camera ei de lucru. L-am luat de acolo. Părea speriat și în același timp foarte încrezător. Îi simțeam inima bătând repede sub blana subțire. I-am dat apă și câteva felii de mezel expirat. N-avea ce să-i strice. Cățelul dădea din coadă, în orice caz. Și, când m-am dus în biroul meu, m-a urmat și s-a așezat la picioarele mele. Deveniserăm prieteni. Nu știu exact dacă îmi plăcea, în caz că ar fi trebuit să ne descotorosim de cățelușă. A fost doar un gând care mi-a venit așa. Dar de ce să ne descotorosim de ea? Îi spuneam *ea* în sinea mea, nu doar *câinele*. Tata obișnuia să spună: Să nu te atașezi prea mult de animale. Dar mi-amintesc că a plâns când a murit cea mai tânără cățelușă, s-a îmbolnăvit, o tumoră la ureche, iar spre sfârșit umbla împleticindu-se. Tata a împușcat-o și i-a dus hoitul la groapa de gunoi de lângă cariera de pietriș. Am deschis computerul, dar n-am reușit să mă hotărăsc de ce să mă apuc, sau dacă să mă apuc de ceva. Primul proiect se numea *Fereastra*. Îmi imaginam un băiat, să zicem de doisprezece sau unsprezece ani, în orice caz nu mai mare, care stă timp de o zi întreagă uitându-se pe fereastră, sau poate timp de o săptămână, desigur că filmul nu avea cum să dureze tot atât de mult timp, aveam o expresie preferată, am patentat-o, a mers o vreme, dar există limite la cât de multe ori te poți repeta: Filmul înseamnă să scoți apă din piatră seacă. Dar de la ce fereastră privește și cine este acest băiat? Trebuia deci să fac o opțiune ca să pot merge mai departe: unde ne aflăm, în oraș, cu vederea spre o stradă aglomerată, într-o piață sau undeva la țară, într-un cătun, e un băiat singur la părinți, poate are un frate, o soră, chiulește cumva de la școală, oricum, de ce stă băiatul ăsta afurisit acolo la fereastră, oriunde ar fi ea situată? Dar deocamdată nu mă interesau istoria băiatului, biografia, contextul, relațiile de familie, situația lui, toată această murdărie pe care o târâm după noi. Ceea ce mă interesa erau detaliile perspectivei, ușoarele devieri care pot modifica total imaginea, și atunci nu pot să nu mă gândesc și la viață, nu pentru a fi neapărat profund, dar oare nu se întâmplă la fel când cel mai mărunt lucru îți poate întoarce viața pe dos? Mă gândeam de altfel că toamna târziu ar fi fost anotimpul potrivit, mai precis atunci când începe iarna: zăpada care cade peste culorile luminoase și puternice ale tufelor și copacilor. Nu pot nega, prin urmare, că, oricât suceam și învârteam această așa-zisă idee, în fel și chip, îmi imaginam, de fapt, propriul meu geam, geamul de la camera mea de la etaj, acasă la Hurdal, unde aveam obiceiul să stau și să privesc afară, spre Rudshøgda. Nu se-ntâmpla mare lucru, fără să exagerez, cea mai mare parte din priveliște era pădure și iarăși pădure, cât vezi cu ochii, iar sus de tot un petic de cer, atunci când ceața nu cobora prea jos. Dar îmi plăcea să

stau așa. Visam și eram treaz în același timp. La asta mă pricepeam cel mai bine. Mi-am amintit deodată o întâmplare pe care o povestea mama: despre o cioară care a venit zburând cu ceva strălucitor în cioc, toată lumea știe că ciorile sunt nesătule și fură tot ce strălucește mai tare, dar ce să fi fost oare? Un vecin sprințar s-a cățărat până la cuib a doua zi și a găsit o verighetă pe care o doamnă o pierduse în aceeași vară, chiar lângă camping, numele ei era gravat în interiorul inelului, așa că era fără îndoială al ei. Au apărut și la televizor la Norge Rundt[13]. Poate că așteptam să apară pasărea cu comoara în cioc? Poate de aceea stătea băiatul la fereastră? Nu știu. M-am trezit, în schimb, gândindu-mă ce nume să-i dăm cățelului. Cățelușele tatei se numeau Putere și Onoare, pe bune, chiar așa se numeau. Unii credeau că numele erau o blasfemie, chiar și mamei i se păreau nepotrivite, dar tot ce făcea tata, făcea din convingere, cu cea mai mare seriozitate. Putere, cea mai mare, a murit la un an după Onoare, cea cu tumoare la ureche, s-a înecat în Øyangen, a căzut într-o spărtură în gheață, chiar la vărsarea râului, în partea de nord a lacului, și a murit înghețată înainte ca noi să reușim s-o scoatem la mal. Era primăvară, în preajma Paștelui, iar tata și cu mine făceam schi-fond. Am fost surprins că n-a plâns deloc atunci. S-a înfuriat doar. S-a înfuriat pe sine însuși pentru că lăsase câinele să alerge la estuar. Era furios pe câine fiindcă alergase chiar în acel loc. Iar oamenii furioși nu plâng, întorc doar spatele. Se ascund. Sau lovesc. Am făcut o listă cu nume de actrițe care-mi plăceau, mai apoi cu nume de scriitoare și în cele din urmă cu femei-regizor, nu erau prea multe și nici unul dintre nume nu putea fi dat unui câine, de asta mi-am dat seama imediat, așa că am șters ultima listă și în schimb am făcut o listă cu personaje principale feminine din cărți și din filme care-mi veneau în minte, așa că m-am ales cu o groază de actrițe, scriitoare și personaje feminine din filme și cărți deopotrivă, oricum erau destule.

Cel de-al doilea proiect se numea *Păsările*. Da, da, atâta doar că titlul mai fusese folosit.

A sunat telefonul. Cățelul s-a trezit și a sărit din poala mea. Telefoanele n-ar trebui să sune lunea. Asta-i părerea mea. Eu nu sun niciodată lunea. Era Cathrin.

— Cum e? întrebă ea.

— Bine. Și tu?

— Bine. *Ikea* mă bate la cap. Nu mi-ai răspuns.

— Am spus că-s bine. Scriu.

— Eu vorbeam despre cățel.

— Încerc să găsesc un nume pentru el.

— N-ai zis că scrii?

— Ai vreo sugestie?

Cathrin a rămas tăcută un timp, apoi le-a dat niște instrucțiuni unor oameni, nu știu exact, poate că alții îi dădeau ei instrucțiuni. Parcă vocea ei suna altfel. Eram nedumerit. Tot ce este diferit mă neliniștește, înainte să pricep contextul: poate că era afară pe stradă, sau poate traversa un oficiu, un birou, în drum spre o ședință.

— Nu, a spus în cele din urmă. Ce scrii?

— Ce zici de Audrey?

— Audrey? Nu fi prost.

— Sau Holiday Golightly.

— Holllicinedracu'?

— Personajul pe care Audrey Hepburn îl joacă în *Breakfast…*

Cathrin m-a întrerupt.

— E doar un câine, Will. Nu cumva ai băut *bellini*-ul nostru?

— Mă străduiesc cât pot, Cath.

— Ce, să bei?

— Să găsesc un nume.

— Mai încearcă. De altfel, ajung târziu acasă. Nu mă aștepta.

Cathrin a închis telefonul.

Nu mă aștepta.

Își spun îndrăgostiții așa ceva? Poate mai curând cei indiferenți și cărora le e milă spun asta, cei care s-au săturat spun: Nu mă aștepta. Îndrăgostiții își spun: Așteaptă-mă orice-ar fi.

Am mângâiat cățelușa.

Mă gândeam: aș putea să-i dau un nume pe care să-l știu doar eu, iar așa nu va asculta pe nimeni altul decât pe mine.

Telefonul a sunat iarăși. N-am răspuns. Spusesem ce-aveam de zis. Eram puțin furios, de fapt. Când, în sfârșit, s-a așternut liniștea și nu s-a mai auzit robotul, m-am simțit, totuși, vinovat. Dacă fusese mama? În orice caz, nu era tata. Mama era mereu cea care suna și nu-i plăcea să-mi lase mesaje pe telefon. Cath avea dreptate. Nu mai vorbisem de multă vreme, unii dintre noi, sigur un an, poate chiar mai mulți.

Câinele a scos un sunet mic, asemenea unui acces de tuse. Oare aș fi putut… aș fi putut să o botez *Nume*?

Hai aici, Nume. Hai odată, Nume.

Cum începusem oare să fiu atras de film? Era tot într-o zi de luni. Mama și tata erau plecați, era o reuniune organizată de biserică, la nord de lac, vafe, cafea, adunare, misiune, acțiune de caritate, noi eram, părinții mei în orice caz, caritabili, cu spirit de sacrificiu, se numărau printre voluntari. Ar fi vrut, desigur, să-i însoțesc când erau astfel de

reuniuni. Dar eu nu voiam. Pretextam că sunt răcit, ori că aveam lecții de făcut, o compunere la norvegiană sau așa ceva. Mereu scorneam o scuză sau alta. Nu eram voluntar. Nici ei nu mă forțau, nu mă sileau să-i însoțesc, rămâneau doar dezamăgiți, profund dezamăgiți, și ce era și mai rău e că aveau privirile acelea. Dar preferam să rămân acasă. Îmi plăcea. Era o libertate ce-mi aparținea, ceva aproape interzis, să am toată casa doar pentru mine, de parcă aș fi fost adult. Iar mama și tata mă lăsau în pace. Din partea mea, în ziua aceea ar fi putut să rămână la acțiunea de binefacere pentru totdeauna. Amândoi câinii erau morți. Un gând oribil mi-a trecut prin minte, dacă mama și tata ar muri și ei, aș putea să stau singur acasă pentru tot restul vieții.

Brusc m-au cuprins remușcările, nu eram chiar total insensibil, dar gândul, totuși, nu-mi dădea pace. Aveam treisprezece ani. Era într-o zi de luni. M-am îndepărtat de la fereastra la care obișnuiam să stau și m-am îndreptat spre televizor. Pe vremea aceea era un program de filme vintage. Iar în seara aceea se transmitea *Breakfast at Tiffany's – Mic dejun la Tiffany's*. Am prins chiar începutul filmului când Audrey Hepburn stă în fața *Tiffany & Co*, renumitul bijutier din New York, înainte de ora deschiderii, în drum spre casă sau în drum spre ceva anume, încă nu se știe la începutul filmului, dar oricum avea, în felul ei de a fi, aerul unei persoane fără casă, asemenea cuiva care este mereu în trecere, în vizită oriunde s-ar afla, iar orașul New York, da, New York-ul, care nu este o metropolă oarecare, nu-și deschisese încă străzile, bulevardele lungi asemenea unor portaluri nesfârșite și pustii, iar ea, Audrey Hepburn, era atât de frumoasă, atât de nepăsătoare, atât de irezistibilă încât aproape că mi-am pierdut răsuflarea și cumpătul și tot ce mai aveam, de altfel, așa cum stăteam acolo pe canapea, în Hurdal, la doar treisprezece ani, în fața unui ecran pâlpâind în culori prost reglate. Nu mai trăisem nimic asemănător înainte și probabil că nici după aceea, cu excepția momentului când am întâlnit-o pe Cathrin. Dar mai era ceva. Audrey Hepburn mănâncă ceva, resturi de la vreun restaurant sau bar, e îmbrăcată într-o rochie simplă neagră și strâmtă, pe care o poartă așa cum nimeni altcineva n-ar ști s-o facă. Imaginea aceasta mi-a rămase întipărită în amintire și când, mai apoi, am citit romanul lui Truman Capote care nu este de fapt un roman, ci o nuvelă ceva mai lungă, perfectă de altfel, am rămas dezamăgit, adică am rămas profund impresionat și în același timp nedumerit. Cartea era mai bună, desigur, dacă se poate face o asemenea comparație, dacă putem compara cuvântul cu imaginea, lumina cu literele, sau câinele cu pisica, cioara cu bâtlanul, dar un lucru era cert, cartea nu o avea pe Audrey Hepburn și nici rochia ei neagră.

Niciodată n-aș fi fost în stare să scriu un roman sau o nuvelă, dar un scenariu de film, asta aș fi putut scrie, chiar cu mult mai bine, pentru că scenaristul a exagerat cu povestea lui Capote, da, chiar până la granița incredibilului, nu mai puțin în privința povestitorului prin persoana foarte ștearsă a lui George Peppard. Dacă aș fi fost Truman Capote, ce gând caraghios și acesta, aș fi fost destul de indignat. Dar poate că a primit ca drepturi de autor un onorariu al naibii de gras. În povestea lui Truman povestitorul este fără îndoială gay, asta îți sare în ochi încă de la pagina 30, când vorbește despre *fundul atrăgător* al unui invitat de sex masculin și din acest motiv *este în stare* să rămână insensibil în același pat cu Audrey Hepburn, vreau să spun cu Holiday Golightly, fără să se întâmple nimic între ei, în afara faptului că sunt amici și-și citesc unul altuia cu voce tare, fumează și beau, doar un gay poate să facă asta, el este doar un prieten, nu o amenințare, alți bărbați ar fi înnebunit doar dacă se aflau cu Audrey Hepburn în același pat. În film, dimpotrivă, el este un amant de primă clasă, iar rolul nu-l prea prinde, ca să fiu elegant. Și, în plus, filmul mai are și un *happy end*, e insuportabil. Melancolia din istoria lui Capote, acea melancolie care în povestire e peste tot în prim-plan, a dispărut în film, ca și cum producătorii au considerat-o ceva murdar și au trimis-o la curățătorie, de unde au luat o glumă sentimentală, și atunci nu mai folosește la nimic nici măcar dacă plouă cu găleata în scena finală. Sigur că pe atunci, la treisprezece ani, n-am priceput nici o iotă din asta, dar filmul m-a emoționat puternic, iar această imagine, Audrey Hepburn, în fața magazinului Tiffany din New York, dis-de-dimineață în rochia neagră, visând poate la diamantul galben de-acolo, m-a călăuzit până în momentul în care, în cele din urmă, mă aflu astăzi.

Poate că la asta se referea profesorul când a spus că sunt o glumă sentimentală.

Până unde am ajuns astăzi?

Am renunțat la o traiectorie posibilă. N-am dorit să întrețin drumurile în pădurea lui Mathiesen. Am plecat, în schimb, la Oslo, am dat examen de admitere la universitate și am studiat teoria literaturii. Mi-am pus tatăl într-un soi de poziție de inferioritate. Era mândru, dar și jignit în același timp, dar nu îndrăznea nicidecum s-o arate. Nu ne despărțeau decât șapte mile[14], atât era distanța până acolo, în oraș, dar cu toate acestea era o lume total diferită. Am început să mă comport diferit, îi imitam pe alții, cei care urmau să devină peste puțin timp prietenii mei și care se aflau pe teren propriu, eu îi urmăream ce fac, cum se îmbracă și ascultam ce vorbeau, nu, de fapt nu ce vorbeau, ci cum vorbeau. Copiam. Mă conformam. Voiam să mă confund cu peisajul și astfel să mă ascund.

Dar în același timp mă gândeam: Așa sunt eu, acesta sunt eu, aici îmi voi intra în drepturi. Nu te mai maturizezi odată, îmi spunea tata când mergeam acasă – rareori, din ce în ce mai rar. Devenisem un străin. La doar șapte mile depărtare, în doar câțiva ani, m-am transformat într-un străin. În ochii mei, tata se preschimbase într-un străin. Nu mai bate la cap băiatul, îi zicea mama, slavă Domnului că ținea cu mine. Am mai spus că intrasem la Școala de Film din Copenhaga, secția scenografie de film, am scris o aplicație care, de altfel, trata despre ecranizarea *Breakfast at Tiffany's* propunând, de altfel, câteva soluții, ceva de genul *voice-over*, povestire-cadru, voiam să readuc melancolia care se pierduse și să nu nesocotesc preferințele sexuale ale naratorului, transformând prin aceasta totul în povestea unui cuplu incompatibil care totuși se aseamănă, fiecare oglinda celuilalt, amândoi *hoinari*, dar pe cărări diferite, construind o prietenie sau o relație nobilă și la fel de melancolică, în mijlocul unui noian de plăceri și excese. Am intrat, așadar, la Școala de Film, spre marea mea surprindere, trebuie s-o spun, și aveam să rămân doi ani acolo, în Copenhaga, unde treptat mi-am dezvoltat și simțul pentru detaliu în detrimentul întregului, al direcției înseși. Parvenitul din mine a primit un imbold real. Recunosc, din nou, că nu mă număram printre marii jucători din Copenhaga, eram mai bine zis un băiat bun la toate, un hoț de buzunare, căutam la Biblioteca Regală povești pe care le-aș fi putut șuti sau cel puțin împrumuta. Dar această veste a fost, desigur, de neînțeles pentru tata. Scenarii de film? Ce fel de muncă mai era și asta? Aveam de gând să-mi câștig traiul din asta? Se putea, oare, trăi din așa ceva? Am încercat cât de bine m-am priceput să-i explic. Voiam să scriu filme care să placă oamenilor și, de îndată ce am scos porumbelul din gură, mi-am dat seama că mă contraziceam, și cu toate acestea am continuat: De exemplu, filme ca *Breakfast at Tiffany's*. Pe ăsta nu l-am văzut, a spus mama.

După care a zis ceva ciudat:

— Dar noi am văzut-o Audrey Hepburn.

— Unde ați văzut-o pe Audrey Hepburn?

— În Skrukkedalen.

Mi s-a părut că mama își pierduse mințile și am continuat cu precauție:

— Ați văzut-o pe Audrey Hepburn în Skrukkedalen?

— Da, era de Paște, în 1964. Tata trasa pârtiile de schi de fond. Ea și tipul cu care era l-au vizitat pe Mathiesen și au schiat, nu-i așa, tată?

Mama s-a întors spre tata, care stătea acolo cu mâinile la spate, cufundat în vreo amintire, sau vreo viziune, nu-l mai văzusem niciodată

așa și mi-am închipuit că poate era mândru, în fond, că avea un fiu care să zicem era în aceeași branșă cu însăși Audrey Hepburn.

— Ba da, mamă, a zis el.

Mama s-a întors din nou spre mine.

— S-o fi văzut, Willy. Pantaloni elastici, pulover, un batic albastru pe cap și ochelari mari care aproape că-i acopereau toată față. Ce frumusețe. Toate femeile din Nannestad crăpau de invidie. Nu-i așa, tată?

— Da, mamă.

Ce-ar fi dacă eu, sau băiatul de atunci, aș vedea-o pe Audrey Hepburn trecând prin fața geamului? Se oprește o clipă, își ridică ochelarii pe frunte și privește fix înspre locul în care eu, doar un băiat, stau la fereastră, înainte să-și continue drumul, nu spre Tiffany, spre pietre scumpe și bijuterii, ci spre pădure, dispărând între copaci mai repede decât într-un vis.

Mi-a venit o altă idee: să leg mai multe întâmplări de apartamentele pe care le văzuserăm, să scriu despre foștii locatari, despre motivele pentru care s-au mutat de acolo, ce se întâmplase, ce fel de vieți se consumaseră, aș putea să le pun întrebări vecinilor ca să dau ficțiunii o notă de documentar, de autenticitate, am notat eu, în timp ce simțul sau pasiunea mea pentru detaliu își intra și ea în drepturi, bucata uscată de săpun, fotografiile, tapetul, mobilele, florile de pe noptieră, vaza, altfel spus, poveștile despre obiecte și recuzită, atât reale, cât și inventate, și pe deasupra le puteam împodobi cu voci, conversații, strigăte, plânsete, râsete, mesaje, vorbirea de zi cu zi a oamenilor, da, asta era ceva, era cu adevărat ceva, cred că și profesorul danez, un babalâc bețiv, m-ar fi lăudat.

Telefonul a sunat din nou. Eram atât de mulțumit de mine însumi, încât am răspuns la telefon. Nu era mama. Nici Cathrin, care să-mi spună să stau acolo s-o aștept, oricât de mult ar întârzia. Era agentul imobiliar de la primul apartament, cel din Elisenbergveien.

— Voiam doar să vă informez că e voie cu un câine în locuință, a zis.

N-am știut în prima clipă despre ce vorbea.

— Câine în locuință?

— Will Bråten la telefon?

— Da.

— Soția dumneavoastră m-a întrebat dacă e voie cu un câine. Da, sigur, este permis. Mai sunt și alții care țin animale de companie. E un mediu prielnic pentru câini acolo.

— Bine.

— Vă interesează?

— Nu.

— E cu mult sub prețul pieței. Dacă veniți cu o oferta până cel târziu în cursul zilei de marți. Adică mâine.

— Nu, mulțumesc, am repetat eu.

— Vreau să spun, cu mult sub valoarea apartamentului, a zis agentul imobiliar. Mult sub valoarea lui.

Eram pe punctul să închid telefonul, fără să-l salut, când mi-a trecut prin minte că agentul imobiliar ar putea să-mi fie de folos într-un fel.

— Cine a locuit în apartament mai înainte? am întrebat.

— Vreți să spuneți, cine-i proprietarul? O pereche mai în vârstă. Ia să văd. Kåre și Else Johansen. Scrie și-n pliant.

— Cu ce s-au ocupat?

Agentul imobiliar a rămas tăcut o vreme.

— Din câte știu eu, el e revizor contabil pensionat. Iar ea a fost casnică, presupun.

— Cine a locuit acolo înaintea lor?

— Înaintea familiei Johansen? Nu, din păcate, asta n-am de unde să știu.

— Oare s-a întâmplat ceva în apartamentul acela?

— Să se fi întâmplat ceva? Nu înțeleg prea bine.

— O nelegiuire, de pildă. Maltratare. Omor. A fost careva ucis acolo? Doar întreb.

— Vă asigur că nimeni nu a fost maltratat și nici ucis pe strada Thomas Heftye la numărul 16.

— Atunci de ce vindeți apartamentul sub prețul pieței?

— Pur și simplu pentru că familia Johansen are nevoie rapidă de bani. Au cumpărat o proprietate pe Costa del Sol în Spania. Asta nici nu prea am dreptul să o spun.

— De fapt, soția mea a întrebat dacă avem voie cu o pisică.

— O pisică? Sunt mai mult ca sigur că era vorba de un câine.

— Nu. De pisică.

Agentul imobiliar a devenit exasperat, da, vocea lui suna ca a cuiva care fusese împins spre limita zonei gri a poliției.

— Dacă este permis să țineți câine, atunci trebuie să fie permis să țineți și o pisică. Vă interesează?

— În nici un caz. Dar vă mulțumesc.

Am închis telefonul și am rămas pe scaun, gândindu-mă puțin, mi-am luat câteva notițe, e una dintre plăcerile mele să iau notițe, cuvintele-

cheie dintr-o poveste, frânghia de întins rufe, *contabil, pensionar, contabilitate, nevoie urgentă de bani, Spania.* Apoi m-am dus până la magazinul de animale de la St. Hanshaugen și am cumpărat tot ce-am considerat că i-ar trebui câinelui, un coș pentru dormit confortabil, un vas pentru mâncare, unul pentru apă, hrană uscată, conserve *gourmet*, un os de cauciuc și, ultimul lucru, dar nu cel de pe urmă, o zgardă.

Apoi m-am așezat pentru o vreme pe una dintre băncile de lângă lac, dar soarele nu mai era același.

Când am ajuns acasă am găsit un mesaj pe robotul telefonului. Era careva de la *Norsk Film*, Peder Holm, după cum s-a prezentat, dacă nu-mi amintesc greșit, nu mai auzisem de tip. Mă ruga să-l sun înapoi. Putea fi ceva în legătură cu finanțările, trecuse totuși ceva timp de când încasasem banii, mai precis un an, poate chiar mai mult, fără ca eu să le fi dat nici un semn, mai precis fără ca ei să fi primit nimic de la mine. Însă mesajul nu părea neprietenos. Nu l-am sunat, totuși.

Câinele părea mulțumit de cumpărăturile mele, în special osul de cauciuc i-a stârnit încântarea. Apoi mi-a venit în minte că animalul ar putea avea nevoie să fie scos afară, că doar nu era să-și facă nevoile în apartament. I-am pus zgarda și am ieșit, acum în cealaltă direcție, înspre Stensparken. Era destul de ciudat. Când mergi cu un animal așa de mic în lesă, oamenii îți zâmbesc oarecum mai prietenoși, de parcă inocența câinelui te molipsește și pe tine, copiii voiau mereu să vină să-l mângâie. Așa e în oraș. Dar când o fetiță a venit și m-a întrebat cum îl cheamă, m-am simțit vinovat, n-am spus nimic și parcă o parte din magie a dispărut, m-am șters și am devenit comun, cineva care aproape că stârnea repulsie, copiii se dădeau la o parte, suspicioși, un câine fără nume, îl furasem oare, nu-l iubeam, nu-l strigam oare niciodată? Câinele și-a făcut nevoile la colțul cu Theresegate. Apoi am mers acasă. Seara, într-un târziu, și-a făcut culcușul în coșul pe care l-am așezat în biroul lui Cathrin. Câinele era, totuși, al ei. Și, în timp ce stăteam în biroul ei, am făcut ceva neobișnuit. Am scotocit. Am răsfoit o mapă care se afla pe birou, doar fotografii lucioase cu modele pline de speranță din arhiva biroului, respectiv studente, barmanițe și vânzătoare, *wannabees* și *hasbeens*, parcă nici nu se mai vedea vreo deosebire, păreau atât de rătăcite, de parcă modernitatea și îndrăzneala pe care ar fi trebuit să le emane se demodaseră chiar în secundele în care fuseseră fotografiate. M-am uitat într-un sertar, erau acolo chitanțe, extrase de cont, facturi, Cathrin era cea care se ocupa de lucrurile astea. Am deschis un dulăpior. Acolo am văzut o geantă. O primise în dar de la mine în primul nostru an, un Burberry în carouri, din piele și material textil, cu fermoar, rămăsesem lefter timp de

trei luni după cadoul acela. O țineam minte. Geanta era grea, cu siguranță nu era goală. Am deschis fermoarul. Acolo se găsea tot ce-i trebuia pentru o călătorie, frumos împachetat și pregătit: trusă de cosmetice, două schimburi, lenjerie, o pereche de pantofi.

Când am auzit-o pe Cathrin intrând în antreu, m-am prefăcut imediat că dorm. Era aproape ora unu. Am auzit-o vorbind un timp cu cățelul, așa cum vorbești cu copiii. Mă întrebam dacă va dormi pe canapea și în noaptea asta. Îmi puneam tot felul de întrebări. Mi-era teamă. Nu-mi aminteam să mai fi fost vreodată atât de speriat. Dar nu peste mult timp a intrat în dormitor, fără să spună o vorbă și fără să aprindă lumina, s-a culcat și m-a sărutat cu grijă pe umăr. N-a mai urmat nimic altceva. A fost mai mult decât destul.

---

12 Tom Waits a compus coloana sonoră a filmului muzical *One from the Heart*, în regia lui Francis Ford Coppola.

13 *În jurul Norvegiei,* emisiune populară TV despre Norvegia.

14 O milă norvegiană: 10 km.

IV

Week-end-urile sau chefurile, ziceți-le cum vreți, distractive în orice caz, cel puțin pentru o vreme, se desfășurau cam așa: începeau de obicei joia, după cursuri, o luam mai domol, în localul Valka unde făceam pariuri care dintre clienți avea să moară înainte de următorul sfârșit de săptămână, iar Robert obișnuia să câștige, desigur pentru că studia medicina, apoi continuam vinerea pe la ora cinci la Burns, iar sâmbăta o lăsam mai moale în Frognerparken dacă era primăvară, sau în localul Jeppes, căci cheiul Aker Brygga puteau să și-l păstreze snobii pentru ei, iar distracția continua așa până se încheia telejurnalul sportiv. Era un lung joc, o continuă aniversare, cu băutură în loc de tort, mahmureală în loc de cadouri, dar rareori ne îmbătam prea tare, astfel încât măcar unul dintre noi era în stare să nimerească drumul spre casă, și oricum ne opream în localurile cel mai apropiate de casă și beam și mai mult și cântam, de exemplu, *Frank's Wild Years*[15] sau coloana sonoră din *One from the Heart*, mai ales aceasta din urmă. Într-o seară, pe când stăteam la o masă în Valka, uitându-ne la epavele din jurul nostru, care trebuiau să țină paharele cu ambele mâini sau să se aplece deasupra halbelor de bere ca să soarbă o primă înghițitură, speculând care dintre acei oameni urma să dea ortul popii până săptămâna viitoare, Robert sau poate Aksel, cinicul student la drept, a zis: Într-o zi așa o s-ajungem și noi. Să fi fost acela momentul în care chefurile noastre au început să-și piardă din strălucire? Probabil că da. Ne-a cuprins un soi de melancolie. Nici nu împliniserăm douăzeci și patru de ani. Iar formula melancoliei e simplă: ai pierdut ceva pentru totdeauna, ceva ce trebuie înlocuit mereu cu altceva. Nu știu de ce, dar am început să mă gândesc la tatăl meu, cel care deszăpezea drumurile până în inima pădurilor lui Mathiesen. Probabil Aksel sau Robert spusese asta, sau poate să fi fost chiar Bent, matematicianul, desigur, trebuie să fi fost Bent cel care a spus-o, pentru că așa era el. E de prisos să mai spun că am renunțat să mai mergem la Valka. Ne-am pierdut și cheful să ghicim care dintre noi va muri, dacă am fi câștigat, dacă am fi avut dreptate? Trebuia să găsim alte jocuri. Cum am mai spus, eu am plecat la Copenhaga și când m-am întors după doi ani, un scenarist mediocru, cu simț pentru detalii sau înfloriturі, iar Bent și Aksel și Robert ajunseseră rapid unul jurist, altul matematician și ultimul medic și Dumnezeu mai știe ce, am început să frecventăm Lorry, Kunstnernes hus[16], Celsius, am reluat totul de unde rămăsese, doar că în alte locuri, aceasta este ecuația amuzantă a melancoliei, melancolia făcută pentru cei care au reușit în viață, care au

timp, aproape că ne revenise buna dispoziție, melancolia ne făcea profunzi și sumbri și, prin urmare, acolo, la Celsius, am întâlnit-o pe Cathrin în toamna aceea și am văzut lumina soarelui căzând pe cercelul ei, iar după ce femeile au intrat în viața noastră lucrurile s-au mai liniștit, nu pentru că femeile nu s-ar fi descurcat în viață, dimpotrivă, ci doar pentru că acum ne așezaserăm la casele noastre, ca să spun așa, și ne-am continuat același stil de viață.

Acum era o altă toamnă și în acest sfârșit de săptămână s-a întâmplat ceva neplăcut. Ca de obicei, totul a început tot ca de obicei, cum obișnuia Cathrin să spună. Am mâncat costiță la Storyville, mai jos pe Universitetsgaten, mâncare bună, dar grasă, degetele și fețele noastre sclipeau de grăsime când, la sfârșit, am pus tacâmurile jos și ne-am folosit mâinile pentru a roade de pe os ultimele bucățele de carne. În lumina aproape roșiatică din subsolul localului, păream doi sălbatici. M-a străfulgerat un gând: suntem chiar așa de lacomi sau doar ridicoli? Oare melancolia să ne fi lăsat din mâna ei și să fi transformat masa noastră într-o grădină zoologică? Cille întreba dacă i-am găsit câinelui un nume, nu, nu găsiserăm, în timp ce Aksel povestea ceva despre un tip care a călcat un biciclist, biciclistul a murit, un băiat tânăr, pentru ca mai apoi tipul să-i dea în judecată părinții ca să-l despăgubească pentru avariile aduse mașinii, printre care un parbriz spart și caroseria îndoită. Dacă Aksel ar vrea să preia cazul? Bine-nțeles, a zis Aksel. În jurul mesei s-a așternut tăcerea. Dar oare ticăloșii n-au și ei dreptul la avocat? Au bombănit cu toții. Aksel se simțea destul de în largul său, mi s-a părut. Unde poți pune o limită? a întrebat el. Ce limită? a vrut Nina să știe. Cât de ticălos trebuie să ajungi ca să ți se refuze orice fel de apărare, a zis Aksel. Păi uite, tu ești un exemplu, a zis Nina. Au râs cu toții. Găsiserăm un nou joc, se numea ticălosul. Au fost propuse multe nume, ar fi putut să fie un joc pe care să-l jucăm până la Crăciun, poate și după Anul Nou, căci ticăloși sunt doar destui. Mi-am adus atunci aminte de ziua în care am cotrobăit printre lucrurile lui Cathrin. Cine ar putea justifica așa ceva? Aksel? Cathrin? Dar nu aici vreau să ajung când spun că s-a întâmplat ceva neplăcut, chiar dacă gândul acesta era destul de dezagreabil în sine, adevărata chestie neplăcută s-a petrecut când a trebuit să mergem acasă. Cathrin voia să luam un taxi. Eu eram de părere că putem merge pe jos. Aerul curat era plăcut. De altfel, am fi avut prilejul să vorbim pe drum, vreau să spun, să vorbim doar noi doi, lucru rar în ultima vreme. Eram destul de beat ca să am curajul s-o întreb despre geanta gata pregătită. Aveam și o minciună la îndemână: căutasem câinele, căci să-l chem nu puteam, că doar n-avea nici un nume, nu-i așa, și în cele din urmă l-am

găsit în dulap, în spatele genții ei. Minciuna nu prea stătea în picioare, dar ținea cât de cât. Cathrin nu s-a dat totuși bătută. Voia cu taxiul și basta. Și, în cele din urmă, toată gașca s-a așezat la coada de pe bulevardul Karl Johan. Erau prea mulți oameni și prea puține mașini. Atmosfera era agasantă. Unii încercau să trișeze. Se putea lăsa cu îmbrânceală. Mi-a sărit țandăra. Ne-ar fi luat mai puțin timp dacă mergeam pe jos. O seară care se încheie într-un taxi e o seară ratată. Și, când m-am uitat în jur, mi s-a părut că toți aveau grăsime sticloasă pe față și mâini. Eram niște carnivore. Se făcuse aproape ora unu. Ne aflam în Oslo, în epoca de piatră. În acel moment Bent s-a dus la chioșc să cumpere un *hot-dog,* nu prea înțeleg unde îi mai încăpea după cina copioasă, doar el știa, dar când s-a întors și-a vrut să se așeze din nou la coadă, cei din spatele nostru, doi tipi țâfnoși, s-au împotrivit. Dar suntem împreună cu ei, a zis Bent. Nu contează, au ripostat aceștia. Bent s-a uitat la Aksel. Explică-le cum e cu dreptul, a zis Bent. Aksel a vorbit, cât de neutru putea s-o facă. Prietenul meu are dreptate. Are dreptul la acest loc la coadă. Bent a zâmbit și s-a așezat din nou între noi. Unul dintre tipi l-a îmbrâncit afară din coadă. Așa începe. Cineva îmbrâncește pe altcineva. Poate fi oriunde, în curtea școlii, la colțul străzii, sau chiar aici, la o coadă la taxi. M-am gândit: Aici nu e nevoie nici de drept și nici de matematică, ci doar de medicină. Adulmecam sânge. Bent l-a îmbrâncit pe tipul care-l îmbrâncise. Cille sau Nina a strigat ceva, Opriți-vă, terminați. Cel care îmbrâncise primul a dat să-l pocnească pe Bent. A ratat lovitura, prost țintită de altfel, care i-a trecut razant pe la tâmplă lui Bent. Prietenul nostru nu era obișnuit cu chestii de-astea, s-a clătinat pe picioare, mai mult răvășit decât lovit, era un calcul care îl depășea, a scăpat *hot-dog*-ul pe trotuar, ketchup-ul i-a stropit pantofii, cineva a strigat, un altul a crezut că sângerează și Bent s-a întors spre mine, părea că totul se-ntâmpla brusc, fără șir, și mi-a spus: Caftește-l, Will, iar Aksel și Robert au spus exact la fel, Da, caftește-l, la naiba, Will. Și tocmai asta era neplăcut, nu că mi-ar fi fost frică, pentru că de fapt nu-mi era, ci însăși ideea că așa mă vedeau ei în continuare: băiatul de la țară, țărănoiul, educat în cafteli la fiecare sfârșit de săptămână, era, nu-i așa, un automatism pentru ei, cei care erau regi și regine, Caftește-l, Will. Și l-am caftit. Am rămas și eu cu ceva de la țară. Dacă tot trebuie să dai, dă tu primul. Iar eu am nimerit bine. Și în final am ajuns și acasă. Câinele ne aștepta în antreu, dând din coadă. Cathrin i-a dat de mâncare, conserva de vită pe care o cumpărasem eu, *gourmet*, în timp ce eu am continuat să beau până am adormit lângă ea, cred, iar a doua zi era din nou sâmbătă, ploaie măruntă, asemenea unei vălurite perdele gri peste geamuri, cu alte cuvinte, era mai mult o atmosferă de

septembrie decât săptămâna trecută, fără urmă de vară indiană, doar de toamnă norvegiană. Ședeam în bucătărie cu obișnuitul nostru *bellini*, fructe în stare lichidă, îmi era necesar, în cantități imense. Câinele stătea culcat sub masă la picioarele lui Cathrin, care răsfoia suplimentul de imobiliare.

— Ce tare ai fost ieri, Will, a zis ea, fără să-și ridice privirea.

Iar aceste cuvinte, Ce tare ai fost ieri, Will, m-au înveselit, eram aproape mândru, aceasta era marca parvenitului, dorința de a fi lăudat și suspiciunea în fața laudei, la fel de intense. Pentru că în aceeași clipă mi-a trecut prin minte că fusese sarcastică și, în consecință, am devenit circumspect. Am mascat totul cât de bine am putut, căci cine ar vrea să se înjosească?

— Cum adică? Tare?

— Când ai făcut ordine la coadă.

Era cât pe ce să-i mulțumesc, când ea, din fericire, m-a întrerupt.

— Încercăm estul orașului[17] azi?

— Cu plăcere.

Cathrin m-a privit, la început surprinsă, apoi și-a lăsat capul într-o parte, așa cum îi era obiceiul, și a zâmbit.

— Cu plăcere?

— Da, de ce nu?

I-am dat foarfeca, azi nu mai strălucea la fel de tare, iar ea a început să decupeze din suplimentul ziarului trei anunțuri asupra cărora se hotărâse dinainte.

— Luăm și cățelușa cu noi? am întrebat.

— Nu, se descurcă ea.

— Ea. Nu crezi c-ar fi timpul să-i găsim un nume?

— Mai ai și alte propuneri?

— Audrey.

— Nu vreau să am o cățelușă pe care s-o cheme Audrey.

— Ai vreo propunere?

— Nu-i nici o grabă.

— Ce părere ai de Cathy?

— Foarte amuzant.

— Acum știu. *Ca De-Obicei*. *Ca* va fi prenumele, iar *De-Obicei* numele. Ce tare ar fi să-i spui așa. Hai, Ca! Și la ocazii mai solemne, îi zicem, hai, De-Obicei!

— Ești bine dispus azi sau doar mahmur?

— Și una, și alta.

Câinele a ieșit de îndată de sub masă și s-a uitat în sus la noi, mai

precis la Cathrin, cu ochii ăia rugători pe care nu-i puteam suferi, probabil că-i era foame.

Cathrin i-a mai pus de mâncare, iar dacă eu n-aș fi spus toate astea, am fi uitat de el, fiindcă stătea înfipt cu capul în bolul de mâncare, nu ne iubea, cel puțin nu pe mine, și nici nu era din cale-afară de isteț, era doar un câine flămând.

— Vizionările încep la ora unu, a zis ea.

Am pus foarfeca la loc în sertar și m-am uitat la ceas, douăsprezece și un sfert.

— Nimeni nu se duce la vizionări în timpul slujbei de la biserică.

Cathrin a ales o fustă peste genunchi pe care aproape că o uitasem și care o făcea mai plinuță, ceea ce-mi plăcea, chiar îmi plăcea foarte mult, deși n-am făcut nici o remarcă, desigur, care împreună cu botinele înalte, cu brățara de la Langaard și cu scurta roșie de piele nu arătau rău deloc. Am vrut să fiu în ton, sezonul costumelor deschise la culoare se încheiase oricum, așa că mi-am pus pantalonii negri și jacheta de piele, neagră și ea, pe care o cumpărasem dintr-un un magazin *second hand* din apropiere de Nørebro, în primul meu an la Copenhaga, o botezasem jacheta de scenarist pentru că totdeauna găseam un stilou sau ceva de scris într-unul dintre buzunare, iar unul dintre scenariile pe care am început să le scriu, dar la care niciodată n-am prea făcut progrese era o istorie despre fostul proprietar al acestei jachete, cel de dinaintea mea, iar motivul pentru care se debarasase de ea, îmi închipuiam eu, era o poveste destul de dramatică în care oricum cineva avea să moară, desigur sărmanul proprietar al jachetei, pentru că din această pricină a ajuns jacheta în magazin, iubita i-a vândut toate lucrurile și, în sfârșit, ea mă întâlnește pe mine, adică personajul principal, purtătorul aceleiași jachete, cu care ea începe o relație; mi-am imaginat povestea ca pe un soi de metaforă pentru donatorii de organe despre care se tot vorbește, atât doar că în loc de o inimă era vorba de-o jachetă.

Nu foloseam, de altfel, niciodată umbrelă.

— La revedere, Ca De-Obicei, am strigat.

— Las-o baltă, a zis Cathrin.

Mergeam încet prin ploaie, ca și cum am fi vrut să spunem: nu te pune cu noi, ploaie, îndreptându-ne de data aceasta înspre St Hanshaugen, așadar înspre estul orașului. Stăvilarul de jos de la Ullevålsveien fusese deja golit. Rațele mergeau legănându-se prin nămolul de pe fund, printre sticle goale, roți de bicicletă, cioburi de sticlă. Într-o iarnă când tata și cu mine ne-am dus la pescuit în Hurdalsjøen am văzut o pasăre prinsă în gheața lacului. Era un bâtlan, pasăre destul de rară prin

aceste locuri. Și poate de aceea și înghețase. Era o pasăre străină și neștiutoare. Pasărea înaltă și zveltă fâlfâia și iar fâlfâia din aripi, dar nu se înălța în aer. Oare de cât timp stătea așa, captivă în gheață? Din noaptea în care a venit înghețul, să fi trecut oare o săptămână? Tata și-a scos rucsacul dintr-o smucitură, a scos din el un cuțit și s-a dus la pasărea înfricoșată și epuizată, a prins-o de gâtul lung și mlădios și a tăiat. Îmi amintesc sângele care gâlgâia peste gheața lucioasă, capul și aripile păsării care încă se mai zbăteau, se zbăteau.

Cathrin m-a luat de mână.

Mă gândeam, nici nu știu la ce mă gândeam, probabil la stăvilarul gol din spatele nostru: Acum ies gunoaiele la suprafață.

Am trecut de cimitirul Vor Frelsers Gravlund. Clopotele se auzeau bătând din nou de la una dintre bisericile Trefoldighet sau Gamle Aker, sau poate de la amândouă deodată. Dangătele clopotelor se împleteau cu sunetul ploii ca și cum fiecare strop căpăta propriul său ton, așa îmi suna mie, înainte ca norii să se risipească de pe cer lăsând loc unei tăceri și mai adânci în lumina albastră și apăsătoare care ne împresura, era agasant, descurajant și nesigur.

Oare încotro ne îndreptam, de fapt?

Mergeam înspre strada Munch nr. 4, o clădire veche și destul de dărăpănat, cu zidurile de un galben murdar, cu tocuri de ferestre strâmbe, la colț era un magazin dezafectat, un loc care-ți dădea impresia că, dacă nimeni nu avea să întreprindă ceva, totul avea să se năruie în curând.

— Te-ai vedea locuind aici? am întrebat-o.

— Pentru nimic în lume, a zis Cathrin.

Am deschis ușa și am urmat-o sus pe treptele jalnice, până la apartamentul de la etajul unu. Erau deja mai mulți oameni acolo, mai tineri decât noi, totul aducea cu o petrecere puțin obosită, *nachspielet* de la care nici unul nu vrea să plece, fiindcă nu are unde să se ducă. Dintr-un motiv sau altul, toți erau desculți sau în ciorapi. De aceea era și așa de mare liniștea, în ciuda înghesuielii. Agentul imobiliar, care părea că se simte cu musca pe căciulă, zâmbea exagerat, mi-a dat pliantul, *apartament practic, central în Oslo, însorit după amiază, 60 de metri pătrați, 1,1 milioane, merită văzut.* Ce naiba-și închipuiau? Că ar cumpăra cineva un apartament pe nevăzute? Cathrin a inspectat locul, în fugă, bucătăria îngustă, camera de alături unde câteva mobile sărăcăcioase erau împrăștiate la întâmplare, un coridor cu două uși, care dădeau probabil spre baie și dormitor, iar eu nu o pierdeam din priviri, care va fi următoarea ei mișcare? S-a îndreptat spre coridorul acela cu două uși, dar

deodată a apărut și agentul imobiliar care a arătat în jos cu degetul.

— Pantofii, a zis el.

Cathrin l-a privit un timp.

— Poftim?

Agentul și-a dres vocea.

— E noroi afară azi. Cum ar arăta aici dacă…

Cathrin l-a întrerupt.

— Vreți să-mi dau jos...

— Da. Mă referam la pantofi. Botinele.

— Ați spălat podeaua?

Agentul a părut descumpănit.

— Cum? Să spăl podeaua? Nu. Eu…

Cathrin l-a întrerupt din nou.

— Și vreți ca eu să umblu desculță pe aici în timp ce decid dacă să cumpăr jegoșenia ăsta?

Agentul a ridicat din umeri ca și cum s-ar fi dat bătut, simțindu-se ușurat.

— Mie mi-e totuna, a zis el.

Cathrin s-a întors spre mine.

— Will, vezi bine că trebuie să ne descălțăm.

Cathrin și-a scos botinele înalte, în timp ce eu mi-am dat jos pantofii. Era ceva nedelicat în asta, ceva descurajant de intim, să mergi doar în ciorapi prin aceste camere sordid. Agentul a apărut din nou pe acolo. Acum avea un platou mare cu fructe ale căror culori te zgâriau la ochi și a murmurat ceva, un soi de consolare sau scuză. Am luat o portocală, chiar dacă n-aveam nici o poftă de ea, probabil că tipul îmi inspira milă, pentru că-i părea evident rău de noi, ce știu eu, iar noi am continuat să mergem pe coridor până la camera din dreapta, dormitorul, acolo se afla un pat nefăcut cu o adâncitură în perna pe care dormise cineva și m-am îngrețoșat. Cathrin s-a postat lângă fereastră. Vederea era spre un zid aflat la nu mai mult de un metru distanță, după cum mi se părea.

— Dacă aici ajunge soarele de după amiază, atunci vine cu siguranță prin poștă, am spus.

— Ce bărbat mic și caraghios, a zis Cathrin.

— Te referi la mine?

— La agentul imobiliar, firește.

— Firește.

M-am apropiat de ea, dar ea s-a retras, o mișcare imperceptibilă, și în aceeași clipă n-am mai știut dacă era o respingere sau dacă voia să mă

aplec spre ea. Erau mai mulți oameni acolo, veneau și plecau. Am rămas amândoi în picioare cu spatele la ei, la ceva distanță unul de celălalt. N-ar fi fost mai simplu să-și ocupe deja apartamentul?

— Oare ce-ai visa tu aici? am întrebat eu încet.

— N-am idee. Probabil că nimic. Dar tu?

— Privește, am zis.

Am pus portocala pe podea, fructul s-a rostogolit până la perete, apoi a rămas neclintită într-unul dintre colțurile camerei. Am remarcat apoi că cei din jur se opriseră să urmărească portocala, cineva a râs, chiar dacă destul de timid, dar majoritatea au dat din cap. Un altul a pus un măr pe podea. După un timp, și mărul a început să se rostogolească în aceeași direcție ca portocala. Un băiețel, care nu se știe de unde-o mai fi răsărit și el, a așezat pe podea o bilă care a început să se învârtă cu mare viteză, oprindu-se undeva între portocală și măr. Aplauze. Băiatul și-a ridicat triumfător brațele în aer. O fată cu părul verde a găsit o perlă, falsă, presupun, căreia i-a dat drumul pe podea, iar aceasta a sfârșit la fel, în colțul opus, ca și cum clădirea începuse deja să cedeze, să se încline.

În fundal, afară pe coridorul întunecat, agentul imobiliar stătea cu o fructieră goală în mână, iar zâmbetul îi dispăruse.

— Hai, a spus Cathrin.

Ne-am găsit în cele din urmă încălțările în antreu.

Reîncepuse să plouă.

Era aproape ora două. Îmi era foame și sete. Cathrin era doar nerăbdătoare.

Următorul apartament era pe Markveien, și anume în Grüneløkka, nouăzeci de metri pătrați, etajul I, două camere, în centrul noului *village* din Oslo. *Village?* Acolo înghesuiala era și mai mare, rockeri, actori, artiști, sau mai bine zis cei care doreau să devină rockeri, actori și artiști, toți *wannabees*, noua generație, provizoratul, tot ce făceau era un provizorat, erau aproape ca și mine, însă de data aceasta am fost scutiți să ne mai descălțăm. Am făcut coadă mergând dintr-o cameră într-alta, parchet deschis la culoare, mobile moderne, design, lunecam unul pe lângă altul, ne înghesuiam, ne frecam unii de alții, starea de spirit era agitată, aproape agresivă, contagioasă pentru Cathrin, am observat după modul în care se mișca, ceafa încordată, gura, și asta mă neliniștea și pe mine, aproape că mă simțeam rău. Și, pe deasupra, acolo erau doi agenți imobiliari. L-am întrebat pe unul dintre ei dacă inventarul apartamentului era inclus în cost. M-a măsurat din cap până-n picioare oarecum cu dispreț sau condescendență, clătinând din cap înainte să-mi întoarcă spatele. Eram aproape pe punctul s-o pierd din ochi pe Cathrin,

m-am grăbit mai departe, mi s-a părut că recunosc câteva figuri, dar nimeni nu dădea semne că m-ar cunoaște, de aceea am avut grijă să nu salut pe nimeni, cum adesea se poate întâmpla dintr-o pură eroare, și trebuia să previn acest lucru înainte să mă salute cineva, ceea ce nici nu s-a întâmplat, iar în cele din urmă am găsit-o pe Catrin la bucătărie, împreună cu alți cincisprezece, abia dacă mai era loc pentru noi.

— Nu e nimic pentru mine aici, a zis ea.

— De acord.

Când ne-am aflat din nou în stradă, în ploaia răcoroasă, un taxi a trecut pe lângă noi. Cathrin l-a oprit și ne-am așezat pe bancheta din spate. Am crezut o clipă că ne vom duce acasă. Dar nu avea să fie așa.

— Strada Trosterud 18, a spus Cathrin.

Șoferul a luat-o prin Olav Ryes Plass înspre Ringveien.

— Strada Trosterud? am întrebat. Nu e în apropiere de părinții tăi?

— Și ce dacă? Cred că am terminat-o cu estul orașului.

— Și eu care credeam că mergem acasă. Mi-e foame.

— Și sete.

— Da. Foame și sete.

Cathrin a scos ultimul anunț pe care îl decupase și a citit cu voce tare:

— Vilă în stil clasic cu suflet, necesită renovare. 329 metri pătrați. Patru dormitoare. Două băi.

Am întrerupt-o.

— Cu suflet și necesită renovare? Nu e un alt mod de a spune frumos că e o dărăpănătură?

— Potențial, Will. Se cheamă că are potențial. N-ai reținut?

M-am lăsat pe spate pe banchetă și am rămas așa tăcuți, dar Cathrin și-a întins mâna spre mâna mea pe care a strâns-o ușor, părea totuși ca o îmbrățișare, o mângâiere, oricum un semn, dar nu știam prea bine ce fel de semn era, așa că am rămas nemișcat în continuare, până când șoferul a oprit în vârful pantei ușoare pe exclusivista stradă Trosterud. Am achitat, am ieșit în aceeași ploaie, iar taxiul a întors și a coborât din nou spre centru.

— Promițător, am spus.

Vila era așezată într-o grădină luxuriantă și întunecată, aproape ascunsă în spatele unui gard viu, ud. Poarta de fier forjat a gardului, care odată poate că fusese alb, era acum căzută pe jos, un grilaj ruginit. Nu ne rămânea decât să intrăm, un bărbat scund și durduliu, între două vârste, într-un costum negru, ne-a ieșit în întâmpinare cu o umbrelă, pe care a ținut-o deasupra lui Cathrin pe ultima porțiune de drum până la casă. Am

văzut și eu cum acesta i-a remarcat imediat brățara, milionul din jurul încheieturii mâinii ei, dar el nu a observat deloc că eu observasem, căci casa de marcat începuse să zornăie amenințător în privirea lui. Și nici nu mă puteam abține să remarc șuvițele de păr aduse dintr-o parte lipite de fruntea lui umedă de ploaie sau de transpirație, sau de amândouă la un loc. Cum le-o fi fixat, sau poate folosise un fel de bandă adezivă? Acesta era soiul de agenți imobiliari care vindeau case vechi cu suflet?

— Să nu uităm că are suflet casa, a zis el.

— Exact același lucru scria și în anunț, a spus Cathrin. Bine spus.

— Așa e, doamnă. Dacă închizi ochii îți poți imagina cum ar arăta.

Când, în sfârșit, am ajuns să avem un acoperiș deasupra capului, agentul imobiliar, cu răsuflarea tăiată, a închis umbrela și mi-a dat pliantul și parcă ceva în zâmbetul lui îmi spunea că tipul înțelesese deja că tipa era cu banii, dar era destul de atent să nu mă pună în inferioritate.

— Vă conduc cu plăcere, a zis.

Cathrin a zâmbit.

— Mulțumesc. Ne descurcăm și singuri.

Agentul imobiliar s-a întors spre ea.

— Desigur. De altfel, mi-ați permite să vă complimentez pentru frumoasa brățară pe care o purtați? Conrad Langaard, nu-i așa? Cu Top Wesselton. Și aceasta are suflet.

— Mulțumesc.

— I-am dat soțului dumneavoastră un pliant. Dar să nu vă rătăciți.

În sfârșit, am putut să ne îndepărtam de agentul imobiliar.

Am urmat-o pe Cathrin în interiorul casei. Camerele erau de tip vagon, mari și aproape goale, scăldate într-o lumină ternă. Câteva perechi, mult mai în vârstă decât noi, da, mai în vârstă decât părinții noștri, treceau încet unele pe lângă altele. Aici era suficient loc. Îmi imaginam că nu sunt cumpărători, ci doar niște vecini curioși, iar acum ne examinau, într-un mod discret, oare noi vom fi cei care se vor muta aici, devenind noii lor vecini? Eram potriviți? M-am uitat în pliant, de dragul aparențelor. Casa fusese construită în anul 1912 și, din câte am putut înțelege, nu se mai renovase nimic la ea de atunci. Totul trebuia schimbat, țevăria, canalizarea, electricitatea, ferestrele, acoperișul, podeaua. Raportul evaluatorului cel puțin era onest. Dar în fotografii nu se vedea cum ar fi putut arăta casa dacă închideai ochii, așa cum sugerase agentul imobiliar, sau cum arăta acum, ele ilustrau doar cum fusese odată, fotografii alb-negru, cu siguranță de dinainte de război, cu tablouri pe pereți, trofee de vânătoare, coarne și capete de animale împăiate, rafturi de cărți, scaune și canapele de piele, flori în vase înalte, o masă de

sufragerie aranjată pentru cel puțin douăsprezece persoane, candelabre, frânturi de imagini de afară, copaci pitici, tufe bine întreținute, o cișmea, să fi fost acesta sufletul casei, ceea ce fusese odată, un interior pierdut, o grădină uitată sau ascunsă? O picătură a căzut pe foaia de hârtie, iar în liniștea aceea destul de insidioasă a răsunat ca o bubuitură. Am privit în sus. Pe tavan apăruse o pată întunecată, vedeam cum se făcea tot mai mare, o pată de umezeală ca un fel de boală. Cathrin s-a întors spre mine, nerăbdătoare din nou. Voia să meargă mai departe la etajul întâi. Am urmat-o.

Dar nu o urmam întotdeauna?

La etajul unu erau patru încăperi, toate goale, ploaia curgea pe partea interioară a geamurilor adunându-se într-o baltă pe podea. Un cuplu a intrat înăuntru, venind de pe terasă, erau mai în vârstă decât noi, dar nu la fel de în vârstă ca bătrânii de la parter. S-au oprit, amândoi cu părul ud, discutând ceva, probabil despre potențial și suflet. Deodată bărbatul s-a uitat la noi, sau mai bine zis la mine, nu știu exact, dar am avut senzația că-l mai văzusem înainte, ba nu, că el mă văzuse pe mine întâi, ceea ce desigur că nu-i totuna, eram chiar pe punctul să-l salut, dar, din fericire, am renunțat când Cathrin m-a luat de braț arătându-mi: mai era un etaj spre care duceau niște trepte abrupte.

— Tu mai întâi, a zis ea.

M-am cățărat spre intrarea în pod. Acum Cathrin era cea care mă urma. Îmi plăcea. O auzeam respirând greu, mai greu cu fiecare treaptă. În cele din urmă am ajuns în pod, podul neamenajat. Acoperișul era în pantă de fiecare parte. Lumina intra printr-un singur geamlâc rotund. Aducea cu o capelă. Am fost frapat de cuvinte: capelă și degradare, prin urmare, toamnă. Dintre toate anotimpurile, toamna este preferata mea. Am rămas în picioare în semiobscuritate, deslușind lucrurile care începeau să prindă contur: geamantane vechi, mobile acoperite de cearșafuri decolorate, o blană de urs, rafturi fără cărți, un candelabru pe podea, asemenea unui mare păianjen mort, o masă de biliard, coarne de animale, o colivie ruginită de păsări, un căluț de lemn cu balansoar. Cathrin s-a dus la el, și-a ridicat fusta și a încălecat, legănându-se înapoi și înainte. Calul uzat scârțâia. Eram sigur că se auzea în toată casa. Cathrin a râs. Am prins-o de braț, poate prea puternic, dar ea a rămas nemișcată, și am început să ciulim, în schimb, urechea la zgomotele casei, sau am început să fim foarte atenți unul la altul și era ca și cum, pentru o clipă, aș fi știut exact ce urma să se întâmple, totuși fără să-mi pot închipui ce. Cathrin s-a ridicat, cu mișcări precise, dar lente, s-a lăsat în genunchi, am îngenuncheat și eu în spatele ei, eram gata, și ea era gata, am apucat-o de

șolduri și am lunecat în ea, doar câteva secunde înainte să-mi dau drumul, îmi amintesc ploaia și răsuflarea noastră, m-am retras, ne-am ridicat în același timp, fără să ne privim, cel puțin nu în ochi, ne-am aranjat hainele, în timp ce am apucat să văd un strop cum i se prelingea încet pe pulpa piciorului.

— Nu spunem nimănui asta, a șoptit ea.

Să spunem cuiva? Cui să spunem asta?

— Cui anume? am întrebat.

— Încetează.

Eu cu siguranță nu am spus nimic nimănui.

Apoi am coborât din nou. Eram, fără îndoială, ultimii. Agentul imobiliar ne aștepta în antreu. Era transpirat pe frunte, cu răsuflarea tăiată, picăturile de sudoare îi curgeau de-a lungul feței grase pe care trebuia s-o tot șteargă cu o batistă, în timp ce încerca să vorbească.

— Ce zi plină pentru toată lumea! Casă mare.

— Și pe deasupra și cu suflet.

M-a privit și și-a împăturit batista.

— Exact! Bine zis. V-ar interesa?

— Trebuie să ne mai gândim puțin la asta.

— Da, cum să nu. E o decizie importantă. E ceva în neregulă?

Cathrin s-a întors brusc spre el.

— Ceva în neregulă? Cum adică?

Agentul imobiliar a râs.

— Aproape c-am crezut că v-ați rătăcit. Vreți să vă împrumut umbrela?

— Mulțumim. Nu-i nevoie.

Agentul imobiliar i-a deschis ușa lui Cathrin. Dar, când s-o urmez și eu, el m-a oprit.

— Pliantul, a spus el.

— Ce-i cu el?

— N-am prea multe.

— Și?

— Dacă vreți să-l luați, aș aprecia dacă v-ați scrie numele aici. Și numărul de telefon. Vreau să spun și adresa.

Agentul imobiliar mi-a întins un formular și un pix. Nu se mai trecuse nimeni pe listă. Voiam să păstrez pliantul. Era singurul gând limpede pe care-l aveam, dacă aș putea să-l numesc așa. Agentul s-a dat un pas înapoi ca și cum noi, sau eu, am fi mirosit a ceva, iar în timp ce eu scriam, a zis:

— Ați închis măcar ochii?

A luat formularul și pixul, mi-a făcut loc să trec pe lângă el, după care am traversat grădina părăginită. Am zărit cișmeaua sau fântâna, iar undeva printre copaci, nimic altceva decât un zid dărăpănat. Continua să plouă. Nu vorbeam. Am cumpărat mâncare gata preparată la Gastro, am luat paste, dar, când am ajuns acasă, nici unuia din noi nu-i mai era foame. Cățelul stătea lângă bolul gol de mâncare. Îi era foame. Cathrin i-a dat să mănânce și apă de băut. N-am rostit nici un cuvânt. Eram epuizat. Nu mă mai simțisem așa niciodată. Voiam s-o întreb pe Cathrin dacă și ea se simțea la fel, dar am renunțat. Nu mai aveam forță pentru așa ceva. Era un mesaj pe telefon. Mama ei. *Cathy? Unde ești? Sună-mă.* Cathrin n-a sunat, și-a scos brățara, a intrat în baie, unde a rămas mai mult timp. Câinele s-a înființat în fața ușii de la baie, așteptând-o. Nu-i mai păsa de mine, chiar dacă eu fusesem cel care l-a scos afară prima dată, i-a cumpărat mâncare, un os de cauciuc și un coș și tot restul. Mi-era totuna. Am lăsat pliantul într-un sertar, în camera mea de lucru. Mă gândeam că eu eram o cioară, o cioară care fură tot ce sclipește. Dar m-am răzgândit imediat. Nu, eram bâtlanul, bâtlanul care înghețase în gheață și acum avea să vină tata cu cuțitul. M-am așezat în camera de zi, am deschis televizorul și am găsit un episod din *Seinfeld* pe un canal oarecare. N-am râs nici măcar o clipă. Am pus caseta video cu *Breakfast at Tiffany's* în schimb, și am oprit la primul cadru, cel cu Audrey Hepburn în rochia ei neagră, într-un New York cu străzile pustii.

---

15 Album al lui Tom Waits cu subtitlul *Un Operachi Romantico in Two Acts*, lansat în 1987, după o piesă omonimă scrisă de el și de soția sa, Kathleen Breman, a cărei premieră a avut loc în Chicago în 1986.

16 Casa artiștilor.

17 Estul orașului era o zonă modestă comparativ cu zona de vest, mult mai înstărită.

V

În primul an la Academia de Film din Copenhaga, am început să lucrez la un scenariu despre care credeam că se va transforma într-un film artistic de o seară. Titlul era destul de simplu, *Herbert Noll*. Dădusem peste poveste la bibliotecă într-o carte intitulată *Cel mai ghinionist dintre pământeni*. Era, cu alte cuvinte, o poveste adevărată. Trebuia să fie menționat în generic, *pe baza unei întâmplări adevărate*. Când aliații au câștigat războiul, mai precis în 1945, britanicii, americanii și mai ales rușii îl căutau pe Hitler, în cazul în care ar mai fi fost în viață, ascunzându-se în Berlin sau pe altundeva. A fost o vânătoare de anvergură, aproape din ușă-n ușă prin toată Germania transformată în ruine, și au prins și o serie de naziști din clica aia, Göring, Himmler, Speer. Dar pe Hitler nu l-au găsit. Era oare mort în bunker alături de Eva Braun? Stalin sădise îndoiala, așa că trebuiau să fie siguri. Apoi britanicii au crezut că în sfârșit îl găsiseră: un bărbat destul de scund și oarecare a fost arestat la ruinele din apropiere de Brandenburger Torr. Semăna leit cu Hitler, aceeași tunsoare, aceeași vârstă și formă a capului și, nu mai puțin, exact aceeași mustață. Nu putea fi altul decât Hitler. Bărbatul a negat, bineînțeles, fără să priceapă o boabă din această acuzație. A fost nevoit să treacă prin lungi interogatorii inumane care s-au folosit de tot repertoriul războiului, adică de o tortură fizică și psihică inimaginabilă, iar eu nu aveam să-l cruț. I s-au făcut și analize medicale – analize de țesut, dinți, sânge, păr. Până la urmă s-a dovedit că bărbatul nu era Hitler. Îl chema Herbert Noll, era un contabil necăsătorit din Dortmund care își căuta sora în Berlin. A fost eliberat pe loc, iar el și-a pus capăt zilelor la nici o săptămână mai târziu. S-a spânzurat.

M-am gândit la povestea aceasta ca la o tragedie, desigur, o dramă, un portret sfâșietor și alarmant, de trei ori kafkian, cam așa discutam noi, bergman combinat cu buster, woody combinat cu strindberg. Am notat imediat ceva care poate ar fi putut deveni o replică sau poate un *voice-over* de care eram foarte mândru, dar dacă o auzisem sau o citisem undeva, aceasta era marea mea temere, că nimic din ce-mi venea în minte nu-mi aparținea de fapt: *Când războiul e câștigat, începe războiul*.

Totul s-a împotmolit chiar din primul act.

Pentru că, oricât de mult aș fi încercat, oricât de mult aș fi sucit-o și întors-o pe toate părțile, povestea asta devenise, în ochii mei, o comedie. Nu pricepeam pur și simplu nimic. Nu voiam ca oamenii să îl ia în derâdere pe Herbert Noll. Dimpotrivă, ar fi trebuit să empatizeze cu el,

numele lui să le inspire indignare și disperare, omul mărunt împotriva forței superioare, să simtă frica pe propria lor piele, ca să spun așa. Dar era o comedie și așa a și rămas. N-am înțeles de ce. Conținutul era, fir-ar să fiu, tragic. Nu exista nici un fel de mântuire și nici o scenă salvatoare, nici un respiro, din câte pricepeam eu. Apoi mi-am dat seama: mustața. Era vorba de mustața lui. Dacă n-ar fi fost mustața, atunci nu s-ar fi întâmplat niciodată nimic din toate astea. Pentru că cine naiba umblă cu o mustață ca a lui Hitler prin Berlin în mai 1945? Doar Herbert Noll putea să facă asta.

Rezultatul a fost un scenariu de scurt metraj cu titlul *Mustața,* nici nu se putea alt titlu, din care nici măcar n-a ieșit nimic.

Sau poate că și asta a fost doar ceva ce visasem, un vis bazat pe o întâmplare adevărată?

M-a trezit câinele. Stătea în fața ușii și lătra, era, probabil, flămând din nou. Acum eram bun și eu. Era luni. Dormisem prea mult. Dar cum poți să dormi prea mult dacă tot nu ai nimic de făcut? N-aveam nici o întâlnire. N-aveam nici un fel de termene. Eram, și asta nu puteam s-o spun prea adesea, propriul meu stăpân. Era aproape de ora unsprezece. Cathrin plecase deja. Eram la fel de obosit. În cele din urmă, m-am dat jos din pat, m-am dus la bucătărie, i-am pus hrana în bol, câinele a mâncat în timp ce dădea din coadă, m-am dus la baie, am urinat, am făcut duș, m-am spălat pe dinți, mi-am pus halatul pe mine, mi-am turnat cafea călduță rămasă de la Cathrin, m-am așezat în camera de lucru, am pornit computerul, m-am uitat pe geam în timp ce computerul bâzâia și scânteia, gândindu-mă că lumina în acest anotimp, când soarele abia dacă mai străbătea pâcla, aproape că are culoarea urinei.

Ecranul a strălucit în sfârșit în fața mea, albastru și clar, aproape ca o bucată de cer.

Voiam să continui cu istoria apartamentelor. Credeam în această idee. Nu era doar una dintre trecătoarele găselnițe care expiră după numai trei minute și începe să pută. Am intitulat proiectul *Portretul apartamentelor*. În engleză titlul nu era deloc de lepădat: *Portrait of apartments*. Un subtitlu ar fi fost și el bine venit: *City Stories.* Eram convins că, dacă avea să iasă ceva din asta, lucru de care nici măcar nu mă îndoiam, mai precis un film, eventual o trilogie de scurt metraje, ar putea deveni o revelație a festivalurilor de film. De multă vreme nu mai fusesem atât de entuziast, probabil doar atunci când am început cu *Herbert Noll.* Altfel spus, ideea îmi stârnise ambiția. Dar când să încep să scriu, nimic altceva decât o listă cu lucruri de făcut, momente, nume, n-am mai putut să mă adun. Nu puteam să mă adun decât dacă mă

gândeam la ce se întâmplase în podul din vila aproape în ruină, cu o zi în urmă. Gândul acesta mă surescita și mă făcea să devin absent în același timp. Am luat pliantul și m-am uitat la fotografii: mobilele din camere, grădina luxuriantă, masa întinsă la care se vor așeza să mănânce, să bea, să toasteze, să vorbească, pentru ca pe urmă să părăsească toate astea, lăsând casa să se adâncească în uitare, în mucegai, în umezeală, în melancolia ei, ceea ce era scris în anunț negru pe alb, sufletul, nu mă interesa la fel de mult. Am închis ochii, dar nu mi-am găsit liniștea, o vedeam pe Cathrin în genunchi acolo în pod. Ce joc mai era și ăsta? Avea ceva de a face cu catalogul Ikea? Imposibil.

M-am ridicat de la birou și am început să mă plimb neliniștit dintr-o cameră într-alta, cu câinele după mine, prin camera de zi, în baie, pe lângă bucătărie, înainte și-napoi, mergeam măsurând în lung și-n lat acest apartament unde locuiam împreună de aproape patru ani. Trebuie să fi avut cel puțin o sută de metri pătrați, cu camere înalte, instalații electrice moderne, lumini scăzute în dormitor, ferestre noi, dacă aș fi fost evaluator imobiliar, dar nu eram, aș fi cerut un preț de 2,5 milioane de coroane, nici un ban în plus sau în minus. Câinele nu a mai catadicsit să mă urmeze prin apartament, s-a cuibărit în coșul lui. Într-un târziu, m-am oprit în fața camerei de lucru a lui Cathrin. Mai cotrobăisem pe-acolo o dată. Oare era mai grav dacă aș face asta de mai multe ori? Geanta ei era tot în dulap. M-am liniștit o clipă. Nu știu de e. Aș fi putut să mă tem mai tare. În schimb, m-am mai liniștit. A sunat telefonul. Parcă aș fi fost prins asupra faptului. Țârâitul telefonului mi-a trecut prin măduva spinării. Și m-am gândit că poate ar fi evident de suspect dacă n-aș răspunde. Suspect? Evident? Dar dacă aș fi fost cu câinele la plimbare chiar în acest moment? N-ar fi fost imposibil. Ar fi fost credibil. Cu toate acestea, aproape c-am alergat înapoi în camera mea și am ridicat receptorul, presupunând că-i mama lui Cathrin. Dar nu era ea. Era un bărbat.

— În sfârșit, a zis el.

— Cine e?

— Willy Bråten la telefon?

— Da.

— Bine. Am încercat să iau legătura cu tine azi. Numele meu este Peder Holm. Sunt noul consultant aici la Norsk Film.

M-am așezat jos, amețit.

— În regulă, am spus.

— Stau aici și răsfoiesc niște hârtii vechi și văd că ai primit o finanțare pentru două scenarii în urmă cu un an și jumătate.

Mi s-a uscat gura, chiar dacă el nu părea nici fioros, nici dificil, ci

mai curând curios sau, în cel mai bun caz, interesat.

— Așa e, am bâiguit eu.

— Și cum stai?

I-am spus adevărul:

— Lucrurile evoluează.

— Evoluează? Timp de un an și jumătate?

— M-am împotmolit o vreme, înțelegi?

— Înțeleg. Poate fi spre bine.

Fusesem prea optimist.

— Nu m-am împotmolit. Eu…

Peder Holm m-a întrerupt.

— N-am putea să ne-ntâlnim să vorbim într-o zi?

— Despre proiecte vrei să spui?

— Și despre ele. Îmi place să mă întâlnesc cu scenariștii cu care colaborez. Ai vrea să luăm prânzul la Bristol mâine?

N-aveam nimic de făcut a doua zi.

— Mâine nu pot, am spus.

— Atunci hai să spunem miercuri la ora unu. În regulă?

— În regulă.

Am închis amândoi.

Aveam nevoie de aer.

Am luat câinele cu mine. Am traversat St. Hanshaugen. Câinele mă scotea la aer. Crescuse. A dat din coadă și a tras de lesă când un ogar s-a apropiat de noi. Oare cum se recunosc câinii între ei? Cum știe un pudel că un ciobănesc german este un câine, și nu o vulpe? Tata zicea că după miros. Până și păsările au propriul lor miros. De aceea nu greșesc. Animalele pot să-i miroase pe cei de o seamă cu ei. Altfel n-ar scoate-o la capăt. Dar ogarul nu era în mod evident interesat de unul de-al său. Iar eu nu reușeam să mă hotărăsc dacă tocmai primisem vești bune sau nu. Am luat o bere la Schrøder și în timp ce o beam, iar toate chelneriţele voiau să mângâie câinele, am luat decizia că veștile erau bune, chiar foarte bune. Peder Holm voia să mă întâlnească. Și nu numai atât. M-a invitat la prânz în oraș, la Bristol. Am cumpărat două sticle de șampanie Veuve Cliquot de la magazinul de băuturi alcoolice din apropiere. Meritam din plin. Când am ajuns acasă telefonul a sunat iarăși. De data aceasta era ea, mama lui Cathrin. A trecut direct la subiect.

— Will, Cathy e gravidă?

— Ce-ai spus?

— Will, ai auzit ce-am spus.

— Cathy, gravidă… Nu, din câte știu eu.

— Ce știi tu, Will?

— Nu ți s-a părut că e prea subțire?

— Și fetele subțiri pot avea copii. E acasă?

— Nu, cred că întârzie. Apropo, mulțumesc pentru invitația de data trecută.

Mama ei a rămas tăcută o vreme, acolo sus în orașul alb.

Apoi a spus:

— Dacă Cathy e gravidă, iar tu ești tatăl, atunci vreau să vă căsătoriți.

Eram pe punctul să scap receptorul din mână.

— Poftim?

— Poate că mă crezi demodată, Will, dar vezi și tu cum mi-a mers mie cu Finn.

— Cum ți-a mers cu Finn?

— Ne-am căsătorit când am sărbătorit nunta de argint, iar Cathy avea optsprezece ani. Nu știu ce ne-a venit. Teama, presupun.

— Teama?

— Asta vreau să spun, Will. Dacă e să faceți copii, atunci căsătorește-te cu ea și nu te mai juca.

Trebuia să spun și eu ceva:

— Nu mă joc.

— Mă bucur să aud asta.

— Mulțumesc.

— Ar fi o idee bună să veniți și voi în Spania? Măcar Cathy. Cu siguranță că îi va prinde bine.

Mi-am imaginat terenuri nesfârșite de golf, băuturi calde și ceasuri care stau pe loc. Mai aproape de iad nici că se putea, era ultimul purgatoriu al agenților imobiliari, al evazioniștilor fiscali și al rebelilor multimilenari.

— Sigur, am spus.

— Apropos, ce mai face câinele?

— Bine.

— Bine. Fii drăguț și roag-o pe Cathy să mă sune.

Mama a închis telefonul.

Am rămas în picioare acolo să mă adun, să mă adun cu totul. Două telefoane neobișnuite în cursul unei singure dimineți era destul de mult, chiar la limita suportabilului. Mama folosea o astfel de expresie: Mi-a ajuns până aici. Mi-a ajuns până aici, spunea ea, cel mai adesea sâmbăta, nu știu precis din ce motiv. Asta urma să se întâmple. Îmi ajunsese până aici. Am deschis una dintre sticle. Nu am băut niciodată șampanie înainte

să împlinesc douăzeci și patru de ani. E adevărat. Când s-a întâmplat asta prima dată, am scuturat sticla mai înainte, ca să fiu sigur ca va împroșca cu spumă ca lumea. Văzusem ceva asemănător la știrile sportive, sau să fi fost cu ocazia căderii Zidului? Era de Revelion. A împroșcat. Mi-amintesc de Cathrin, care s-a ferit întorcându-se cu spatele, cu un aer de superioritate, aproape roșind, de prietenele ei care chicoteau, de prietenii mei care scuturau și ei celelalte sticle, împroșcând cu spumă și râzând, într-o încercare îndrăzneață de a mă salva pe mine și pe noi toți, de altfel, de acea superioritate, sau poate de încă o umilire. Arta este să răsucești sticla ca să iasă dopul din ea, nu să țâșnească. Am învățat asta cu timpul. Cu alte cuvinte, o șampanie tăcută, destupată fără zgomot, într-o luni. Am băut la fel de tăcut și m-am gândit la cele două anunțuri: Cathrin poate că e gravidă și Norsk Film m-a invitat la masă. Să fie aceasta ziua mea cea mai bună sau cea mai rea?

Îmi doream toate astea?

N-aș fi preferat oare să continui să plutesc printre toate astea, ireproșabil și leneș, doar să continui cu ale mele sau, cum spusese mama ei, să mă joc cu toate astea?

Să mă prostesc?

Sticla era goală când Cathrin a ajuns în sfârșit acasă.

— Vrei să te căsătorești cu mine? am întrebat.

A ezitat o clipă, în timp ce-și dădea jos haina.

— Șampanie lunea?

— Scenariile mele vor deveni film.

— E adevărat?

— Cel puțin unul. Au sunat de la Norsk Film.

— E fantastic.

Am deschis cealaltă sticlă fără să risipesc vreun strop.

— Vrei să te măriți cu mine? am repetat.

— Nu te lăsa dus de val, totuși.

Am băut amândoi și ne-am așezat.

Câinele s-a culcat pe covor între canapea și scaune, oricum, totul semăna cu o idilă, nu semăna doar, ci chiar așa și era, o idilă, cât avea să dureze oricum, vreau să spun că dacă cineva s-ar fi uitat prin geam înăuntru la noi, la mobile, la sticle, la Cathrin, la câine și la mine, ne-ar fi invidiat desigur.

— Și n-am voie? am întrebat.

— Voie să ce?

— Să mă las dus de val.

— Chiar așa să fie?

— Ce?

— Că vor face filmul.

— M-au invitat la masă. La Bristol.

— E grozav, Will. Relaxează-te.

Să fiu al naibii, nu era ziua mea cea mai rea, ci dimpotrivă, cea mai bună.

Am băut amândoi încă un pahar.

— M-am gândit să le propun să preiau eu însumi regia. Doar eu am fost cel care *a văzut* ideea, nu-i așa? Nu vreau ca vreun analfabet care se crede genial să-mi ucidă scenariul. Nu, la dracu'.

— Sigur, Will.

— Și m-am mai gândit să-i fac un *pitch*[18] cu *Herbert Noll* după aceea, doar ca să văd dacă crede că-i o dramă sau o comedie. Ți-amintești că ți-am povestit despre Herbert Noll?

Cathrin a încuviințat.

— Și dacă-i de părere că e o comedie? întrebă ea.

— Atunci îi spun că sunt dispus să scriu o comedie. Conținutul este oricum destul de tare.

— Fă-o, Will. Dă-o încolo, nu contează dacă-i comedie sau tragedie. Gândește-te la covorul roșu.

Am privit-o cu mai multă atenție. Părea distantă, obosită, poate era doar de la șampanie, sau de la lumină, sau de la ceea ce se întâmplase ieri, poate că era în continuare epuizată, așa cum fusesem și eu. Sau poate că vorbisem prea mult despre mine. Nu era obișnuită cu asta, și nici eu, de altfel. Parveniții trebuie să fie tăcuți, ca și șampania.

— Cum mai merge cu catalogul? am întrebat-o.

— Care?

— Catalogul Ikea. Ai mai multe cataloage în lucru?

— Merge bine.

— Care e ideea?

— Lux ieftin.

— Vrei să spui șarlatanie?

— Luxul e o experiență personală, Will. La fel ca filmul.

Cathrin s-a ridicat și s-a dus la bucătărie sau la baie. Câinele s-a luat după ea. Eu am rămas acolo.

— A primit mâncare, am strigat.

Cathrin a apărut din nou.

— Ai fost în camera mea?

— În camera ta?

— Ușa era deschisă.

— Am căutat câinele.

— L-ai găsit?

Atunci ar fi trebuit s-o întreb, chiar acum, dacă se gândise să plece, dacă se gândise să mă părăsească, dacă era gravidă, despre toate, despre toate astea trebuia s-o fi întrebat, chiar în acel moment.

— Da, am spus eu. Era în dormitor.

Cathrin a rămas tăcută o clipă. Sticla nu era încă goală.

— Sunt mândră de tine, a spus ea deodată. Poate că, totuși, vreau să mă mărit cu tine.

— Mulțumesc. Mulțumesc, Cathy.

Ea s-a oprit. Cathy. N-ar fi trebuit să spun Cathy.

— Doar să nu fii dezamăgit, a zis.

N-ar fi trebuit s-o spună. N-ar fi trebuit să spunem nimic nici unul din noi. Ar fi trebuit să tăcem, să bem șampanie și să gustăm fericirea succesului, tot ceea ce ne imaginam.

— A sunat mama ta, am zis.

— Ce voia?

— Să ne invite în Spania.

— Tare. N-ai spus da, nu-i așa?

— Te roagă s-o suni.

Cathrin a sunat-o pe maică-sa. N-am auzit ce-i spunea, doar că râdea din când în când și că era ceva străin în felul în care râdea, ca și cum ar fi venit din altă parte, ca și cum altcineva, o străină, s-ar fi aflat în aceste camere râzând, fără să dea doi bani pe mine, dracu' știe, și în clipa aceea nu mi-a mai păsat nici mie deloc de ea.

Ziua aceea era a mea și rămăsese a mea.

Asta mi-a amintit de titlul unui film nu prea grozav.

Cu toate acestea, eram mulțumit.

Bucuria este un lucru straniu.

Dar în noaptea aceea m-am trezit pe la trei, pentru că ea stătea în șezut în pat, ghemuită, cu capul între picioare. Aducea cu un arc întunecat, curbat și subțire. La început am crezut că ținea în brațe câinele, dar nu, nu era câinele, se agățase de ea însăși. M-am înfricoșat. M-am speriat de moarte. Există o expresie daneză care exprimă și mai bine sentimentul de angoasă[19]. Este altceva decât frica. Este abisul din tine. Simțeam o puternică angoasă. Nu este nici un dar. Este exact opusul. Este ceva ce ți se ia. Te golești de vorbire și te umpli de altceva, nerostit: de angoasă. Ceea ce simțeam era angoasă. Voiam s-o ating, ușor ca un fulg, dar nu îndrăzneam. Nu îndrăzneam s-o fac. Pentru că nu știam ce s-ar fi putut întâmpla. Nu cred că mai văzusem singurătatea mai limpede ca

acum: spatele încovoiat al lui Cathrin, un cerc, propria sa umbră. Și asta mă însingura de două ori. Ea era oglinda mea. Eram însinguraţi împreună. Am rămas cât mai nemișcat cu putință. O auzeam șoptind ceva și nu puteam deslușI dacă era în somn sau dacă îmi vorbea mie, ei însăși, câinelui, oricui, nimănui: păcătoși, șoptea ea, păcătoși. Apoi s-a întins, a închis ochii, în timp ce eu am rămas treaz, gândindu-mă la acest cuvânt, păcătoși, semăna cu un fel de ecou, nu ea trebuia să fi spus asta, eu ar fi trebuit să o spun, păcătoși, era un cuvânt cu care am crescut, să iei asupra ta păcatele, obișnuia tata să spună, iar mie mi se părea că păcatele sunt haine pe care trebuia să le porți, dacă era o haină mică atunci trebuia să îți iei doar un maiou pe dedesubt, dacă era păcatul mare, trebuia să-ți pui pălărie, pantofi, palton, pentru ca păcatele să fie vizibile. Gândul era de nesuportat și, cum n-am mai putut adormi din nou, am început în schimb să mă gândesc la ce costum ar trebui să port la întâlnirea cu Norsk Film, sau mai bine zis ce rol să-mi aleg, sau dacă ar trebui să fiu pur și simplu onest. Poți fi onest? Cred că este doar unul cel care poate fi eu, și nimeni altcineva, unul care este adevărat, sau eu eram doar unul dintre cei mulți, și puteam să triez și să aleg dintre ei, să aleg dintre mai mulți eu însumi. N-am mai reușit să dorm. Dar Cathrin a adormit. Se auzea după respirația scurtă de pe buzele ei. Eu o alesesem pe ea. Ea mă alesese pe mine.

---

[18] *Pitch*, expresie folosită în lumea filmului și a industriei de advertising. Prezentare concisă, în câteva fraze, a unui scenariu pentru atragerea unui producător (engl.).

[19] *Å ha angst* în original (daneză).

VI

Am ajuns cu zece minute mai târziu. Intenționat. N-aveam idee cine este Peder Holm. Dar el m-a recunoscut. Un bărbat s-a ridicat de pe scaunul din colț, de la cea mai bună masă de lângă bar, semăna cu tipul pe care mi-l imaginasem: haine de catifea reiată, vreo patruzeci de ani, păr rar, barbă. Pentru o clipă parcă l-am recunoscut, dar mi s-a părut, poate pentru că toți tipii ăștia speciali semănau între ei, consultanți, consilieri literari, birocrați, toți cei pe care obișnuiam să-i numim plante cățărătoare, care se cățărau pe noi, ne plăcea să le spunem așa, erau oricum de aceeași teapă, toată gașca, aș putea recunoaște orice consilier literar sau consultant de la trei sute de metri distanță pe o ceață deasă s-o tai cu cuțitul.

— Peder Holm, a zis.

— Willy Bråten, am răspuns.

Ne-am așezat.

— Ceva de băut? Sau de mâncare?

— Doar o cafea, mulțumesc.

Peder Holm s-a aplecat spre mine și a oftat.

— De ce-s toți așa de plictisitori?

— Plictisitori?

— Ai citit micul roman al lui Fitzgerald de pe vremea când era la Hollywood? *Pat Hobby*.

— Nu.

— Acolo scrie tot. *Așa e branșa filmului. Într-o zi ești sus. Într-alta ești jos. Ești inclus săptămâna asta și exclus în cealaltă.* Dar o vreme a fost distractiv.

— Dar eu? Sunt inclus sau exclus?

— Urmează să aflăm.

Chelnerița a venit la noi.

Am comandat o cafea.

— Două beri, a zis Peder Holm.

N-am mai spus nimic înainte ca chelnerița să revină cu comanda noastră, două beri și o cafea. Una dintre beri era pentru mine. Am ciocnit.

— Povestește-mi despre Copenhaga, a zis Peder Holm.

— A fost educativ.

— Educativ? Vrei să spui, cu totul inutil.

— Am fost, în orice caz, la multe filme.

— Și domnul Skak. Era beat sau trez?

— Ambele.

— Atunci era în elementul lui. Ești sigur că nu ți-e foame? Biftecul tartar e al naibii de bun aici.

— Mulțumesc. Îmi ajunge berea.

— Și care-i filmul tău favorit?

L-am privit. Fața de deasupra paharului, ochii lui imobili, cu marginile pleoapelor roșii, mă fixau.

— *Breakfast at Tiffany's*, am spus.

Peder Holm a clătinat din cap.

— Ce vârstă ai, de fapt?

Când oamenii mă ironizează, prefer să îi iau în serios, ca să spun așa, este forma mea de ironie, și uneori are efect.

— M-am născut în 4 iulie 1969. La Clinica Stensby.

Cred că funcționa.

— Nu pică prea bine în iulie. N-ai făcut niciodată petrecere de ziua ta, nu-i așa?

— Cam așa ceva.

Peder Holm a mai comandat două beri.

— Și ce-ți amintești cel mai bine din *Breakfast at Tiffany's*? În afară de carte, vreau să spun.

— Pe Audrey Hepburn, *Moon River*[20] și pisica.

— Nu-ți amintești chiar filmul.

— Îmi amintesc clipele. Nu este filmul făcut din clipe?

— Preferabil mai multe una după cealaltă. Într-o anumită conexiune. Ce părere ai despre *Pulp Fiction*?

— O deșertăciune elegantă.

— Ai prefera ceva cu conținut și lipsit de eleganță?

— Aș prefera să fie prezente ambele.

— Interesant. Poate că preferi *Forrest Gump*.

— Fals sentimentalism. Viața este o cutie cu bomboane de ciocolată. În momentul acela am ieșit.

— Nu e sentimentalismul întotdeauna fals?

— Nu, *Moon River* e autentic.

— Și ce film norvegian îți place cel mai mult?

— *Olsenbanden*.

Peder Holm s-a aplecat spre mine.

— Explică-mi, a zis.

Era oarecum ideea mea genială, sau poate că o citisem undeva, iar acum credeam că-mi venise mie, mi se întâmpla adesea, și nu eram chiar singurul care avea această meteahnă, toată branșa era plină de oameni

care voiau să le fie acordat credit pentru ideile altora:

— Norsk Film avea două opțiuni la sfârșitul anilor șaizeci, două direcții din care să aleagă. *Chat Noir* sau Teatrul Național. Au ales greșit.

— Tu ce-ai fi ales?

— *Chat Noir*.

Peder Holm a râs.

— Aproape că-mi place deja de tine, Willy. Oamenii nu mai suportă bucătării triste și dialoguri posomorâte. Vor aventură. În curând vom ajunge din nou pe calea cea bună.

— Te referi la scenariile mele?

— Vrei să spui cele în curs de scriere?

— Da. Cele pentru care am primit subvenții.

— Uită-le.

— Să le uit?

— Da, dă-le uitării. Aruncă-le. Șterge-le. Fă ce vrei. Nu se vor transforma niciodată în film. Sunt lamentabile.

A trebuit să mă adun. Mă invitase Peder Holm aici la masa de prânz doar ca să-mi spună că eram un ratat, ca să mă șicaneze și să mă înjosească?

— Fostului consultant îi plăceau, am spus.

— Și-atunci de ce crezi c-am ajuns eu noul consultant, Willy?

Nu știu de ce mi-a venit să spun asta, era ceva nelalocul său, totuși am spus-o.

— Am văzut-o o dată pe Audrey Hepburn, de altfel.

— Chiar așa? Unde?

— În Skrukkedalen. În apropiere de Øyangen. Schia. Tatăl meu deszăpezea drumurile de acolo. Eram cu el.

În aceeași clipă am regretat profund c-am spus asta.

— Era la fel de sexy ca și în film?

— Nu eram destul de mare pe atunci, așa că nu am băgat de seamă. Dar cred că tatei așa i s-a părut. Chiar dacă e un bărbat pios.

— Pios?

— Știi și tu, rugăciune la masă, rugăciunea de seară, disciplină.

— Cred că Audrey Hepburn poate să-l dea pe spate pe orice bărbat pios, chiar dacă e din Skrukkedalen. Ești sigur că nu vrei un biftec tartar?

— Nu, mulțumesc. Sunt sătul.

Peder Holm a rămas tăcut o vreme, a băut, s-a dus și a adus o felie de pâine cu unt, biftec tartar, a turnat gălbenușul peste carnea crudă și a luat caperele cu mâna.

— Când ai văzut ultima dată un film erotic norvegian, Willy? m-a

întrebat el.

A trebuit să mă gândesc puțin, dar nu gândeam limpede, rămăsesem perplex și, de fapt, ar fi trebuit să mă ridic și să plec, dar iată-mă șezând acolo în continuare, un om politicos, zâmbitor chiar dacă primisem lovitura de grație: eram destul de lamentabil. Lasă-i în pace, Willy. Este un *modus operandi* al parvenitului care nu dă niciodată greș. El nu se ridică până ce nu pleacă toți ceilalți.

— Poate *Ung flukt*[21] cu Liv Ullmann, am răspuns. Sau *Line*.

Peder Holm a dat aprobator din cap.

— Sunt aproape patruzeci de ani de atunci. O secvență scurtă cu un sân în apus de soare. Nuduri în apă și un sutien la uscat. Din păcate, asta nu mai ține.

L-am întrebat pe șleau:

— Te gândești la un film porno?

Peder Holm a râs.

— Porno? Asta-i ceva pentru oamenii de afaceri în deplasări care se trezesc în camere de hotel după închiderea barului, cu fete din țări est-europene care au vânătăi și tatuaje pe spate. Mă gândesc la un film erotic, Willy. Erotic. Personaje bune. Actori buni. Un plot bun. Serios. Scene excitante. Un porno adevărat și demn pentru adulți. Pricepi? La care se pot uita mama și tata ca să treacă timpul sau ca să facă și mai mulți copii. Pricepi?

Chelnerița a adus bere și câte un *gammeldansk*[22] pentru fiecare din noi.

— Și ce legătură are asta cu mine, dacă sunt atât de lamentabil? am întrebat.

— Am spus că scenariile tale sunt lamentabile. Nu tu. N-o lua așa de personal.

— E vreo diferență?

Peder Holm a oftat.

— Pot să-mi termin ideea pe care aș vrea să ți-o prezint?

— Prefer ideile care-mi vin mie.

Peder Holm a oftat și mai adânc.

— Dacă crezi că ai intuiții grozave și că ești un artist mare, atunci ți-ai greșit domeniul, Willy. Tu ești un muncitor. Nu uita cei trei *p*.

— Care?

— N-ai învățat asta la Copenhaga? Parale, producție și public. Citește-l pe Fitzgerald.

Îmi plăcea Peder Holm din ce în ce mai puțin, dar măcar era onest și mi-am dat seama cu surprindere că nu eram obișnuit cu onestitatea,

mai ales în ultima vreme, de aceea am rămas pe scaun, n-aveam nimic de pierdut, nu-i așa?

Preferam, totuși, să fiu înăuntru decât în afară.

— Care-i ideea? am întrebat.

Peder Holm și-a împreunat mâinile și s-a aplecat peste ele.

— Îmi imaginez o tânără pereche, aici în Oslo, despre care s-ar spune că e un cuplu reușit, cu carieră și tot pachetul, nu-i așa, dar ceva scârțâie. Se decid să se mute și încep să se ducă la vizionări de apartamente, iar, ajunși acolo, încep un joc erotic. Fac sex în dormitoare străine. Totul devine o obsesie, iar ei își asumă riscuri din ce în ce mai mari. Pentru că și riscul de a fi descoperiți, de a fi surprinși asupra faptului este la fel de excitant. Ce crezi, Willy?

Am înlemnit, dar am încercat să nu-mi cadă fața. Oare unde-l mai văzusem?

— Și? am spus.

— Aici intri tu în joc. Faci din toată istoria asta propria ta poveste. Asta este arta, Willy. Să o faci propria ta poveste. În carne și oase, ce naiba. Și eu îți voi da, desigur, mână liberă. Plus un avans. Ce zici de cincizeci de mii?

— Cincizeci?

— Atunci hai să zicem șaizeci. Ești un căpos, Willy.

Ceva îmi era cunoscut la el, ceva diferit, sigur că-l văzusem înainte, și mi-am dat seama imediat, știam unde-l văzusem, la primul apartament, era tipul de care mă ciocnisem, era cel care mi-a spus *Fii atent, omule.* El trebuie să fi fost. Parcă m-aș fi prăbușit. M-am prăbușit prin toate etajele din mine însumi și am căzut până jos în pivniță, un loc în care nu mă simțeam prea bine.

Dar ce puteam să spun?

— Ești în căutarea unui apartament? am întrebat.

Peder Holm a zâmbit.

— Numește-o *research.* Dar voi?

— Noi doar ne uităm în jur. Cum mi-ai găsit numele?

— Ți-ai trecut numele pe listă. Atât pe Thomas Heftye, cât și în vila dărăpănată. Apropo, cum vi se pare vila?

M-am uitat în altă parte. Trebuia să câștig timp. Fusese și el acolo. El era tipul care intrase de pe terasă, împreună cu soția lui, probabil. Mă urmărea, pur și simplu?

— Casa avea suflet, am zis.

Peder Holm a râs.

— Poți spune și-așa. Suflet. Ești în stare să pui ceva pe hârtie în

toamna asta? Tratarea. Sinopsisul. Apoi ne apucăm să umblăm după regizori.

— Fac tot ce pot.

Mi-a întins mâna. I-am strâns-o.

— Altceva? Atunci avem o înțelegere. Îți trimit un contract săptămâna viitoare. Și tu îmi trimiți pe parcurs câteva scene. Pentru orice eventualitate, nu-i așa?

— Desigur.

— Mi-a părut foarte bine să te cunosc, Willy.

Peder Holm a rămas pe scaun. Eu am plecat. Dar nu m-am dus direct acasă, cum ar fi trebuit să fac. Am trecut pe la firma lui Cathrin, *Mono Productions*, din apropiere, mai jos pe strada Rosenkrantz. N-aveam idee de ce făceam asta, ce puteam să-i spun, oare aveam cum să-mi ușurez sufletul? Oare aș fi fost în stare să-i povestesc totul – că am fost văzuți, că am fost probabil prinși asupra faptului, iar acum trebuia să scot un scenariu de film din toată chestia asta? Cât de jos poți să cazi? Ajunsesem sub propria mea demnitate. Mai mult, dădusem mâna cu bărbatul ăsta. N-am zărit-o pe Cathrin nicăieri. Dar Vivi era într-una din sălile de ședință unde careva desenase o schiță pe tablă, o canapea pe care era culcat un bărbat. În acest loc erau doar pereți de sticlă și totul era deschis. Vivi a ridicat mâna să mă salute scurt, căci și ea mă văzuse, dar mă întrebam de ce părea atât de surprinsă, sau stânjenită, oare ce însemna asta? Și de ce nu era Cathrin acolo? A ieșit după câteva minute și m-a îmbrățișat.

— Bună, Will. Eroul nostru în persoană.

— Eroul?

— Nu fi timid, chiar dacă vii de la țară. Bătaia de la coada de taxi. Toate fetele de aici suntem aproape îndrăgostite de tine.

Îmi plăcea, dar în același timp îmi și displăcea ce-mi spunea.

— Nu vorbi prostii, am zis.

Vivi mi-a dat drumul.

— Ce faci aici, de fapt?

— Ce fac aici? O caut pe Cathrin, desigur. Ce altceva să fac?

Vivi m-a privit un timp. Nu știu ce voia să vadă. Am devenit neliniștit.

— Ai băut?

— Nu, nu prea mult. Unde-i Cathrin?

Vivi a coborât privirea, apoi s-a uitat în altă parte, o derutasem desigur, nu știu de ce, dar deodată m-a evitat, însă nu pentru că eram puțin băut, căci Vivi nu era genul de mironosiță.

— Nu știi? a spus în cele din urmă.

— Ce anume?

Vivi ezită, era parcă reticentă.

— E liberă.

— Liberă? Ce înseamnă asta?

— Nu știu, Will.

— Nu știi? Lucrați împreună. Ești prietena ei.

— Cred c-ar trebui s-o întrebi pe ea.

— Faci bancuri cu mine?

— Cum adică? Bancuri?

— Nu lucrează la catalogul Ikea? Doar mi-a spus că lucrează pentru catalogul Ikea.

Vivi s-a crispat, era stânjenită, nu mă mai plăcea. Înainte eram un erou, acum eram doar un tip enervant, prietenul prietenei, și nici măcar atât.

— Cred c-ar trebui s-o întrebi pe ea, a repetat ea.

I-am strâns mâna, mai puternic decât intenționasem, și-am știut imediat că nu a fost un gest potrivit.

— Ce naiba se întâmplă? am întrebat.

— Nu știu. Dă-mi drumul.

— Ai putea cel puțin să-mi spui unde e. E chiar așa al dracului de greu?

Am strâns-o și mai tare de degete. Vivi a încercat să-și retragă mâna.

— Ai de gând să mă lovești și pe mine, Will?

I-am dat drumul și am ridicat ambele mâini în aer.

— *Sorry,* am spus. N-am vrut.

Vivi m-a mângâiat rapid pe obraz, dar ar fi putut să mă scutească. N-aveam nevoie de consolare, dacă asta-și închipuia ea.

— E-n regulă, Will. *Sorry*. N-am vrut să te supăr.

— Bine. Nici unul din noi n-a vrut.

— Mai bine vorbește cu Cathrin. Nu-i așa?

După care am spus ceva ce a înrăutățit și a complicat, de fapt, totul.

— Să nu-i spui că am fost pe-aici.

Vivi m-a măsurat, din nou cu un anume scepticism, a dat scurt din cap și s-a întors în sala de ședință.

Am luat un taxi până acasă, am hrănit câinele nerecunoscător, am făcut un duș și m-am trezit din beție, fără să mă fi liniștit prea mult, după care m-am așezat în camera mea de lucru să aștept.

Ce aveam să-i spun lui Cathrin când va veni?

Fusese concediată?

Sau doar mă înșela? Doar? Mă înșela? Dar oare trebuia să-și ia liber pentru asta? N-ar fi fost suficiente orele suplimentare sau pauzele de prânz în camere de hotel cu recepționere uituce? Era al naibii de banal filmul ăsta. Mi-era cunoscut.

Nu venise ea adesea la ore târzii acasă în ultima vreme?

Știam de pe-acum ce aveam să-i spun: nimic.

N-aveam să spun vreo vorbă despre asta înainte ca ea să-mi spună mie ceva.

N-aveam să mă înjosesc chiar atât de mult.

M-am grăbit până în camera ei. Nu m-am putut abține. Geanta era tot acolo. Mapa cu modele în același loc. Am mai tras câteva sertare: creioane cu tuș, rigle, schițe. Atunci am observat o cutie în dulap, aproape ascunsă de geantă. Am ridicat capacul. Înăuntru, în cutie, era o perucă. Era o replică identică a părului lui Cathrin. L-am pipăit, cu grijă, era gras, lucios. Totul era confuz. Totul părea calculat și în același timp neclar. E mai bine să nu știi nimic decât să știi doar foarte puțin. N-ar fi trebuit să caut prin biroul ei. Ar fi fost mai bine dacă n-aș fi văzut peruca. Oare urma vreun carnaval? Nu, perioada carnavalului la Oslo trecuse demult. Acum ne mascam tot anul. Iar când, arareori, măștile cădeau, fără să-mi pot aminti când se întâmplase asta ultima oară, chestia asta ni se părea un carnaval. Uram gândurile astea. Nici măcar nu erau ale mele. Eram cioara care aduna tot ce sclipea în cuibul ei. Dar de ce oare voia să se deghizeze cu o perucă identică cu propria-i pieptănătură?

Câinele a lătrat.

M-am lovit la cap în ușa dulapului.

Câinele apăruse în prag și se holba dezaprobator la mine.

M-am repezit pe lângă el înapoi în camera mea.

Cathrin avea un secret, sau mai multe, și atunci și eu aș putea avea unul: scenariul despre noi.

Am deschis un nou folder și l-am numit pur și simplu *Vizionare. Scenariu de film artistic de Will Bråten*.

Ce-aveam, de fapt: aveam câteva notițe de la apartamente, o idee vagă, obiecte, ornamente. În cel mai bun caz, mi-ar fi putut folosi drept fundal. Îmi lipsea doar restul. Trebuia să populez camerele. M-am gândit că protagoniștii ar putea fi, evident, o pereche de tineri de vreo douăzeci de ani, cu domiciliul în Oslo, probabil în vest, zona bună a orașului. Trebuia să le inventez ocupațiile, studiile, cercul în care se învârteau, mediul lor. Ea ar putea fi arheolog, angajată la un sit în apropierea portului, unde dezgropa oase și podoabe din evul mediu. El ar putea fi interpret, chemat să-și facă meseria la procese, la interogatorii, în

diplomație, cu un doctorat, să zicem, în limba arabă. Prin urmare, el e interpret, dar nu-i în stare să-și descifreze propria soție, propria sa femeie. Apoi m-am gândit că, dimpotrivă, ar trebui să aibă locuri de muncă absolut comune, ea la poștă, el la circa financiară, ceea ce ar face din secretul lor o și mai mare grozăvie, o combinație a banalului cu devierea; însă pe urmă am ajuns la concluzia că ideea asta era greșită și absolut neproductivă, această deviere ar fi oricum o grozăvie, indiferent de cine ar practica-o, singurul lucru care contează este ca perechea să intre în grațiile publicului căruia să-i placă oamenii care fac grozăvia, altfel totul ar rămâne doar o grozăvie, o chestie abominabilă, și prin urmare nimeni n-ar mai dori sau n-ar mai catadicsi să o vizioneze. Tocmai duplicitatea filmului, de care oricum nu poți scăpa, trebuie exploatată. Cel mai important era să descopăr cum de ei, sau mai curând ea, au declanșat acest joc, să se reguleze în apartamentele altora? Oare femeia se plictisea? Nu, nu era un motiv suficient de bun. Trebuie să fie ceva mult mai profund, altfel zis, însuși motorul, conflictul, patima care o bântuie și o manipulează, patima și dezgustul, oare nu există o legătură strânsă, golul care trebuie umplut, și de fiecare dată când e plin trebuie reumplut, cu mult mai mult; și mă întrebam dacă acest conflict, indiferent de implicațiile sale, ar putea fi de ajuns pentru a face un film artistic de o seară?

Am remarcat, și abia dacă-mi puteam aminti când mi se întâmplase asta ultima oară, probabil când l-am descoperit pe Herbert Noll, că devenisem curios ce aveam să scriu.

Am notat cuvântul pe care Cathrin îl șoptise noaptea: *păcătoși.*

După care am scris *concediu, perucă.*

Să fie aceasta salvarea mea, să fie aceasta șansa mea ca să apar pe afiș, pe generic, să fie aceasta calea mea de a mă ridica de la nivelul unui parvenit și de a ajunge la un etaj superior?

Și pentru un timp, oricât de caraghios ar suna asta, am uitat de mine însumi.

Vizionare (versiunea I)

Scena I
Copilăria exterioară. Iarnă.

O pasăre prelungă și zveltă e captivă în gheața lucioasă a unui lac. E un bâtlan. Deodată, bate din aripi cu putere, încercând să se elibereze. Fără nici un rezultat. Rămâne din nou liniștită, majestoasă, ca și cum s-ar fi

împăcat cu soarta sa.

Un bărbat și un băiat, la oarecare distanță, privesc pasărea. Sunt tată și fiu. Băiatul are șase ani. Tatăl cară un rucsac cu un burghiu de spart gheața. Băiatul ține în mână un cârlig cu momeală. E frig. Aburul respirației le împresoară fețele ca o ceață. Tatăl își dă jos rucsacul, de unde scoate un cuțit.

FIUL: Tată, ce vrei să faci?

TATĂL: Stai aici.

Tatăl se îndreaptă spre pasăre, care devine neliniștită din nou. Fiul scapă cârligul din mână și fuge după tată.

FIUL: Ce vrei să faci?

TATĂL: Stai aici, am zis.

Fiul încearcă să-l rețină pe tată.

FIUL: Gheața se topește curând, tată. Gheața...

Tatăl îl întrerupe și îl împinge pe copil la o parte.

TATĂL: Întoarce-te cu spatele dacă nu suporți.

Fiul rămâne pe loc, în timp ce tatăl merge direct la bâtlan, îi cuprinde gâtul grațios și îl taie cu cuțitul. Sângele se scurge pe gheața sticloasă. Pasărea decapitată continuă să dea din aripi. Tatăl se întoarce înspre fiul care stă chiar în spatele lui, tăcut, furios (plângând). Aproape de sângele care picura de pe degetele tatălui.

Scena 2.

Interior. Dormitor, noapte.

Un bărbat, 27 de ani, se ridică brusc în pat, cu fruntea umedă de transpirație, trage adânc aer în piept. O secundă își ascunde fața în mâini și respiră adânc. Apoi se uită la ceasul de pe noptieră, cifrele luminoase în semiobscuritate: 03.14.4.9.1996. Se întoarce și o privește pe femeia întinsă în pat, cu spatele la el. Părul ei negru răsfirat pe pernă. Umărul îi e dezgolit. E pe punctul s-o atingă ușor cu mâna pe umăr, dar renunță, preferă să se retragă.

M-am oprit. Era ceva greșit. Acesta era un alt film. Eram pe cale să scriu o comedie sau o tragedie? Era eternul complex Herbert Noll. Eram cât pe ce să șterg ambele scene. Când mi-am amintit ceva ce profesorul, îl chema Skak, din Copenhaga, nu ezita niciodată să spună: Tot ce scrii este folositor. Nimic din ce scrii nu este nefolositor. E un sfat bun și al naibii de ieftin. Am păstrat scenele. Același profesor scăpa rareori șansa de a sublinia cât de important este să lași scenariul de film să înceapă acolo

unde începe, de fapt, filmul. Tot restul înseamnă ocolișuri, sentimentalism, rahat pompos. Am auzit-o pe Cathrin. Sau poate câinele a fost primul care a auzit-o, lăbuțele grăbite pe parchet afară în antreu m-au trezit. Am rămas șezând acolo lângă calculator. După puțin timp Cathrin a apărut în spatele meu. Părea că răsuflă greu. Poate că alergase pe scări. În orice caz, răsufla greu și repede. Sau poate că era doar emoționată. Oricum, nu îndrăzneam să mă întorc, pentru că nu știam cum îi voi întâlni privirea.

— Cum a mers întrevederea? a întrebat ea.

— Bine, foarte bine.

— Cât de mult înseamnă foarte bine?

— Șaizeci.

— Șaizeci de mii? Pentru filmele scurte?

Am ezitat înainte să răspund:

— Pentru Herbert Noll.

Cathrin și-a pus mâna pe umărul meu. Citise ce scrisesem eu? M-am aplecat mai tare spre monitor.

— Cum îl cheamă pe tipul de la Norsk Film? a întrebat.

— Peder Holm. Un netrebnic simpatic. Ca majoritatea, de altfel.

— Și cum i se pare lui Peder Holm? Ar fi o comedie sau o tragedie?

— Am toată toamna la dispoziție ca să aflu.

— Atunci n-o să te deranjez.

Cathrin s-a retras și abia atunci m-am întors, în sfârșit.

— Pot să te-ntreb ceva? am zis.

Ea s-a oprit. Începuse să se neliniștească? Era în gardă? Se aștepta oare la orice, la orice aș fi putut eu să întreb? Nu eram în stare să-mi dau seama.

— Sigur că da,Will.

M-am ridicat și am privit-o îndelung.

— Ai fost la coafor? am întrebat-o.

— Cum adică?

— Pari schimbată.

— Vrei să spui coafura?

— Da. Doar ce altceva?

Cathrin a râs și și-a trecut degetele prin păr, asemenea unui pieptene, și m-a frapat faptul că părul ei părea mai deschis la culoare sau mai lins, era totuși ceva.

— Doar asta ai vrut să mă-ntrebi?

— Pari schimbată, am reluat eu.

— Poate că asta am și vrut.

— Ce anume?

— Să par altfel.

M-am așezat din nou. Nu mai aveam nimic de spus, mă dădeam bătut pur și simplu, și totul părea un soi de ușurare, aproape o bucurie, totul era ca înainte, nu-i așa, doar că primisem un avans gras. Șaizeci de mii.

Cathrin și-a lăsat capul într-o parte, așa cum îi era obiceiul, cercelul i se legăna în ureche.

— Nu-ți place pieptănătura mea? a întrebat ea în cele din urmă.

— Ba da, Cath.

Apoi s-a dus în bucătărie sau în baie, cu câinele pe urmele ei, ca de obicei. Am rămas privind fix în monitor până ce am văzut scrisul dispărând, lăsând loc propriei mele fețe în adâncul albastru și electronic, până când și aceasta a dispărut, din fericire.

— Ai cumpărat mâncare? a strigat Cathrin.

— Pentru noi sau pentru câine?

— Pentru noi, scumpule.

— Ne destindem?

— Nu mai lucrezi?

Am comandat o pizza și suc. Băiatul care le livra a venit după trei sferturi de oră, un puști de optsprezece ani, probabil, cu toate că arăta mai tânăr, dar trebuie să fi avut carnet de șofer. Era și îmbrăcat într-un fel de uniformă în care se vedea că nu se simțea în largul său, șapcă roșie cu cozoroc și pantaloni roșii, mult prea mari, semănând cu un clovn cu coșuri pe față. A așezat sticla înăuntru la ușă, după care mi-a dat cutia plată și caldă. Am plătit și i-am lăsat bacșiș câteva coroane.

— Dacă vreți să comandați nouă, cea de-a zecea e gratis, a zis el.

— Chiar așa de flămând nu sunt, am spus.

S-a îmbufnat, părea ofensat, așa cum doar băieții de vârsta lui pot să fie, oare nu mă recunoșteam în el?

— Am încercat și eu să fiu puțin amabil, a mormăit el și a luat-o în jos pe trepte.

— Frumoasă uniformă, am strigat după el.

Mi-a arătat degetul înainte să dispară pe scări.

Apoi m-am întors la Cathrin, ne-am așezat pe canapea în fața televizorului și-am mâncat triunghiurile de pizza direct din cutie, în timp ce fâșii de brânză topită ne atârnau din gură, ca și cum ne-ar fi lipit de mâncare. Am înghițit și un episod din *Friends*. Era ceva despre un hotel, Ross care agonisea tot ce putea să încapă într-o valiză, șampon, săpun, bonetă de duș, scobitori, astfel de lucruri, dar înainte de asta s-au ivit tot

felul de complicații, cu o tipă care n-avea ce căuta într-o cameră, sau cu un tip care nimerise din greșeală într-o altă cameră, și oare asta era toată tema filmului? Arată-mi o fărâmă de artă, indiferent de care, care să fie lipsită de complicații, și atunci am să recunosc că ești extraordinar. Dar nu există așa ceva. Cathrin a râs. Am încercat să râd. Nu știu de ce, dar m-a frapat gândul că, atunci când tatăl meu avea vârsta mea, eu aveam patru ani.

— E vreun chef sâmbătă? am întrebat.

— Habar n-am.

— Habar n-ai?

— Nu. E vreun chef sâmbătă?

— Nu este de obicei?

— Și ce dacă?

Am ridicat din umeri.

— Vrei să vedem *Breakfast at Tiffany's* împreună? i-am propus eu.

— Sunt obosită.

— Putem trece repede de Micky Rooney. Și de George Peppard.

— Sunt obosită, a repetat ea.

— De ce?

— Tu ce crezi?

Cathrin m-a sărutat pe obraz, aproape că s-a lipit cu toată brânza cleioasă de pe buze, după care s-a dus la culcare.

Ce să cred eu? Că se săturase de *Breakfast la Tiffany's*? Trebuie să recunosc că văzuserăm filmul de câteva ori, cel puțin, dacă nu de mai multe ori.

Sau poate că pe mine mă văzuse de și mai multe ori?

Am închis ochii și m-am cufundat într-o stare de letargie care semăna a somn, întrerupt de imagini pătrunzătoare, momente în care te poți tăia, dacă nu te ferești, apăreau asemenea feței mele din spatele scrisului de pe monitor, împreună cu copilăria mea interioară: gaura din gheață din estuar, aprilie, lumina, sloiurile de gheață care se ridică asemenea unor catedrale strălucitoare și ascuțite, drumurile care se îngustează tot mai mult în păduri, până ce se închid fără zgomot asemenea unor porți, chiar înainte de a ajunge la capăt.

Mai târziu, când programul TV se terminase de mult și m-am dus la culcare, Cathrin era încă trează. Părea tulburată de ceva, după cum am reușit să-mi dau seama, poate că o trezisem eu, nu știu exact. M-am furișat pe cât de încet am putut sub plapumă, în timp ce în apropierea patului se mișca ceva, desigur era câinele care stătea întins pe podea cu un ochi deschis, ca un punct umed în întuneric.

— *Sorry*, am șoptit eu.

Și am rămas așa culcați unul lângă celălalt, gândindu-mă cât de greu cântărește tăcerea, cât de multă tăcere poți duce înainte ca gura să n-o mai poată suporta, explodând pur și simplu.

Apoi Cathrin a spus ceva.

— Al naibii de ceas.

M-am speriat. Ca și cum ar fi vorbit în somn, dar nu era așa, era trează.

— Ce vrei să spui, Cath?

— Vorbesc despre afurisitul ăsta de ceas. Nu-mi place.

— Te referi la ceasul pe care l-am cumpărat eu din New York?

— La care altul?

— Dar ce are? Credeam că-ți place.

— Mă exasperează.

— Cum așa?

— De ce e nevoie ca un ceas să arate data și anul în același timp? E atât de nașpa.

Am rămas din nou tăcut o vreme, jignit, în orice caz, fără să încerc să ascund asta în vreun fel.

— E destul de practic, am zis în cele din urmă. Și asta înseamnă…

Cathrin m-a întrerupt.

— Practic? În caz că uiți în ce an suntem?

— Da, de exemplu. Te asiguri că nu ajungi prea târziu la lucru.

Vocea ei a devenit mai blândă, sau poate asta speram eu.

— Oricum nu-mi place, a reluat ea.

— De ce?

Și brusc a ridicat vocea, ba nu, aproape că a țipat:

— Pentru că mă agasează! Nu poți să-ți bagi chestia asta în cap? Nu pot să dorm!

Ea s-a aplecat peste mine în pat și pentru o clipă am crezut că vrea să ia ceasul și să dea cu el de perete. De-ndată câinele a început să latre, ca și cum ar fi vrut să sară în ajutor.

Pentru prima oară mi-a plăcut și mie câinele.

Cathrin s-a oprit și s-a întins din nou în pat.

Câinele s-a potolit și el.

— Trebuie să-i găsim câinelui un nume, am zis. Altfel n-o să ne asculte.

— Credeam că i-ai găsit deja unul, a zis Cathrin,

— Care?

— *Ca De-Obicei.*

Am râs puțin.

— Ca De-Obicei. Nu-l poate chema astfel. Ca De-Obicei.

Câinele s-a ridicat imediat și a început să dea din coadă.

— Vezi, Will. Ascultă.

— De-Obicei, am repetat eu, mult mai tare de data aceasta.

Iar câinele a sărit în pat și a rămas în patru labe pe plapumă, recunoscător așa cum ar trebui să fie un câine, apoi s-a culcat între noi doi, închizând ochii.

Am întors ceasul în altă direcție, astfel încât cifrele dure și luminoase, cu data, ora și anul, s-au îndreptat înspre fereastră, oraș și noapte. S-a făcut și mai întuneric.

Vizionare (versiunea a II-a)

Scena I

O gașcă de prieteni, trei perechi, care au cu toții spre treizeci de ani, stau la o masă rotundă într-un restaurant rafinat. Sunt, cu siguranță, spre sfârșitul mesei, sticle de vin pe masă, coniac, băuturi, atmosfera este încinsă, poate prea încinsă, râsetele sunt prea dezlănțuite, vorbesc unii peste alții, și auzim frânturi din discuție, în timp ce vedem diferite fețe, mișcări, pahare care se ridică, țigări care sunt aprinse și stinse, unii sunt mai amețiți decât alții. Totul se petrece repede, mișcările și replicile.

— E pur și simplu genial, nu-i așa?

— Ce-i genial?

— Rushdie. Salman Rushdie. A reușit, al naibii, să insulte peste un miliard de musulmani în același timp.

— Un miliard? Sunt chiar așa de mulți?

— Dar câți creștini crezi că sunt?

— Aici? Nici unul.

— Nu, în general. Mai există creștini în lumea asta? Ba da, papa.

— Papa nu e creștin. Iar tu ești beat.

— Și ce-i atât de genial în chestia asta?

— Ce anume?

— Tu ai spus asta. Să insulte un miliard de musulmani.

— Nu pricepi? Mai întâi îi insulți, atrăgându-le așa atenția asupra ta. Și apoi le vinzi ceva.

— Insultă și reclamă.

— Ce poți vinde unui miliard de musulmani, de altfel?

— A fost doar un exemplu. La naiba, iei totul prea literal.

— Țigări. Nu beau și nu preacurvesc, dar fumează colosal de mult. Așa cred eu.

— Putem insulta pensionarii.

— Pensionarii sunt lefteri.

— Homosexualii. Ei cumpără cu plăcere.

— Femeile! Hai să insultăm femeile, pur și simplu! Jumătate din populația planetei. Și apoi le vindem cremă împotriva ridurilor, ce zici?

Băieții râd, fetele se hlizesc, hohote de râs, pahare care se răstoarnă, și deodată una dintre fete, cea mai beată de la masă, șoptește:

— La anul împlinesc treizeci.

Cu toții se întorc spre ea, care stă acolo beată, plină de sentimentalisme și nefericită; se așterne tăcerea.

— Ce-ai spus?

— La anul împlinim treizeci.

Stop cadru.

Scena 2.

Exterior. Oslo. Dimineață. La mijlocul anilor nouăzeci.

VOICE-OVER (bărbat): Toate orașele au mirosurile lor specifice. Mai ales duminicile.

Imagine panoramică din avion asupra orașului Oslo. Toamna devreme. Străzile sunt pustii. Ca și cum orașul ar fi fost părăsit, un soi de idilă amenințătoare (plină de nerăbdare). În parcuri copacii încep să îngălbenească. Muzică. Jazz? Big band. Aduce cu Manhattanul lui Allen[23]? VO[24] începând cu genericul. (Notiță: Sunt conștient că voice-over*-ul nu e prea apreciat de consultanți și consilieri literari, deci se poate elimina, fără ca acțiunea propriu-zisă să aibă de suferit, dar oricum aici apare.)*

VOICE-OVER (continuare): Mirosul de străzi pustii, de mahmureală, de conștiință, de bucurie, de clopote de biserică, o întreagă simfonie de mirosuri pe care orașul o interpretează. Acest oraș se numește Oslo și Oslo este o orchestră. Nu știu care e instrumentul la care cânt eu. Oricum, nu la timpan. Poate la trianglu.

Scena 3.

Int. dormitor. Aceeași dimineață.

Una dintre perechile de la restaurant stă culcată în patul dublu. Haine aruncate dezordonat pe podea. El doarme adânc, cu spatele la ea. Ea e trează și privește fix în tavan.

Scena 4.
Ext. Străzi. Oslo. Aceeași dimineață, înainte de prânz.

O mașină se oprește, în partea de vest a orașului, din care coboară un tip grăbit de vreo treizeci de ani îmbrăcat în costum. E agent imobiliar. Are la el un panou pe care îl așează în fața unei intrări: VIZIONARE.

Același lucru se petrece pe o altă stradă: O femeie îmbrăcată șic iese dintr-o mașină și plasează un panou asemănător în dreptul unei vile din centru: VIZIONARE.

GENERIC

Pe aceste panouri, împrăștiate prin oraș, se pot citi numele autorului, al regizorului, al actorilor, al producătorului, ceva în genul filmelor norvegiene din anii șaizeci.

Scena 5.
Int. Bucătărie. Duminică dimineața/ înainte de prânz. Toamna devreme.

Bărbatul și femeia, amândoi în halat (albe ca halatele din hoteluri), stau tăcuți, fiecare cu paharul său de juice*, și citesc ziarul* (Aftenposten).

El răsfoiește paginile de sport (sau paginile de cultură). Ea pe cele de anunțuri imobiliare. Bucătăria și apartamentul, în general, poartă amprenta unei situații financiare bune, a unui anume stil, chiar dacă impersonal. Singurul obiect care se distinge este o machetă de avion care atârnă din tavan. Locuiesc împreună de patru (cinci) ani, dar sunt necăsătoriți. Fără copii. Ea lucrează în publicitate, director artistic la o firmă. El lucrează acasă ca freelancer. Par a fi un cuplu reușit, atâta doar că se plictisesc, sau se plictisesc unul pe altul. Vorbesc fără să se privească.

EL: Vivi s-a îmbătat turtă ieri seară.

Ea nu spune nimic, continuă doar să se uite pe anunțuri.

EL: Poate c-ar trebui s-o suni? Regrete după beție cu tot dichisul. Nu

e rău să te sune cineva când te trezești în starea aia, ce zici? Că doar pentru asta sunt prietenii, cred eu. Mai întâi te faci de râs în fața lor și apoi tot ei te consolează. Asta e rețeta mea pentru prietenie.

El se crede destul de nostim, dar ea nu e prea atentă. Tăcere.

EA: Mergem la vizionări azi?

EL: De ce?

EA: De ce?

EL: Nu-ți place aici?

EA: Nu despre asta e vorba.

EL: Atunci despre ce-i vorba?

EA: În orice caz, nu-mi place de tine când întrebi prea multe.

EL: Și acum întreb prea multe?

EA: Da. Dacă te-ai auzi!

EL: Încerc doar să arăt că-mi pasă, nu-i așa? Nu e nimic rău. Sau ai ceva de ascuns? De aceea nu trebuie să-ntreb? Nu putem discuta fără să întrebăm. Încearcă doar. Conversația se împotmolește după trei replici.

Ea nu răspunde, rămâne cufundată în ziar și anunțuri.

EL: Te plictisești?

Ea se uită brusc la el, privirile lor se întâlnesc pentru prima dată în această dimineață târzie. El a folosit acel cuvânt interzis, plictis.

EA: Acum iar ai făcut asta.

EL: Ce anume?

Ea trage un sertar și scoate de acolo o foarfecă lucitoare. Lumina care pătrunde pe geam face ca foarfeca din mâna ei să strălucească.

EA: Ai întrebat prea multe.

El ridică mâinile în aer, ca și cum s-ar da bătut, în timp ce ea începe să decupeze anunțuri.

EA: 140 metri pătrați, etajul 2, 2 băi, verandă, zonă liniștită, 3,9 mil. Ghici unde?

EL: Frognerveien.

EA: Dar ce, Frognerveien e o stradă într-o zonă liniștită?

El își ridică piciorul de sub masă și îl lasă să lunece între coapsele ei, halatul femeii se deschide. Nu are nimic pe sub halat.

EL: Strada Niels Juel.

EA: Cald. Și mai cald.

Ea își desface ușor picioarele, se foiește pe scaun.

EL: Pe Elisenbergveiein.

Ea lasă să-i scape un suspin scurt înainte să-i dea piciorul la o parte și îl privește fix iarăși.

Scena 6.
Int. dormitor. Aceeași dimineață.

Stau fiecare în fața oglinzii sale, se văd în mărime naturală, cu spatele unul la altul, și se îmbracă, ea într-un taior elegant gri, el într-un costum deschis la culoare, cămașă albă: un cuplu frumos. Din când în când privirile lor se întâlnesc în oglindă, ambigue și jucăușe. Ea este cea care ia inițiativa acum.

VOICE-OVER (continuă): Anii nouăzeci, cum am putea numi deceniul acesta plin de credite, sinucideri și reclame? Eșec. Mult prea sumbru. Anii nouăzeci, acest deceniu care duce la numărătoarea inversă a secolului, un fel de aparat de încasat. Eșec, eșec. Ultima încercare: Anii nouăzeci, cum am putea numi acest deceniu, un perpetuu dans pe frânghie, o rundă de poker pe cărți de credit sau poate aceeași continuă petrecere de aniversare, unde nimeni nu îndrăznește să sufle în lumânările de pe tort, iar jocurile nu se mai termină niciodată. Dar încă nu știam ce nume avea jocul acesta.

EA: Cu ce să-ncepem?

El: Cu ce?

Ea: Cu apartamentul sau cu vila? Sau poate cu duplexurile?

Scena 7.
Ext. stradă. Aceeași dimineață, înainte de prânz.

Stau în fața unei intrări de bloc unde este amplasat un panou: Vizionare. Se uită în sus la fațada blocului. Clădirea este mai veche, o clădire mai degrabă aristocratică, dar care ar avea nevoie de renovare, în partea de vest a orașului Oslo, să zicem în zona Frogner, în Elisenbergveien. El îi deschide poarta, ea intră, el o urmează. Poarta se închide în urma lor.

Scena 8.
Int. casa scărilor. Aceeași dimineață, înainte de prânz.

El urcă treptele în spatele ei. Alte câteva perechi, mai în vârstă decât ei, coboară. El nu-și desprinde ochii de la trupul ei, coapsele, picioarele, fundul. E ceva studiat în toate aceste mișcări grațioase, ca și cum ea ar ști că-i observată. Se întoarce.

EA: N-ai uitat că mergem în vizită la părinții mei azi?

El încuviințează din cap, absent, și continuă să urce la etajul unde are loc vizionarea: un agent imobiliar zâmbitor, într-un costum ridicol, aproape galben, le deschide ușa și îi poftește înăuntru.

(notiță: se poate ca Voice-over să îi aparțină ei?)

---

[20] Temă melodică din filmul *Breakfast at Tiffany's.*

[21] *Fuga tinerilor,* film norvegian din 1959, regizat de Edith Carlmar.

[22] Băutură alcoolică daneză, un fel de bitter.

[23] Aluzie la filmul *Manhattan* al lui Woody Allen (1979).

[24] *Voice-over.*

VII

Sâmbăta următoare, eu eram cel care stătea în bucătărie și răsfoia anunțurile imobiliare. Eram singur. Era ceva ciudat cu încăperea, pe care întotdeauna o percepusem ca spațioasă, deschisă, da, aproape magnifică, acum însă mi se părea apăsătoare, involuntar mi-am aplecat capul ca și cum n-ar fi fost suficient spațiu sub tavan. Când Cathrin a apărut, în cele din urmă, s-a oprit în ușa dinspre camera de zi, s-a sprijinit de tocul ușii, și-a încrucișat brațele pe piept, mânecile albe ale halatului de casă parcă erau o pereche de aripi, și m-a privit un timp fără să spună nimic. M-am prefăcut că nu o observ. Dar oare gândea și ea la fel ca mine, cum stătea așa sprijinită de tocul ușii, aproape neglijentă, că începuse să fie prea strâmt acolo, mult prea strâmt pentru noi. Nu puteam ști. Sunt doar un POV, nu pot să citesc gândurile altora. Știam prea puțin despre ce era vorba în *voice-over*-ul ei. M-am trezit mai repede decât ne stătea în obicei, poate și pentru că nu fuseserăm la nici o petrecere cu o seară înainte și trecuse destul de mult timp de la ultima petrecere. Am reușit să pun masa și să storc sucul nostru în două pahare înalte, portocală și piersică; în amestec cu puțină vodcă nu se mai numește mic dejun, ci *bellini*, cum spuneam, un *drink* care a fost pentru prima dată servit, pare-se, la Barul lui Harry din Veneția cândva în anii treizeci, cred că Hemingway a fost cel care l-a comandat prima oară. În duminica aceasta, am ales totuși să pun alte chestii înăuntru, care îi dădeau sucului o culoare mai închisă, o nouă consistență, ca să spun așa, merita să-ncerc. I-am dat chiar și lui Ca De-Obicei mâncare, felul de mâncare preferat, miel și curcan. Acum cățeluța zăcea în coșul ei, sătulă și mulțumită, presupun. Cerul era acoperit, iar ceața venea în valuri dense ca în octombrie la Oslo. Privirea mi-a căzut pe un anunț însemnat cu un apartament de trei camere lângă Vestkanttorget.

— Ce faci? a întrebat Cathrin.

— Citesc ziarul, Cath.

— Văd asta, Will. N-ai dormit deloc?

— Am scris puțin.

A rămas în picioare în același loc.

— Și ce citești? Anunțurile mortuare?

— Nu, anunțurile imobiliare.

S-a așezat în cele din urmă.

— Ai găsit ceva?

— 63 mp, terasă pe acoperiș, Dybwadsgate nr. 14.

— 63? Nu e cam strâmt?

— E destul de mare pentru mine.

Mi-am ridicat privirea spre ea și am observat o umbră delicată și neliniștită pe fața lui Cathrin, ca și cum totul ar fi fost pe viață și pe moarte. Apoi a dispărut. Lumina și-a schimbat culoarea. Ea a râs.

— E destul de mare pentru tine, da. Dar cum rămâne cu Ca De-Obicei?

N-am vrut să mă las mai prejos, vrând să fiu la fel de spiritual:

— Va fi sigur suficient spațiu pentru toți trei, am zis.

— Will, Cathrin și Ca De-Obicei, a spus ea.

I-am arătat paharul.

— Nu vrei să guști?

A luat o înghițitură.

— Ce bun e, Will. Foarte bun.

— Simți vreo diferență?

A mai luat o înghițitură și a închis ochii, vedeam mișcarea maxilarelor ei ca și cum ar fi mestecat sucul.

După care a înghițit totul și m-a privit.

— Portocală, piersică și…

A închis din nou ochii, în timp ce-și lingea buzele cu vârful limbii.

Am devenit neliniștit.

— Și? am spus. Ei?

— Ceva albastru?

— Da și nu.

— Prună?

— Nici pe departe.

— Coacăze?

Mi-am pus piciorul între genunchii ei și am tras halatul la o parte, s-a retras puțin pe scaun, nu mult, dar mi-am închipuit că a făcut asta pentru ca eu să mă apropii mai mult.

— Coacăze? Nici asta.

— Crește în grădina tatii?

— Mă îndoiesc foarte tare.

— Hai spune, atunci.

— Te dai bătută?

— Da! Hai spune! Portocală, piersică și…

Mi-am frecat piciorul de interiorul coapsei ei, mai aproape de marginea chilotului, de sexul ei și am simțit iarăși cât de mult slăbise, era mult mai slabă, slabă și tare, încheieturi și oase îmbrăcate într-o piele întinsă, uscată, și dintr-o dată nu mi-a mai plăcut, Cathrin se oferea, iar eu abia dacă reușeam să mă uit la ea, pentru că ar fi putut să-și dea seama

cât ai clipi; la chestia asta era chiar foarte bună.

— Rodie, am zis.

A dat pe gât paharul dintr-o singură înghițitură, aproape furioasă, fibre de fructe atârnau pe bărbia ei, ca și cum tocmai ar fi înghițit o meduză.

— E liniște, a zis.

— Ce vrei să spui?

— Că totul e așa de liniștit.

Am ciulit urechea. Cathrin avea dreptate. Era izbitor de liniște. Singurul lucru pe care-l auzeam era răsfoitul ziarului când dădeam paginile, sau când unul dintre noi vorbea, de pildă când unul dintre noi spunea că e liniște.

— Poate pentru că n-am fost la chef ieri seară, am spus.

Ea a râs ușor.

— Vrei să spui că în capetele noastre e liniște? În capetele noastre, nu?

M-am aplecat peste masă și i-am șters resturile de pe bărbie.

— Nu-ți place?

— Să mă atingi pe față?

— Că e liniște, am zis.

A ezitat o clipă.

— Nu e așa de rău, totuși, Will.

Am stat așa tăcuți o bună bucată de vreme.

Îmi venea să cred că vom sta așa până vom adormi din nou.

Dar deodată Cathrin a scos foarfeca și a trântit-o tare peste ziar, ca și cum ar fi vrut să mă pună la încercare.

Iar eu mă gândesc când mă uit înapoi și încerc să-mi amintesc, când încerc să separ întâmplările unele de altele într-o cronologie corectă: Aș fi putut face ceva în ziua aceea ca să ne oprim?

Am decupat anunțul.

Am strâns totul de pe masă, am mers în dormitor să ne schimbăm, fiecare în fața oglinzii lui, unul cu spatele la celălalt. Așa mobilasem aici, fără nici o intenție, dacă pot spune așa, era ca și cum mobilele, lucrurile se mutaseră singure, încet dar sigur, împotriva voinței noastre, și se așezaseră între noi. Mobilele erau invidioase pe iubirea noastră. Am schimbat priviri în oglindă. Era suficient de aproape și destul de departe. Nu era nevoie să spunem nimic. M-am hotărât să-mi iau paltonul, pentru prima dată în acest an, mirosea puțin a stătut, dar altfel era în stare bună, păr de cămilă, cu un fular roșu-închis, nici nu-mi venea prea rău. Cathrin a ales o blană nu prea grozavă pe care o primise de la bunica din partea

tatălui, cred, o haină de nutrie până la genunchi, pe mine nu mă deranja că purta o blană. Însă eu vin de la țară, nu-i așa? Doar oamenii de la oraș sunt preocupați de drepturile animalelor, nu-i așa, mai puțin Cathrin.

— La revedere, Ca De-Obicei! am strigat.

Nici un lătrat.

Afară ceața dădea să se risipească, lăsând loc unui vânt rece, tăios, care bătea pe străzi din toate direcțiile și ridica gunoaiele din week-end, măturându-le de-a lungul trotuarelor și al rigolelor. Nu regretam că ne îmbrăcaserăm atât de călduros.

Cathrin a vrut să ia autobuzul. Eu voiam să merg pe jos.

Am luat autobuzul până la Majorstua și de acolo am luat-o pe jos.

Eram pe punctul s-o întreb direct: Ce se întâmplă, Cath? Ce se-ntâmplă cu tine? Încotro ne-ndreptăm? Dar toate aceste cuvinte s-au scufundat și-am strâns din dinți. Mi-am pierdut pur și simplu curajul. Poate că n-aș fi putut suporta răspunsul – și atunci n-ar fi fost mai bine să tac?

În schimb, ea a fost cea care m-a întrebat:

— Cum merge?

— Cu ce?

— Cu scenariul, bineînțeles. Nu ziceai c-ai scris noaptea asta?

— Bine. Merge bine. Mă cam chinui cu primul act.

M-a luat de mână.

— E un lucru la care mă tot gândesc, Will.

— Da?

— Ce limbă vorbește, germană sau norvegiană?

Nu eram pe față. E clar că nu sunt prea priceput la minciuni. Chestia asta ar putea, totuși, să fie în favoarea mea.

— Cine?

Cathrin râse.

— Hebert Noll, înapoiatule. E o poveste nemțească, nu-i așa? Se petrece în Germania.

I-am răspuns spunând adevărul:

— La asta, fir-ar să fie, nu m-am gândit.

— Ar trebui.

Mi-a lăsat mâna.

Ultima bucată de drum nu ne-am mai spus nimic.

Apartamentul pe care îl bifase în anunțuri era în partea de jos a străzii Dybwad, colț cu Vestkanttorget. Se formase deja o coadă în casa scărilor. Am urmat-o pe Cathrin, pe lângă perete. Chiar și cu haina de blană pe ea, vedeam cât de mult slăbise. Cineva ne-a salutat, am salutat și

eu, de data aceasta, ceea ce m-a neliniștit, am devenit atent, o clipă m-am temut că aveam să ne întâlnim cu Peder Holm, înainte să pricep că erau doar oameni pe care îi întâlniserăm la alte vizionări, inofensivi, nevinovați, așa că puteam să mă liniștesc; ne salutam ca și cum am fi aparținut unei familii itinerante, care nu s-ar putea stabili niciodată într-un loc fix, trebuind s-o ia din loc în fiecare duminică.

La etajul de sus ne aștepta agentul imobiliar, un tip nu prea tânăr, într-un costum caraghios, aproape galben, n-aș putea spune cu cine semăna, poate cu un personaj scăpat din recuzita de la Moulin Rouge a anilor treizeci, sau poate căzuse dintr-un parc de distracții itinerant, alăturându-se, în schimb, acestui carusel. Ne-a dorit tuturor bun venit și ne-a împărțit pliante, ca și cum ar fi fost programul unei reprezentații și, în cele din urmă, ne-a dat drumul înăuntru.

Scena 9.
Int. apartament. Aceeași dimineață, înainte de prânz.

Cuplul se află în antreu și se uită la pliant. Bifat trei camere pe două nivele cu terasă pe acoperiș. Sunt și alte cupluri, majoritatea de vârsta lor. Continuă înăuntru în camera de zi. Rafturi pline cu cărți de-a lungul unuia dintre pereți. Mese de sticlă. Canapea de piele și scaune tapițate cu piele. O fereastră mare spre sud dă senzația unei încăperi mai spațioase. El se uită la cărți, încearcă să scoată una, dar sunt doar cotoare de cărți false. Se îndreaptă amândoi spre fereastră și se bucură de priveliște. Văd fiordul, fiecare de partea sa. Ea îl ia de mână, i-o mângâie. El se uită scurt la ea, surprins, întrebător. Se duc la bucătărie, care e îngustă și destul de înghesuită. Ea deschide un dulap, dar e gol. Se așază la masa micuță, unde e loc doar pentru doi.

Agentul imobiliar în costum galben stă în ușă.

AGENTUL IMOBILIAR: Se poate renunța la perete și se poate face o deschidere. Fostul proprietar cocheta cu ideea asta.

Ea se întoarce spre el.

EA: Unde e dormitorul?

Agentul imobiliar face semn spre tavan, aproape mândru.

AGENTUL IMOBILIAR: La mezanin.

Ei îl urmează spre niște trepte înguste din antreu, urcă și ajung în dormitor, care este un etaj în sine, cu ușă de sticlă înspre terasă. Sunt

deodată singuri. Se uită împrejur. Amenajarea e țipătoare și ridicolă. Ea se apropie de el.

EA (încet): Pun pariu că-și vinde propriul său apartament.

EL: Cine?

EA: Agentul imobiliar.

Se întinde pe pat, îl pipăie, se leagănă puțin, râde.

EA: Crezi că ai vrea să dormi aici?

EL: Încetează. Poate…

EA (îl întrerupe): Ei și? Doar testăm apartamentul, nu-i așa? Ca și cum ai cumpăra o mașină. Sau o pereche de pantofi.

Ea se ridică, se duce la el și își coboară mâna ușor peste pieptul lui, spre pântece.

EA (și mai încet): N-ai curaj?

El o cuprinde, o sărută, îmbrățișarea devine tot mai impetuoasă. Când aud pe cineva pe trepte, se desprind unul de altul și ies pe terasă.

Scena 10.
Ext. terasă. Aceeași dimineață, înainte de prânz.

În picioare lângă fereastră, la mică distanță unul de celălalt. Orașul se întinde la picioarele lor, sunetele din depărtare, aerul e limpede și tare. Câteva perechi dinăuntru se apropie de ușa de sticlă, se uită afară și apoi coboară din nou. El se apropie de ea. Ea se retrage. Seamănă cu un joc.

EL: M-ai întrebat dacă am curaj?

EA: Asta doar tu știi.

El o împinge hotărât la perete, cu spatele la perete, își desface șlițul, în timp ce ea își ridică fusta cu gesturi repezite, iar el o posedă sălbatic și scurt.

Scena 11.
Int. apartament. Aceeași dimineață, înainte de prânz.

Agentul imobiliar stă în capul treptelor și se uită neliniștit în sus, spre mezanin și dormitor. Nu mai e nimeni acolo.

AGENTUL IMOBILIAR: Alo?

Aude pe cineva și brusc apare cuplul coborând pe trepte, ea mai întâi, el imediat în urma ei, amândoi sunt destul de neglijenți și absenți, încearcă să păstreze aparențele.

AGENTUL IMOBILIAR: Vă interesează ce ați văzut?

Ea trece exact pe lângă agentul imobiliar fără nici un cuvânt. El se oprește în clipa când agentul imobiliar îi întinde un formular.

AGENTUL IMOBILIAR: Poate că vrei să te treci pe listă. Pentru orice eventualitate. Cine știe, poate o să-ți schimbi părerea.

Își trece numele, adresa, numărul de telefon în formular, aproape automat, la întâmplare și apoi se îndreaptă spre ieșire. Agentul imobiliar se uită la formular și se întoarce după el.

AGENTUL IMOBILIAR: O să te sun când primesc o ofertă, Herbert Noll!

Scena 12.
Ext. stradă. Aceeași dimineață, înainte de prânz.

Cuplul merge pe stradă, în timp ce agentul imobiliar iese în stradă și scoate panoul cu anunțul de vizionare. Vedem același lucru pe alte străzi: agenți imobiliari care scot panourile cu anunțuri de vizionare. În final, străzile rămân din nou pustii.

VIII

În drum spre casă am făcut un mic ocol, poate pentru că aveam nevoie de aer, timp, o scurtă amânare, coborând înspre Slottsparken[25] și în jurul stadionului Bislet. Acolo s-a întâmplat din nou ceva neplăcut, iar de data aceasta Cathrin a fost cea care a avut parte de toată chestia, chiar dacă și eu am fost afectat într-un fel. Doi băieți și-o fată, niște adolescenți, se îndreptau spre noi, pe Pilestredet, îmbrăcați destul de ostentativ, cu eșarfe palestiniene, pantaloni largi, insigne de toate formele, cu inele metalice în nări sau în sprâncene, cu siguranță în drum spre Blitzhuset[26] ca să protesteze împotriva statului care le dăduse adăpost, iată că ajunsesem la vârsta la care să gândesc așa. Unul dintre băieți i-a reținut pe ceilalți doi în urmă, în timp ce treceam pe lângă ei. Am sesizat ceva, era ceva în privirile loc, am adulmecat triumful și ura, în cazul în care erau capabili să simtă ceva, prin urmare ură, oricum în aer plutea ceva ostil, după care s-au luat după noi.

— Scroafă afurisită! a strigat fata.

Am încercat să o determin pe Cathrin să meargă mai repede, dar s-a împotrivit, a încetinit, în schimb, pasul și i-a lăsat s-o ajungă din urmă, iar eu nu mai înțelegeam nimic.

— Scroafă afurisită! a strigat fata încă o dată.

Cathrin s-a oprit și s-a uitat la ea.

Eu eram pe cale să iau colțul, dar am fost nevoit să mă întorc.

Acum se opriseră cu toții.

— Scuze, ce-ai zis? a întrebat Cathrin.

Tânăra a părut puțin descumpănită, de altfel, iar băieții nu se așteptaseră deloc la opoziție, cel puțin nu în acest fel, însă nici nu se mai puteau da bătuți.

— A zis scroafă afurisită, a spus unul dintre băieți.

Fata a arătat spre haina ei de blană.

Cu siguranță că urau haina de blană și pe purtătoarea acesteia. Doreau să-i dea blana înapoi nutriei și apoi să-i dea drumul în libertate.

— Nenorocito, schingiuiești animale, a țipat ea.

Cathrin a zâmbit.

— Vă înșelați. Nu e blană de scroafă. E nutrie. Bunica din partea tatălui meu a jupuit-o cu propriile ei mâini.

Fata a rămas uluită la început, dar nici nu era singura, de altfel, a făcut brusc un pas înainte, apoi a tras adânc aer adânc în piept.

— Fascisto, a zis ea.

După care a scuipat-o pe Cathrin drept în față.

Cathrin a încercat să se apere, dar fata a fost mai rapidă, a apucat-o de blană și a trântit-o la pământ, scuipând-o încă o dată.

Cel din urmă băiat, cel care rămăsese în urmă, s-a scotocit prin buzunarele jachetei militare verzi. El era cel care mă îngrijora, de fapt.

Am ajutat-o pe Cathrin să se ridice în picioare.

— Acum plecăm, am zis.

Dar, până să ne îndepărtăm, băiatul găsise deja un spray pe care l-a îndreptat spre Cathrin, făcând să țâșnească un nor înțepător care a străbătut aerul și a nimerit din plin haina de blană, parcă erau pete de sânge, sânge vărsat, blana arăta în ultimul hal.

S-a întors spre mine,

— Pune mâna pe el, Will, a zis.

Dar eu am luat-o pe Cathrin de braț, reușind în cele din urmă să o trag după mine. Tinerii râdeau în urma noastră și ne-au aruncat mai multe cuvinte de ocară. Câștigaseră. Când vor ajunge la Blitzhuset, aveau ce povesti despre victorii mărețe cu pierderi minime. Cathrin s-a desprins de mine și am crezut o clipă că se întoarce înapoi la ei să-i ia la bătaie. Din fericire, n-a făcut-o. Și-a smuls blana de pe ea și a aruncat-o într-un container de pe trotuar, în fața unei clădiri în renovare.

N-am apucat s-o opresc.

— Sigur poate fi curățată, am zis.

Nu s-a uitat la mine.

— Nu mi-a plăcut niciodată blana asta, de fapt, a zis.

Am vrut să-i pun paltonul meu pe umeri, vântul era tăios și înșelător, dar m-a respins categoric. A ridicat ambele mâini în aer, ferindu-se, ca și cum aș fi supus-o unei noi înjosiri. Ar fi preferat să înghețe, cu siguranță, să răcească și să facă o gripă decât să primească ajutor din partea mea, ceea ce era și mai rău. Apoi a început să meargă mai repede, și mai repede, iar eu am urmat-o observând cum i se încorda ceafa sub părul subțire, nu era semn bun. Nici măcar nu voia să meargă în rând cu mine, iar eu ar fi trebuit să fi spus ceva până acum, ceva extrem de inteligent, dar nu-mi veneau cuvintele potrivite în minte, pentru că nu existau cuvintele potrivite, și-atunci am preferat să tac, tăcerea fiind totuși cea mai bună dintre două rele.

Mi-am ținut gura.

Ajunși cu bine acasă, dacă pot spune așa, Cathrin s-a dus direct la baie, unde a zăbovit destul de mult timp. I-am dat de mâncare lui Ca De-Obicei, am verificat robotul telefonic, nici un mesaj, o slabă consolare, am pornit calculatorul, privind în gol monitorul care încet se umplea de

lumină și de semne, scene, cuplul, dialogul, fără să-mi spună însă ceva, aveam doar chef să șterg totul, singurul lucru pe care îl modificasem era numele, *Herbert Noll*, n-avea ce căuta aici, a fost doar o găselniță, și-am completat în schimb *Will Bråten*, în formularul agentului imobiliar în costum galben. Apoi am închis calculatorul, înainte să-mi vină să fac o prostie, am aspirat covorul din camera de zi, am udat plantele din ghivece, aveam două pe unul dintre pervazurile ferestrelor, mi-am turnat un *drink*, *bellini*, desigur, ce altceva, și apoi încă unul, până când ea a terminat la baie și a apărut în cadrul ușii, desculță, în halat, cu un prosop legat în jurul capului.

— De ce nu m-ai apărat? a întrebat ea.

Vocea îi tremura, părea să fie pe muchie de cuțit. Am privit spre geam. Aproape că era întuneric afară. N-am răspuns.

— De ce n-ai intervenit, Will?

Am rămas așa în picioare, întors cu spatele.

— Nu știu.

— Nu știi? Nu știi?

— Nu. Să fiu al naibii, dar chiar nu știu! Îmi pare rău.

Am auzit-o cum se apropia.

— Ai făcut asta când eram la coadă la taxi. E Bent mai important decât mine? Pentru tine Bent e mai valoros decât mine, sau ce?

— Bineînțeles că nu.

— Atunci de ce n-ai mișcat un deget?

— Nu știu, Cath. De câte ori trebuie să repet asta?

— Nu mă mai iubești.

Rar mai foloseam astfel de cuvinte acum, poate că o făcusem în prima noastră perioadă împreună, dar vremea aceea trecuse.

— Sigur că te iubesc.

— Atunci ai fi făcut ceva.

S-a oprit și i-am simțit răsuflarea în ceafă.

— Ce ți-a venit să-i spui prostia aia cu bunica? am șoptit eu. De ce n-ai continuat să mergi mai departe? La naiba. Uneori cel mai înțelept lucru e să mergi mai departe, nu-i așa?

Vocea ei suna altfel, nu mai tremura de indignare, era anesteziată, și parcă asta era cu mult mai rău.

— Am crezut că aveai să mă aperi. De ce nu m-ai apărat, Will?

Și pentru a treia, sau poate că era a patra oară, am spus că nu, am țipat:

— Nu știu!

Dar nici asta nu era adevărat. Știam. Îmi dorisem s-o văd așa,

umilită, tratată ca un câine, și, la o adică, nu ea și-o făcuse cu mâna ei?

— Tu nu știi nimic, desigur, a zis Cathrin.

— Atunci spune-mi tu! Tot ce tu știi, iar eu nu!

M-am întors spre ea și în aceeași clipă a sunat telefonul.

Stăteam față în față.

— Răspunde tu, a zis.

— E sigur maică-ta.

— Mă duc la culcare.

A dispărut în dormitor și a închis ușa după ea.

Telefonul a continuat să sune.

Apoi s-a declanșat robotul și mi-am ascultat propria voce, rigidă și schimbată, ca și cum aș fi citit o replică dintr-un scenariu prost: *Ați sunat la Cathrin și Will. Nu suntem acasă în acest moment. Lăsați un mesaj după semnalul sonor.* Apoi, când semnalul sonor, în sfârșit, s-a oprit, am auzit un căscat zgomotos. Am ridicat receptorul.

— Bună, Aksel, am zis.

— Vorbesc cu o înregistrare sau cu un om în carne și oase?

— Eu sunt.

— Ce se-ntâmplă, Will?

— Se-ntâmplă ceva?

— Vă mutați?

A trebuit să trec receptorul în cealaltă mână.

— Ce vrei să spui?

— Umblă zvonul, Will.

— Care zvon?

— Care zvon?

— Că umblați pe la vizionări. Orașul e mic. Ai grijă.

M-am așezat.

— Doar de distracție.

— Doar de distracție?

— Da. E ceva rău în asta?

Aksel a rămas și el tăcut o vreme. Auzeam gălăgie mai mare în fundal, așa că am bănuit că erau la Lorry sau la Mistral. După care a spus:

— Suntem la Burum, ne terminăm weekendul aici.

— Salutări din partea mea.

— Mai avem încă un loc liber. Dacă nu te-ai săturat de noi, vreau să zic.

Aksel a închis.

Am rămas în picioare pe gânduri, cum se spune, sau mai bine zis lipsit de gânduri. Și totuși, trebuie să fi avut vreun gând despre toate

astea, pentru că am luat lesa, fără să mă gândesc, și m-am uitat în dormitor, Cathrin era întinsă în pat, pe jumătate ascunsă sub plapumă, cu mâinile împreunate ca pentru o rugăciune de seară. N-am auzit nici un sunet de altfel, nici măcar respirația ei, și nu mi-am dat seama dacă dormea.

— Ca De-Obicei face mare tărăboi și vrea afară, am șoptit eu.

Cathrin n-a răspuns.

Adormise, cu siguranță, și n-avea nici un sens s-o trezesc.

Am închis ușa încet, i-am pus lesa, Ca De-Obicei a opus rezistență, da, s-a proptit în picioarele din spate, a trebuit să trag și să împing, iar în cele din urmă am reușit să o fac s-o ia din loc. Câinele era cel care mă scotea la aer. E o glumă veche, dar mi se potrivește, în special când sunt împreună cu Ca De-Obicei. Îmi era frig la mâini. Luna se vedea bine deasupra orașului spre est și anunța un frig și mai mare. Ne-am îndreptat spre Burum. Acolo am legat-o pe Ca De-Obicei la standul de biciclete, după care i-am găsit pe băieți la masa de la fereastră. Păreau destul de consumați și epuizați. Dar mai aveau un scaun liber. Am comandat bere și un *gammeldansk*.

Toți priveau afară.

După care s-au întors spre mine.

— Un câine, a zis Aksel.

Am dat din cap.

— Cathrin l-a primit cadou de ziua ei de la părinți.

— Și-acum tu trebuie să-l plimbi?

— Un câine, a repetat Robert.

Am așteptat doar ca Bent să spună și el, în același mod, *un câine*, făcând asta să sune ca o fatalitate.

— Cum îl cheamă? a întrebat Bent.

— Ca De-Obicei.

Robert s-a aplecat peste masă.

— Poftim? Cum îl cheamă pe animal?

— Ca De-Obicei.

— Ca De-Obicei este un nume obișnuit pentru un câine? E voie? Aksel, e voie să-i dai unui câine numele Ca De-Obicei?

Aksel s-a uitat din nou afară.

— Dacă se poartă frumos cu el, îl poate folosi ca pe un câine pentru orbi.

Apoi am băut și mai mult, ca să ne venim în fire sau ca să ajungem la subiect. Dar beția parcă nu funcționa așa cum ar fi trebuit. Nu era altceva decât un val obosit, un talaz care ducea cu el resturile unei epave.

Beția nu mai era un amortizor. Ne făcea mai curând nerăbdători, neliniștiți, confuzi. Aksel a luat primul cuvântul.

— Diagnostic, Robert.

Robert m-a privit.

— Patru ani de concubinaj. Pacienții sunt cuprinși de panică și de o angoasă acută. Erodare restrictivă în relație. Simptome: participă la vizionări, stau acasă la sfârșit de săptămână și, mai rău, și-au luat un câine. Contagios. Boala poate fi cu greu vindecată fără intervenții dramatice și duce adesea la un sfârșit extrem de lent și dureros.

Am tăcut cu toții un timp.

Dar măcar am primit un alt rând de bere.

Apoi a fost rândul lui Bent:

— Toate la timpul lor.

Aksel s-a aprins.

— Ce dracu' vrei să spui? Toate la timpul lor? Ești cumva filosof? Ești grec? Vorbe înțelepte și al naibii de pline de sens? Ce?

Bent și-a golit paharul înainte să răspundă, mai precis, nu a dat nici un răspuns, ci a început una dintre perorările pe care le ținea cu plăcere la Burum sau la Lorry sau Mistral, le găsisem și un nume, școala de duminică.

— Vârsta cuiva este timpul care se scurge începând de la nașterea lui, nu-i așa? Atât cât durează. Iar timpul reprezintă vârsta copilăriei, a tinereții, vârsta adultă, a declinului și a bătrâneții, dacă suntem norocoși sau nenorocoși, în funcție de cum privim lucrurile și de modul în care facem față la întreaga cursă. N-am dreptate, doctore Robert?

— Ar trebui să-ți cauți un job la Institutul de Medicină Legală. Puteți stabili când a survenit decesul? Da, exact la un moment dat între vârsta tinereții și cea a bătrâneții.

Bent s-a făcut că nu-l aude și a continuat:

— Și sunt ferm convins că am ajuns la vârsta adultă și de acum putem doar fie să așteptăm vârsta declinului, demența, incontinența și scutecele, fie să punem capăt singuri întregii mizerii, am dreptate sau nu, doctore Robert?

— Puțin prea simplificat, din punct de vedere medical, dar ca perspectivă asupra vieții, da, în esență ai dreptate.

Însă nimeni nu a râs, așa cum ne stătea în obicei la școala de duminică a lui Bent, accesele de râs ale mahmurelii în fața cinismului tăios, a ironiei îngroșate, de parcă jargonul acela se devalorizase, expirase brusc, limbajul nu mai era de partea noastră, iar glumele nu-și mai aveau locul lor aici, se demodaseră și ele.

— Îmi poți recomanda o metodă sigură, care să fie discretă și curată? a întrebat Bent.

Doctor Robert a căzut pe gânduri.

— Dacă te pricepi la făcut noduri, atunci spânzurătoarea nu este de lepădat, cu condiția să îți găsești un loc solid de prindere a ștreangului.

Aksel nu era de acord.

— Nici nu poate fi vorba. Când mori spânzurat, ți se murdăresc pantalonii de toate alea care curg din corp. Cine ar vrea să fie descoperit așa?

Am ridicat paharul, vrând să intru în joc.

— N-ai putea să faci rost de câteva supradoze de morfină? am zis. Patru fiole Göring, nu-i așa?

Robert a dat dezaprobator din cap, oftând:

— Oricum o să murim de plictiseală, n-are rost. Când iei supradoză de morfină, îți crapă splina, acizii biliari trec în hipofiză, în timp ce ficatul face implozie, ajungând să semene cu o stafidă, iar substanțele reziduale sunt vărsate direct în sânge.

Aksel s-a aplecat peste masă, iar vocea lui era ciudat de blândă.

— Vrei să spui că am pierdut măsura?

Bent a încuviințat.

— Se poate spune și așa.

— Juriul este de părere c-ar trebui să ne potolim?

Bent a dat din umeri.

— Unii dintre noi au și făcut-o deja.

Și-am priceput din prima că pe mine erau supărați. Eu eram țapul ispășitor. Eu încălcasem regulile, iar regula era să nu existe reguli. Cine naibii născocise o asemenea regulă? Noi. Iar acum eu creasem, fără să vreau, o prăpastie între noi, și pot spune că pentru asta nu puteai rămâne nepedepsit. Dar oare nu era inevitabil ca tocmai eu să provoc toate astea, eu, intrusul, străinul, un jucător în deplasare, pe scurt, un țărănoi venit la oraș, care, cu cea mai mare bunăvoință, fusese primit la căldurică, și tot eu eram primul care se retrăgea, dacă pot să mă exprim astfel, pentru că de fapt nu asta dorisem, nu dorisem să mă retrag, dimpotrivă, aveam poate nevoie mai mare ca niciodată de ei. Dar îi jignisem. Doar atât era de ajuns să ne înstrăineze, doar un singur pas greșit, un singur pas înapoi, un simplu week-end acasă?

Mă gândeam ce vedeau ei în mine chiar acum, cioara sau bâtlanul, sau poate câinele?

Pune mâna pe el, Will.

Ultimul rând de băutură la masă.

Aș fi putut să le povestesc despre Cathrin, despre tot, dar n-am reușit să scot nici o vorbă despre asta, am renunțat pur și simplu. Tăinuirea e o chestie molipsitoare, ne contaminează cu un fel de sfială și neliniște.

Am încheiat seara aceea și ne-am despărțit.

Când m-am întors la standul de biciclete, Ca De-Obicei nu mai era acolo. Poate că scăpase sau poate că cineva îi dăduse drumul de-al dracului, poate chiar fusese furată. Ceva s-a prăbușit în mine. Era străvechiul sentiment de pierdere: pierderea înseamnă prăbușire. Am cercetat în toate direcțiile, dar era de negăsit. Eram deznădăjduit. Am intrat în panică. Am început să strig.

— Ca De-Obicei! Vino-ncoa', Ca-De Obicei!

Stăteam pe colț lângă Burum, era ora doisprezece și zece, iar eu strigam din răsputeri, fără nici un folos:

— Ca De-Obicei!

Un tip solid a ieșit din pub și m-a luat hotărât de braț.

— Gata acum, ajunge, a zis el.

— Mi-am pierdut câinele.

— Nu poți sta să zbieri aici pentru asta. Du-te acasă.

M-a împins din loc, să plec, dar nu m-am dus acasă. Am cutreierat străzile, Piața Solli, parcul de lângă clădirea Hydro, strada Bygdøy, m-am uitat prin ganguri și pe sub mașini, am întrebat trecătorii, puținii pe care-i întâlneam, dacă văzuseră un câine, pui, *golden retriever*, dar ei dispăreau în semiobscuritate, ca și cum aș fi fost un pericol, o amenințare, și, în cele din urmă, m-am trezit în fața clădirii unde locuia Vivi, pe Skillebekk, mergeam deseori acolo cu Cathrin la cheful de dinainte de petrecere, la petrecere, la petrecerea de după petrecere și la *brunch*, Dumnezeu știe cum le mai zice, acum nu mai fuseserăm pe-acolo de multă vreme. Apartamentul era la etajul trei. Am urcat și am sunat la ușă. Ce-aveam de pierdut? Oricum, curând aveam să pierd totul. N-aveam idee ce-aveam să-i spun lui Vivi. Nici măcar nu știam ce căutam acolo. Din fericire, a trecut ceva timp până ce ea a întredeschis ușor ușa, fără să scoată lanțul.

— A dispărut câinele, am spus.

Vivi și-a mijit ochii.

— Ce spui?

— Câinele nostru.

— Tu știi cât e ceasul?

— E trecut de doișpe.

— Exact. Mă culcasem. Dormeam.

— Acum ești trează.

Am rămas în picioare. La fel și Vivi. Stăteam așa în picioare, măsurându-ne unul pe celălalt. Apoi a clătinat din cap, a scos lanțul și mi-a dat drumul înăuntru. O trezisem, era evident. Avea pe ea o pijama roșie și copilăroasă și își pusese pe umeri o pătură sau un șal. A devenit și ea sfioasă.

— Aveți un câine?

— Nu știai?

— Nu, nu știam, Will. Altfel n-aș fi întrebat.

— Avem un câine, Ca De-Obicei. Cathrin l-a primit cadou de la părinți de ziua ei. Voi două nu mai vorbiți?

— Ce vrei să spui?

Vivi s-a dus în cameră, iar eu am urmat-o.

— Și-acum nu mai e câinele?

— A șters-o de la Burum.

— Și-ți închipui că e aici?

M-am așezat pe canapea și mi-am luat capul în mâini.

— Pur și simplu nu știu ce să fac, am zis.

Vivi s-a așezat lângă mine. Probabil că a-nțeles că vorbeam foarte serios, pentru că și-a pus mâna pe umărul meu.

— Sigur îl găsește cineva.

— Degeaba. Câinele n-are numele nostru pe zgardă.

— Atunci trebuie să pui afișe în zona respectivă. Mulți fac așa. Animalele se pierd mereu, nu-i așa? Pisici, cățelușe, păsări, cai, dihori.

Am întrerupt-o.

— Mulțumesc, Vivi, am zis. Mulțumesc.

— N-ai pentru ce. Chiar n-ai pentru ce.

Am râs liniștit amândoi, era ca pe vremuri, când ne prosteam și ne distram fără să stăm să ne gândim prea mult.

— Poate că Aksel o fi luat-o, am zis.

Vivi și-a tras mâna.

— De ce s-o fi făcut?

— Nu știu.

— Nu ești puțin cam paranoic acum?

— Nu știu, Vivi.

— Exact.

Am privit-o.

— Dacă-ți iei un câine trebuie să-l numești *Și Anume.* Atunci *Și Anume* și *Ca De-Obicei* ar putea să se plimbe împreună.

— Vrei puțină cafea, Will?

N-am răspuns.

În schimb, am întrebat:

— Ce se-ntâmplă cu Cathrin?

Vivi s-a ridicat brusc.

— De-asta ai venit. Vrei să vorbești despre Cathrin. N-ai pierdut nici un câine, fir-ar să fie.

— Ba da. E-adevărat. A dispărut.

Vivi m-a privit destul de îndelung încât să devin neliniștit. Apoi a spus ceva straniu, da, aproape înfricoșător.

— Oamenii dispar, a zis.

Urăsc când oamenii vorbesc așa, în dodii, mesaje voalate, camuflaj, când ceea ce spui se confundă cu restul limbajului, fără sens și reținut, din lașitate.

— Ce naiba înseamnă asta? am zis.

— Înseamnă ce-am spus.

— Dar asta nu-nțeleg.

Vivi s-a întors spre fereastră, stând cu spatele la mine. O ambulanță trecea pe una dintre străzile din apropiere, lăsând în urmă o rană albastră. Și mi-am adus brusc aminte ce obișnuia să spună tatăl meu, în special toamna, când oamenii își puneau cauciucurile antiderapante la mașină, zicea că drumurile dispar, încet dar sigur, dispar, roțile mănâncă drumurile, spunea el, aerul e plin de praf, de particule minuscule, invizibile, dar că, într-o bună zi, drumurile vor dispărea, dispar, mă auzi tu, Willy, iar când spunea asta mă scotea din minți de frică, oare cum aș mai fi reușit să scap de-acolo dacă drumurile dispăreau?

Vivi m-a privit din nou și am văzut în ochii ei ceva nou, ceva ce nu mai văzusem înainte.

— Se întâmplă ca oamenii să-i piardă pe cei dragi. E mai ușor să pricepi așa?

Atunci am spus ceva la fel de prostesc:

— Suntem câini.

Vivi a devenit iarăși ea însăși și, oricum, era mult mai bine așa.

— Încerci să faci pe deșteptul, Will? Nu te prinde chestia asta. N-ai priceput încă?

— Ce dracu' vrei să spui cu asta?

— Ești destul de drăguț, dar nu ești deștept. În regulă?

M-am uitat spre bezna adâncă de-afară, spre umbrele neliniștite ale copacilor mari care aproape că făceau camera să se năruie.

— Putem lipi afișe, am spus.

— Da, fă asta. Willy o caută pe Cathrin. Pierdută de data trecută.

— Acum tu faci pe deșteapta. Ești sigură că te prinde postura asta?

Vivi a venit și s-a așezat din nou lângă mine pe canapea.

— Și mie mi-e dor de Cathrin. Iar acum cred c-ar trebui să mergi acasă și să fii cu ea.

— Cam același lucru mi-a zis portarul de la Burum.

— Atunci el și cu mine suntem de acord în această privință.

Vivi a făcut ceva ce nu mai făcuse înainte. M-a sărutat pe obraz. Nu știam dacă e un semn bun sau rău, semăna cu un rămas bun, dar am lăsat-o să mă sărute, iar eu n-am făcut mare caz de asta. Am făcut cum mi-a spus, fără să dau nici o importanță sărutului. Am plecat acasă. Am strigat după Ca De-Obicei la fiecare colț de stradă. Fără nici un rost, desigur. Am rămas așa pe Ullevålsveien, așteptând o vreme. Îmi închipuiam că se va întoarce înapoi? Abia dacă știa unde locuiește. De ce nu eram în stare să-i spun pur și simplu? Să-i spun lui Cathrin că a dispărut câinele, că era vina mea, nici măcar nu știam dacă-l iubea pe cățel. Am intrat în casă. Cathrin dormea. M-am întins cât am putut de încet și am cuprins-o în brațe. Nu știu dacă a simțit, dar măcar am auzit-o cum respira.

Scena 13.
Ext. grădină. După amiază, aceeași duminică.

Cuplul coboară din taxi. Intră într-o vilă elegantă din vestul orașului Oslo, probabil din Vinderen. Ea se grăbește spre MAMA care o întâmpină pe trepte. Seamănă cu o hippie *distinsă. TATĂL e într-o piscină golită de apă și greblează frunzișul de pe fund. Are părul cărunt strâns într-o coadă de cal. Amândoi au în jur de cincizeci de ani. El îi face semn cu mâna lui Will, care sare pe fundul piscinei. Se salută.*

TATĂL: Mi se pare că ești cam extenuat, Will. Ai alergat?

WILL: Am fost la o vizionare.

TATAL: Da, și pentru asta e nevoie să fii bărbat.

Tatăl scoate un joint gros din buzunar, îl aprinde, trage adânc în piept și i-l dă lui Will. Tatăl se așează lângă peretele verde al piscinei, Will face și el la fel, îi dă joint-ul înapoi.

TATĂL: Nu cumpărați înainte de a vinde. Altfel puteți lua plasă. Vindeți acum și așteptați să cumpărați până după Crăciun, când toți sunt lefteri, panicați și deprimați.

WILL: Și unde să locuim între timp?

TATĂL: La hotel. Închiriați ceva. Sau aici. Avem loc destul.

WILL: Mulțumesc. Dar ne uităm la apartamente mai mult de amuzament.

TATĂL: De amuzament? Nimeni nu merge la vizionări de amuzament. Vizionările înseamnă business*. Nu amesteca amuzamentul cu* business*-ul. Asta-i de amuzament, Will.*

Tatăl îi dă din nou joint-ul, iar Will trage din nou adânc în piept.

Scena 14.
Int. vilă. Aceeași după amiază.

Mama și fiica stau la fereastra din camera de zi și se uită la fumul care se ridică din piscină. Fiecare are o băutură în mână.

MAMA: Ce găsești, de fapt, la Will, Cathy?

CATHY: Nu e o întrebare cam ciudată, mamă?

MAMA: Nu. Ciudat e că tu nu ai un răspuns.

Stau tăcute, beau puțin, se uită la piscină.

CATHY: Și tu ce găsești la tata?

MAMA: Am văzut destul de multe odată. Acum trebuie să caut cu lumânarea ca să îmi dau seama ce văzusem atunci.

Râd puțin, beau, văd fumul care încă se ridică din bazinul de înot.

MAMA: Dar ce fac ei acolo jos?

CATHY: Sunt bolnavă, mamă.

MAMA: Ard niște uscături?

CATHY: N-auzi ce spun? Sunt bolnavă.

MAMA: Ți-am spus doar. Că ai slăbit.

CATHY: O să mor. Mai am trei luni. Cel mult.

Cathy se îndepărtează de mama ei. Ea rămâne în picioare. E ca și

cum de-abia acum a realizat gravitatea celor spuse și fuge după fiica ei.

În acest timp, Will și tatăl apar de după marginea bazinului, ușor drogați și puși pe râs.

---

[25] Parcul din jurul Palatului Regal.

[26] Casa Blitz, clădire din centrul orașului Oslo care, în 1981, a fost ocupată de manifestanți, devenind centrul mișcărilor socialiste, comuniste și anarhiste.

IX

Am petrecut toată dimineața lipind afișe pe care scria *câine pierdut în zona din jurul localului Burum*, pe stâlpi, pe copaci, pe ziduri și pe cabine telefonice. Pentru că nu aveam nici o fotografie cu Ca De-Obicei, a trebuit să mă mulțumesc doar cu un anunț scris: *Pierdut golden retriever, de trei luni, la Burum, duminică 13 octombrie,* iar puțin mai jos am pus câteva fâșii cu numărul de telefon pentru a fi rupte. Mi-am dat seama imediat că scriind „pierdut la Burum“, adică la o cafenea, mai ales într-o zi de duminică, nu prea apăream într-o lumină bună, ci mai curând aveam aerul unui stăpân iresponsabil. Poate că cineva s-ar fi aventurat să sune sau mai curând s-o trimită pe Ca De-Obicei la Asociația pentru animale. Dar ce altă opțiune aveam? Speram doar s-o găsesc pe Ca De-Obicei înainte să descopere Cathrin că lipsește. Dar dacă vedea anunțul despre propriul ei câine, poate în drum spre Vivi, chiar dacă nu prea mai aveau ce-și spune în ultima vreme? Eram pe punctul să rup toate anunțurile, dar le-am lăsat lipite acolo, cum am mai spus, ce altă opțiune aveam? Dar am șters Burum și am scris Ullevålsveien, *pierdut în Ullevålsveien*, vreau să spun că dacă un câine reușește să fugă, doar nu se mulțumește să se îndepărteze doar câțiva metri? Acum eram în siguranță. Acum puteam nega orice vină și puteam susține hotărât că eu și Ca De-Obicei am mers împreună acasă în duminica aceea și că s-ar fi putut ca însăși Cathrin să-l fi lăsat să scape afară din casă, din pură neatenție, desigur, de exemplu când a ieșit cu gunoiul?

Când am ajuns acasă, erau două scrisori pentru mine în cutia poștală, cu siguranță una cu vești bune și cealaltă cu vești rele, pentru că una era într-un plic format A4 de la Norsk Film, în timp ce a doua era într-un plic îngust de la mama, i-am recunoscut scrisul. Am urcat și am deschis ușa de la intrare, rămânând în antreu și cântărind pro și contra, pe care s-o deschid întâi. Era o alegere simplă, de fapt. Bineînțeles că aveam să deschid mai întâi scrisoarea de la mama, apoi aveam să-mi recâștig buna dispoziție citind contractul cu Norsk Film. Mama mă invita, mai bine zis ne invita pe noi, la aniversarea tatei, împlinea cincizeci de ani. Contractul a fost mai bun. Primeam treizeci de mii de coroane la semnarea contractului și încă treizeci de mii la predarea scenariului, *Vizionare*, denumit în continuare *lucrarea*. N-aveam nimic de pierdut. Treizeci de mii erau ai mei. Și, dacă îi dădeam zor, suma ar fi putut să se dubleze. Am semnat două exemplare, am trecut numărul de cont și am trimis toate paginile prin fax la Norsk Film cu sediul în Jar. A durat o veșnicie.

Aparatul abia dacă rumega foile, cu mult mai încet decât un măgar. Mi-a venit un gând: dacă se răzgândeau înainte să primească contractul? S-a aprins becul verde și mesajul *sending ok* a fost afișat pe display. Și în chiar acel moment Cathrin și-a făcut apariția în prag, cu invitația în mână.

— Ce cadou îi luăm tatălui tău?

N-o auzisem venind și a trebuit să mă adun.

— Devreme acasă? am întrebat-o.

Ea a fluturat scrisoarea mamei.

— Trebuie să găsim ceva pentru el, a reluat ea.

— Eu nu merg, am zis.

— Nu te prosti.

— Vorbesc serios. Nu merg.

— După câte văd, sunt și eu invitată. Dacă nu ai vreo altă concubină.

— Las-o baltă, am zis.

Cathrin a intrat în cameră.

— Nu vrei să mă prezinți părinților tăi?

— Vreau doar să te protejez.

— Nu mă protejezi, dar mersi oricum. Te-ai gândit la ceva?

— La ce?

— Fii mai atent. La cadou, desigur. Taică-tău împlinește cincizeci de ani.

— Ca De-Obicei, am zis.

Cathrin s-a uitat o clipă nesigură la mine.

— Ce?

— Câinele. Tatei îi lipsesc câinii lui.

A rămas tăcută o vreme, în timp ce lăsa scrisoarea pe masa mea de scris. Mi-a părut rău în aceeași clipă că am putut să fiu atât de prost, atât de nechibzuit, ca să spun așa ceva, și în felul acesta s-o aduc pe Ca De-Obicei în centrul atenției.

— Acum ai fost rău, Willy.

— *Sorry*. N-am vrut.

Mi-am pus mâna pe umărul ei, dar ea s-a ferit.

— Ba nu, cred că a fost cu intenție, a zis ea.

Atunci am mai spus ceea ce ar fi fost preferabil să nu fi spus, ca și cum cuvintele aproape că veneau de la sine, ca niște replici care ar fi fost scrise dinainte de altcineva, aș îndrăzni să spun, de un scenarist mult mai prost și mai răutăcios decât mine, conform căruia discuția, în fond, își urma propriile sale legi, independent de cei care vorbeau, noi doar ne completam unul pe altul, unul cu sinceritatea sa, iar celălalt cu minciuna,

în funcție de caz.

— Unde-i Ca De-Obicei, de altfel? am întrebat-o.

— Unde? Nu-i aici?

— Nu.

— Ești sigur? a zis.

— Am crezut c-ai luat-o cu tine la serviciu.

Cathrin a ezitat un moment.

— De ce s-o fi luat? De ce aș lua-o pe Ca De-Obicei cu mine?

Am dat din umeri.

— Ar fi fost chiar așa de ciudat? Nu-i plin de câini prin agențiile publicitare?

Și-a luat timpul să se adune puțin și s-a apropiat din nou, sfidătoare.

— Tu ai scos-o la plimbare ieri seară, Will.

— Da. Și Ca De-Obicei s-a întors acasă cu mine.

— Ai venit târziu și miroseai a bere.

— Da?

— Crezi că n-am simțit?

— Ei și? Poate c-a fugit când ai plecat tu la serviciu azi-dimineață. Căci ușa era deschisă. Poate n-ai băgat de seamă. Crezi că-i cu totul imposibil?

Cathrin și-a ascuns fața în mâini, nu mai era sfidătoare, ci doar disperată.

— Hai să nu dăm vina unul pe altul, a șoptit ea.

O țineam de după umeri.

— Nu, am zis la fel de încet. Nu-i vina nimănui.

Și în timp ce stăteam așa în picioare, lăsându-ne fiecare îmbrățișat de celălalt, mi-am dat seama că nici nu-mi aduceam aminte de când nu mai fuseserăm atât de apropiați, probabil că niciodată.

Și înainte să apuc s-o întreb, cum făceam adesea, Ne destindem?, Cathrin a și început să se agite. A căutat prin tot apartamentul, a găsit ascunzători și cotloane pe care eu nu le-aș fi găsit niciodată, fără folos însă, desigur, eu am încercat să-mi joc și eu rolul meu, ce altceva aș fi putut face, atât mai lipsea, m-am uitat sub canapea și sub pat, degeaba și de data aceasta, desigur, dar când să deschid ușa la camera lui Cathrin, pentru ca în felul acesta să am șansa de a găsi altceva, din întâmplare, ca să zic așa, și anume geanta și peruca din dulap, pentru ca apoi să întreb ce naiba mai înseamnă și asta, ea m-a oprit înainte să ajung atât de departe.

— Nu-i aici, a zis Cathrin, ca și cum abia acum și-ar fi dat seama că nu o mai aveam pe Ca De-Obicei.

— Nu, am zis.

Apoi a căutat în holul de la intrare și pe treptele de la bucătărie și a sunat la cei care erau acasă, în continuare fără nici un rezultat, și, în cele din urmă, s-a dus în curtea din spate, între lada de gunoi și stativul de uscat rufe, o vedeam de la geam, și o auzeam strigând *Ca De-Obicei, Ca De-Obicei!*

Trebuia oare să strige așa, iar și iar, fără nici un sens?

Am închis ochii și mi-am astupat urechile.

Apoi a urcat din nou și a dispărut în camera ei de lucru, cu mine urmând-o, ca de obicei.

— Trebuie să dăm un anunț, a zis.

— Bună idee, am răspuns eu.

A pornit calculatorul și în timp ce acesta se încălzea încet, enervant, s-a uitat la mine.

— Ce crezi c-ar trebui să scriem?

— Ce se scrie de obicei pe astfel de anunțuri? Rasă, vârstă, nume, data când s-a pierdut, locul, număr de telefon, recompensa.

— Cât de mult?

— Punem doar că se oferă recompensă. Fără nici o sumă.

— Tot zgârcit ai rămas, Will?

Am auzit ce-a spus, încă spunea asta.

— Depinde cine-o găsește, nu-i așa? Dacă e armator, nu primește la fel de mult ca un băiețandru în cazul că găsește cățelul, nu? Asta numești tu zgârcenie? Nu e zgârcenie. Asta se numește echitate acolo de unde vin eu.

Calculatorul a pornit, în sfârșit, înainte ca eu să mai spun vreo prostie, iar ea a început să scrie anunțul de pierdere. Stăteam în spatele ei și urmăream ce scrie. Computerul lui Cathrin era cu mult mai avansat decât al meu, un MacIntosh, putea să facă aproape orice cu el, litere mari în culori și toate chestiile, dar, chiar înainte de a face ecranul să latre, s-a întors spre mine brusc.

— În ce dată a dispărut, de fapt?

— În ce dată?

— Da. Ieri sau azi?

— Scrie între 12 și 13. Așa nu greșim.

— Poate că așa e cel mai bine.

Cathrin a continuat să scrie, nerăbdătoare, concentrată și acum știam, știam că îi plăcea de Ca De-Obicei.

M-am aplecat înspre umerii ei.

— Nu vrei să scrii și numărul de telefon de la agenție?

Și-a tras umărul stâng.

— Nu amestecăm viața privată și slujba, Will. De altfel, tu ești acasă cea mai mare parte a timpului, nu-i așa?

I-am dat drumul.

— Sigur, Cath. Will e la locul lui.

A listat treizeci de anunțuri, mult mai frumoase decât ale mele, dar eu nici nu eram *art director* ca ea, eram doar un scenarist de film. *Iubitul nostru câine, un Golden retriever, de trei luni, a fost pierdut în zona Ullevålsveien, între 12 și 13 octombrie. Oferim recompensă. Sunați la orice oră.* Hârtia era albastru deschis, literele groase și negre. Părerea mea este că era prea mult text, oamenii nu catadicsesc să stea mai multe minute să citească astfel de anunțuri, și cu siguranță c-ar fi trebuit atașată și o fotografie, am fi putut folosi orice fotografie a unui *retriever*, de trei luni, cine ar putea să vadă deosebirea dintre ei? Voiam să spun exact asta, că ar fi nevoie de mai multă imagine și mai puțin text. În schimb, am întrebat:

— De ce nu ai scris numele?

— Al meu? Al tău?

— Al câinelui. Ca De-Obicei.

Cathrin n-a răspuns. Și-am înțeles că iubea cățelul, dar nu-i plăcea numele, probabil că era și stânjenită din cauza acestui nume.

— Începem cu St. Hanshaugen, a zis.

— E mai bine să ne împrăștiem, am spus. Eu iau Stensparken.

M-a privit, cu o oarecare nedumerire.

— Băiatul de la țară, a zis. Ne împrăștiem.

Am râs amândoi, totuși.

Și, în timp ce Cathrin a plecat la St. Hanshaugen, eu am alergat în cealaltă direcție, spre Stensparken, unde am lipit anunțurile, la grădiniță, la biserică și la carusel, până cel mai sus la colina Blåsen, cel mai înalt loc din parc, și acolo am prins un anunț pe un copac. Am convingerea că anunțurile de pierderi trebuie să fie și ele greu de găsit. Și atunci te poți baza pe cei care chiar se uită în jur.

Apoi am luat un taxi de la Adamstuen și am coborât la Burum, unde am dat jos toate anunțurile mele vechi, mi-am șters urmele, ca să zic așa, dar când am ajuns în ultimul loc, un stâlp de iluminat din Drammensveien, între Biblioteca Universitară și Piața Solli, am descoperit că numărul de telefon fusese rupt de pe anunț.

Dar n-a sunat nimeni multă vreme, nu înainte ca tot ce s-a întâmplat cu noi în toamna aceea ciudată și dezastruoasă să se fi încheiat.

Scena 15.
Int. Camera de zi. Aceeași după-amiază/seară

Will, Cath și părinții ei stau în jurul mesei. De la lumina candelabrului din tavan, paharele de pe masă aruncă umbre pe fața albă de masă. Nimeni nu spune nimic. Tăcerea este apăsătoare. Mănâncă friptură la grătar, probabil din carne de elan, beau vin roșu. Will și tatăl sunt încă drogați.

TATĂL (brusc): Will n-o fi crescut el într-o casă cu piscină, dar e dat dracului când vine vorba să ardă uscături!

Tatăl și Will izbucnesc într-un râs copilăros și înăbușit. Cath și mama sunt la fel de serioase, aproape distante. Se face din nou liniște, și mai liniște, cu excepția sunetului cuțitului și furculiței pe farfurie, care crește într-o simfonie a tacâmurilor, de nesuportat în cele din urmă. În cele din urmă, tatăl se uită în jur.

TATĂL: Ceva în neregulă?

Mama își pune tacâmurile jos.

MAMA: Cathy are ceva să ne spună.

Cu toții o privesc și așteaptă. Cathy aruncă o privire rapidă, furioasă spre mama ei, la care ceilalți doi nu se mai uitau, apoi își plimbă privirea în jurul mesei, zâmbește.

CATHY: Will și cu mine am fost la o vizionare azi. Atâta tot.

TATĂL: Știam deja de la Will, Cathy. Se petrece ceva? Aveți nevoie de mai mult loc? De o cameră în plus?

Tatăl se uită la mamă, care stă tăcută și palidă lângă fiică. El ridică paharul.

Se taie până la

Scena 16.
Montaj apartamente diverse.

Cathy și Will fac sex în diferite apartamente și case: în mansarda unei vile vechi, într-o bucătărie, într-un antreu. Sunt din ce în ce mai îndrăzneți, ceea ce îi excită tot mai mult. Cathy stă pe o masă într-o cameră

de copil, își ridică fusta în timp ce Will o posedă și înăbușă gemetele, ale ei și ale lui, cu un sărut. În fundal, pe coridorul de afară, trec oameni cu pliante.

Se taie până la

Scena 17.
Int. Dormitor. Acasă. Dimineață/ Înainte de prânz.

Cathy și Will stau întinși și treji în pat, pe spate, unul lângă celălalt, privesc fix în tavan. Par epuizați, consumați. Pe geam se vede lapoviță, ceva între ploaie și zăpadă.

Lumina e gri și apăsătoare.

Cathy: Ce se-ntâmplă acum?

În aceeași clipă sună telefonul undeva în apartament.

X

Data următoare când l-am văzut pe Peder Holm, nu ne-am mai întâlnit la Bibliotekbaren de la Bristol, mesele fiind ocupate de scriitori mai mari decât mine, dacă m-aș putea numi scriitor, ci la Landhandleriet, o cafenea destul de cenușie și mizerabilă de peste drum. Se potrivea chiar mai bine. Oricum, întârziasem cinci minute. Am putut să dau vina pe vreme. Era într-o vineri cu lapoviță. Hainele erau grele ca niște armuri ude. Se întrezărea luna noiembrie, o perspectivă destul de sumbră. Peder Holm, în separeul cel mai de jos, răsfoia niște hârtii, probabil cele pe care i le trimisesem eu, respectiv deschiderea primei versiuni din *Vizionare*.

Am rămas o clipa în ușă analizându-l pe acest bărbat, judecătorul meu, călăul meu, modul în care așeza foile de hârtie, cum bea, cum își aprindea o nouă țigară, cum a mai băut din bere, totul într-o mișcare lentă și fără vlagă, vechea rutină a corpului, mecanică și lipsită de suflet.

Nu avea aerul că o să-mi mai dea restul de treizeci de mii de coroane.

Apoi Peder Holm și-a ridicat privirea, la fel de lent, m-a descoperit, sau probabil știa că stătusem acolo tot timpul, cu răsuflarea tăiată, da, dar nu orb, și parcă s-a însuflețit, totul era doar un joc, iar eu eram galeria.

M-am așezat la masa lui.

— Ați găsit vreun apartament? a întrebat el.

Când oamenii încep să vorbească despre altceva decât despre scenariul tău, atunci e sigur pericolul la orizont.

Am clătinat din cap.

— Voi ați găsit? am întrebat eu.

— Nu mai căutăm. Ne despărțim. Pur și simplu nu mă mai suportă.

— Îmi pare rău.

— Chiar așa? Doar nu plângi? Sau poate că e zăpada care se topește?

Peder Holm și-a pus un deget rău mirositor și gălbejit pe obrazul meu ud. I-am împins mâna la o parte.

— Ce zici de deschidere? am întrebat.

Dar el a ridicat brațul și i-a făcut semn chelnerului care a venit imediat la noi. Nu mai erau alți clienți în local.

— Două beri, a zis Peder Holm. Și vrei să arunci asta la gunoi?

I-a dat scenariul chelnerului, care a dispărut în spatele tejghelei.

Am tăcut amândoi înainte ca paharele să apară pe masă.

Peder Holm s-a uitat la mine.

— Nu-ți dai jos paltonul?

— Plec imediat.

Peder Holm a zâmbit și s-a aplecat peste masă.

— Doar nu ești ofensat, Willy? Pentru că probabil nu ai suficient talent pentru asta.

— Nu sunt ofensat.

Mi-am dat jos paltonul. Atât sunt de supus.

De altfel, începutul celei de-a doua versiuni era în geanta mea de umăr. Chestia asta o învățasem oricum în Copenhaga, să nu pui toate cărțile deodată pe masă. Dar asta n-avea cum s-o știe Peder Holm.

— Mi s-a părut mie, data trecută când am vorbit, că ai spus *Chat Noir*. Dar asta este pentru Teatrul National. Și nu numai atât, ci chiar pentru *Amfiscenen*[27]!

Era cât pe ce să spun ceva, dar nu am ajuns atât de departe, Peder Holm nu-și terminase replica.

— Dragă Willy Bråten, mai ai chef să facem încă un film despre o copilărie tristă? Despre tați răi, despre natura dezolantă și fii docili? Hm?

— A fost doar o tentativă, am încercat eu.

— O tentativă? Te excită bâtlanii decapitați?

Am făcut o nouă încercare:

— Era un vis.

Peder Holm m-a întrerupt.

— E un coșmar dat naibii, Willy. Coșmar! Păsări? Pescuit la copcă? Rucsacuri? Facem turul Norvegiei, ca în serialul de televiziune, Willy? Asta facem?

— Pot să șterg asta.

— Da, du-te afară la lada de gunoi din spate și șterge toată chestia și să vedem cu ce mai rămânem? O, sigur, recipiente de lapte, sticle goale, resturi de mâncare, mucuri de țigară, vomă și un tip secătuit care se trezește și un umăr gol în întuneric. Nici măcar o țâță. Ci un umăr! La naiba, Willy. Credeam că putem face un film erotic.

— De acord, am zis.

Peder Holm a tresărit și parcă a bătut în retragere. O clipă am crezut că îl dominam.

— Ce vrei să spui cu asta? De acord?

— E un gunoi.

— Dacă știi că-i gunoi, atunci de ce naiba îmi mănânci mie timpul?

Am sorbit lent din bere.

— Ca să te testez, am zis.

— Să mă testezi?

— Da, să văd dacă știi să alegi între grâu și neghină, să văd cât ești de bun.

Peder Holm a rămas și el tăcut puțin, părea aproape zguduit, a luat o gură de bere, și-a aprins o țigară și s-a uitat la mine în cele din urmă, liniștit sau, mai bine zis, cu ochii plini de dispreț.

— Nu vreau să spun atât de apăsat că te plac, Willy, dar îmi dai, în orice caz, motive al naibii de bune să te antipatizez profund.

— Mulțumesc.

— Dar eu n-aș întinde coarda prea tare în locul tău. Cum îi mai merge soției tale?

Trebuia să câștig timp, pentru că Peder Holm a schimbat vorba și m-a atins, amintindu-mi de ce stăteam amândoi acolo.

— Mi-e concubină, am zis.

— Cum o mai duce concubina ta, Willy?

Auzeam cât de lamentabil suna acest dialog, grâu și neghină, să întinzi coarda, ce expresii, ce mai face soția, pe care nici un actor din lume nu le-ar fi putut rosti cu o oarecare verosimilitate, fără să facă grimase, fără să cadă în genunchi deznădăjduit, dar iată-ne pe noi doi stând aici, în Landhandleriet, o cafenea cenușie și părăsită din Oslo, luându-ne în serios, și nu doar atât, mă cuprinsese și un acces de onestitate, murdăream cu onestitate fața de masă deja pătată.

— Cred că, de fapt, nu o duce prea bine.

— E trist să aud asta. S-a săturat de joc?

Am avut satisfacția de a-l întrerupe.

— Chiar îți pare rău? Doar nu plângi? Sau poate că e transpirația care ți se prelinge pe față?

Peder Holm a zâmbit.

— Sunt doar îngrijorat pentru scenariu, Willy.

Atunci am scos *Vizionare, versiunea a II-a,* din geanta de umăr și am așezat-o în fața lui, între pahar și scrumieră.

— Poftim, am zis.

Peder Holm a aruncat o privire rapidă la numărul de pagini.

— Dă-mi o jumătate de oră. Și reușesc să mă și piș.

M-am ridicat și m-am dus între timp la bar, mi-am luat o bere, apoi am găsit un telefon în interiorul localului, chiar lângă toaletă. Ce urzeală încurcată, cu toate aceste chestii fără sens. Urăsc lucrurile fără sens și întreaga mea viață începuse să semene cu o astfel de chestie fără sens, un fir ce străbătea aceste zile ce se apropiau de sfârșit, fără ca eu să știu. *Perucă, și-a luat liber, păcătos.* Am sunat la agenție, iar centralista, care nu se mai numește centralistă, pentru că dacă ai spune centralistă sau

secretară te-ai trezi cu un pumn în mutră, ci *coach*, căci așa suna acceptabil, a răspuns pe un ton exagerat de blând:

— Mono Productions, poftiți, cu ce vă pot ajuta?

— Vreau să vorbesc cu Cathrin Juell, am zis.

— Cathrin Juell este plecată din agenție, din păcate, momentan.

— De ce?

— La asta nu pot, din păcate, să vă răspund.

— Nu poți, sau nu vrei?

Vocea de la agenție a devenit rece.

— În ce problemă?

— Cât timp și-a luat liber?

— În ce problemă? a reluat acea voce de *coach*.

Am luat rapid o înghițitură de bere.

— Îți spun eu în ce problemă. Este vorba de catalogul Ikea. Am fost foarte mulțumiți de Cathrin Juell, iar când partenerii noștri își iau liber, am dori s-o știm și noi! E așa de greu de priceput: trebuie să sun la sediul central din Stockholm? E gravidă?

Vocea era mult mai împăciuitoare acum.

— Nu știu. Pe cuvânt de onoare.

— Pe cuvânt de onoare? Ce înseamnă asta? Nu vă stă în fire să spuneți adevărul la Mono Productions? Sau cum? Atunci va trebui să reevaluez colaborarea, și știi ce-nseamnă asta? Înseamnă patru ani de muncă, draga mea!

— Scuze. Cum spuneți că vă cheamă?

— Herbert Noll. Nu uita.

Cred că era pe punctul să izbucnească în plâns.

— Vă fac imediat legătură cu Vivi Strand, domnule Herbert Noll.

A trecut o vreme până ce mi-a dat legătura, probabil că centralista, secretara, *the coach*, sau cum s-o mai fi numind ea, a intrat în contact cu Vivi prevenind-o că e o convorbire dezagreabilă, că la telefon e un tip supărat, unul Herbert Noll, că Ikea ar putea să-i lase baltă, poate chiar trebuia să-și anunțe superiorii, căci a pierde Ikea e ca și cum ți-ai tăia craca de sub picioare.

În sfârșit vocea a revenit, luminoasă, purificată și caldă, totuși cu un ton înalt și tremurat pe care poate doar eu îl auzeam, acel fluier cu ultrasunete pentru câini.

— Vivi Strand la telefon. Cu ce vă pot ajuta?

Și am întrebat pentru a treia, sau poate a patra oară:

— Ai vorbit cu Cathrin?

S-a făcut liniște în birou, poate că și-a luat ceva timp ca să se

debaraseze de intruși, să-i scoată din încăpere, nu era o situație de criză, ci doar o neînțelegere, apoi vocea ei s-a auzit din nou, redevenise ea însăși, atât doar că nu mai era atât de calmă.

— Will, tu ești?

— Da, am recunoscut eu.

— Naiba să te ia, Will.

— Vivi…

Nu m-a lăsat să termin.

— Nu se glumește cu chestii de-astea, Will. Și mai ales nu glumești cu mine cu chestii de serviciu.

— N-a fost cu intenție, Vivi, *sorry*. Realmente, *sorry*.

Tăcere, din nou. Paharul meu se golise. Poate c-aș fi putut să încep să fumez. Un ventilator din tavan învârtea încontinuu aerul greu. Îl auzeam pe Peder Holm cum răsfoiește scenariul, filă cu filă. Iar când Vivi a început din nou să vorbească, vocea ei suna ca și când i-ar fi părut cu adevărat rău, sau nu, nu-i părea rău, era sătulă de conversația asta.

— Ați găsit câinele?

— Nu. Cathrin a rămas acasă să aștepte telefoane.

— Atunci sun-o pe ea.

— Dar n-am găsit câinele.

— Ce încerci, de fapt, să spui?

— Am vrut doar să spun că este o neînțelegere chestia asta cu câinele. A fugit când Cath a ieșit să ducă jos gunoiul. Nu a dispărut de la Burum.

— Știi ceva, Willy?

— Nu, ce?

— Până aici se-aude cum minți. Indiferent unde te-ai afla tu acum.

Ventilatorul din tavan a început să mă calce pe nervi. De parc-aș fi fost sub un mixer care mă amesteca.

— Nu-i spune nimic de câine dacă vorbești cu ea. La…

Atunci Vivi m-a întrerupt din nou.

— Nu ești bun cu Cathrin, a zis ea.

Oare ce-o fi determinat-o să spună asta?

— Ba sunt.

— Ba nu, nu ești.

— A zis Cathrin asta? Că nu sunt bun cu ea? Sau ce?

Vivi a închis.

Aș fi dorit să fi închis eu primul.

După ce a trecut exact o jumătate de oră, iar Peder Holm urinase între timp, m-am așezat din nou la masa lui. A întors mormanul de foi și i-

a făcut semn chelnerului care a venit la masa noastră. Peder Holm s-a uitat în sus spre el, a ezitat o clipă, iar eu mă gândeam în acest răstimp, în acest infern îngust, că acum se va da sentința, sentința este o comandă la Landhandleriet, iar chelnerul este călăul.

— Două beri și două pahare cu *gammeldansk,* a zis Peder Holm.

Am răsuflat, da, am răsuflat ușurat, atât de ieftin eram eu, valoram, prin urmare, o bere și un pahar de *gammeldansk*.

Imediat au apărut și băuturile pe masă.

Am ridicat paharele.

Apoi Peder Holm s-a apucat să răsfoiască din nou scenariul, iar eu am observat că șterse cea mai mare parte.

— Prea mult dialog, a zis.

— Crezi?

— Dacă cred eu? Am să-ți spun eu ce cred în șase cuvinte simple: Mai multă imagine, mai puțin text.

Mai auzisem ceva asemănător altă dată, dar chiar acum nu-mi mai aminteam unde, în Copenhaga, probabil, sau poate că toți spuneau așa, mai multă imagine, mai puțin text, și tot repetând credeau că era propria lor idee, în care începeau să și creadă.

— E ca și cum aș fi spus-o eu însumi.

Peder Holm s-a uitat la mine o clipă, o privire care m-a făcut să mă simt stânjenit.

— De altfel, n-au ce căuta dialogurile despre musulmani și versete satanice într-un film erotic, Willy Bråten.

— E destul de amuzant.

— Ei și? Și formația Olsenbanden este amuzantă. *Mic dejun la Tiffany* este și el un film amuzant, înainte de a deveni sentimental, și nici măcar Hepburn nu-l mai poate salva. Noi trebuie să fim deștepți, Willy. Filmele sunt pentru cei deștepți. Dar macheta asta afurisită de avion care atârnă de tavanul bucătăriei? La ce servește?

— Mi s-a părut doar că e frumos.

Peder Holm s-a uitat scurt la mine.

— *Frumos*. La ce folosește? Nu trebuie să mobilezi camerele, Willy. Lasă asta în grija scenografilor. Rahat frumos, cum zicea profesorul.

Am băut din nou.

Am început să-mi pierd curajul sau cheful sau ambele, pe scurt, mi-era dor de casă și asta era un semn.

— E ceva care îți place, totuși? am întrebat.

Peder Holm a răsfoit mai departe.

— N-am chef să spun nimic despre nume deocamdată. Folosește ce

nume vrei. Will. Cath. Herbert. Mi-e totuna. Asta mai putem stabili la sfârșit. Dar trebuie să renunți la îmbolnăvirea asta. Nu vom face un *Love Story* II, în nici un caz, nu-i așa? Nu dramatizăm când suntem în erecție.

— Provoacă emoție, am zis.

Peder Holm râse.

— Ești un drac cinic, la naiba, Willy. Ești mai rău decât mine. Și de aceea te plac.

— Mulțumesc, Peder.

S-a aplecat deodată peste masă.

— Simfonia tacâmurilor. Poți să spui așa. Dar dacă personajul principal moare în trei luni, atunci nu mai este vorba despre nimic altceva în film. Moartea este excitantă, Willy? Este?

— Nu.

— Vrei ca ea să moară?

— Nu, am spus. Sigur că nu.

— Atunci de ce scrii asta, fraiere? Poți scrie ce vrei! Tu ești stăpânul și maestrul, Willy! Nu pricepi? Stăpânul și maestrul.

Am pritocit asta, în orice caz i-am dat senzația că mă gândeam la ce spusese, în timp ce Peder Holm s-a lăsat pe spate și și-a golit paharele.

Stăpânul și maestrul?

Eram și stăpân, și maestru? Gândul nu-mi displăcea deloc.

— Cum e cu *voice-over*-ul? am întrebat.

— Puțin cam mult Manhattan, dacă mă-nțelegi, dar scrie așa dacă te ajută. Oricum nu vom folosi asta.

— Nu m-am gândit la Woody Allen. Pe cuvânt de onoare.

Peder Holm a râs.

— Pe cuvânt de onoare? Toți spun asta. Dacă ar exista pedeapsă cu închisoarea pentru furtul de idei, atunci toți scenariștii ar face închisoare pe viață, Willy. Inclusiv tu. Nu exclud cu totul pedeapsa cu moartea în cazul tău. Dar hai să nu ne încurcăm în detalii. Îmi permiți o mică sugestie?

— Cu plăcere. Dacă e de folos.

— Trebuie să mai brodezi. Nu ne putem limita doar la cuplul acesta. Trebuie să-și extindă repertoriul. Triunghiuri. Pătrate. Orice. Telefonul sună, nu-i așa. O altă pereche îi vede. Găsesc numărul pe aceste liste cu oferte. Încep un joc. Sau el o urmărește pe ea. Ea poate că are un iubit. Mă urmărești? Mă urmărești, Willy?

— Da.

Ce altceva puteam spune?

Peder Holm a avut brusc aerul că era obosit, s-a adunat, s-a

cufundat în sine, absent din nou, și a oftat.

— Doar oamenii superficiali cred că au profunzime. Ei tot zgârie și scurmă adâncurile. Dar cei cu adevărat profunzi, Willy, încep cel mai de deasupra.

Din fericire, nu m-a mai întrebat dacă-l urmăream.

În schimb, l-am întrebat eu:

— Ce se-ntâmplă acum?

Peder Holm s-a îndreptat de spate, părând să-și revină.

— E ceva aici, Willy, nu chiar de treizeci de mii de coroane, e adevărat. Dar ești, în orice caz, în drum spre ceva.

— Înspre ce?

— Asta trebuie să descoperi singur. Sună-mă când vei ști mai mult. Mulțumesc.

Am înțeles că întrevederea, sau ora, se încheiase.

Am luat scenariul, l-am băgat în geanta de umăr și apoi am plecat.

Începuse să ningă. Orașul dispăruse în jurul meu asemenea unor culise firave și instabile. Oamenii se furișau de-a lungul trotuarelor. Și ce de umbrele! Ce mi-ar fi păcut să le văd de sus, flori negre care înfloresc pe un fundal alb, șah mat, regina care se împiedică, pionii care înnebunesc. Eram cam amețit, recunosc.

Când am ajuns acasă, Cathrin stătea în camera de zi și era tocmai pe punctul să închidă telefonul.

M-am oprit, aproape optimist, în timp ce-mi scoteam paltonul greu, și în aceeași clipă mi-am dat seama că era și mai slabă, într-un mod dur, puteam număra cele cinci vertebre de pe ceafa ei, care dispăreau sub părul subțire.

— Ca De-Obicei? am întrebat. L-a găsit cineva?

— Era mama ta, a zis Cathrin.

— Mama? Ce voia?

Abia atunci am observat invitația de pe masă.

Cathrin s-a uitat pe fereastră, poate la propria sa imagine în oglindă, la umbra mea în fundal sau poate la zăpada care continua să cadă oblic în lumina felinarelor care fuseseră aprinse pe stradă. Am așteptat. Eram, cum spuneam, în POV-uri diferite. Și n-aveam nici o bănuială ce avea să spună.

— Am sunat-o să-i spun că venim, a zis.

— *Ce* ai spus?

S-a întors în cele din urmă și de-abia am putut s-o recunosc, obrajii, umbre adâncite, privirea întunecată ca lemnul-dulce, și-un gând neverosimil mi-a venit în minte, că greșisem apartamentul în care

intrasem, ceea ce nu se întâmplase desigur, eram, din păcate, acolo unde trebuia să fiu, și anume acasă.

— Că venim duminică, Will, la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui tău.

Mi-am ieșit din fire, da, mi-am pierdut cumpătul, și nu e o vedere plăcută, am trântit ceva de podea, o vază, un vas, o sticlă, nu-mi mai amintesc, și oricum e totuna, în orice caz ceva s-a spart în apropiere și mi-am auzit propria voce, de parcă aș fi fost într-o altă cameră, într-un alt apartament, și strigam la mine însumi, ca un copil încăpățânat.

— Eu nu merg! Pricepi? Nu merg! E clar? Asta e poziția mea foarte clară!

Cathrin era la fel de calmă ca înainte, dură și calmă, așa arăta, și tocmai de aceea era atât de provocatoare.

— Atunci, mă duc eu, a zis.

---

[27] *Amfiscenen*, sala de teatru la ultimul nivel al Teatrului Național din Oslo, inaugurată în anul 1963.

XI

Am plecat amândoi.

Sigur c-am plecat amândoi.

Ce știi tu despre mine?

Era doar aniversarea de cincizeci de ani a tatii.

Am condus eu. Iar Cathrin putea să conducă la întoarcere. De fapt, îmi era indiferent. Oricum n-am băut nimic altceva decât suc, apă și cafea cu frișcă, dar am presupus că abia dacă voi fi în stare să țin de un volan cu ambele mâini după încercarea aceasta, care fusese o idee proastă de la un capăt la altul. Aproape că nici nu era trafic. Era duminică. Era ora unsprezece. Aniversările încep devreme în familia noastră și, după ce se servește tortul, ne culcăm. Drumul era, din fericire, uscat. Am trecut pe lângă centre comerciale, blocuri, periferii, prin valea care duce afară din orașul în care, de fapt, nu m-am simțit bine niciodată și de care nu mi-a fost niciodată dor. Zăpada zăcea pe pământul negru, pete murdare când ne apropiam mai mult de ele, peste râul care părea la fel de murdar ca zăpada și terenurile dimprejur, de parcă un nou anotimp fusese descoperit, cel de-al cincilea, un anotimp murdar.

Cathrin se îmbrăcase cu taiorul gri, cel pe care i-l luasem eu cadou, cred că și-l pusese de dragul meu și ar fi trebuit să fiu recunoscător. Îi venea bine. Altfel sigur nu i l-aș fi cumpărat. Eu mă îmbrăcasem cu un costum închis la culoare, cel mai închis la culoare pe care îl puteam găsi în dulap. După părerea mea, nu era chiar un motiv de petrecere aniversarea cuiva.

Catrhrin ținea cadoul în poală, un storcător de citrice Alessi pe care îl cumpărase de la Norway Designs, iar eu ar fi trebuit să fiu recunoscător și pentru asta, pentru grija ei, dar mă neliniștea doar faptul că tata va trebui să-l despacheteze și să stea acolo cu macaraua aceea caraghioasă și strălucitoare, întrebându-mă poate pe mine, pe Cathrin sau pe mama ce mai era și chestia asta, dacă se putea folosi la ceva sau dacă era doar de ornament, oare mi-ar fi stat mie în fire să aduc ornamente în dar?

O porcărie frumoasă.

Aș fi vrut să spun ceva despre Ca De-Obicei, că ar trebui să ne împăcăm cu ideea că a dispărut pentru totdeauna, și că poate era timpul să dăm jos afișele, mi se pare cel mai rău când astfel de lucruri rămân atârnate pe stâlpi și pe ziduri și pe aviziere, multă vreme după ce au expirat, și poate că ar fi fost frumos să putem face asta împreună, cum îi zicea oare acelui concept nou, da, travaliul doliului, acesta ar fi fost doliul

nostru, într-o bună zi tot ajungi să renunți să mai speri, altfel speranța ajunge să te epuizeze, nu-i așa?

Voiam să-i spun ceva despre asta, când am trecut pe lângă indicatorul spre Kløfta.

Dar Cathrin mi-a luat-o înainte.

— Unde ajung toate animalele? a întrebat ea.

— Ce vrei să spui?

— Animalele care dispar. Nu pot doar să se volatilizeze așa. Trebuie să ajungă undeva.

— Nu te gândi la asta, am zis. Nu ajută la nimic.

— Mă gândesc totuși la asta, a zis ea.

M-am întors rapid spre ea și abia atunci am observat că purta peruca, deosebirea nu era mare, doar o idee, o nuanță, dar asta m-a șocat atât de tare, încât a fost cât pe ce să derapez și a trebuit să opresc într-un refugiu din apropiere.

Cathrin era și ea la fel de speriată.

— Ce-i? aproape că a țipat ea.

M-am adunat. Puteam spune că o hermină traversase șoseaua, chiar prin fața mașinii, se întâmpla frecvent, sau poate o vulpe cu coada lungă, chiar nu văzuse nimic?

— Discursul, am zis eu.

— Ce-i cu el?

— L-am uitat.

Cathrin a râs și și-a pus mâna pe coapsa mea.

— N-ai nevoie de nimic scris. Nu-ți amintești toastul pe care l-ai ținut de ziua mea? Atunci nu ai avut nimic scris dinainte.

— Nu zgândări chestia asta, fii drăguță.

Și-a luat mâna de pe coapsa mea și a luat cadoul în brațe. *Pentru tata, de la Willy și Cathrin.*

— Spune doar că-l iubești. E chiar așa de greu?

Poate că tocmai asta era atât de dificil.

Am pornit mai departe.

Pădurile se apropiau tot mai mult.

Simțeam, să fiu al naibii, mirosul de rășină.

Am trecut pe lângă biserica de lângă extremitatea sudică a lacului Hurdal, unde fusesem botezat și confirmat, adică nu în lac, evident, credința lor nu era ea chiar așa de mare, ci în biserică. De atunci n-am mai dat pe-acolo.

— Simți? am întrebat.

— Ce anume?

— Mirosul de rășină. Dacă iei puțin în mână, nu te mai descotorosești de ea, la naiba.

— Încetează.

— Bine, dar acum ai fost avertizată. Rășina.

Cathrin a clătinat din cap și a arătat spre cabanele de la liziera pădurii, cele construite aici în anii șaizeci, înainte de vremea mea, tata participase, de altfel, la construcția unora dintre ele, asta înainte de vremea mea, camere mici cu obloane roșii, hornuri și closete afară, cumpătate și romantice ca Samvirkelaget[28], dar care acum par părăsite, părăginite, goale, așa cum se întâmplă cu casele în care nimeni nu mai vrea să locuiască, ca și cum natura și le-ar lua înapoi, panou cu panou, ca un fel de răzbunare, vântul le macină.

— Drăguțe, a zis ea.

— Crezi? Acolo locuiau băieții de la oraș pe timpul vacanțelor, când luau cu asalt fetele noastre.

Cathrin a râs din nou.

— Și apoi ai plecat tu la oraș ca să iei cu asalt fetele lor.

Aproape c-a trebuit să zâmbesc.

— Păi era și drept, și firesc, nu-i așa?

Mi-am pus mâna pe coapsa ei.

Ea mi-a dat-o hotărât la o parte.

— Nu vreau deocamdată să am rășină pe fustă, înțelegi?

Am cotit, ieșind de pe drumul principal, cel care merge de-a lungul mării, în sus înspre Ruud, și la intrarea spre una din fermele vechi, probabil cea mai veche, era un anunț: *De vânzare.* Acolo locuise un lup singuratic, singur în toți acești ani, cum altfel, căci altminteri n-ar fi fost un lup singuratic, nu-i așa? Era un bărbat inofensiv și timid pe care îl șicanam adesea când eram băieți, cu pușca cu aer comprimat, cu cuvinte de ocară, chicoteli, sau îi puneam rahat de câine în cutia poștală, că tot nu primea nimic frumos prin poștă, doar ziarul local și ziarul congregației, iar într-o sâmbătă i-am bătut ușa de la intrare în cuie, căci tot nu primea nici o vizită, aproape că și uitasem cât puteam fi de rău, acum însă totul mi-a revenit în minte, m-a plesnit în față, sau poate că mă regăseam doar.

Ar fi trebuit să fi condus mai departe, cu siguranță, în schimb am încetinit, să înțeleagă cine poate, eu, în orice caz, nu pot pricepe.

Cathrin văzuse și ea panoul.

— Să aruncăm o privire, am zis.

— Te gândești să te muți acasă?

— Acasă?

— Da. Acasă. Nu e cam pe-aici?

Am accelerat din nou.

Ajunserăm la destinație, adică acasă, dacă acasă este locul de unde ai plecat, n-ar putea, la fel de bine, să fie locul unde ajungi?

Dar casa era aceeași, nu știu dacă asta ar fi trebuit să fie o consolare, era albastră, bine întreținută, cu fum care ieșea pe horn, tufele din față acoperite cu pânză de sac, parter și etaj, perdele din dantelă, căsuță pentru păsărele, steagul arborat, poarta din fier forjat, și în fundal Rudshøgda, mult mai aproape decât îmi puteam eu aminti, ar fi trebuit să fie invers, nu-i așa, dar dealul umbrea acum tot ce mai rămăsese din cer înspre nord, după câte puteam eu vedea, iar pădurea crescuse într-atât de sălbatic printre stele, ridicându-se în înaltul cerului, spre lună, năpădind-o, încât cineva ar fi trebuit să taie copacii ca să croiască o cale până acolo.

— Aici, am zis. Aici e acasă.

Am parcat lângă celelalte mașini.

Am rămas în mașină încă un moment.

Îi vedeam pe oaspeți prin geamuri, oamenii îmbrăcați în culori închise, mișcările lor lente și uneori câte o privire încoace. De n-aș fi știut. Acum spuneau: Acum au sosit, acum vin încoace, hai, veniți.

— Ai uitat să-mi spui cum a fost la întâlnire, a zis Cathrin.

Eram ușor absent. Eram altundeva. Eram deja înăuntru. Ba chiar și plecasem, se terminase, mai rămânea doar să trec cu bine peste asta.

— Ce întâlnire?

— Nu aveai o întâlnire cu cel de la Norsk Film?

— Aproape bine.

— Cât de aproape bine?

— Aproape încă treizeci de mii.

— Dar nu-i bine așa?

— E aproape bine, dar nu chiar foarte bine.

— Aproape bine este mai bine decât nu prea bine, a zis Cathrin.

M-am gândit dintr-o dată: *Ce mult dialog. Șterge-l.*

— Cât timp îți poți tine răsuflarea? am întrebat.

— N-am deloc idee. Nu mi-am calculat timpul.

M-am uitat la ceas.

— Sper că poți să-ți ții răsuflarea timp de trei ore, am zis.

Cathrin mi-a dat mie cadoul, am tras aer în piept și ne-am dus la mama, care ne aștepta afară pe treapta de la intrare. Era îmbrăcată în cea mai elegantă toaletă a ei, dar mi s-a părut că se cam micșorase, că intrase la apă, sub greutatea ei normală, oricare ar fi fost aceea, sau poate eu eram cel care fusese prea mult timp absent, astfel încât uitasem cine eram noi. Ceața, asemenea unui fum, cobora încet de pe înălțimi printre copaci.

Mama a dat mâna cu Cathrin.

— Eu sunt mama lui Willy, a spus ea.

Mai bine și-ar fi spus direct numele, după părerea mea, pentru că avea și ea un nume, un nume propriu, nu era doar mama mea.

— Cathrin Juell, a zis Cathrin.

Mama a zâmbit.

— Ce drăguță ești, a zis ea.

Și dacă n-am mai văzut chestia asta înainte, o vedeam acum: Cathrin a făcut o mică reverență, rușinată, pentru că, probabil, nu știa dacă mama voia să spună că e drăguță sau doar destul de drăguță ca să fie iubita mea.

— Mulțumesc, a zis Cathrin.

Mama i-a drumul, în ziua aceea nu avea răbdare pe mâini.

— Dar ești mult prea subțirică. N-are Willy destulă grijă de tine?

Mama s-a întors spre mine înainte să apuce Cathrin să spună ceva, iar eu i-am întins cadoul înainte ca mama să aibă timp să mai zică ceva.

— N-ai putea să i-l dai tu lui? am zis.

Și în aceeași clipă mama a știut cine devenisem, știam pur și simplu asta, am văzut-o în ochii ei, limpede ca literele mari de tipar.

— Spui *lui* când vorbești despre tatăl tău?

M-am uitat în jos, stânjenit și iritat în același timp.

— N-ai putea să-i dai tu asta tatii? am reluat.

— Asta tu trebuie s-o faci, Willy.

Mama s-a întors spre Cathrin din nou, a zâmbit, și-a ridicat mâna spre fruntea ei, nu știu ce-o fi vrut să facă, poate să o binecuvânteze.

— Ce păr frumos ai, a zis ea.

— Mulțumesc.

Cathrin s-a retras brusc, iar mama a înțeles că mersese prea departe de data aceasta, sau poate că asta intenționase, să-i atingă părul lui Cathrin, dar și-a schimbat expresia feței, aproape s-a strâmbat, a făcut o grimasă ca și cum ar fi fost jignită, chiar dacă, de fapt, ea fusese cea care o jignise pe Cathrin. Mai văzusem expresia asta pe fața ei înainte. Mi-a trecut un gând prin minte: Las pachetul jos aici pe trepte și plecăm acasă. Gata. Și-am terminat cu asta.

— Și-acum să intrăm în casă și să mâncăm tort, a zis mama.

Am urmat-o și ne-am agățat hainele de stradă în antreu, pelerinele la dreapta, paltoanele la stânga, abia dacă mai rămăsese vreun cârlig sau vreun umeraș liber. Aici chiar că se dădea o petrecere. Iar în prima încăpere erau toți înghesuiți, neamurile, vecinii, îmbrăcați în haine de culori închise și dintr-odată tăcuți. Tata stătea chiar în mijloc, lângă masa

cu cadouri, cu spatele, ca și cum ar fi vrut să facă lucrurile și mai dificile pentru mine, iar eu vedeam tot ce primise: plicuri din care ieșeau bani, bani pentru activitățile caritabile ale congregației. Am început să mă îndrept spre el, cu incredibilul cadou la subraț și cu Cathrin după mine, musafirii se dădeau la o parte. Eram, la naiba, un fel de Moise din Strukkedalen care despărțea apele lacului Hurdal în două, iar în timp ce mergeam câte unii îmi întindeau mâna, iar eu le-o întindeam pe-a mea.

— Ce mai tip, a zis Ivar.

— Ivar? Ce bine te ții bine, Ivar.

Ivar era unchiul meu, fratele mamei.

Iar Knut, străbunicul, căruia nimeni nu-i mai ținea socoteala anilor și care era deja bătrân cu mult înainte să plec eu de-acolo, iar acum era aproape mort, a întins spre mine ambele mâini, ca să nu fie mai prejos.

— În sfârșit, ți-ai găsit timp, a zis el.

— Ce vrei să spui?

— Timp ca să treci pe-acasă. Nu e departe, cred eu. Casa.

— Depinde, am zis eu.

Knut și-a pus din nou mâinile la spate și a salutat-o ușor din cap pe Cathrin.

Ajunsesem chiar în spatele tatii și el s-a întors ușor și m-a privit în ochi.

— La mulți ani! am zis.

Cathrin a spus același lucru și, din fericire, nu a făcut nici o reverență.

I-am înmânat cadoul tatii și toți s-au strâns mai aproape.

— Pentru tata, a citit el cu voce tare.

— Nu e nevoie să despachetezi acum cadoul, am zis.

Tata a râs cu acel râset care-i era specific.

— Bine-nțeles că-l deschid acum. Doar azi este ziua mea. Nu-i așa?

Cu toții au râs ușor, sau au chicotit, înainte să se facă și mai mare liniște.

Tata a desfăcut hârtia, cu grijă, apoi a deschis cutia, a scos storcătorul de citrice Alessis și a rămas o vreme uitându-se la el, în timp ce-l învârtea în mâini.

— Este un…

Tata m-a întrerupt.

— Știu ce este, Willy.

— Poți să-l folosești…

Tata m-a întrerupt încă o dată, aproape brusc.

— Știu bine ce este, Willy. Vă mulțumesc.

A pus storcătorul de citrice lângă celelalte cadouri, și anume printre plicuri, unde a rămas ca un ornament distonant și inutil.

Apoi am fost invitați la masă în cealaltă încăpere. A trebuit să stau între mama și tata. Cathrin stătea între tata și Knutern. Platourile cu prăjituri erau înșiruite în ordine. Ar fi trebuit să aducem și noi prăjituri, nu de la cofetărie, ci preparate în casă de noi, cu propriile noastre mâini, cu sudoarea frunții, niște prăjitură fără seamăn. Iar eu ar fi trebuit să aduc un plic cu bani pentru congregație, pe care să-i fi muncit, să-i fi furat sau să-i fi câștigat la loto, totuna, la dracu', doar să fi fost suficient, doar să fi fost mai mult decât pusese în plic vecinul meu de masă.

Tata și-a împreunat mâinile pe fața de masă.

Și-au aplecat capetele de la un scaun la altul și s-a auzit un murmur acoperit de vocea puternică a tatii. M-am uitat pe furiș la Cathrin, am așteptat o grimasă, o privire exasperată pe ascuns, dar, spre mirarea mea, stătea cu mâinile împreunate și cu ochii închiși, iar buzele i se mișcau într-un discurs mut și intens.

Mi-am plecat capul.

Apoi am fost serviți cu cafea, iar tăvile cu prăjituri au făcut înconjurul mesei, aici se trecea direct la desert, fără nici un fel de ocol, pricomigdale, tortul celui sărbătorit, tort cu cremă, prăjitură cu frișcă, prăjitură cu marțipan, prăjitură turn, tort de ciocolată, colac, vafe.

Mama s-a aplecat spre Cathrin:

— Acum să te servești din toate, a zis ea.

Iar Cathrin și-a mai pus o prăjitură în farfurie, unde curând nu mai avea să fie loc pentru nimic altceva, căci farfuria era o întreagă cofetărie, iar eu am sesizat în zâmbetul ei disperarea mascată de politețe, așa cum ședea acolo scobind în prăjitură o gaură cu o furculiță strălucitoare, lustruită cu Fairy și cu oțet, cu toți ochii ațintiți asupra ei, ia uite, orășeanca nu era recunoscătoare, ba dimpotrivă, era o răsfățată.

— Ce bine o să fie când noul aeroport de la Gardemoen va fi gata, am zis tare.

Ivar a râs.

— Da, atunci vei putea zbura direct aproape până acasă, a răspuns el.

Cum ziceam, când e vorba de glume de-astea, mai bine zis de asemenea oameni, prefer să-i iau în serios, așa că toți glumeții pot spune tot ce vor.

— Mă refeream în special la locurile de muncă, am spus.

Cathrin s-a uitat recunoscătoare la mine, atenția oamenilor se mutase de la farfuria ei, așa că doar eu am observat cum a ascuns

prăjitura în șervețel și a pus-o în poșeta agățată de scaun.

— Avioanele or să sperie animalele, a zis un altul, unul din vecini, mi se pare, Kjell a plecat la cariera de nisip cu macaraua.

Am devenit vorbăreț, crezând că astfel o să fie mai ușor.

— Să sperie animalele? Ce vrei să spui?

– Avioanele or să treacă peste Rudshøgda când or să aterizeze, a zis Ivar.

— Dar voi nu trăiți din creșterea animalelor, nu?

— Voi?

Knut, străbunicul, a fost cel care a pus întrebarea asta.

Și nu știu dacă am roșit, dar m-am uitat într-o altă direcție, printre toți cei de-acolo, sperând doar ca ea să nu observe că roșisem acolo, printre ai mei.

— Noi, am rectificat eu.

Și am dat prăjitura turn mai departe.

Se făcuse al naibii de liniște, în afară de tacâmuri, de simfonia tacâmurilor, înainte ca în cele din urmă cineva, Astrid, mi se pare, da, ea a fost, nici nu se putea altfel, Astrid de la Samvirkelaget, care atunci când eram eu adolescent mi se părea mult mai mare ca mine, dar pe care acum parcă o prinsesem din urmă, a zis:

— Ar fi de preferat să facem o nouă olimpiadă la Lillehammer, asta ar trebui să facem.

Entuziasmul general fusese stârnit, în orice caz, în așa măsură încât acum aveam altceva de povestit, era în avantajul meu, după cum am crezut o vreme, dar era ca și cum limba, orice ai fi făcut, îți întindea capcane, a vorbi despre altceva mă prindea într-un cerc, împresurându-mă cu posibilitățile sale, fugă, tăcere, subtext.

Knut, străbunicul, a zis:

— Nu Lillehammer. Le-a fost de-ajuns. Ci Hurdal! Jocurile Olimpice de la Hurdal! Avem pârtie și gheață destulă pe lac, sau nu?

Aplauze.

— A fi bun e tipic norvegian, a zis Astrid.

Nu ne părea deloc amuzant.

Iar eu trebuia să fiu amuzant, doar așa trebuia să fiu.

— Cathrin a venit cu ideea asta, am zis. Lucrează la o agenție publicitară. Mono Productions.

— Ce idee? a întrebat Ivar.

— Sloganul: A fi bun e tipic norvegian.

Ivar era sceptic.

— Bine, dar nu Gro[29] a spus asta?

— Dar Cathrin a avut ideea.

Tăcerea care se așterne în clipa de după aplauze este pătrunzătoare și ambiguă, este, să fiu al naibii, mormântul. Și bineînțeles că imediat toate privirile s-au ațintit iarăși asupra lui Cathrin, care era tot cu farfuria plină și cu furculița fragilă înfiptă asemenea unei pensete în imensul capac de marțipan, iar tot ce eu făceam sau spuneam era deja greșit.

— Acum exagerezi, Will, a zis Cathrin.

Dar eu eram prins în propriul meu dialog, trebuia să-l duc la bun sfârșit, nu reușeam să-mi fac să tacă propria voce, și am continuat, încăpățânat, pentru că aveam intenții bune, dar desigur că a ieșit ce era cel mai rău:

— Dar ai fost în echipa care a avut această idee. Nu-i așa? La agenție.

Cathrin a zis, prietenoasă și impacientată:

— Gro Harlem Brundtland a fost cea care a avut această idee.

— Dar cineva a avut-o pentru ea, am zis.

Cathrin, și mai impacientată, însă încă prietenoasă:

— Nimeni nu are vreo idee pentru Gro, Willy.

— Păi nu asta am spus? a zis Ivar.

Și a ridicat ceașca de cafea ca și cum ar fi închinat pentru Cathrin.

— Oricum, îmi place, am zis. A fi bun e tipic norvegian.

— Aroganță, a zis tata.

S-a făcut liniște.

Am dat mai departe platoul cu prăjituri.

Mama și-a pus mâna peste a mea, doar puțin, o atingere în fugă, dar a fost destul de puternică, a fost destul, și în mod straniu am simțit un fel de consolare, am avut sentimentul de a fi ocrotit înainte ca ea să îmi întoarcă spatele și să se uite afară pe geam, ceața care cobora încet de pe înălțimi și din cer, plutind mai departe sub formă de umbre și fâșii, iar în acel moment m-am gândit iarăși că era, poate, la fel de singură ca și mine acum, că vara ei indiană se sfârșise, că și cuvântul dispăruse din limbajul ei, din gura ei, din spiritul ei, era un gând imposibil pe care nu eram în stare să-l gândesc.

Ivar a lovit cu linguriță în ceașcă și s-a ridicat:

Discursuri, desigur.

— Avem un sărbătorit azi. Asta știm toți. Terje a avut grijă de surioara mea Signe, căci altfel ar fi avut de-a face cu mine, dar este aproape de necrezut că împlinește douăzeci și cinci de ani – pe fiecare picior, vreau să spun.

Am aplaudat cu toții.

Iar eu am râs cel mai tare.

Asta era cea mai bună glumă din partea locului, dacă împlineai, de exemplu, șaizeci de ani, aveai treizeci de ani pe fiecare picior, nu-i așa, nu, nu era o glumă, doar eu râdeam, cu vârsta nu se glumește, iar asta era pe bune, era modul prin care s-o spui, asta era moartea. Tot satul acela era plin de poeți. Am privit-o pe Cathrin, farfuria ei era brusc goală.

Platourile de plăjituri făceau înconjurul mesei ca acele de ceasornic.

Acum era rândul lui Roald, colegul de serviciu al tatei, el supraveghea stâlpii de-a lungul drumurilor pe care tata le curăța de zăpadă și avea grijă ca toate dealurile să fie luminate. S-a ridicat și a vorbit fără ezitare despre respectul de care se bucura Terje, adică taică-meu, niciodată nu lipsise de la lucru, totdeauna fusese acolo, fusese acolo pentru ceilalți, Terje, tatăl meu, se întrecea pe sine însuși, și nu era puțin lucru, se gândea la alții, și astfel respectul tatei pentru ceilalți insufla respect.

— Să ai parte de tot atâția ani buni și mai departe, a zis Roald pur și simplu și s-a așezat.

Va avea cincizeci pe fiecare picior, m-am gândit eu.

Mama și-a șters cu șervețelul colțul ochiului.

Și mi-am dat brusc seama că eram invidios pe el, îl invidiam pe tata, căci oare ar fi putut să spună cineva același lucru despre mine, că mă întreceam pe mine însumi, ar fi putut cineva să se ridice de la masă, de pildă dacă aș fi împlinit cincisprezece ani, cincisprezece pe fiecare coapsă, și să spună că Willy Bråten inspira respect?

— Trebuie să merg la toaletă, am șoptit eu.

Am urcat la etaj și am intrat în încăperea care fusese odată camera mea, pe care acum o folosea mama pentru cusut, în orice caz, acolo erau vechea ei mașină Singer și un război de țesut. Pereții aceia nu mai erau ai mei. Am rămas în picioare lângă fereastră. Pădurile se apropiaseră și mai mult. Rudshøgda își arunca umbra chiar până acolo. Sau poate că doar eu eram altcineva, cineva diferit de băiatul care odată stătea aici și visa o perspectivă atât de largă și de deschisă încât m-aș fi pierdut cu totul în ea? Am auzit pași pe trepte și după pași era tata, mersul lui inegal, își trăgea puțin un picior de când îi căzuse plugul pe picior când a vrut să scoată o creangă ce se prinsese în urmă cu câțiva ani, cel puțin zece. A intrat în cameră și acum a fost rândul lui să se oprească exact în spatele meu, iar eu stăteam în picioare cu spatele la el.

— N-am avut când să-ți mulțumesc cum trebuie pentru cadou, a zis

el.

— Mulțumesc.

— Eu sunt cel care trebuie să-ți mulțumesc. E frumos.

— Îl poți schimba.

— Darurile nu se schimbă.

— Dar banii îi schimbi?

— Îi schimbăm în numele Domnului, da. E altceva.

Am rămas tăcuți o vreme.

— A murit Jonsruden? am întrebat.

— În toamna asta. S-a spânzurat în bucătărie.

— Ah, fir-ar…

— Willy! Nu aici!

— Scuze, tată.

Am tăcut încă o clipă.

Atunci tata a spus:

— Dar a avut o înmormântare frumoasă Jonsruden. Toți au venit.

— De ce nu m-ați anunțat?

— Nu ne-am gândit că ai avea timp.

— Acum sunt aici. Nu-i așa?

— Partenera ta i-a telefonat mamei.

M-am întors spre tata și l-am întrerupt.

— O cheamă Cathrin.

Tata m-a privit țintă în ochi.

— Nu trebuie să te rușinezi de nimic, a zis el.

— Să mă rușinez? Nu mă rușinez.

— Atunci de ce stai aici?

M-am uitat în altă direcție, spre broderiile mamei.

— Ți-aduci aminte de bâtlanul care a fost prins în gheață? l-am întrebat.

Tata s-a gândit un pic.

— Nu, asta nu-mi amintesc.

— Aveam șapte ani sau așa ceva. I-ai tăiat gâtul.

— Cred c-ai visat.

— N-am visat.

— Era alb sau gri bâtlanul?

— Nu contează.

Tata a clătinat din cap.

— Nu poți deosebi un bâtlan alb de unul gri?

— Spune-mi tu, atunci.

— Cel gri este pasărea căinței, Willy. Iar cel alb este pasărea

nevinovăției.

— Atunci a fost cel gri, am zis.

— A fost doar în visul tău, a repetat tata.

Și-a pus mâna pe umărul meu.

— Haide jos cu mine.

M-am retras, cu încăpățânare.

— Plecăm acum, am zis.

— Cathrin...

Tata a ezitat, ca și cum numele ei i-ar fi stat în gâtlej și ar fi oprit tot ce-avea să spună.

— Da? Ce e cu Cathrin?

— Să ai mare grijă de ea, Willy.

— Mama te-a rugat să-mi spui asta?

— Eu sunt cel care ți-o spune. N-auzi? Să ai mare grijă de ea.

— Am grijă de ea. Ce vrei, de fapt?

Tata m-a privit din nou.

— Cathrin a spus ca vei ține un toast.

— Scuze, ce-ai spus că a zis ea?

— Că vei ține un toast. Nu e nevoie, dacă nu vrei. Dar mama ar aprecia asta.

— Am de ales?

— Dacă așa vezi lucrurile, lasă.

— Au auzit-o cu toții când a spus asta?

Tata a dat din cap.

— Cred că da. Acum așteaptă.

Am mai rămas așa în picioare un răstimp. Dar nu mai puteam să-i lăsăm să aștepte. Am coborât. Cathrin mă privea. Nu m-am uitat spre ea. Ne-am așezat. Am remarcat toate fărâmiturile pe fața de masă, printre platouri și zațul gros, ca smoala, de pe fundul ceștilor de cafea, iar dacă cineva ar fi putut ghici în cafea, s-ar fi făcut tăcere. Nimeni nu a spus nimic. Așteptau ca eu să iau cuvântul, eu, singurul fiu al casei. Pantofii mamei m-au atins pe sub masă și am priceput că venise timpul.

M-am ridicat în picioare.

— Dragă tată, am început eu.

A trebuit să privesc în jos, pierdut, pierdut într-o altă perspectivă, în visul fărâmiturilor și al zațului de cafea, dar oare cât poate dura o asemenea tăcere înainte să intervină cineva. Apoi m-am gândit la ce spusese Cathrin, *spune doar că îl iubești*.

Am început din nou:

— Dragă tată. Partenera mea, și anume Cathrin, mi-a zis să îți spun

doar că te iubesc.

Liniștea s-a adâncit în jurul mesei.

Tata nu-și desprindea privirea de la mine, dar era ceva în ochii lui, ceva ce-mi atrăgea atenția, un avertisment, un semn că-i de ajuns acum.

Aș fi putut să mă opresc acolo și să mă așez.

Dar n-am făcut-o.

— Dar aici nu folosim chiar astfel de vorbe. Așa că ceea ce aș prefera să spun e că sunt mândru de tine, tată. Sunt mândru că am un tată care deszăpezește drumurile cu plugul, facilitând accesul în pădure. Tata și plugul, plugul și tata, țin oarecum unul de altul.

M-am uitat în jurul mesei, evitând-o pe Cathrin, toți încuviințau din cap, Knut și Ivar și Roald, fețe familiare printre cei pe care nu-i mai cunoșteam, erau cuvinte care le ajungeau la inimă, ca și cum le-ar fi putut rosti ei înșiși. Am continuat:

— Dar de ce sunt cel mai mândru, tată, e că ai deszăpezit drumul pentru Audrey Hepburn.

Am ridicat paharul cu suc să închin și am ajuns doar să mă gândesc că Audrey Hepburn fusese vara indiană a tatii, și am încheiat acest moment cu următoarele cuvinte:

— La mulți ani, tată, acum când împlinești treizeci de ani, adică treizeci pe piciorul sănătos și douăzeci pe celălalt.

În sfârșit, putea hohotul de râs să izbucnească.

— Mulțumesc, a zis tata, fără să se uite la mine.

Mama m-a strâns rapid de mână.

Data viitoare avea să împlinească șaizeci, iar eu aveam să fiu aproape de patruzeci de ani.

Când am plecat spre casă, încă nu ne spuseserăm nimic, m-am oprit în fața cocioabei lui Jonsruden. Tăblița pe care scria „de vânzare“ căzuse pe jos în șanț. Era miros de zăpadă în aer. Vântul a aplecat pentru o clipă pădurea, care s-a curbat de-a lungul coastei muntelui. Zgomotul acela nu poate fi dat uitării. Îți trecea prin măduva oaselor. Am mai rămas tăcuți un timp. Ștergătoarele deszăpezeau parbrizul. Și mi-am dat seama că nu fusesem niciodată la Jonsruden acasă.

— Ce-ai de gând? a întrebat Cathrin.

— Să mă uit la casă. E de vânzare. Fostul proprietar s-a spânzurat. Cred că am putea s-o luăm sub prețul pieței.

— Ești furios.

— Nu sunt furios. Sunt doar sentimental. Locuri de odinioară și chestii de-astea, pricepi tu.

— Ești furios pe mine pentru că am zis să ții un toast pentru tatăl

tău.

— Tu ai fost cea care-a zis asta? Să țin un toast? Nici n-am avut habar.

— Will. Te rog. Mi-e frig. Eu…

Am întrerupt-o.

— Mi-a spus că a fost doar un vis.

— Ce anume?

— Bâtlanul.

Cathrin nu a înțeles.

— Care bâtlan?

Am întrebat, în schimb, altceva:

— Mi-a spus că trebuie să am mare grijă de tine. Trebuie să am mare grijă de tine?

Iar Cathrin nu a răspuns nici ea la întrebare. Asta e oare ceea ce se numește a vorbi cu pereții sau, pur și simplu, dialogul surzilor, atunci când totul se apropie de sfârșit? Ea a spus:

— Tatălui tău i-a plăcut toastul, Will. A fost frumos.

Și-a pus mâna pe genunchiul meu.

Am coborât din mașină și m-am îndreptat spre casă, o casă ca toate celelalte de-a lungul drumurilor norvegiene, dacă mergi destul de departe cu mașina. Zăpada mă biciuia pe față. Abia dacă puteam vedea: resturi ruginite, caroserii, mașini, un cimitir pentru tot ce nu mai funcționează, acesta fusese cel mai minunat loc de joacă pentru noi, în timp ce Jonsruden, de la fereastră, ne amenința cu pumnul, iar asta era, desigur, lucrul cel mai amuzant. Cathrin venea în urma mea, a strigat ceva ce n-am auzit din cauza vântului. M-a ajuns din urmă pe treptele șubrede care abia ne țineau pe unul dintre noi, m-a tras de braț, iar eu nu știam dacă voia să mă întorc la mașină sau voia să vină cu mine, pentru că în privirea ei am văzut acel amestec imposibil de ispită și dezgust, sau poate era așa pentru că își închipuia că sunt furios, eram amândoi destul de departe de casă încă, totuși, dintre noi doi, eu eram cel mai aproape de casă. Oricum, am bătut la ușă, măcar din politețe. N-a deschis nimeni. Cine să fi fost înăuntru? Jonsruden dăduse colțul, iar mormanul acela de vechituri nu era reprezentat de nici un agent imobiliar. Pot băga mâna-n foc. Și, de altfel, ce-ar fi scris în pliant? Proprietate autentică, stare oarecum precară, fostul proprietar o persoană decedată?

Dar ușa nu era încuiată. Am împins-o și s-a deschis. Un val de liniște și mirosul de mucegai s-a revărsat asupra noastră. Cathrin m-a ajuns din urmă.

— O casă cu suflet, am zis. Ți-amintești?

După care pur și simplu am intrat.

Hainele lui erau încă atârnate în holișorul mic de la intrare. Cizmele stăteau una lângă alta pe podea, trei perechi, și o pereche de încălțări de protecție. Pe astea le folosea Jonsruden când dansa singur sâmbătă seara. În încăpere era aceeași ordine: pe masă o ceașcă de cafea, o farfurioară cu fărâmituri, o scrumieră cu două mucuri de țigară. Pe pereți atârnau broderii, *casă dulce casă*, și în limba engleză, *home sweet home*, *my home is a castle*[30], poate că mama i le cususe, probabil nu și pe cele în engleză. Pe pervazul ferestrei erau flori de plastic, la fel de proaspete totdeauna, îmi amintesc vânzătorul, un suedez nomad, sau un țigan, tot un drac, hoinărea prin împrejurimi la începutul anilor optzeci și vindea toate aceste veșnice buchete și figurine de grădină, câteva păsări, dar mai ales figurine cu băiatul care face pipi. Tot satul ăsta e de plin de băieți care fac pipi. Împrejurimea este un muzeu unde locuiesc doar poeți. M-am uitat afară pe fereastră, acolo unde Jonsruden stătea atunci când se uita la noi cum ne jucam cu mașinile lui ruginite, în timp ce ne prefăceam că suntem niște piloți de cursă care niciodată nu dădeau greș, câștigând oricum de fiecare oară, la naiba, raliul Monte Carlo. Poate că Jonsruden nu ne arăta totuși pumnul, ci doar ne aclama? Mă gândeam, în timp ce atingeam frunzele înghețate și țepene ale trandafirului, că pot folosi chestia asta, îmi poate fi de folos la ceva, dacă n-am mai folosit-o înainte, muzicalitatea absolută a lucrurilor, lucrurile care au înghețat, crăpăturile din perete, glasul mlaștinii, dar oare să fie asta copilăria exterioară sau interioară?

M-am întors spre Cathrin.

— Acum plecăm, a zis ea.

N-am auzit ce-a spus și am continuat vizita la etaj.

Dormitorul: perspectivă peste Hurdalsjøen. Cum se spunea de obicei în anunțuri: *la o aruncătură de băț de*.

O aruncătură de băț destul de potrivită.

Următoarea încăpere: o cameră de oaspeți, sau ce-o fi fost asta. O cameră cu un pat îngust și o noptieră, doar atât, și de aici se putea vedea până la stâlpul nostru pe care flutura drapelul. Culorile norvegiene atârnau acolo sus, aproape de nevăzut, în orice caz, nu se distingea crucea de pe steag.

După care urma baia.

Iar baia ar fi trebuit demolată și refăcută cu totul. Cu siguranță că existau multe soluții, o cabină de duș, sau ceva de genul ăsta. Vana era cenușie, cu dungi maronii de-a lungul marginilor, și bine-nțeles că ocupa prea mult loc, asemenea ruginiturilor de afară, puteam paria că trecuse

multă vreme de când mai făcuse cineva baie în ea.

Am strigat-o pe Cathrin.

Nu a răspuns, sau poate că se făcea că nu aude.

Am mai strigat-o o dată.

— Cathrin, e amuzant! Fir-ar să fie!

Fără nici un efect.

Dar mai era o ușă, între dormitor și baie. Am deschis-o. Am rămas privind. Era o întreagă bibliotecă. Pereții erau acoperiți de cărți din podea până-n tavan, iar în fața ferestei era un balansoar, cu o lampă de citit alături. Pe jos era o carte deschisă, poate ultima din care Jonsruden citise înainte să se spânzure în bucătărie, ce știu eu, de altfel o carte proastă, *Pe cărări nebătătorite* a lui Hamsun, dar nu atât de mizerabilă încât să-ți iei viața, chiar atât de proastă nu e nici o carte, chiar dacă ultimul roman al lui Hamsun e o dorință patetică și lamentabilă de a pune capăt la tot, un dor de cuțit, ce mai, o simplă cochetărie. Am vorbit mult despre asta în Copenhaga, în special cu profesorul. Cochetăria este cea mai rea, imediat după sentimentalism. Altfel, avea o colecție destul de bună, nu, era o colecție excepțională: Grimberg, lexiconul lui Salomonsen, *Cartea familiei*, operele complete ale lui Vesaas, Graham Greene, Steinbeck, Conrad, Tolstoi, Dostoievski, un raft separat cu băieții Hardy, precum și *saga*, Njaal, Gisla, întreaga serie sângeroasă. Aici stătea Jonsruden, singur cuc, și citea, poate că noaptea, în timp ce ogorul rămânea în paragină, iar mașinile, tractoarele, automobilele, bicicletele rugineau în zloată chiar în pragul casei lui. Era ceva frumos și lipsit de sens în asta. Era oare de mirare că-l șicanam? Mereu găsești o persoană pe care s-o poți tracasa fără să te simți vinovat pentru asta. Apoi am descoperit o altă carte. De unde o aveam în minte? Da, desigur, Peder Holm fusese cel care-mi pomenise de ea. F. Scott Fitzgerald: *Pat Hobby, Hollywood.* Am scos cartea, am răsfoit-o, iar ochii mi-au căzut din întâmplare pe o singură frază, pe mijlocul paginii: *Doar să te imaginezi în spatele camerei și astfel să visezi.*

Nu-mi stă în obicei să fur, de multă vreme n-am mai furat nimic, probabil o cutie de bere de la Samvirkelaget în 1985, dar cartea asta am băgat-o pur și simplu în buzunar.

Cui i-ar lipsi?

Nimănui nu-i lipsește nimic aici.

Aici viața murise, iar moartea trăia.

Apoi am coborât din nou.

Cathrin stătea în bucătărie, încruntată și nerăbdătoare. Și atunci mi-a venit ideea că furatul îmi stătea în obicei, eram, desigur, cioara cu orice lucește în cioc.

— Acum plecăm, a zis ea.

Masa era răsturnată, încă se mai cernea praf din crăpăturile din jurul cârligului din tavan unde ar fi trebuit să atârne lampa, ca și cum casa nu-și încheiase încă socotelile cu Jonsruden, iar pe linoleum, chiar dedesubt, era o pată umedă, parcă semăna cu un imens semn din naștere.

— Nu încă, am spus.

M-am îndreptat spre ea.

— Ce vrei să spui?

— Știi tu.

— Nu te prosti.

— Nu mă prostesc.

Am împins-o pe Cathrin în lateral, spre chiuvetă. Voia să scape. Nu a reușit. O țineam destul de strâns. I-am ridicat fusta taiorului gri, cadoul meu, acum deschideam iarăși cadoul aniversar, încă o dată, mi-am pus mâinile în jurul șoldurilor ei ascuțite, iar ea gemea, respira greu, nu pentru că ar fi fost O.K., dimpotrivă, sau poate că și acesta era un joc. A șoptit ceva.

— Nu, Will.

Mi-am desfăcut pantalonii, am penetrat-o și deodată s-a liniștit de tot, aplecată peste chiuvetă. Am continuat așa.

— Tu ai început, am zis.

Cathrin a mormăit încet:

— Eu? Chestia asta? Nu, la naiba.

— Ba da. Când ai vrut să mergi la vizionare în duminica aceea. Nu-ți amintești? Te plictiseai. Te plictisești, Cathrin?

— Ești excitat acum, Will?

— Nu.

— Minți. Chiar dacă nu ne vede nimeni.

— De ce ai vrut asta?

— Voiam doar să păcătuiesc puțin.

— Să păcătuiești? Tu n-ai crescut cu cruciulițe și rugăciune la masă. Tu ai crescut într-o piscină goală. Tu nu crezi în nimic. În nimic.

— Și pentru asta nu pot să păcătuiesc? Ce mare păcat!

— Toți pot să păcătuiască, am zis.

— Ești și profund? Nu știam.

— Toți pot să păcătuiască, am repetat eu, nemaiavând nimic de adăugat.

Cathrin a râs, da, era aplecată peste blatul de lângă chiuvetă la Jonsruden acasă și râdea.

— Nu te face mai mic, acum, Will. Simt deja.

— Să te ia naiba!

Atunci am posedat-o din nou acolo, în bucătăria lui Jonsruden, nu elegant, nu, chiar deloc elegant, ci sub cârligul din tavan, lângă masa răsturnată, și din păcate tocmai de aceea eram atât de excitat, fără nici o considerație, totul fusese dat uitării, doar această clipă, în afara timpului, doar noi doi, acolo în locuința morții, vii, răi, excitați, o luam cu forța, dar când i-am prins în pumn părul rebel și des de la ceafă și am tras, s-a răsucit brusc, eliberându-se, și m-a respins cu o forță uimitoare, astfel încât m-am lovit de perete și am rămas în picioare, față în față. Și nu știu ce sădiserăm în noi, dacă era ură sau suferință, sau poate cu totul altceva.

— Destul, a zis Cathrin.

Stăteam acolo stânjenit și murdărit, încheindu-mi nasturii de la pantaloni.

— *Sorry*, am spus.

Și-a îndreptat peruca.

— Conduc eu, a zis.

— Desigur.

Am ieșit și ne-am așezat în mașină. Cathrin a pornit mașina cu puțin înainte să închid eu portiera. Încă ningea. Vântul se mai domolise. Dar ningea, zăpadă grea, fulg după fulg, care se așternea, acum tata trebuia să iasă cu plugul, poate chiar în seara asta, și brusc l-am invidiat, îl invidiam că putea să deszăpezească drumurile prin păduri și să se întoarcă acasă la mama, la broderii și la Dumnezeu.

Jos, la intersecția de la Cooperativă, mașina a derapat în șanț, întorcându-se de-a curmezișul, cred că am strigat, dar Cathrin a reușit s-o redreseze.

— Tot înainte, a zis ea.

— Poate că nu așa de repede, am spus eu.

A mărit viteza.

Apoi, o mașina a poliției a apărut în spatele nostru, chiar pe lângă biserică, era singura mașină de poliție din district și pe deasupra era și într-o duminică, îi poți spune ghinion, îi poți spune oricum, dar acum auzeam și sirenele, așa că a trebuit să oprim în refugiul de autobuz din apropiere. Un angajat al poliției, înarmat cu un blocnotes, creion, o lanternă ca un băț lung pe care trebuie să-l manevrezi aproape ca pe o suliță și de care te poți folosi ca să lovești pe cineva în cap, a venit pe lângă mașina noastră.

— Pune-ți farmecul la bătaie, am zis.

Cathrin a coborât geamul și polițistul s-a aplecat peste portieră.

— Grabă mare? a întrebat el.

— Am fost la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui meu, am zis.

Ca și cum asta ar fi fost o explicație. Dacă aș fi spus invers, și anume că ne grăbeam acum spre aniversarea celor cincizeci de ani ai tatălui meu, că am plecat târziu, și cine ar vrea să întârzie la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui său, s-ar fi putut găsi cel puțin un sâmbure de bun simț în această afirmație, dar mi-ar fi luat oricum prea mult timp ca să explic.

Polițistul a continuat să se uite la Cathrin, iar mie nu mi-a acordat nici o privire.

— Grabă mare? a reluat el.

— Ne pare rău, a zis ea.

— Vă pare rău? Aici, în zona bisericii noastre, viteza obligatorie este de șaizeci la oră. Cât credeți că aveați?

— Șaptezeci, am zis.

Tonalitatea vocii polițistului era prevestitoare de rău.

— Am întrebat-o pe doamna de la volan.

Cathrin a oftat.

— Doar nu era peste șaptezeci?

— Aproape optzeci. Vă rog, permisul și actele mașinii.

Cathrin a găsit actele mașinii în compartimentul din bord și i le-a dat polițistului, care a rămas îndelung răsfoindu-le, înainte și înapoi, în timp ce ne arunca câte o privire din când în când, ca și cum ar fi vrut să se asigure că nu o-ntindem de-acolo, dar oare cine-și închipuia că suntem, Bonnie și Clyde? Apoi mi-am dat seama că aveam asupra mea bunuri furate în buzunar, cartea pe care o luasem din casa lui Jonsruden, și ce poate fi mai meschin decât să jefuiești morții, chiar dacă ei nu mai au nevoie de absolut nimic? Poate că numele lui era scris pe carte, pe deasupra. M-am scufundat adânc în scaun.

Polițistul s-a dus să ia ceva de la mașina lui, sau poate că a verificat numele și numărul de înregistrare. Când s-a întors, avea la el o fiolă.

— Trebuie să vă rog să suflați în asta, a zis el.

— Nu e cam exagerat, domnule ofițer?

— Trebuie să vă rog pe amândoi să mă însoțiți până la secție?

Cathrin s-a dat bătută și a suflat cât a putut de tare în fiolă, și pentru prima dată am fost fericit că se servise doar suc și apă la Bråten.

A rezultat că nu avea nici un pic de alcool în sânge.

— N-am mai primit niciodată amendă, a zis Cathrin.

— Nici acum n-o să primiți.

Cathrin și-a scos tot capul afară pe geam.

— Mulțumesc, a zis ea. Sunteți foarte amabil.

— Ba nu sunt. Vă reţin permisul. Vă vom anunţa. Pasagerul are permis de conducere valabil?

Poliţistul s-a uitat la mine, iar eu i-am arătat permisul meu.

Apoi Cathrin şi cu mine am schimbat locurile.

Nimeni nu a mai părăsit vreodată localitatea Hurdal mai lent.

Poliţistul a rămas uitându-se după noi până ce am dispărut din vedere la intersecţia mare de la Sagatun.

Nu ne-am mai spus nimic pe drumul spre casă. Nu mai era, de fapt, nimic de spus.

Scena 18.
Int. Dormitor. Aceeaşi dimineaţă, spre amiază.

Will e încă în pat, singur, ameţit, pe jumătate dormind. Cathy intră în cameră.

CATHY: E pentru tine.

WILL: Pentru mine? Nimeni nu mă sună pe mine duminică dimineaţa.

CATHY: Nu mai e mult până se face douăsprezece.

Will se ridică în şezut în pat.

WILL: Cine e?

CATHY: Stein Angel.

WILL: Nu cunosc nici un Stein Angel. Ce vrea?

CATHY: N-a zis. Ceva legat de o vizionare, mi se pare.

WILL: Un agent imobiliar? N-ai spus că nu suntem interesaţi?

CATHY: N-ai putea mai bine să răspunzi? Ce zici?

Will iese din dormitor.

Scena 19.
Int. Camera de zi. Aceeaşi dimineaţă, spre amiază.

Will se duce până la telefon şi ridică receptorul.

WILL: La telefon Will Bråten.

VOCE (off): Drăguț, Will, numele meu este Stein Angel. Nu ne cunoaștem. Dar avem unele interese comune.

Will rămâne tăcut și neliniștit, ascultând.

WILL: Interese comune? Cum așa?

Stein (off): Vizionări.

WILL: Cred că ați greșit numărul.

STEIN (off, întrerupe): Mă gândeam că putem merge împreună. Eu și soția mea. Și voi.

Will nu spune nimic, stă acolo doar în lenjeria de corp, cu telefonul la ureche.

STEIN (off): Mai ești acolo?

WILL: Ce vrei, de fapt?

STEIN (off): E o vizionare pe strada Eckersberg 8, azi la ora treisprezece. Două sute de metri pătrați. Și pe Fredrik Stang. Acela e mai mic.

Scena 20.
Int. Dormitor. Aceeași dimineață, spre amiază.

Will se oprește în ușă, se uită la Cathy, care stă pe marginea patului și se îmbracă.

CATHY: Ce voia?

WILL: Este o vizionare pe strada Eckersberg azi. Două sute de metri pătrați. Vrei să mergem?

Cathy se întoarce spre Will.

CATHY: De-asta a sunat?

Scena 21.
Exterior stradă. Aceeași zi, spre amiază. Partea de vest a orașului Oslo.

Cathy și Will coboară strada, zăpada s-a așternut pe jos, un strat frumos, aproape fără nici o urmă. Orașul pare mai liniștit decât de obicei.

CATHY: Ești sigur de asta?

WILL: Merită o încercare, nu-i așa?

CATHY: Nici nu știm măcar cum arată.

WILL: Dar ei știu, în orice caz, cum arătăm noi. Înseamnă că au gusturi bune, nu-i așa?

Scena 22.
Exterior, cafenea. Aceeași zi, spre amiază.

Will și Cathy se uită pe furiș printr-o fereastră la oamenii dinăuntru. În colț observă o pereche, puțin mai în vârstă decât ei, puțin peste treizeci de ani, frumos îmbrăcați, par simpatici, sau obișnuiți, nimic care să-i scoată în evidență, în afară de faptul că răsfoiesc un pliant. Ea bea ceai, el bea cafea.

Scena 23.
Interior, cafenea. Aceeași zi, spre amiază.

Will și Cathy intră, se uită împrejur, bărbatul de la masa din colț se ridică mai apoi și se îndreaptă într-acolo, femeia se ridică și ea, toți salută, se prezintă, se așează, tăcere. O chelneriță vine până la ei. Will comandă vin. Cathy comandă cafea.

STEIN ANGEL: E plăcut să ne întâlnim din nou.

O oarecare tăcere. Cathy se întoarce spre Will.

WILL: Ce căutați?

STEIN: Un loc. Destul de simplu.

Will: Un loc?

Bărbatul se întoarce spre femeia care se uita la Cathy.

Chelnerița vine cu cafeaua și vinul. Ciocnesc paharele. Din nou: o oarecare tăcere. Bărbatul împinge pliantul pe masă, un apartament la modă.

STEIN: Ce părere aveți despre acesta?

WILL: Cu ce vă ocupați, altfel?

STEIN: Are vreo importanță?

WILL: Sigur că nu.

STEIN: Mă gândeam că ar trebui să știm cât mai puțin unii despre alții. Sunteți de acord cu mine?

ALICE: Soțul meu este interpret. Limbi arabe.

WILL: Impresionant. Și tu?

ALICE: Arheolog. Sap în pământ cu o pensetă. Epoca bronzului, perioada timpurie. Și tu? Dacă tot am început așa de bine.

WILL: Eu sunt în industria filmului. Cathy lucrează în advertising.

STEIN: Atunci știm cu siguranță aproape totul unii despre ceilalți. Doar un singur lucru.

Will și Cathrin îl privesc.

STEIN: Asta e de bunăvoie, nu-i așa?

CATHY (râde încetișor): Suntem adulți, nu?

ALICE: Oameni adulți care se joacă.

WILL: Și nici nu văd aici pe careva care să-mi țină pistolul la tâmplă.

ALICE: Cum v-a trecut prin cap, cum să zic… cum v-a venit ideea asta de fapt?

CATHY: Ne plictiseam.

WILL: Nu chiar. Voiam doar să păcătuim puțin.

Alice îl privește pe Will.

ALICE: A fost ideea ta?

Stein, nerăbdător, îi întrerupe, împinge pliantul mai aproape de Will și Cathy.

WILL: Să trecem la subiect? Ce părere aveți?

Will și Cathy se uită la pliant, fotografii cu camere elegante, coridoare, anticameră.

WILL: Perfect.

Stein pune un nou pliant pe masă, alături de celălalt, Will și Cathy se uită mai de-aproape la el. Stein se uită la Cathy.

STEIN: Pe care-l preferi tu, Cathy?

Scena 24.
Exterior stradă. Oslo vest. Aceeași zi, spre amiază.

Un panou pe care scrie VIZIONARE se află în fața unei clădiri. Oamenii intră și ies. Apoi vin Cathy și Stein. Intră în casa scărilor.

Scena 25.
Interior casa scărilor. Aceeași zi, spre amiază.

Cathy intră prima, urmată îndeaproape de Stein, el îi studiază atent, intens și cea mai mică mișcare, zâmbește. La etajul unu îi întâmpină AGENTUL IMOBILIAR și îi primește. E fără vârstă, efeminat, îmbrăcat într-un costum aproape galben și excesiv de amabil.

AGENTUL IMOBILIAR: Bine ați venit.

Îi poftește înăuntru, în timp ce îi lasă pe alții să iasă, cu aceeași politețe. AGENTUL vine după ei, se uită la Cathy, zâmbește atunci când o recunoaște.

Scena 26.
Interior apartament. Aceeași zi, spre amiază.

Cathy și Stein trec prin antreu. Agentul imobiliar vine după ei, zâmbește în semn de recunoaștere.

AGENTUL IMOBILIAR: Tot în căutare?

CATHY: Poftim?

AGENTUL IMOBILIAR: Aproape că devine cu timpul un stil de viață, nu-i așa?

CATHY: Cred că mă confundați cu altcineva.

Perplex pentru o secundă, agentul imobiliar se întoarce spre Stein și vrea să-i dea un pliant.

STEIN: Avem deja unul. Dar vă mulțumesc, oricum.

Cathy și Stein continuă să treacă prin camerele elegante stil vagon. Cathy se întoarce pentru a vedea dacă sunt urmați de agent. Stein își pune mâna pe umărul ei, intim, ca o invitație, o sărută pe ceafă. Cathy se uită din nou în jur, stingherită. Stein o trage mai aproape de el.

STEIN: Poate că luăm masa împreuna după asta? Toți patru.

CATHY: Mi s-a părut că ai spus c-ar trebui să știm cât mai puține unii despre alții.

STEIN: Da. Dar atunci o să avem ceva de vorbit. Nu-i așa?

Scena 27.
Interior. Apartament nou. Aceeași după-amiază.

Will și Alice intră într-un antreu și merg mai departe în cameră. Încăperile sunt goale, pustii, nici o mobilă, nimic. AGENTUL IMOBILIAR vine dintr-o altă cameră, un bărbat de vârstă medie, supraponderal, în costum negru, cu respirația tăiată, cu șuvițe de păr trase peste chelie, cu picături de transpirație care-i strălucesc pe frunte. Ține în mână un pliant, se uită la Will, recunoscându-l.

AGENTUL IMOBILIAR: Sunteți probabil mai interesați de apartament decât de vilă?

WILL: Poftim?

AGENTUL IMOBILIAR: E, desigur, mult mai practic. În special iarna. Și nu vă lăsați înșelați de aceste camere goale. Asta...

WILL (îl întrerupe): Poate că puteți să ne dați doar un pliant.

AGENTUL IMOBILIAR: Bineînțeles.

Agentul imobiliar îi oferă lui Will un pliant și se uită apoi la Alice, deodată nesigur.

ALICE: Da? Mai e ceva?

Agentul imobiliar se întoarce iarăși spre Will.

AGENTUL IMOBILIAR: Și dacă în continuare dumneavoastră, vreau să spun amândoi, veți mai căuta un apartament cu suflet, atunci vă recomand să vă uitați în seră.

Agentul imobiliar le face semn înspre o altă cameră.

Will și Alice continuă în direcția aceea.

ALICE: Suntem în căutarea sufletului…

Ea tace, încercând să-și aducă aminte numele lui.

WILL: Will. Mă cheamă Will.

ALICE: Oare suntem, Will? Suntem în căutarea sufletului?

WILL: Nu cred.

Merg tăcuți prin camerele goale și Will are un sentiment straniu, se oprește, se uită în jur, neliniștit, sunt doar ei doi și nimeni alții în afara lor. Cu toate acestea Will aude diferite voci, frânturi de conversații, frânturi de fraze, întreruperi, râs, plâns, ca și cum ar fi rămas suspendate după toți cei care locuiseră odată aici. Rămâne privind în jur, în timp ce ciulește urechea: „Masa e gata! Vii?“, „Sunt așa de obosit“, „Într-o zi am să te-omor!“, „Te iubesc“, „Ești un nemernic! Mi-ai distrus viața!“, „Să duc gunoiul?“. Alice se uită la Will care stă acolo, aproape pierdut în propria sa lume, și se duce la el.

ALICE: E ceva în neregulă?

WILL: Nu. Deloc.

ALICE: Nu regreți?

Își pune brațul în jurul lui Will, care se uită în prospect, câteva fotografii de pe vremea când camerele erau mobilate. Apoi vede numele proprietarului: Peder Holm.

WILL: Nu vrei să găsim un alt apartament?

ALICE: Vreau să văd sera mai întâi.

Scena 28.

Interior. (Primul) apartament. Aceeași după-amiază.

Cathy îl respinge pe Stein.

CATHY: Nu cred că sunt interesată.

STEIN: Nu trage concluzii pripite. Trebuie oricum să vedem și restul apartamentului.

CATHY: Nu era...

STEIN (o întrerupe): Hai, vino.

Stein aproape că o împinge mai departe, printr-o anticameră unde este aprinsă o lumânare.

STEIN: Romantic, ce zici?

Stein și Cathy se opresc în bucătărie, de unde iese o altă pereche. Sunt singuri. Bucătăria este amenajată modern. O sticlă deschisă de vin pe tejghea, alături de pahare. Stein toarnă pentru amândoi, îi dă un pahar lui Cathrin.

STEIN: Fac orice doar ca să vândă apartamentele. Înseamnă că sunt vremuri grele. Noroc.

CATHY: Crezi că sunt vremuri grele?

STEIN: Eu? Ce vrei să spui?

CATHY: Vreau să spun, de ce ești aici dacă timpurile sunt bune?

Stein o privește în timp ce bea. Se aud voci din apartament.

Stein pune jos paharul, se apropie de Cathy, o sărută, ea la început se zbate, nu vrea, dar el îi apropie cu forța gura de a lui, continuă s-o sărute, în timp ce îi ridică fusta și își duce mână între coapsele ei.

Scena 29
Interior. Sera. Aceeași după amiază.

Will și Alice intră într-o terasă cu acoperiș de sticlă plină cu plante verzi, aproape ca o grădină botanică. Instalație de încălzire, spoturi. Alice este impresionată. Will e mai mult cufundat în propriile sale gânduri, distrat.

ALICE: Ciudat că nu și-a luat plantele.

WILL: Cine?

ALICE: Vânzătorul, bine-nțeles. Cel care-a locuit aici.

WILL: Poate că-i mai greu să iei cu tine plantele dintr-o terasă.

ALICE: Sau poate că s-a gândit la noi.

Alice se apropie de Will, sunt transpirați deja. Ea-l sărută. Will nu reușește să i se împotrivească. El îi descheie bluza de sub palton, nu are sutien, îi sărută sânii, ea geme, el îi trage jos fusta, chiloții, ea îi descheie pantalonii, iar el o posedă așa, în picioare, între plante, în sera supraîncălzită.

---

28 Cooperativă norvegiană formată din 117 cooperative locale cu peste 1,3 milioane de membri. Sediul central se află la Oslo.

29 Gro Harlem Brundtland (născută în 1939), fost prim-ministru al Norvegiei.

30 Casă dulce casă; casa mea, castelul meu (engl.).

XII

Luni dimineața m-am trezit devreme și, când încerc să rememorez această toamnă care deja se preschimbase în iarnă, îmi amintesc că cel mai adesea era luni dimineața, iar în lunea aceea mă trezisem cu mult timp înaintea lui Cathrin. Cu alte cuvinte, căpătasem obiceiuri noi. Viața era pe cale să-și schimbe cursul, ca să spun așa, de parcă aș fi trecut într-o altă vârstă. Ar fi trebuit să știu. Ar fi trebuit să știu spre ce drum lăturalnic mă îndreptam. Și, în timp ce făceam duș, mă gândeam la cum ne schimbăm, încet, dar sigur, alteori brusc, în cursul unei seri, al unei nopți, al unei clipe, și am ajuns la concluzia că, de fapt, nu ne schimbăm prea mult, ne schimbăm doar obiceiurile, iar obiceiurile nu suntem noi, dacă ne gândim mai bine. Nu știu sigur. M-am îmbrăcat, am făcut cafea, am intrat încet în camera de lucru, pentru că nu voiam s-o trezesc pe Cathrin, am mai corectat ceva în scenariu și am trimis noile scene prin fax la Norsk Film din Jar. Ninsese în timpul nopții. Ningea încă. Abia dacă se mai vedea ceva. Am rămas lângă fereastră, uitându-mă la mașina care rumega foile de hârtie în timp ce eu o alimentam. Probabil ar fi mers mai repede dacă m-aș fi dus eu însumi acolo ca să le predau. Mă uitam la acest scenariu care în același moment ajungea la un alt fax într-un birou probabil gol, nici nu era ora șapte încă, și aveam sentimentul că de acum nu mai exista nici un drum de întoarcere, acum ori niciodată. Și când ultima coală a intrat în aparat, reapărând apoi în sertarul de dedesubt, după ce trimisese literele scrise pe ea, iar eu aproape că mă temeam că mașinăria le va vomita, scenă după scenă, replică după replică, Cathrin a apărut în ușă. Era deja îmbrăcată de plecare, cu botine, palton, mănuși de lână galbenă, fularul legat în jurul gâtului și căciula sau pălăria galbenă trasă peste urechi și peste frunte. Abia dacă-i puteam vedea ochii. Nici măcar nu auzisem când se trezise, mersese la baie, poate își băuse și cafeaua, poate mă strigase.

— Plec acum, a zis ea.

— Pleci?

— E aproape nouă.

— Da? S-a făcut nouă, la dracu'. Ai comandat un taxi?

— Nu se poate pe vremea asta.

— Să te duc cu mașina? Pot să te duc la serviciu? Te duci la serviciu, nu-i așa?

Cathrin și-a lăsat capul într-o parte, așa cum obișnuia când era puțin nesigură, sau doar pusă pe șotii, era aproape ca pe vremuri.

Și acest timp, aproximativ o oră, timpul în care scenariul a fost dus de marele poștaș invizibil prin oraș, l-am pierdut pur și simplu, cu totul. Numesc asta gaura mea neagră, nu-i ceva deosebit de original, știu asta, dar tot o numesc gaura mea neagră, unde a explodat o stea, și uneori mă gândesc că, dacă aș fi fost prezent în acel interval de timp, acel răstimp, dacă n-aș fi fost în propria mea lume, ci împreună cu Cathrin, dacă aș fi auzit-o, dacă aș fi văzut-o, dacă aș fi atins-o, atunci totul ar fi fost diferit, și în același timp știu că este imposibil să gândești așa, nu folosește la nimic, pentru că regretele nu au nici un rost pe lumea asta. Și totuși fac acest lucru, tot mai adesea, mă gândesc la lumina care ar fi putut încă să mă ajungă, în timp ce se întunecă tot mai tare.

— Ce e, Will? a întrebat ea.

A trebuit să mă adun. Am spus:

— Iei tu ceva de mâncare? Sau să cumpăr eu?

— Cumpără tu ceva.

S-a auzit un piuit din fax, ca o alarmă, două semnale ascuțite, expedierea fusese aprobată, primită, confirmată, ok.

— Sigur, am zis eu.

Cathrin a zâmbit și și-a împins o clipă, din greșeală, pe frunte căciula sau pălăria, nu sunt sigur ce era exact, și atunci i-am văzut doar pentru un moment craniul lucios, sau poate, mai curând, să fi fost doar o închipuire de-a mea, ceafa care se subțiase și se alungise și mai mult, pentru că nu mai vedeam pe ea nici un fir de păr, iar ce-mi închipuiam eu era o priveliște care mă tulbura mult mai mult decât dacă ea ar fi stat acolo complet goală.

— Ai trimis scenariul? a întrebat ea.

M-am întors înspre fax și am pus mormanul cu coli în sertarul mesei de scris. Foile erau calde, aproape că ardeau.

— Da, am zis.

— O să vorbească în germană sau în norvegiană?

— Cine?

— Herbert Noll. Cine altcineva?

Și mi-am amintit deodată că mă mai întrebase același lucru mai demult, în drum spre una dintre vizionări. Eram, în continuare, un mincinos foarte nepriceput. Îmi aminteam doar lucrurile nepotrivite, eu care înainte îmi salvam pielea amintindu-mi detalii, o foarfecă sau, de pildă, un cercel prin care strălucește soarele într-o după-amiază de septembrie.

— Asta e decizia producătorului, am spus.

Cathrin a intrat în cameră, în timp ce-și trăgea căciula sau pălăria

înapoi la locul ei.

— Atunci meriți să te destinzi.

— O să vedem.

— Nu, Will, destinde-te azi. Nu mai aștepta. Îmi promiți asta, Will?

— Cumpăr mușchiuleț de porc, am spus.

— Bine. Și mult vin roșu, greu. Argentinian.

— Când vii acasă?

Dar Cathrin nu mi-a răspuns. M-a sărutat doar, nu pe gură, m-a sărutat pe obraz, parcă mult mai puternic, sau poate că așa mi se pare acum, după atât de mult timp, că simțisem așa, era oricum un sărut ca de despărțire, dintre cele care se dau pe peroane, pe aeroporturi, pe cheiuri.

Am rămas în picioare la fereastră, privind-o cum cobora dealul înspre Adamstuen. Mergea oare s-o viziteze pe mama ei la Facultatea de Medicină Veterinară? Poate voia să ceară un alt câine? Nu, nu era posibil, părinții plecau totdeauna în Sud în această perioadă a anului când Norvegia n-o ducea cel mai bine, în Spania, pe Costa del Sol, la golf și lux. Dar unde să se ducă, oare, dacă nu la serviciu? Umbla după Ca De-Obicei pe vremea asta groaznică? Și tocmai ea, cea care abia dacă mai amintea de câine. Curând aproape că a dispărut în ninsoare, ștearsă, decupată din peisaj de-a dreptul. Atunci m-am hotărât. Am urmărit-o. Mi-am aruncat paltonul pe mine și am fugit în jos pe trepte. Am alergat prin zăpada densă. În apropiere de Kirkeveien, am dat din nou cu ochii de ea, o umbră încovoiată și albă care aștepta să se facă verde la semafor. Ninsoarea era de partea mea. Dacă s-ar fi întors chiar atunci, abia dacă m-ar fi putut zări. Eram camuflați în haine de iarnă, confundându-ne unii cu alții. Dar nu s-a întors. Stătea aplecată împotriva vântului, părând hotărâtă, concentrată asupra unui țel. Iar faptul că părea, cum să zic, imposibil de oprit aproape că m-a stârnit și m-a făcut să mă simt la fel, imposibil de oprit. De fapt, semănam unul cu altul.

Culoarea semaforului s-a schimbat, în sfârșit, iar Cathrin și-a continuat drumul spre Blindern, trecând peste groapa urâtă de lângă stație, pe lângă vagabondul care zăcea îngropat în gunoaie, în zăpadă și în propriul său rahat, doar o mână i se mai întrezărea, amintind oarecum că e om, cinci degete diforme – geniul de la Institutul de Astrofizică, cum îi spuneau romanticii, fusese poreclit *Sidewalker*, stătuse atât de mult timp afară încât culcușul lui devenise adăpost pentru șobolani, șoareci și reptile. Poate că părinții lui Cathrin îmi spuseseră asta. Vorbeau mereu despre Sidewalker. Atât de mult, încât mi se părea că-l cunoșteam. Apoi Cathrin a coborât pe strada Anne Marie, am știut imediat unde se ducea, se ducea acasă, dacă îi spunea în continuare acasă casei părintești, dar

oare ce să caute acolo? Și, asemenea nouă, în ninsoare, orașul alb se confunda cu restul orașului.

M-am oprit lângă apa care curge de la Sognsvann și se varsă în Frognerkilen[31], și am văzut-o pe Cathrin intrând pe poartă. Grădina era neatinsă, nici o urmă nicărieri, doar ale ei, și pe măsură ce se apropia de casă, unde toate jaluzelele verticale fuseseră trase la ferestre, își lăsa urmele în zăpadă. Piscina era plină de zăpadă. A scos o cheie, a deschis ușa de la intrare și a dispărut înăuntru.

Am rămas așa, stând acolo, până când și urmele ei s-au făcut nevăzute.

Nu a mai ieșit.

Nici n-am văzut să fi aprins vreo lumină.

Trebuia oare să mă duc înăuntru și să pun un fel de ordine în toate astea?

Nu.

Dacă ea voia să fie lăsată în pace, sau cine știe ce voia, de fapt, nu trebuia să fac asta.

Atunci am dat peste pasărea din pârâu, puțin mai departe, stătea lângă mal prinsă în sloiurile de gheață subțire. Pasărea era delicată, zveltă, cu gâtul lung și subțire, și stătea acolo, cu totul nemișcată și semeață. Era un bâtlan. Am încercat să-l sperii. Am încercat să-l alung înainte să înghețe cu totul. Dar nu s-a clintit. Era încăpățânat și de neatins. Am aruncat o piatră în el, fără folos, însă. Bâtlanul acesta era alb.

M-am dus acasă și am așteptat.

Poate că ar fi trebuit să mă simt doar ușurat? Nu era mai grav faptul că se dusese în orașul alb ca să stea puțin în liniște?

Nu m-am relaxat, și nici mușchiuleț de porc și vin roșu nu cumpărasem.

Dar Cathrin nu s-a întors.

S-a făcut ora cinci. S-a făcut seară.

Am jurat să nu sun pe nimeni până nu avea să mă sune cineva.

Nu a sunat nimeni.

Am rămas treaz toată noaptea și am băut *bellini* până ce n-a mai rămas nici o piersică, iar mai apoi l-am băut simplu, însă atunci nu mai este *bellini*, ci doar votcă. M-am gândit la ce citisem undeva, probabil la biblioteca din Copenhaga, unde căutam idei pe care le-aș fi putut fura, anume că un om obișnuit are aproximativ 100 000 de vise într-o viață. Înseamnă că noi, în cea mai mare parte, suntem vise. Căci oare ce se poate măsura cu această cifră? Ce altceva avem noi care să depășească cifra de 100 000?

A doua zi am stat la fereastră.

Nu a venit.

În aceeași noapte m-am așezat la computer în camera de zi, pentru că în continuare nu aveam chef să mă culc în patul gol, am deschis un document nou și am scris *Sidewalker*, era un titlu bun. Trebuia să fie vorba despre libertate, libertatea de a locui în propriul tău gunoi, despre cât de mult ne putem extinde libertatea personală înainte să-i deranjăm pe ceilalți, astfel încât cineva să fie nevoit să intervină. Prima scenă: 1977, dimineața devreme: Un tânăr student traversează în diagonală piațeta pustie din Blindern, se oprește brusc, face un pas la dreapta, se uită la ceas, continuă să meargă, înainte să se întâmple din nou același lucru, se oprește, de data aceasta face doi pași laterali în partea cealaltă, se uită la ceas, înainte să continue să meargă, din nou, hotărât, îndârjit, ca și cum și-ar fi pus în cap să reușească, orice ar fi însemnat acest lucru, dar se oprește iarăși, face trei pași rapizi într-o parte, parcă execută un dans mecanic și comic, în timp ce se uită la ceas. Secvență la intrarea în Institutul de Astrofizică. Același student urcă rapid și gâfâind treptele și intră pe ușă. Secvență în amfiteatru. Diapozitive sau un film ilustrează sisteme solare, nori stelari, planete. În prim-plan lângă fața studentului: lumina de la diapozitive sau de la film, universul îi luminează ochii.

Astfel mi-a venit în minte ceva ce poate depășește cu mult numărul viselor pe care le avem, și anume începuturile.

Dar sfârșitul este mereu doar unul singur.

N-a mai sunat nimeni la telefon.

Miercuri am prins curaj și m-am dus în camera ei.

N-am văzut nici o deosebire.

Totul era la locul său.

Semăna cu o cameră în care proprietarul urma să se întoarcă.

O deosebire exista, totuși: geanta din dulap dispăruse.

Nu știam ce să cred. M-a părăsit pur și simplu? A plecat în vacanță, cu prietenele, cu Vivi? Să fie chiar atât de banal, atât de simplu și de imposibil? Dar nu avea geanta cu ea atunci când am urmărit-o. Trebuie s-o fi luat înainte și poate că o lăsase acasă la părinții ei, în timp ce ei erau plecați în Sud. Pusese totul la cale, prin urmare, indiferent de ce ar fi fost vorba, totul fusese plănuit de mult. Nu, nu știam deloc ce să mai cred. Nu gândeam limpede, dacă totuși o făcusem vreodată, și anume să gândesc limpede. Mă gândeam doar că geanta care dispăruse însemna totuși un soi de speranță, dar era o speranță care se răsfrângea în ambele direcții.

Nu am mâncat nimic timp de două zile.

Vineri a sunat telefonul.

Eram lângă telefon și am smuls receptorul.

O voce pe care n-o cunoșteam m-a întrebat dacă a sunat la Will Bråten.

Eram pe punctul să strig. M-am stăpânit și am spus, cu voce joasă și reținută.

— Da, despre ce este vorba?

Suna din partea Norsk Film, în numele consultantului, și voia să stabilească o întâlnire cât mai curând posibil, la Jar.

— Pe când?

— Azi la ora douăsprezece.

M-am uitat la ceas. Mai era puțin și se făcea unsprezece.

— Mai este o oră până atunci, am zis.

— Nu se poate? Din păcate, este singura ora la care consultantul e liber.

— Ba da. Desigur. Azi la douăsprezece. Peste o oră.

— Să cereți o chitanță dacă luați taxiul.

Doamna a închis.

Ar fi trebuit să se aprindă niște luminițe roșii. Dar nu s-au aprins.

Am sunat să chem un taxi și a durat aproape o oră ca vină unul.

Niciodată nu mai văzusem acest oraș atât de murdar și de respingător, era tot o zloată, o apăraie, zoaie maronii care curgeau pe străzi, zoaie maronii care picurau de pe streșini și oameni sumbri, îmbrăcați în negru, într-o scenografie ca dintr-un film est-european.

O vreme neașteptat de blândă se instalase între timp, o perioadă pe care eu o numesc efectul de *jetlag* asupra mea, și anume desincronizarea din această călătorie a mea de la o viață la alta.

Am uitat să-i cer chitanța taximetristului.

Dar la Jar era încă iarnă, idilic, totul alb și liniștit, da, liniștea era cea mai evidentă. O macara ninsă se înălța lângă studio. Am găsit clădirea de birouri și am urcat în secretariatul de la etajul unu, unde în spatele unui birou era o tipă sau o fată subțire, în orice caz mai tânără decât mine, având o cască într-o ureche și un cablu care dispărea nu se știe unde. Era evident că ea era cea cu care vorbisem la telefon, pentru că m-a rugat să aștept, chiar dacă n-o mai văzusem niciodată până atunci, iar pe deasupra, întârziasem zece minute. Mai era puțin și se făcea douăsprezece și un sfert. Cu toate astea, m-a rugat să aștept

— Puteți aștepta acolo, a zis ea și mi-a arătat un scaun.

— Mulțumesc.

Am făcut cum mi-a spus. Și aici era liniște. Câteva siluete se mișcau încet și surd în capătul coridorului. Nu era numai liniște acolo, dar totul se

mișca de parcă ar fi fost cu încetinitorul.

După o vreme, mai exact după șase minute și jumătate, care-au durat aproximativ câteva săptămâni cu prea puțin oxigen, fata s-a uitat la mine, dar era ceva în privirea ei ce nu puteam descifra, poate să fi fost compasiune, maliționizitate, oricum nu-mi păsa. Ceea ce înseamnă că timpul de așteptare expirase. Mi-a făcut semn spre prima ușa din dreapta.

— Acum puteți intra, a zis.

— Mulțumesc, am repetat eu.

Am intrat pe prima ușă la dreapta, exact acolo unde îmi indicase ea, iar ușa s-a închis fără zgomot în spatele meu.

Biroul era aproape gol, rafturile erau goale, pereții erau goi, într-un colț se afla o cutie cu cărți și scenarii.

Iar în spatele biroului nu era Peder Holm. În nici un caz. Era o femeie de vârsta mamei mele. Avea la gât o bijuterie grea, din cupru, și părea, nu știu de ce, ofensată, furioasă, nu neapărat pe mine, și, din câte îmi dădeam seama, era furioasă de mai multă vreme, poate de ani în șir, pentru că buzele ei se desfăceau foarte puțin când încerca să zâmbească, ca și cum colțurile buzelor i-ar fi fost lipite.

A zâmbit.

— Ce bine că ai putut să vii atât de repede, a zis ea.

Și-a așezat mâinile pe masă și erau mari, într-adevăr mari, eu văzusem multe mâini mari la viața mea, atât de bărbați cât și de femei, pentru că în pădure și la azil e nevoie de mâini mari, dar acestea erau foarte mari, sau poate că doar păreau mult mai mari pentru că și masa pe care se aflau era goală.

— N-a fost mare lucru, am răspuns.

— Am vrut să-ți comunic vestea direct ție, a mai zis ea.

— Bine.

Am rămas în picioare

Nu mai erau alte scaune acolo.

Am ascultat și am așteptat, am așteptat și am ascultat, sudoarea începuse să mi se ivească pe frunte, ca și cum o mână, bunăoară chiar a ei, îmi storcea capul ca pe un burete. Eram nemâncat de trei zile.

— Ești mulțumit de ce-ai scris? a întrebat ea.

— Mulțumit nu poți fi, desigur, niciodată. Dar…

Ea m-a întrerupt.

— Trebuie să știm cine sunt personajele.

— Cum adică?

— Contextul lor. De unde vin. Da, toată…

Acum eu eram cel care puteam s-o întrerup.

— De ce?

Aproape că a izbucnit în râs, dar îi era greu să facă asta, cu buzele ei strânse.

— De ce? Este vorba de profunzime.

Am simțit brusc că-mi reveneam și eram deasupra.

— Am trei prieteni. Știu puțin sau nimic despre istoria lor, despre copilăria și familiile lor. Dar asta nu-i împiedică să fie prietenii mei, nu?

Eram pe val.

— Nu știu nimic nici despre partenera mea, iubita mea, fir-ar să fie. Este…

M-a întrerupt din nou, aproape dezaprobatoare, ca atunci când le faci semn cu degetul unor copii obraznici.

— Acum nu trebuie să confunzi filmul cu realitatea, a zis ea.

— Așadar, filmul e mai profund decât realitatea?

S-a uitat la mine cu o altfel de privire de data aceasta și nu sunt sigur dacă privirea asta îmi plăcea mai mult.

— Îți e cumva rău? a întrebat ea.

— Nu. De ce?

— Ești cam palid.

— Vremea asta. Nu suport vremea asta.

— Să-ți aduc un pahar cu apă, poate?

— Nu-i nevoie. Dar mulțumesc.

— Sigur?

Și a fost cel mai adevărat, sau cel mai sincer dialog pe care l-am avut în acea zi, în biroul aproape gol de la Norsk Film. Am fi putut continua să vorbim astfel. Dar n-aveam nevoie de compasiunea ei și nici n-aveam chef de așa ceva.

— Și ce ai fi preferat să-mi spui direct mie? am întrebat.

A așteptat puțin înainte să răspundă, fără să-și ia privirea de la mine, iar eu nu eram capabil să-mi închipui ce avea să urmeze:

— Că scenariul tău e lamentabil, a zis ea.

A trebuit să trag aer în piept.

Unde naiba era Peder Holm?

— Lamentabil?

— Da, și nu numai atât. Scenariul tău este lamentabil, inutilizabil și de prost gust.

— De prost gust?

— Să luăm, de exemplu, scena dezgustătoare în casa persoanei decedate. Romanțezi un viol? Poate că asta intenționezi? Sau ce?

N-o prea puteam urmări.

— Ea a fost cea care a-nceput, am zis.

— Dai vina pe femeie? Asta vrei, de fapt?

— Nu dau vina pe nimeni. Nu e vina nimănui.

Ea nu m-a lăsat să-mi termin ideea.

— Ai zis că ea a fost cea care a-nceput.

M-am dat bătut.

— Lui Peder Holm i-a plăcut scenariul, în orice caz, am zis.

— Și de ce crezi că eu sunt acum noul consultant? Pentru că a fost concediat, iar acum eu stau aici și fac ordine în dezordinea lui, din care faci și tu parte.

Am dat drumul aerului din piept, m-am clătinat un pas înspre perete și m-am sprijinit de el.

De data asta n-am mai primit nici cel mai mic semn de compasiune.

— Dacă nu suporți să auzi adevărul, ar fi mai bine să-ți cauți altă branșă, a zis ea. Și oricum ar fi cel mai bun lucru pe care l-ai putea face. Ce a venit pe fax mai înainte nu-i cu mult mai bun decât, scuze pentru cuvânt, un sul de hârtie igienică.

— Pot face modificări la *voice-over*, am spus. Sau pot să-l fac mai puternic.

Ea s-a ridicat, s-a dus să ia o carte din ultima cutie care mai rămăsese după Peder Holm și a răsfoit-o puțin înainte de a găsi ce căutase. Atunci am văzut ce carte era, era F. Scott Fitzgerald, *Pat Hobby, Hollywood*. A citit cu voce tare:

— Puneți patru-cinci prieteni să citească aceeași carte. Apoi puneți-i să vă povestească ce-și amintesc din carte. Transcrieți și uite așa aveți un scenariu de film.

A aruncat apoi cartea înapoi în cutie și m-a privit.

— Pricepi?

Nu știam ce să spun.

Asta i-am și spus.

— Nu. Atunci să-ți explic. Nu ești în stare să găsești nimic original. Și dacă găsești ceva, e doar murdărie. Atunci n-ai decât să mergi la bibliotecă și să împrumuți un vraf de cărți, ori să le furi din librărie, să le cumperi, orice, și faci cum zice Fitzgerald. Nu spuneai că ai trei prieteni?

— Da, trei, am zis. Poate patru.

— Bine. Atunci așa rămâne.

Și am simțit o furie, ba nu, o mânie îndreptățită, crescând în mine, iarăși mi s-a limpezit și mi s-a ascuțit mintea și am vrut pur și simplu s-o pun la punct, exact acolo unde îi era locul.

— Nu Fitzgerald este cel care spune asta, am zis. E Pat Hobby.

Protagonistul cărții. E o mică diferență, nu-i așa?

Ea m-a ignorat.

— Scenariul tău a fost distrus. Nu au mai rămas decât niște fâșii subțiri de hârtie, imposibil de descifrat. Gândește-te la asta.

Apoi s-a îndreptat spre ușă.

— Cred că asta a fost tot, a zis.

O clipă m-am simțit slab și asta s-a întâmplat când eram cât pe ce să-i arunc în față povestea cu Herbert Noll sau pe cea cu Sidewalker. Din fericire, am renunțat și am întrebat:

— Înseamnă că nu voi primi restul de treizeci de mii?

S-a întors spre mine, deodată blândă și binevoitoare.

— Fii mulțumit că poți păstra cei treizeci de mii pe care Peder Holm i-a risipit deja. Succes.

A deschis ușa.

Îmi dădea de înțeles că trebuie să plec.

Cred că fata de la recepție m-a întrebat dacă aveam nevoie de un taxi.

— Pizde, am zis eu.

Dar nu cred că m-a auzit.

— Nu, mulțumesc, am spus.

Și-am plecat, trecând de la zăpadă la zloată, până am găsit un taxi liber, m-am așezat pe locul din spate și l-am rugat pe șofer să mă ducă la Vinderen. Am închis ochii și m-am gândit la începutul din *Breakfast at Tiffany's,* nu la filmul cu Audrey Hepburn, ci la începutul romanului, îl știam aproape pe de rost după ce am făcut aplicația pentru Școala de Film, și iată cum suna primă frază: *Am avut întotdeauna nostalgia locurilor unde am trăit cândva, a caselor şi a cartierelor acelora*[32]. În acel moment se declanșează melancolia, doar datorită unui singur cuvânt, *nostalgie,* care funcționează asemenea unui diapazon în glasul povestitorului, fiind cheia în care se scrie istoria: minor.

Care este imaginea melancoliei?

Park Avenue fără oameni, doar cu Audrey Hepburn?

Nu, este vorba de muzica din secvența aceea: *Moon River*.

Și am înțeles, șezând pe bancheta din spate a unui taxi care mirosea a parfum și a piele, că melancolia, până la urmă, nu este altceva decât partea nobilă a sentimentalismului.

Taxiul s-a oprit în fața porții vilei albe. Jaluzelele erau date la o parte, iar ferestrele erau luminate. Era cineva acasă. Dar eram prea tulburat ca să intru. Poate că nu-ndrăzneam. L-am rugat pe șofer să mă lase să cobor jos la intersecție, lângă pârâu.

M-am sprijinit pe pod de balustrada joasă și mi-am tras răsuflarea.

Atunci l-am văzut din nou.

Bâtlanul se mutase un pic mai încolo, nu departe, doar la un metru poate, acolo unde apa era mai adâncă, iar curentul mai puternic. Și deodată și-a desfăcut ușor aripile elegante asemenea unor valuri de puf, iar eu aproape că am strigat, da, zboară, zboară acum, la naiba, că într-una din nopți tot o să vină gerul, nu s-a sfârșit încă, dar aproape în aceeași mișcare, ca și cum valurile s-ar fi rostogolit înapoi în ele însele, bâtlanul și-a strâns aripile și a rămas pe loc.

Apoi mi-am continuat drumul spre casă.

Când am ajuns în dreptul lui Sidewalker, am simțit că nu mai rezist.

— Cât e ceasul? am strigat.

Sidewalker zăcea acolo în povârniș, în toată splendoarea sa. Zăpada și zloata se topise în jurul lui, din cauza căldurii împuțite a gunoiului, a rahatului, a hainelor care nu mai erau haine, ci zdrențe găurite, crescute și lipite pe corpul putred împreună cu ceea ce odată fusese un sac de dormit, poate chiar primul sac de dormit din istorie. Poate chiar zăcea așa din epoca de piatră sau ceva de genul acesta, și nu din anii șaptezeci, atâta doar că încă mai era în viață în el, căci și-a întors privirea spre mine, iar fața îi semăna cu pielea tăbăcită, cu o talpă de pantof acoperită de păr și barbă care acum se amestecau în smocuri dese, iar în adâncul acestei mlaștini umane se întrezăreau doi ochi.

— Cât e ceasul? am repetat, dar Sidewalker nu a răspuns.

Cineva lăsase o cană de cafea și o pungă cu portocale lângă el, oameni buni la suflet.

M-am apropiat și pentru o vreme mi-am acoperit nasul și gura cu mâna, atât de tare puțea.

— Nici măcar nu știi cât e ceasul? Ce?

Tot clătina din cap.

— Să-ți spun eu? Cât e ceasul? Sau vrei tu să-mi spui?

El continua să se foiască.

— Nu poți să-mi spui? Fii drăguț. Spune-mi cât e ceasul.

A scos niște sunete, aproape că semănau cu cele ale unui copil care încearcă să strige în timp ce are înșurubată în gură o suzetă de fier.

Și atunci am știut. Ora exactă îi amintea cine era el de fapt, un om al străzii cu cangrenă, timpul îl scotea din visul pe care încă-l avea despre sine. Timpul lui era metroul care trecea, la fiecare sfert de oră, în ambele direcții, timp de opt ore pe zi. Sau poate că, râdeam eu în sinea mea, nu știa să citească timpul. Zăcea aici în gunoi și se prefăcea că studiază cerul

și cursul planetelor și el de fapt nici măcar nu știa să citească timpul pe un ceas, la naiba. În asta consta, de fapt, geniul romanticilor care ridiculizau trivialul, care cultivau indivizii excepționali și pe cei proscriși, acești idealiști și moraliști închipuiți care visau să aibă frâu liber, departe de ceea ce credeau ei că văd atât de limpede, dar totul era doar platitudine, aroganță și fanfaronadă, cât îi mai disprețuiam, la naiba, pe ei care se jucau, care doar se jucau de-a viața, dar oare nu același lucru mi-l doream și eu, să mă joc împreună cu ei. Am găsit o scândură care se desprinsese din gardul dinspre grădinița de alături și m-am dus direct la el, la eroul lor, Sidewalker. Din păcate, am răsturnat cana cu cafea, iar cafeaua s-a împrăștiat peste mâna lui cu pielea îngroșată. Nu cred că a simțit ceva.

— Nu stelele-au căzut din cer, am zis. Ci portocalele.

S-a uitat în altă parte, cu ochii înspăimântați de moarte și stranii.

Am dat un șut portocalelor care s-au rostogolit în mizerie.

M-am aplecat deasupra lui, chiar dacă era oribil la vedere. Mi s-a părut că am văzut un vierme, o larvă, târându-se într-una dintre urechile lui.

— Vrei să dansăm? am întrebat.

Sidewalker nu a răspuns, desigur, nici de data asta. Nici măcar nu știu dacă era în stare să vorbească. Bâiguia doar, răsufla, în timp ce dădea din brațe. Poate că nici nu auzea bine.

Am ridicat scândura, cu ambele mâini, am făcut doi pași într-o parte, apoi m-am dat trei pași în cealaltă direcție, înainte și-napoi.

— Vrei să dansăm? am urlat eu.

Atunci, dinspre stația de tramvai au venit doi bărbați spre mine, erau îmbrăcați amândoi în același tip de uniformă, în albastru închis, erau, prin urmare, controlori de bilete, și amândoi erau pakistanezi, după cum îmi dădeam seama.

— Ce faci? a întrebat unul din ei.

— Tu ce crezi?

Am rămas în continuare cu scândura ridicată în aer.

— Îl lovești?

— Încă n-am lovit pe nimeni.

— Nu ți-a făcut nimic.

— Ce știi tu?

— Nu face rău nimănui. Încetează, lasă-l în pace. Te rog.

Celălalt m-a prins de braț, hotărât, o figură pe care o învățase, desigur, la Oslo Sporveier[33], la un curs dintre cele care te învață cum să te descurci cu tipi care-ți fac probleme, și m-am gândit fie să-l lovesc, fie să-i spun repede ceva deștept, că abonamentul meu lunar e valabil, n-au decât

să-mi verifice portofelul, ceva de genul ăsta, dar parcă m-am dezumflat, așa că am dat drumul scândurii, eram doar obosit, rușinat și obosit.

— Bine, am zis.

— Sigur? Pentru că altfel nu-ți dăm drumul.

— Bine, am repetat eu.

M-au lăsat să plec.

Când am ajuns de partea cealaltă a șinelor, în siguranță, m-am oprit și am privit cum controlorii ridicau portocalele, stelele galbene ale lui Sidewalker, din mizerie. Și eu aș fi putut să mă culc chiar acolo pe jos, să mă uit direct în albul ochiului lui Dumnezeu și să fiu admirat de ceilalți.

— Cât e ceasul? am strigat pentru ultima oară.

— Trei fără zece, a răspuns unul dintre ei.

Am ajuns în cele din urmă acasă, dacă aceea se putea numi casă atâta timp cât Cathrin nu era acolo, mi-am turnat ceva de băut, am vomitat, am făcut un duș, mi-am schimbat hainele, am deschis computerul și am șters atât *Sidewalker*, cât și ambele versiuni din *Vizionare,* apoi m-am așezat lângă telefon și n-am mai avut de ales decât să-i sun pe părinții ei.

După o bună bucată de timp, a răspuns mama ei.

— Julie la telefon.

Am simțit din vocea ei că luase o mică dușcă de băutură, în mod sigur în avion.

— Bună, Will. Abia am aterizat. Acum câteva ore.

— A fost bine?

— Da, bine. E mai greu la întoarcerea acasă, cu toată zloata asta.

— N-ați fi putut rămâne acolo?

— Să-mi spui ceva, dar acum vreau să știu adevărul, micul meu Willy. E Cathy gravidă sau nu? Răspunde-mi acum.

Am înghițit, cu gura uscată, iar paharul era gol.

— Cu ea aș fi vrut să vorbesc, am zis.

— Acum nu pricep eu.

— Cathrin. Nu e cumva la voi?

— Nu, nu e. De ce crezi c-ar fi?

— Pentru că nu-i aici.

— Se-ntâmplă ceva, Will?

Era a doua sau a treia oară când îmi punea întrebarea asta în toamna aceea, dar aș fi putut și eu să o întreb exact același lucru.

— Cathrin a dispărut, am zis.

— A dispărut? Ce vrei să spui cu a dispărut?

— A dispărut de patru zile.

Mama ei a amuțit și s-a trezit din beție.

Apoi a spus:

— Să vii aici. Imediat. Ai înțeles?

Am luat un taxi.

Părinții stăteau în ușă, așteptându-mă, iar primul lucru care m-a frapat a fost faptul că erau atât de bronzați, încât părea nepotrivit, bronzați în noiembrie, ca și cum n-ar fi fost în pas cu sezonul. Am intrat în cameră și ne-am așezat, părinții pe canapea, iar eu pe un scaun, față în față cu ei.

Mama s-a aplecat în față.

— Acum ne povestești exact ce s-a întâmplat, Will.

— A venit aici luni și de atunci n-am mai avut nici o veste de la ea.

A fost rândul tatălui:

— Cum de știi că a venit aici?

— Ea mi-a spus. Că va veni aici.

— Și de ce să vină aici?

— Nu știu. A spus că o să vină aici. Iar eu am avut încredere în ea.

Mama s-a ridicat brusc și s-a făcut palidă în câteva clipe, adică până când s-a ridicat, citisem undeva că așa se întâmplă în situații extreme, tortură, sex, traumă provocată de moartea cuiva, îți albește părul, ochii își schimbă culoarea.

— Dumnezeule, a șoptit ea.

A alergat la etaj.

Am urmat-o.

Cathrin nu era în vechea ei cameră și nimic nu fusese atins acolo, totul era ca-nainte, păpușile, posterele de pe pereți, pernele de pe pat, anii optzeci, o camera de fete fără nici o fată. Nu era nici în pivniță, nici în garaj, iar mașina era tot acolo. Ce crezuse maică-sa? Atunci am priceput și mi s-a părut că am albit cu totul, iar ochii mei s-au făcut verzi, fiindcă pentru prima dată mi-a trecut prin minte acest gând imposibil, că ea, Cathrin n-ar mai fi fost în viață.

Ne-am întors în camera de zi și ne-am așezat.

Tatăl și-a pus brațul în jurul soției sale.

— Acum încercăm să privim totul cu calm, nu-i așa?

— Eu sunt calmă. Ce-i cu câinele?

— Ce-i cu el?

— L-a luat cu ea?

Asta era o întrebare dificilă.

Am plecat privirea.

— Câinele a dispărut și el.

— Ce zici? Câinele a dispărut.

— A fugit din casă într-o zi când Cathrin a dus gunoiul jos. N-are nimic de-a face cu asta.

Au rămas din nou tăcuți o vreme.

— Trebuie să sunăm la poliție, a zis mama.

Tatăl a tras-o spre el.

— Hai să nu ne pripim. Ea…

Mama s-a desprins de el, și-a întrerupt soțul și s-a uitat la mine.

— Ai sunat la prietenele ei? La Vivi?

— Nu.

— Nu? De ce nu? De ce n-ai sunat-o pe Vivi? E cu siguranță acolo.

Dar nu puteam spune că n-am făcut-o pentru că mă simțeam jignit, însetat de răzbunare, șocat, nu-i așa?

— Mă gândeam că se va întoarce, am spus.

Mama s-a ridicat din nou.

— Te gândeai? Ce idiot! Atunci am să o sun eu pe Vivi.

Mama a dispărut în bucătărie, aveau telefon în fiecare cameră, inclusiv în baie.

Iar eu am rămas singur cu tatăl, Finn, nu față în față, ci ca de la bărbat la bărbat.

A turnat câte o băutură pentru fiecare, whisky sec.

— V-ați certat? a întrebat el.

— Nu.

Tatăl a coborât glasul.

— Mie poți să-mi spui cum stau lucrurile, Will. Nu sunt cu totul străin de certuri care se termină cu plecări de acasă. Așa că te întreb din nou. V-ați certat?

— Nu.

Am băut.

Tatăl a turnat din nou în pahare.

— De ce ești atât de sigur că a venit încoace?

— Pentru că așa a spus.

— Deci Cathy a spus că vine aici?

— Da, iar eu am încredere în ea.

Mama a intrat în cameră și s-a așezat, nu pe canapea, ci pe un alt scaun.

Tatăl o privea.

— Ei? Spune ceva. Nu sta așa acolo. E la Vivi?

— Vivi n-a văzut-o și nici nu știe nimic de ea, și nici celelalte.

— La naiba.

Mama și-a întors iarăși privirea spre mine și era ceva în acea privire, ceva nou sau vechi, oricum ceva ce nu mai văzusem înainte.

— Cathrin și-a luat liber de la serviciu, știai asta, Willy?

Tatăl s-a uitat brusc în sus.

— Liber? Nu spunea că lucrează la catalogul Ikea?

— Pe Willy l-am întrebat, Finn. Nu pe tine. Știai despre asta, Willy?

M-am uitat în jos.

Ce-aș fi putut spune?

— Da, dar ea nu mi-a spus nimic.

— Cum adică?

— Vivi a fost cea care mi-a spus. Că își luase liber Cathrin.

Tatăl s-a sculat instantaneu, fixându-mă cu privirea, dar și-n privirea lui era ceva, ceva ce nu mai văzusem înainte.

Mama a încercat să-l rețină din nou.

— Ce vrei să faci, Finn?

— Să-l sun pe javra aia de șef al ei, desigur. Ce altceva?

Tatăl s-a dus în altă cameră.

Iar eu am rămas singur cu mama ei. Cred că amândoi trăgeam cu urechea, dar nici unul din noi nu auzea nimic.

— Uită-te la mine, a zis mama lui Cathrin.

N-a spus-o sever, suna mai mult a rugăminte.

M-am uitat la ea.

— Da, am spus doar.

— Ce crezi că s-a întâmplat?

— Nu știu.

— Vă mergea bine? Mie poți să-mi spui tot, Will. Tu știi asta. Nu ține nimic ascuns.

— Ne mergea bine. Sau era în regulă. Vreau să spun. Destul de bine.

— Avea, vreau să spun, are pe altcineva?

— Nu știu. Nu cred.

— Nu crezi?

— Atunci aș fi simțit. Tu nu?

Mama a rămas tăcută o vreme, și-a ascuns fața în mâini.

— Dar de ce nu ți-a spus că avea liber de la serviciu?

— Nu știu. Asta nu știu. Tocmai asta este…

S-a îndreptat de spate și m-a întrerupt.

— N-am vrut să te fac idiot, Will.

— E-n regulă. Nu-i nimic.

— Nu, nu e-n regulă. N-ar fi trebuit să spun asta.

— Mai bine să fim uniți acum, am zis.

Mi-a luat mâna.

— Mulțumesc. Exact asta trebuie să facem. Să fim uniți.

— Ce voiai să spui?

— Poftim?

— Te-am întrerupt. Spuneai că nu știi…

A trebuit să mă concentrez.

— Asta mă îngrijorează. Că n-am avut nici o bănuială.

— Și ești sigur că ea nu-i gravidă?

În cele din urmă am fost sincer.

— Nu mai știu nimic sigur, Julie.

În aceeași clipă Finn, tatăl, s-a întors. S-a oprit și s-a uitat la noi, sau, mai precis, la mine.

— Cathrin și-a luat liber de la serviciu începând din luna august. Prin urmare, tu n-ai avut habar despre asta, Will. Că ea n-a mai fost din vară la serviciu. Sau cum e?

— Nu. N-am știut. Nu înainte să aflu de la Vivi.

— De ce ai aflat de la Vivi?

— Pentru că într-o zi m-am dus la Cathrin, la agenție. Dar ea nu era acolo.

— Deci Cathrin se prefăcea că se duce la serviciu în fiecare zi și tu îți închipuiai că totul era în ordine? Ești total idiot?

— Da! Dar de ce să fi crezut altceva?

Mama ne-a întrerupt și s-a întors spre Finn, care stătea acolo, scrâșnind din dinți.

— Dar ce-a zis el?

— Cine?

— Javra la care ai sunat, desigur. Nu ți-a spus nici un motiv?

— Ba da. A spus că a rămas înmărmurit când ea a cerut concediu fără plată. Dar chiar și tinerii ajung epuizați în branșa asta. Epuizați. Asta a spus. Cathrin era epuizată. La dracu', cred că o să fac agenția aia să dea faliment într-o bună zi. Ce părere aveți?

— Acum trebuie să ne gândim la Cathrin, a zis ea.

Tatăl s-a întors iritat spre ea, coada de cal îi stătea țeapănă ca un arc.

— E exact ceea ce fac. Mă gândesc la Cathrin. Și mă gândesc de ce a trebuit să ne mintă. De ce l-a mințit pe Will. De ce te-a mințit pe tine, Will?

S-a uitat la mine din nou.

— Nu știu.

— Nu ești de prea mare ajutor. Unde era, de pildă, când tu credeai că e la serviciu?

— Nu știu.

— Chiar nu știi nimic? Era epuizată? Cum?

— Nu. Așa este. Nu mai știu nimic.

Tatăl a dat să iasă din cameră din nou, înainte ca eu să-mi termin fraza, și nimic nu mai era, de fapt, la fel, pentru că eu nu mai aveam nimic de spus. Mama l-a urmat încercând să-l rețină, de parcă toți am fi devenit dușmani, gândeam cu toții același lucru, dar eram în tabere diferite.

— Ce vrei să faci acum? a strigat ea.

— Să fac ce-ai spus. Nu striga.

— Ce anume?

— Să sun la poliție. Unde altundeva?

Și în acea clipă mama s-a prăbușit pe canapea, iar eu m-am așezat lângă ea.

— Poate s-a dus să caute câinele, a zis ea încet.

— Poate că da.

— Cum îl cheamă, de altfel?

— Ca De-Obicei.

— Ca De-Obicei.

— Da. Nu am găsit alt nume mai bun.

Mama a râs puțin, un râs amar, nu știu, probabil că doar a părut așa.

— Nimic nu este ca de obicei, a spus ea.

N-am răspuns nimic la asta.

Tăcerea a durat un timp.

Apoi tatăl a apărut din nou, pământiu la față.

— Trebuie să așteptăm, a zis el.

Mama ei s-a neliniștit și mai tare.

— Să așteptăm? Cum adică să așteptăm?

Tatăl a rămas acolo în continuare și s-a sprijinit de tocul ușii, a dat încet din cap, oarecum pierdut în lumea aceasta, ceea ce în nici un caz nu era.

— Nu este nici un caz, a zis.

— Cum adică *nici un caz?* Vorbește, la naiba.

Tatăl a dat afară din piept tot aerul, de parcă îl ținuse acolo de când ieșise din cameră, iar acum, în sfârșit, se elibera, de ce anume, nu știam, poate de cele mai rele gânduri, pentru că încerca să ne liniștească pe noi și așa avea și el să se elibereze de gândul la ceea ce era cel mai rău.

Mă gândeam la geanta care dispăruse, dacă le-aș fi povestit despre

ea n-ar fi fost nici o problemă, așa m-am gândit.

Tatăl a spus:

— Cathrin are douăzeci și șapte de ani. A dispărut de patru zile. Patru zile nu este suficient. Au spus că încă nu este un caz.

— Când devine un caz?

— Au spus să sunăm din nou dacă nu o să apară în weekend.

Mama a spus cu o voce în care se amestecau șoapta și strigătul în același timp:

— Dar ce-o să facem?

Tatăl, la fel de liniștit:

— O s-o așteptăm.

---

[31] Frognerkilen, golful Frogner.

[32] Truman Capote, *Mic Dejun la Tiffany,* traducere de Constantin Popescu, Univers, 2008, p. 9.

[33] Rețeaua de transport urban pe șine din Oslo.

XIII

Și oare ce număr ar putea avea acest capitol, dacă nu treisprezece?

Nu pot să sufăr asemenea coincidențe și nici nu sunt superstițios, Doamne ferește, nici măcar tatăl meu nu este superstițios, iar dacă-l faci superstițios, se simte destul de jignit atât în numele Domnului, al congregației, cât și în ceea ce-l privește, nu, superstiția este o blasfemie, superstiția este lux, înșelăciune și dansul ploii, iar în Hurdal nu prea existau astfel de cazuri, ci mai curând în Piața Solli, aici e mai multă superstiție decât acolo. Tata este practic. Credința lui este practică, ea constă în mâinile lui, în rugăciunea de la masă, în datorie și în muncă, mai ales în muncă, iar credința mamei este și ea practică, dar este și frumoasă în același timp, credința mamei este la fel ca broderiile cu mesaje care atârnă mai peste tot prin împrejurimile locului.

Casă, dulce casă.

Credința tatii este mult mai aspră: drumul prin pădure.

Credința lor este statornică. Este ceea ce poți duce. Credința te ține în picioare, asta face să meargă înainte plugul, buldozerul, mașina de cusut. Speranța este doar ceva în care te afunzi.

Eu, dimpotrivă, nu mai cred. Niciodată n-am avut înclinația asta. Se poate să visez ceva, dar a doua zi dimineața a și dispărut. Încercam să notez ce-am visat, dar era imposibil, un fel de scriere pentru orbi, sau o cerneală invizibilă cu care ne jucam când eram copii.

Cathrin nu a venit și nici nu am primit vești de la ea.

Eu aveam speranțe și așteptam ca totul să se așeze.

Speram și mă linișteam.

Există hoteluri care nu au al treisprezecelea etaj, fiindcă nimeni nu dorește să stea acolo, liftul merge direct de la doisprezece la paisprezece. Același lucru se întâmplă și la avioane. Nimeni nu dorește să stea pe rândul treisprezece. Poate că am putea proceda la fel cu romanele: să sărim peste capitolul treisprezece ca să nu-i afectăm pe cititorii superstițioși și sensibili. Totuși, la cinematograf stătusem adesea pe rândul treisprezece, chiar și pe locul treisprezece din rândul treisprezece, dacă stau bine să mă gândesc, doar aveam suficientă vreme să mă gândesc în tot acest timp dacă atunci când am stat pe rândul treisprezece, chiar am văzut unele dintre cele mai proaste filme, din păcate am văzut, *Pretty Woman*, *Sonata de toamnă*, *Dead Poets Society*, ca să numesc doar câteva, dar nu m-am gândit niciodată că m-ar putea atinge vreun ghinion din acel motiv, filmele fiind ele însele un ghinion.

Acum Cathrin dispăruse.

N-ar fi trebuit să stau pe rândul treisprezece.

Se făcuse decembrie.

N-aveam nici un fel de listă cu dorințe, îmi doream doar ca ea să se întoarcă.

Și Ca De-Obicei.

În această ordine. Cathrin și Ca De-Obicei.

Cel mai bine ar fi fost, negreșit, să se întoarcă împreună.

Părinții așteptau în Vinderen.

Eu așteptam în apartament.

Așteptam să aud vocea lui Cathrin în antreu, *bună, eu sunt*, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, iar totul ar fi fost o neînțelegere. Și ceea ce mă șochează acum, după atâta vreme, este cum, cu cât timpul trecea mai încet, în această așteptare, și nu trecuse mai mult de o zi sau două de când fusesem la părinții ei, cu atât este mai imperioasă nevoia de a scrie despre asta, dar încătușez cuvintele și amân pentru că încă nu m-am liniștit cu totul, continuând să sper, iar ceea ce voi scrie îmi va risipi speranța. Mi-aș dori să fi putut avea credință, în schimb, dar asta nu-i pentru mine.

Nici nu mai aveam, de altfel, unde să locuiesc.

Prin urmare, m-am mutat acasă.

Aștept în continuare.

Scriu și aștept.

Oare ce am scris despre prima frază din *Breakfast at Tiffany's* în aplicația pentru Școala de Film, ceva despre muzică și melancolie.

Am avut întotdeauna nostalgia…

Nici asta n-o mai cred. Sună fals în urechile mele, romantic, iar dacă ar fi să aleg, aș prefera s-o văd pe Audrey Hepburn pe străzile pustii din New York, o singură femeie care populează un întreg oraș, decât să citesc acea frază.

Uneori îl ajut pe tata în pădure. Drumurile sunt înnămolite și băltite. Cu alte cuvinte, aproape că a venit primăvara, începutul lui aprilie. Se întâmplă să fim pe punctul de a ne împotmoli, în special sus la Vestlia, după trecerea de nivel unde este cel mai abrupt, iar eu preiau controlul. Tata se uită acum altfel la mine decât înainte. El nu spune asta, dar e ca și cum ar da de înțeles că, în sfârșit, am ajuns pe calea cea bună, în ciuda a tot ceea ce se întâmplase, sau poate că tocmai din acest motiv. Am devenit serios. Doar credința îmi mai lipsea.

Nu mai țin socoteala zilelor.

Dar mama nu a pierdut-o. Ea își face câte un semn pentru fiecare zi care a trecut de la dispariția lui Cathrin. Așa face ea.

Eu mă așez la calculator din nou și încerc să-mi țes urzeala mea.

Și încep din nou, pentru a nu știu câta oară.

Nu s-a întâmplat nimic.

Și mă frapează încă un lucru, acela că începuturile ajung brusc să semene cu un sfârșit.

Într-o dimineață s-a întâmplat totuși ceva, cred că era dimineață, ziua se învălmășea în capul meu. A sunat cineva la ușă, m-am cutremurat, da, m-am năpustit spre ușă, dar am înțeles imediat că nu era Cathrin, pentru că ea n-ar fi sunat la ușă, ar fi deschis singură ușa, nu-i așa, totuși, poate că a pierdut cheile, sau poate era cineva de la poliție, nu, un preot, poate au găsit-o și de aceea au venit aici, cu informația pe care nu eram capabil s-o aud. Era Vivi. N-aveam chef de vizită, în special de vizita ei, dar ce altceva aș fi putut face decât să-i dau drumul înăuntru.

A trecut pe lângă mine fără să-și scoată paltonul și s-a așezat pe canapea ca la ea acasă, arogantă.

Am urmat-o.

— De ce nu faci nimic? a întrebat Vivi.

— Să fac ceva? Ce vrei să spui cu asta? Aștept.

— Ai putea, cel puțin, s-o cauți.

— Și unde crezi c-ar trebui să-ncep? În curtea din spate? În Adamstuen? În Vinderen? Sau la întâmplare, orice-ar fi?

— E oricum mai bine decât să stai aici.

— Ai venit aici ca să mă acuzi? Te-a trimis cineva. Părinții ei?

Vivi și-a lăsat privirea în jos.

— *Sorry*, Will. N-a fost cu intenție. Firește că nu m-a trimis nimeni.

— Pot să-ți ofer ceva?

— Nu, mulțumesc.

Atunci am spus, pentru că trebuia s-o spun:

— Avea pe altcineva?

— Avea?

— Are pe altcineva?

— Nu fi chiar așa de sărac cu duhul, Will.

— O cunoșteai, vreau să spun o cunoști mai bine decât mine.

Vivi și-a pus mâna pe a mea.

— Cathrin nu avea pe altcineva. În afară de tine. În regulă?

— Dar de ce și-a luat liber de la serviciu?

Vivi a rămas tăcută un timp, înainte să se uite țintă la mine, cu o privire atât de tristă încât abia dacă am reușit să i-o susțin.

— Poate că totuși nu ne cunoaștem destul, a zis.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Doar ceea ce spun. Tu nu mă cunoști. Eu nu te cunosc. Nimeni n-o cunoștea pe Cathrin. Suntem doar niște străini care se întâlnesc la întâmplare.

— Acum tu ești cea destul de săracă cu duhul, am zis.

— *Sorry*, a repetat ea.

— N-o cunoșteai pe Cathrin? Asta vrei să spui? Că nu-ți cunoșteai prietena?

— Ba da. Și totuși… Nu spunea niciodată nimic. Cel puțin nu mare lucru. Doar eu sunt cea care zic porcării la beție, nu-i așa?

— E ceva ce nu vrei să-mi spui?

Vivi s-a uitat la mine.

Și apoi a început să plângă.

Mai rău nici că se putea.

— Pot să-ți ofer ceva? am întrebat.

— Nu, mulțumesc.

Am adus totuși cea mai apropiată sticlă și o batistă și am turnat câte-o băutură pentru fiecare.

— Nu prea ajută, mai rău de-atât nu poate fi.

Vivi și-a tras nasul și a băut.

— Ai găsit câinele? a întrebat ea.

— Nu despre câine vorbim acum.

— Nu. E adevărat, vorbim despre tine.

Am golit paharul.

— Despre mine? Și care-i părerea ta despre mine?

Vivi s-a răsucit în scaun.

— Ai făcut ceva rău? a întrebat ea.

— Ceva rău? Ce vrei să spui?

— Nu știu. Întreb doar. Nu te supăra, Will.

— Nu-s supărat. Crezi că i-am făcut eu ceva? Ce? Asta credeți? Deci asta credeți voi despre mine? La dracu'.

Vivi a dat din cap.

— A trebuit să întreb. Nu pricepi atâta lucru?

— Nu. Nu pricep asta. Mă deranjează că tocmai ție, sau vouă, vă trece un asemenea gând prin minte. Crezi tu într-adevăr c-aș fi putut să-i fac vreun rău?

— N-am vrut să sune așa, Will.

— Știi ce cred eu c-ai vrut?

— N-am putea să nu ne mai certăm?

— Cred c-ai vrut să spui că eu nu eram suficient de bun pentru ea. Tu, prietenele ei, prietenii, părinții, toți, nu-i așa? Nu eram destul de bun

pentru ea.

Vivi m-a privit cu un anume dispreț, sau poate că era indulgență.

— Acum n-ai nimerit-o, Will.

— Mulțumesc. Mulțumesc că vii aici să mă consolezi. Chiar de asta am acum nevoie.

— Acum vorbește parvenitul din tine? Sărmanul de tine. Și chiar crezi că Cathrin te-ar fi ales fiindcă ești al dracului de bun? Ce? Atunci n-o cunoști pe Cathrin. Și eu care credeam c-o cunoști.

Am rămas stând acolo și am tăcut o vreme, am băut și fără să vreau mi-am dat seama că, de fapt, Vivi îmi plăcea, ar fi trebuit să-mi displacă și s-o urăsc, dar îmi plăcea de ea. Vivi era directă. Vivi ar fi putut conduce un plug de deszăpezire.

Și deodată mi-am pus mâna peste a ei și asta mi-a ieșit din gură:

— Îmi place de tine.

În clipa în care m-am auzit spunând asta, mi-am dat seama cât de greșit suna, cum puteau fi vorbele astea folosite greșit, înțelese greșit, daca asta ar fi fost intenția.

Vivi și-a retras mâna.

— Flirtezi? m-a întrebat ea.

— Bine-nțeles că nu.

— Îți încerci norocul cu mine, acum că ea a dispărut? Ești cam nesăbuit.

A trebuit să mă ridic și să merg la geam, cât mai departe de ea, ca să nu-și închipuie mai mult, așa că am rămas în picioare acolo cu spatele.

— Ai hotărât să înțelegi greșit. Ori asta, ori ești proastă.

— Știi ceva, Will? Cred că e timpul să plec acum.

— Am spus că îmi place de tine pentru că tu ești singura care a venit pe aici. În regulă?

Vivi s-a ridicat, am auzit-o mișcându-se brusc.

— Și tu pe câți ai sunat, de pildă?

M-am întors spre ea.

— Știai că își punea o perucă? am întrebat-o.

Vivi aproape că a râs.

— O perucă? Ea, Cathrin? Fii serios. Nu merge.

— Ba da. Avea o perucă. Identică cu părul ei.

— De ce să poarte Cathrin perucă? Cu părul ei? Toate o invidiau.

— Asta mă întreb și eu.

— Te prostești.

— Nu. E adevărat.

Vivi s-a așezat iarăși și a pus o fotografie cu Cathrin pe masă.

— Ți se pare asta o perucă?

Nu era doar o fotografie. Era un afiș color, un anunț de persoană pierdută. A văzut-o cineva pe Cathrin Juell? Dispărută din 25 noiembrie din zona Adamstuen/Vinderen. Fotografia trebuie să fi fost făcută în vară, nu mai știu cu ce ocazie, căci fuseseră atât de multe. Era bronzată, zâmbitoare, probabil că eram împreună la una dintre mesele unei cafenele, ea cu capul înclinat într-o parte, cu un singur cercel, licărirea din cercel și ochii ei, gâtul suplu, poate chiar eu făcusem fotografia, și m-am gândit atunci că așa mi-o voi aminti mereu.

— Nu, pentru că este de dinainte ca totul să-nceapă să se-ntâmple.

Vivi m-a privit.

— A dispărut în 22 noiembrie, nu-i așa?

— Da. Dimineața.

— Robert a căutat-o prin toate spitalele. Aksel a sunat la hoteluri. Fără nici un rezultat.

— Asta-i o veste bună sau proastă?

— Nici una, nici alta, Will.

— Sau ambele, am zis.

— Iar Bengt a luat legătura cu *Aftenposten*. Scriu despre asta în ediția de seară.

— Mulțumesc. Va mulțumesc tuturor. Chiar așa. Sunteți…

Vivi m-a întrerupt, ca și cum n-ar mai fi vrut să mai audă ce spuneam, sau ceea ce credea ea că aveam să spun, și anume „Sunteți niște prieteni adevărați“.

— Ce însemna ce ai spus mai înainte? a întrebat ea.

— Cu ce anume?

— Ai spus: dinainte ca totul să-nceapă să se-ntâmple. Ce a început să se întâmple, Will?

Am luat sticla, dar era goală.

— Cred că-ncepuse să se plictisească.

Vivi a râs, dar nu prea convingător.

— Cine nu se plictisește? Dar nu încep să umblu cu o perucă din cauza asta. Și să dispar. Chiar dacă aș simți adesea nevoia să dispar.

— Chiar simți nevoia asta?

S-a oprit, rușinată, era aproape minunat s-o vezi așa, rușinată și sinceră.

— *Sorry*, a zis ea.

— Nu e nevoie. Trebuie să fim sinceri unul cu altul, nu-i așa?

Vivi a ridicat din nou privirea.

— Da, trebuie să fim sinceri unul cu altul. Tu ești sincer, Will?

Am pus jos sticla goală.

— De ce nu face nimic poliția? am întrebat eu în loc să-i răspund.

— Aksel spune că până nu trece o anumită perioadă de timp nu poate deveni un caz.

— Tot așa i-au zis și tatălui ei.

— Și atâta timp cât nu există nici o suspiciune de crimă.

— Crimă? Cum adică? Crimă?

Vivi a privit din nou în altă parte.

— Așa spun ei.

Am rămas astfel fără să ne mai spunem nimic o vreme.

— Cât timp crezi că înseamnă „o anumită perioadă de timp“?

Vivi s-a ridicat și a pus anunțul în poșetă.

— Începem? a zis.

Am luat-o din punctul în care ne aflam, din locul în care Cathrin începuse să dispară: în fața casei scărilor din Ullevålveien. Am lipit anunțurile pe stâlpii de iluminat pe stradă în jos până la stația de taxi de lângă Adamstuden, Vivi le-a dat niște afișe câtorva șoferi, nu-și aminteau s-o fi văzut pe Cathrin, dar aveau s-o căute, era o promisiune. Aveam o bănuială că păstrau fotografia pentru că le plăcea să se uite la Cathrin. Am continuat până la Stensparken, Majorstua, Burum, locuri în care noi fuseserăm, pe care le aveam în comun, și simțeam cât de bine este să faci ceva. Eram, în sfârșit, de folos și mă simțeam astfel eliberat. Am uitat de mine însumi. Vivi trebuie să fi lipit cel puțin o sută de anunțuri. Ne-am întors în Bogstadveien și le-am lipit în fața cafenelelor și a magazinelor, pe străzi lăturalnice și la colțuri de stradă, încet, dar sigur, până în clipa când am observat oamenii grăbiți trecând pe lângă Cathrin fără ca măcar să se ostenească să-i arunce o privire, și m-am înfuriat fiindcă nici măcar n-o observau, tot acel sentiment de eliberare pe care-l avusesem gândindu-mă că sunt de ajutor, că sunt un instrument al altcuiva, s-a transformat exact în contrariul său: totul era întâmplător și lipsit de sens. Aș fi putut la fel de bine să deschid fereastra la miezul nopții și să-i strig numele, să urlu la lună sau să-mi bag capul într-un bazin și să plâng cât să umplu un canal întreg, iar când am terminat în stația Vinderen, lipind ultimele afișe acolo, am observat anunțurile noastre vechi pe panoul de lângă farmacie, zdrențuite, rupte în bucăți, aproape ilizibile. *Iubitul nostru câine… oferim recompensă.* Și mă gândeam că ceea ce se pierde și nu mai este găsit ar trebui înlocuit cu altceva ce dispare, pentru că dispariția este continuă și deci nu ia sfârșit niciodată. Dispariția este doar un cerc. Dispariția este o roată. Și mi-a venit un alt gând în minte: Ar fi trebuit oare să scriem *Se oferă recompensă* celui care o găsește pe Cathrin?

Avusese Ca De-Obicei o valoare mai mare? Sau poate că un om nu are preț, în timp ce un animal are un preț al său? Dar despre toate astea desigur că n-am pomenit nimic.

În aceeași seară în *Aftenposten* scria despre Cathrin, nu pe prima pagină, ci la câteva pagini în interiorul ziarului, doar o notiță, jos, sec, așa ca-n orice fel de anunț: Femeie, 27 de ani, dispărută de la domiciliul său din 23 noiembrie. Fotografia ei, cea pe care Vivi o folosise pentru afișe, era gri, neclară, nimeni n-ar fi fost în stare s-o recunoască, nici chiar eu, și nu astfel aș fi vrut să mi-o amintesc pe Cathrin. Am rupt ziarul în bucăți și în acea noapte, când din nou n-am putut să dorm, am deschis fereastra și i-am strigat numele. Stăteam la fereastră, înghețând, și-am strigat cât am putut mai tare: Cathrin, Cathrin!

Probabil c-am trezit pe cineva, pentru că un oarecare, un bărbat, mi-a răspuns strigând furios prin întuneric și frig:

— Mai tacă-ți gura, idiotule!

Așa ajunseserăm. Așa vorbeam unii cu alții, de la fereastră la fereastră.

Am tras perdelele la fereastră, tremurând din tot trupul, când mi-a venit o idee, cum de nu-mi venise înainte, era incredibil, cum de nu mă gândisem la asta înainte. Aproape că am alergat la telefon și am sunat la Hurdal. A durat o vreme, și nici măcar în acest timp n-am văzut cât de caraghios era totul, la urma urmei, nici măcar nu merita o încercare. Tata a răspuns cu o voce morocănoasă.

— Familia Bråten.

— Sunt Willy, tată.

— S-a întâmplat ceva rău?

Așadar, asta i-a venit să spună când am sunat acasă. Și avea dreptate.

— Mă întrebam doar dacă Cathrin e la voi? am întrebat.

— Dacă e la noi Cathrin? Ți-ai ieșit din minți, băiete?

— Mă întrebam doar, tată.

— Ești beat? Ai băut? Ce ai?

— Nu, tată.

— E miezul nopții. Ne-ai trezit din somn. O sperii pe mama. Du-te și te culcă!

S-a auzit ceva zgomot, un schimb de cuvinte, n-am auzit exact ce-și spuneau, dar mama i-a luat receptorul.

— Ce s-a-ntâmplat, Willy?

— Nimic, mamă.

— Cathrin nu-i cu tine?

— Nu.
— Lipsește de mult timp?
— De ceva vreme.
— Dar unde-i?
Mi-am tras răsuflarea și am închis ochii.
— Sigur cu niște prietene de-ale ei, mamă.
— Atunci de ce-ai crezut c-ar putea să fie aici?
— Pentru că s-a simțit bine acolo.
— Chiar așa? Ce frumos.
Dar nu m-am dat bătut.
— Ați mai trecut pe la casa lui Jonsruden?
— Nu. De ce? Crezi…
Am întrerupt-o.
— N-ați putea s-o faceți? Uitați-vă în casa lui Jonsruden dacă…
Atunci m-a întrerupt.
— Casa lui Jonsruden a fost demolată, Willy.
Am deschis ochii și am privit cum vântul ridica perdeaua în direcția camerei.
— Era și timpul, am zis. O cocioabă veche.
— Vrei să venim la tine? a întrebat mama.
— Nu. Nu. Nu-i nevoie. N-am vrut să te sperii.
— Tu ești cel speriat. Ești sigur că nu trebuie să venim?
— Da, sunt sigur.
Mama a rămas tăcută o vreme.
Apoi a spus:
— Du-te și te culcă acum, dragul meu. Se rezolvă sigur.
Am închis telefonul, am tras draperiile și-am adormit pe canapea.
A doua zi am pornit în căutarea ei.
Eram o trupă întreagă, prietene, prieteni, colegi, vecini, fete din echipa cu care Cathrin jucase handbal la Njård cu mulți ani în urmă sau cu care fusese colegă de clasă, voluntari, străini, membri ai Crucii Roșii locale sau ai clubului Rotary. Aducea cu o întrunire numeroasă. Se crea o nouă lume în jurul lui Cathrin, în jurul absenței ei, a golului lăsat. Părinții erau cei cărora li se acordau cea mai mare atenție și compasiune, mi-o acordau și mie, desigur, cu toții, fie se consolau, fie se încurajau unii pe alții, într-un soi de înflăcărare tensionată, dar am observat, totuși, că de îndată ce am ajuns și eu acolo, la Vinderen, în grădină cea albă, ceva m-a înconjurat, ceva ce nu se putea exprima în cuvinte, cel puțin nu deocamdată. Eram ținut la o oarecare distanță și nimeni nu mă privea direct în ochi, Bent, de exemplu, m-a bătut scurt pe umăr, trecând mai

departe la alții, Aksel era ocupat cu împărțirea hărților pe care fuseseră marcate zone, drumuri și pârtii de schi-fond, Robert a spus: ce naiba, fără să mai adauge nimic altceva, și a plecat să rezolve niște chestii, însemne reflectorizante, un walkie-talkie, ceva de genul ăsta.

Pentru moment însă, tatăl a bătut din palme, s-a postat chiar lângă mine și cu toții s-au adunat în jurul nostru.

— Pentru început, aș vrea să vă mulțumesc că ați venit aici cu toții astăzi. Înseamnă mult pentru Julie și pentru mine.

— E firesc, mi s-a părut că a spus Vivi.

Tatăl și-a pus mâna pe umărul meu.

— Și după cum știți, Willy este cel care a văzut-o pe Cathrin ultima oară.

S-a făcut liniște și acum își întorceau cu toții privirea în direcția mea, un ochi mare care parcă mă indica pe mine, înainte să privească din nou spre tatăl lui Cathrin.

A continuat:

— Cu ce era îmbrăcată, Willy? Cum era îmbrăcată în ziua în care a dispărut?

Ce legătură avea asta cu dispariția ei?

Ar fi fost mai ușor de găsit dacă știau ce culoare avea paltonul?

Tatăl m-a bătut pe umăr, nerăbdător, după cum am intuit eu.

— Te-nțeleg dacă nu-ți amintești bine, Willy.

— Mi-amintesc bine, am zis.

Mâna tatălui a rămas nemișcată pe umărul meu de data aceasta.

— Era îmbrăcată cu botine înalte, negre, paltonul albastru-închis, mănușile galbene cu un deget, fularul lung, cred că era albastru, da, albastru, și căciula verde, sau pălăria, avea un fel de margine, așa că îi spuneam pălăria ei.

Am tăcut.

Tatăl și-a retras mâna.

— Ați reținut cu toții?

Astfel am fost împărțiți în echipe diferite. Unii, cei mai viguroși și cel mai bine echipați, trebuiau să caute în jurul lacului Songsvann și în sus pe trecerea înspre Lille Åklungen. De ce-și închipuiau că ea s-ar putea să fie acolo, m-am întrebat eu, dar n-am spus nimic. Unii din ei urmau să meargă la Bygdøy, alții aveau să examineze cu atenție Frognerparken, alții, cei mai bătrâni, trebuiau să se ocupe de grădinile din zonă. Eu am nimerit într-o echipă cu persoane necunoscute mie, ne-am salutat rapid, erau vecini. Trebuia să mergem de-a lungul pârâului, câte trei de fiecare parte, trebuie să ne împrăștiem și totuși să fim adunați, a zis un bărbat

care a ieșit rapid în evidență drept lider al grupului nostru, era membru în Heimevernet[34]. Am făcut precum ne-a spus. Am coborât de-o parte și de alta a pârâului și am trecut pe lângă cascadă, drumul era abrupt și denivelat, și am ajuns, în cele din urmă, la stăvilarele din valea largă care formează zona protejată, aproape ca o pădure virgină. Totul era înghețat. Auzeam apa de sub gheață, asemenea unui huruit sumbru. Ce căutam, de fapt? Sau ce ne așteptam să găsim? O botină, un fular, o mănușă cu un deget? Sau credea cineva că ea, Cathrin, stătea pe undeva la umbra copacilor și ne aștepta, ca și cum noi eram cei care am părăsit-o? N-am spus nimic. Nimeni nu zicea nimic. Mergeam doar, încet, fiecare din noi separat și totuși împreună, călcând pe zăpada tare, vigilenți, în gardă. Mai era încă destulă lumină afară, dar nu pentru mult timp. Doi dintre bărbați aveau lanterne uriașe la ei. O femeie în salopetă și-a pus un lămpaș ca de miner pe frunte. Toată chestia asta semăna cu un joc. Mi-a venit un gând care m-a frapat. Se jucau cu seriozitate. Aveau nevoie să acționeze. Le făcea bine. Îi făcea mai buni. Cunoșteam perfect această stare de spirit. O avusesem eu însumi. N-o mai simțeam acum. În cazul în care Cathrin nu voia să fie găsită, atunci nimeni nu avea cum s-o mai găsească. Înghețam de frig. Mă îmbrăcasem prea subțire. Nu mă pricepeam la asta, pentru că nu mai căutasem pe nimeni niciodată, cu excepția lui Ca De-Obicei, dacă se pune la socoteală. Nu făceam altceva decât să-i urmez pe ceilalți, făceam același lucru ca și ei, cercetam, căutam, priveam. Dar nu am zărit bâtlanul nicăieri. Zburase la timp.

Mai târziu, când s-a lăsat seara, am fost invitați cu toții la vilă, unde s-a servit o supă caldă pe care femeile mai în vârstă din vecini o pregătiseră în timp ce noi o căutam pe Cathrin. Deveniseră un grup omogen, doar eu eram o excepție. În ciuda dezamăgirii, căci nu găsiserăm nimic și totul se soldase cu un eșec, atmosfera era însuflețită, aproape exaltată, cei mai zeloși vorbeau de parcă ar fi făcut o prestație extraordinară, mai ales echipa care fusese în Nordmarka. Am găsit un colț doar pentru mine, nu a fost greu, am băut, am mâncat supa și am încercat să mă încălzesc puțin. Știam, de altfel, obiceiul de acasă, de pe vremea când eram copil. Când cineva murea, vecinii aduceau mâncare pentru cei rămași în urmă, ca să-și poată folosi puterile pentru a plânge, fără să flămânzească. Nu știu dacă acesta era obiceiul și aici, sau dacă era doar o formă de politețe, aici, în orașul alb. Apoi a trebuit să mă duc la toaletă să vomit. Nimeni nu murise. Am vomitat și-am plâns. Nu murise nimeni încă. Mă gândeam la geanta pe care Cathrin o pregătise și pe care probabil o luase cu ea. Era speranța mea cu două tăișuri. Cineva care-și ia un bagaj nu dispare pentru totdeauna. Cineva care își ia un bagaj se întoarce înapoi

acasă. Așa gândeam eu. De ce n-am spus nimic despre geanta aceea? Dacă aș fi spus, nu s-ar fi transformat totul într-un caz. În regulă? De dragul lui Cathrin n-am făcut-o: n-am spus nimic.

Când m-am întors înapoi în cameră, s-a făcut liniște totală în jur. Toți stăteau tăcuți, cu lingurile într-o mână și cu farfuria adâncă și aburindă în cealaltă. Simfonia tacâmurilor se încheiase. Era singurul lucru la care mă gândeam. Simfonia tacâmurilor s-a sfârșit. Cel mai mult îmi doream să plec, dar nu puteam fi primul care pleacă. M-am așezat în același colț. Cineva mi-a luat atât farfuria, cât și paharul. Nu știam ce să fac cu mâinile. Atunci a venit Julie, mama, care mi le-a luat, mi-a luat amândouă mâinile și m-a întrebat:

— Avea brățara la ea?

Părea amețită, ba nu, mai bine zis, sub efectul medicamentelor, cu fața trasă și mâna grea.

— Care?

— Nu te mai face că nu știi. Cadoul. Știi cât face, Willy? Brățara. Langaard. 1936. Briliantele.

— Nu.

— Cinci. Sute. De mii. Cel puțin. Pricepi?

— Nu știu dacă o avea la ea. Are vreo importanță?

Mama mi-a dat drumul și a rămas în picioare, privind în altă parte.

— Trebuie să spui adevărul, Willy.

— Spun adevărul.

— Ce crezi că s-a întâmplat?

— Nu știu, am spus. Chiar nu știu.

S-a dezechilibrat, a făcut un pas într-o parte, iar eu a trebuit s-o sprijin, chiar înainte s-o calc pe degetele de la picioare, pentru că umbla desculță, ca totdeauna, chiar și acum umbla desculță, iar într-un fel sau altul era cel mai firesc lucru pentru ea.

— Tu nu știi cu adevărat nimic, a repetat ea, ca un ecou distorsionat.

— Mi-amintesc doar ce mi-a spus Cathrin atunci când a fugit câinele.

Mama aproape că s-a luminat la față o clipă, o speranță, o gură de aer.

— Da? Ce-a spus?

— Că undeva tot trebuie să ajungă.

— Să ajungă? Cine, Willy?

— Toți cei care dispar. Undeva trebuie să ajungă cu toții.

Mama a fost pe punctul să se scufunde iarăși în propria sa beznă.

Deodată a izbucnit într-un strigăt:

— Cușca din curte!

Cineva s-a întors spre noi.

— Ce-i cu cușca din curte? am întrebat.

— Da, nu ne-am uitat în adăpostul câinelui.

Și Julie, mama, aproape că m-a dat la o parte și a alergat afară, a fugit ca și cum desincronizarea ei așteptase această turație, această precipitare. O vedeam pe fereastră. Luminile de la poartă aruncau umbre albe. Luneca pe zăpada înghețată, picioarele ei desculțe sângerau, dar s-a târât mai departe, mergând în patru labe, spre cușcă, spre cușca goală de lângă piscină. Nu știu dacă tatăl plângea sau așa era în acel moment fața lui, cu trăsăturile strâmbate, dar nu a ieșit după ea.

---

34 Garda Națională, forță rapidă de intervenție din cadrul forțelor armate norvegiene. Scopul său principal îl constituie apărarea locală și asistența civilă.

XIV

Așa a devenit un caz.

Cathrin lipsea de paisprezece zile.

Doi polițiști au venit acasă la mine, un bărbat între două vârste și o femeie destul de tânără, începătoare, cred eu, și parcă am înțeles că își făcea stagiul avându-l ca partener pe colegul ei mai în vârstă, că foloseau dispariția lui Cathrin ca să se exerseze pe aceasta. Am fost revoltat. N-o luau în serios? Dar desigur că n-am spus nimic. I-am poftit în casă. Ne-am așezat în camera de zi. Amândoi erau în civil și aveam să pricep curând că vorbiseră deja cu toți ceilalți mai întâi, părinți, prietene, prieteni, colegi, vecini. Eu eram ultimul la care au venit, așa că m-ar fi putut prinde dacă ar fi fost ceva ce nu se potrivea în declarația mea. Nu făceau decât să-mi confirme ceea ce mă îngrijorase tot timpul, fără însă să reușesc să recunosc, să gândesc până la capăt sau să numesc asta, și anume că eram suspect, suspect de ceva. Și să mai precizez un lucru: nu sunt în stare să țin minte cine ce m-a întrebat, ordinea, cât timp a durat totul, dar mi-amintesc că au venit de mai multe ori, într-o zi au adus cu ei niște tehnicieni, trei bărbați care au trecut sistematic la treabă, mai ales în camera lui Cathrin, răscolind totul și în final au luat calculatorul ei care de fapt aparținea agenției Mono Productions, de la care își luase concediu. N-au găsit nimic. Dar ceea ce nu găseau era, neîndoielnic, de mare importanță. S-au uitat și în calculatorul meu. Eram bucuros, dintr-un motiv sau altul, că șterseseem aproape tot. În timp mi-am schimbat părerea despre relația dintre cei doi, femeia tânără și bărbatul mai în vârstă. Chiar dacă el era cel care mi-a pus cele mai multe întrebări, iar ea, în mare parte, asculta și nota, ea se dovedea cea mai deșteaptă, cea mai ascuțită la minte, când îi venea rândul să vorbească, și am înțeles că era un fel de tactică în asta, pentru ca eu să mă relaxez și să fiu neglijent atunci când ea punea întrebările, poate să mă contrazic pe mine însumi și așa să cad în cursă și să mă deconspir. Dar ce era de dezvăluit? Oricum, scriu asta într-o învălmășeală, așa cum am învățat de la specialistul în dialoguri american, doctor în această disciplină, care ne-a ținut prelegeri timp de o săptămână la Școala de Film, înregistrați o discuție întâmplătoare, zicea el, și veți auzi baliverne, baliverne și iarăși baliverne, propoziții fără șir, lipsite de logică, dacă există totuși o logică, sunete neplăcute, gălăgie, râs deplasat, greșeli de vorbire, neînțelegeri, veți auzi cum nouăzeci la sută din timp oamenii vorbesc unii pe lângă alții, prin urmare, și ne-a recomandat să punem pe hârtie tot ce auzim, să avem ca obiectiv

realismul haotic din dialoguri, iar în forul meu interior l-am numit Doctorul Moarte. Dar acesta nu era un dialog întâmplător, ci era un interogatoriu, o examinare riguroasă, planificată, bine gândită, așadar mai apropiată de film, de literatură, decât de viață, dacă pot să mă exprim așa. Dar nu mai are importanță cine ce a spus, iar eu nu sunt deloc în stare să descriu gesturile, privirile, ritmul, registrul vocii și, nu mai puțin, pauzele, toate lucrurile astea care fac parte din natura și din repertoriul discuțiilor și dialogurilor. Ar fi preferabil să vă concentrați asupra celui care vorbește și să ascultați ceea ce se spune și ce nu se spune, să observați atitudinile care alternează între prietenie și aroganță, înțelegere și suspiciune, simpatie și condescendență. Eu mă mulțumesc, nici mai mult, nici mai puțin, cu asta:

— Ți-amintești bine cu ce era îmbrăcată Cathrin în ziua în care a dispărut?

— Da.

— Poți repeta?

— Să repet? De ce? Dacă deja știți.

— Am vrea să auzim și direct de la tine. Ca să fim siguri că nu ne-a scăpat ceva.

— Botine înalte, palton albastru, mănuși galbene cu un deget, un fel de pălărie. Și un fular lung, înfășurat de mai multe ori în jurul gâtului.

— Nu-i nemaipomenit?

— Ce anume?

— Că-ți amintești atât de exact toate hainele cu care era îmbrăcată în ziua în care a dispărut.

— Sunt obișnuit să remarc detaliile.

— Ce culoare are trenciul cu pe care l-am atârnat în antreu?

— Asta nu știu. Probabil gri.

— Dar hainele lui Cathrin ți le amintești, după paisprezece zile?

— Cathrin era foarte frumoasă. Totdeauna o observam.

— Deci nu s-a întâmpla nimic special în dimineața aceea? Ceva care să te facă să-ți aduci aminte atât de bine?

— Nu. Ce-ar fi putut să fie?

— Întreb doar.

— Mi se părea că ideea era ca eu să-mi amintesc. Și cu cât îmi amintesc mai mult, cu atât este mai bine. Sau greșesc?

— V-ați certat?

— Nu. Deloc.

— Lui Cathrin i s-a ridicat carnetul de șofer de curând. Polițistul spunea că atmosfera dintre voi, în mașină, era tensionată. Foarte

tensionată.

— Ne-ntorceam de la aniversarea tatălui meu, a împlinit cincizeci de ani. Totdeauna sunt tensionat când vin de la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui meu.

— Cu toții ne certăm, Willy. Nu e nimic periculos dacă recunoști, în mod sigur.

— Aveam planuri să ne căsătorim.

— De aceea mergeați la vizionări?

— Da. Printre altele.

— Printre altele?

— Ne gândeam poate la ceva mai potrivit pentru copii. Cu mai puțin trafic în zonă. Poate cu o mică grădină.

— Dar aceasta a fost o dimineață cu totul obișnuită, Cathrin a plecat pur și simplu, iar tu n-ai mai văzut-o din clipa aceea?

— Așa ceva.

— Așa ceva?

— Eram deja în camera mea și lucram. A intrat și m-a sărutat înainte să plece. Obișnuia să facă asta.

— Ce gânduri ai avut despre asta?

— Nimic în acel moment. Am fost doar fericit. Dar mai apoi am înțeles că sărutul ei semăna cu unul de rămas-bun.

— Rămas-bun? Vrei să spui, deci, că ea a dispărut de bună voie? Că și-a luat adio de la tine și că pur și simplu se decisese să dispară?

— Poate că am exagerat. Ea nu s-a mai întors, oricum.

— Și nu a lăsat în urmă nici o scrisoare, un bilet, ceva care să explice ceva.

— Nu. Aș fi văzut-o.

— Ce crezi că s-a întâmplat?

— Nu știu.

— Nu ți-ai făcut tot felul de gânduri? În meseria ta trebuie să ai o imaginație activă, ca să spun așa.

— N-am fost în stare să mă gândesc la asta.

— E posibil să-și fi luat viața?

— Așa cum am spus, nu am fost în stare să mă gândesc atât de departe.

— Încearcă. Chiar dacă este dificil.

— Nu. Cathrin era fericită. Noi eram fericiți. Sau atât de fericiți pe cât este posibil.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Că unele zile erau mai bune decât altele. Oare nu-i la fel în toate

relațiile? Toți se ceartă, nu-i așa?

— Ai remarcat cumva dacă avea brățara la ea?

— Nu.

— Îți amintești în detaliu hainele ei, dar nu dacă avea sau nu brățara?

— Ați uitat că era deja îmbrăcată cu paltonul și mănușile? Cum naiba aș mai fi putut vedea și brățara?

— Te înfurii ușor, Willy? Îți sare ușor țandăra, Willy?

— Țandăra? Cum adică?

— Și-a luat Cathrin ceva cu ea?

— Nu, din câte știu eu.

— Ești sigur? Că n-a luat cu ea nimic de aici? Nu ne ascunzi nimic?

— Scuze, dar sunt suspectat de ceva?

— Încercăm doar să ne facem o imagine cât mai clară. Simplă rutină.

— Nu și pentru mine.

— Ești și tu la fel de interesat ca și noi să rezolvăm cazul?

— De ce întrebați așa ceva? Ce înseamnă asta? Insinuați că nu sunt interesat să se ajungă la o rezolvare? E ceva al dracului de josnic.

— Ai putea încerca să răspunzi doar la întrebări? A luat Cathrin ceva cu ea?

— Nu mai sunt sigur de nimic.

— Ce înseamnă asta?

— Că sunt derutat. Că nu știu ce se-ntâmplă. Că viața mea e pe cale să se ducă de râpă.

— Ce e cu peruca?

— Ce-i cu ea?

— De ce nu ne-ai spus de ea?

— Nu m-ați întrebat.

— Ți-a zis ea ceva de perucă?

— Nu.

— Cum ai remarcat-o atunci?

— Am văzut-o în dulapul ei. Întâmplător.

— Ce crezi că putea face cu ea? Să se ascundă? Să se deghizeze? Sau ce?

— Asta nu cred.

— De ce?

— Pentru că peruca era identică cu părul ei.

— Cathrin, cu care urma să te căsătorești, nici măcar nu ți-a spus că era învoită de la serviciu.

— Nu.

— Nu e asta – ca să nu folosesc un cuvânt mai tare – șocant?

— Ba da. Cu siguranță.

— Și în fiecare dimineață se prefăcea că merge la serviciu? Iar tu o credeai.

— Da.

— Ce crezi tu că făcea în tot acest timp în care se prefăcea că este la serviciu?

— Nu știu.

— Se pare că iei lucrurile destul de ușor.

— Eu cred doar că oamenii trebuie să poată avea unele secrete unii față de alții. Și trebuie să fie lăsați în pace cu secretele lor.

— Ce secrete ai tu?

— Nici unul.

Au plecat.

În aceeași seară trebuia să iau masa la părinți, sau poate să fi fost într-o altă zi, mai târziu, nici nu știu și, după cum am spus, nici nu mai are vreo importanță. Mama ei își recâștigase echilibrul, și mai mult de-atât, era încălțată. Tatăl căpătase între timp o expresie stranie, aproape timidă, și abia la un moment dat, în timpul mesei, mi-am dat seama că se tunsese, adică își tăiase coada de cal. Stăteam în jurul mesei, eram trei în loc de patru și am tăcut în cea mai mare parte din timp, până când tatăl mi-a spus:

— E bine, totuși, că se întâmplă ceva.

Mama l-a privit.

— Se întâmplă? Ce înțelegi prin se întâmplă?

— Poliția, vreau să zic. Că ei…

Ea l-a întrerupt.

— Am să-ți spun eu ce se-ntâmplă. Nu fac altceva decât să vorbească și iar să vorbească în timp ce nu se mișcă nimic, la dracu'. Își iau leafa, cască, se duc acasă și se culcă.

— Sigur își dau toată silința, a zis tatăl.

Mama a pufnit.

— Toată silința? Dacă și-ar fi dat toată silința, Cathrin ar fi fost aici acum. Ar fi stat pe scaunul acela și ne-ar fi întrebat ce ne dorim de Crăciun. Ar fi pus pe masă o listă cu dorințe de Crăciun și ar fi râs, și ne-ar fi spus că de oriunde am fi început, fie din capul, fie din coada listei, ar fi fost totuna, căci oricum își dorea tot. Nu-i așa?

Tatăl nu a răspuns.

Am mâncat o vreme, mai bine zis, nici unul din noi n-a prea

mâncat, fără să spunem nimic, și abia atunci am observat că nu mai avea coada de cal. Bărbatul se micșorase și parcă se mai ramolise de la ultima întâlnire, ceea ce, în curând, avea să se dovedească a fi total incorect, da, complet incorect. Nici măcar nu mai eram în stare să cântăresc oamenii. Și mă întrebam, în timp ce stăteam acolo fără să ne spunem nimic, dacă să-i spun ceva despre coada de cal pe care n-o mai avea, dar am renunțat, chiar dacă era la fel de izbitor, vreau să spun, că bărbatul își pierduse detaliul original al înfățișării sale, de parcă durerea s-ar fi furișat în spatele lui și l-ar fi scalpat.

— Sper că le spui tot ce știi oamenilor de la poliție, a zis tatăl.

— Bineînțeles. De ce n-aș face-o?

— Pentru că sunt atât de multe lucruri pe care credem că nu le știm, Will.

— Ca, de exemplu, ce?

— Lucruri mărunte. Un cuvânt. O privire. O remarcă. Ceva ce a făcut ea. Ceva ce ai făcut tu.

— Încerc să-mi amintesc tot. Nu fac altceva decât să-ncerc să-mi amintesc.

Mama ne-a întrerupt.

Se uita la mine:

— Poliția este de părere că, probabil, Cathrin avea pașaportul la ea. Pentru că n-au găsit pașaportul acasă la voi. Și nici brățara.

Trebuie să fi fost, așadar, mult mai târziu, într-o altă seară oricum, după ce polițiștii răscoliseră apartamentul.

— Obișnuia asta. Adică să umble cu pașaportul la ea, vreau să spun.

— De ce?

— Uneori trebuia să meargă la întâlniri în străinătate, fiind înștiințată abia în ultima clipă.

Mama aproape că a dat cu pumnul în masă.

— Doar că nu lucra, la naiba! Atunci la ce-i trebuia pașaportul?

— Din vechea obișnuință.

Tatăl a turnat vin, dar numai pentru sine.

— Deocamdată trebuie să ne bazăm pe poliție, a zis.

Deocamdată.

Polițiștii au venit din nou.

El, tipul mai în vârstă, era îmbrăcat în aceleași haine, un trenci obosit care atârna în antreu unde se putea odihni între timp. Dar ea avea un alt costum, cu pantalon, și o pieptănătură nouă. M-am gândit imediat că era un plan în toate astea, că mă testau, după cum băgasem de seamă

că-mi întindeau o cursă. De aceea, ca să le-o iau înainte, sau ca să i-o iau ei înainte, am zis:

— Îți vin bine.

— Ce anume?

— Costumul și pieptănătura asta. O coafură nouă, nu-i așa?

De data aceasta voiau să intre în camera mea de lucru.

— Înseamnă că de-aici ai văzut-o pe Cathrin plecând.

— Da.

— În ce direcție?

— Înspre Adamstuen. La poalele pantei de acolo.

— Ea a intrat deci aici, te-a sărutat și a plecat.

— Da. M-a sărutat pe obraz. Dacă vreți să știți.

— Poate din cauza aceasta ai spus că-ți amintește de o despărțire?

— Poate. Nu știu. Atât doar că după aceea am văzut totul într-o altă lumină. Nu e ceva obișnuit?

— Ai temperament, Willy?

— Poftim?

— Vreau să spun că te înfurii adesea destul de tare, nu-i așa?

— E deja a doua oară când mă întrebați asta, dacă nu mă-nșel.

— N-ai răspuns data trecută.

— Nu-s mai rău decât alții.

— Ai lovit un bărbat, la coada la taxiuri, pe bulevardul Karl Johan sâmbătă în cinci octombrie anul curent. E adevărat?

— Am intervenit. Mi-am luat câteva măsuri de siguranță. A fost autoapărare, ce dracu'. Am sărit în apărarea noastră. Nu așa trebuie să faci? Când nu e poliția de față ca să te apere? Ce-ar fi trebuit? Să stau cu mâinile-n sân?

— Nu te blamăm pentru asta, Willy. Liniștește-te.

— Mulțumesc.

— Dar când l-ai maltratat pe vagabondul de lângă stația Blindern, și asta a fost autoapărare?

— Nu l-am maltratat.

— Ai vărsat cafea fierbinte pe el și ai lovit alimentele lui cu piciorul. Și erai pe punctul să-i dai în cap cu o scândură. A fost nevoie de doi controlori de la metrou ca să te liniștească. Ziceau că ești complet rebel.

— Regret. Regret ce s-a întâmplat. Eram furios. Eram scos din fire. Nu știam ce făceam.

— Deci atunci când ești furios, îți verși nervii pe alții?

— Am spus că-mi cer scuze. Am să pun la loc portocalele și-o să-i

cumpăr o altă cafea.

— Te crezi amuzant?

— Nu. Scuze. Nu-i amuzant.

— De ce erai așa de furios?

— De ce? Veneam de la părinții ei. Abia atunci am priceput că, de fapt, Cathrin dispăruse.

— Părinții ei nu se întorseseră încă acasă din Spania în ziua când s-a întâmplat asta.

— Scuze. Amestec lucrurile. Sunt confuz zilele astea. Mă întorceam, de fapt, de la Norsk Film, din afara Oslo-ului, de la Jar. Mi-a fost respins un scenariu.

— Despre ce era? Scenariul.

— Herbert Noll.

— Cine este?

— Un neamț care a fost arestat în timpul războiului pentru că semăna cu Hitler. Dar a fost eliberat când americanii au priceput că totul fusese o neînțelegere. Și totul din cauza unei mustăți.

— Ce mai neînțelegere. Aș fi vrut să văd filmul.

— Și eu.

— Dar te-a șocat mai mult refuzarea scenariului decât dispariția lui Cathrin?

— Credeam că se va întoarce. Am crezut că stătea pentru o vreme la vila părinților ei. De câte ori trebuie să repet asta?

— Și ți-ai vărsat furia asupra unui om al străzii nevinovat și neajutorat? Pentru că te simțeai ratat.

— De câte ori trebuie să tot repet? Regret. Îmi cer iertare. Dați-mă în judecată, dacă vreți. Judecați-mă. Băgați-mă la închisoare. Îmi voi ispăși cu bucurie pedeapsa.

— Vei fi scutit de asta.

— Mulțumesc.

— Suntem mai interesați să vedem până unde poți ajunge.

— Cum adică?

— Dacă n-ai fi fost oprit. Ce s-ar fi întâmplat atunci? L-ai fi omorât, poate?

— Poate că m-aș fi sinucis, în schimb.

— Atunci ție ar trebui să-ți plângem de milă?

— N-am vrut să sune așa.

— Dar cum?

— Nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Nimic?

— Încerc doar să spun că nu-s un bărbat violent. Dacă asta vă închipuiți.

— Dar secrete ai?

— Ce fel de secrete?

— De pildă, ai spus că nu te-ai uitat după Cathrin de la fereastră în dimineața aceea. Dar ai urmărit-o.

— De ce n-ați spus asta de la bun început dacă știați deja?

— Pentru că ar fi fost mult mai bine pentru noi toți dacă ne-ai fi spus tu. Ai urmărit-o?

— Atunci probabil că știți și că n-am intervenit când Cathrin a fost atacată de trei pușți pentru că purta blană. Nu sunt, prin urmare, violent.

— De ce n-ai intervenit atunci? Când aveai toate motivele s-o faci.

— E cam complicat, nu-i așa?

— Ai urmărit-o pe Cathrin în dimineața aceea?

— Da, am urmărit-o.

— Unde?

— Până la vila din Vinderen. A intrat acolo. Și a fost ultima oară când am văzut-o pe Cathrin.

— N-ai intrat în casă după ea?

— Nu. Am așteptat afară. O jumătate de oră. Poate o oră. După care m-am întors acasă.

— Ești sigur? Ne-ai mai mințit deja și-nainte.

— Vecinii curioși care sigur m-au văzut și v-au spus vouă au văzut, desigur, că n-am intrat în casă.

— De ce n-ai sunat pur și simplu la ușă ca s-o întrebi ce s-a întâmplat?

— Pentru că mi-a mai rămas încă un dram de mândrie în mine.

— Mândrie?

— Am încercat, cel puțin. Să-mi păstrez un dram de mândrie.

— De ce ai urmărit-o atunci?

— Pentru că eram disperat. Îmi ascundea ceva. Voiam să aflu ce este. Unde se ducea. Dacă avea pe altcineva. Eram îngrozit de moarte. La dracu'.

— Îți ascundea ceva?

— Da. Își luase concediu de la serviciu, nu-i așa? Am aflat asta de la prietena ei. Vivi. Nu de la Cathrin. Nu știu ce credeam. Voiam doar să aflu.

— Înseamnă că totuși nu voiai ca ea să aibă secretele ei?

— Poate că nu.

— Ce ți-a trecut prin cap când ai văzut că se duce la casa părintească?

— M-am simțit ușurat.

— Dar când ai văzut că nu mai iese? Nu te-ai neliniștit?

— Ba da. Dar m-am gândit că poate vrea să fie singură puțin. Și avea tot dreptul.

— Se mai întâmplase și-nainte? Să vrea să fie singură, cum zici tu.

— Nu. Nu în felul acesta.

— Atunci în ce fel?

— Stăteam fiecare în camere separate. Sau dormeam fiecare în camera lui. E anormal? Sau ce?

— De ce n-ai declarat de la-nceput că ai urmărit-o? Dacă nu este mai grav decât ne spui tu acum?

— Pentru că mi-e rușine.

— Te-ai neliniștit. Și totuși, n-ai anunțat că a dispărut.

— Credeam că e la Vinderen.

— Cathrin a fost dată dispărută abia după ce părinții s-au întors acasă din Spania. Tatăl a fost cel care a sunat la poliție.

— Da. Și i s-a spus că încă nu poate fi vorba de un caz.

— Cum te simți, de fapt, Willy?

Dintre toate, această întrebare era atât de surprinzătoare, atât de neașteptată, încât am început să plâng și am fost nevoit să mă întorc cu spatele. Cred că femeia a-ntrebat, dar, în orice caz, bărbatul a fost cel care a pus mâna pe umărul meu.

— E mai bine dacă spui adevărul.

Am privit afară pe fereastră, ningea, nu mai plângeam.

— Mă simt îngrozitor, am zis.

— Mai întâi câinele. Apoi Cathrin. Prea mult.

— Și nici nu mi-e cu mult mai bine dacă spun adevărul.

— Cum a dispărut câinele, de fapt?

— A fugit când am băut o bere cu niște prieteni la Burum, mai jos pe Frognerveien. Îl legasem afară de standul de biciclete.

— Credeam că a fugit de aici. Când Cathrin a dus gunoiul. Parcă așa zicea mama ei? E puțin derutant, Willy.

— Ce are câinele de-a face cu asta?

— Nimic. Dar tu ai.

— A fugit de la Burum. Am mințit. Am rugat-o pe Vivi, prietena ei, să mă acopere. Ați vorbit și cu ea, în mod sigur. Așa-i?

— Și-ai dat vina pe Cathrin?

— Da. Asta am făcut, desigur.

— Ce fel de om mai ești și tu. Să arunci vina pe alții pentru propriile tale greșeli.

— Suntem cu toții niște ticăloși uneori, nu-i așa?

— Ați găsit câinele?

— Nu.

Apoi au plecat.

Credeam că se vor întoarce destul de repede, poate în aceeași seară, sau cel puțin a doua zi dimineața. Aveam acest sentiment precis că erau de părere că sunt vinovat într-un fel sau altul, că eram un monstru, iar acest sentiment era contagios, în ceea ce mă privea. Nu numai că mă simțeam vinovat. Eram vinovat. Stăteam în fața oglinzii din dormitor și mă vedeam cu ochii lor: un mincinos, un răufăcător. Mi-am adus brusc aminte de ceva dintr-o carte a lui Scott Fitzgerald, ceva din *Pat Hobby la Hollywood,* o frază care mi-a rămas întipărită în memorie: *În urma unei indicații venite din partea conducerii, toate oglinzile au fost îndepărtate din birourile scenariștilor*. Am dat jos oglinda și-am așteptat. N-aveau decât să vină să mă ridice. N-au venit. Pentru că s-a întâmplat ceva între timp. Au considerat că au făcut un fel de descoperire: au dat de brățara lui Cathrin la un vânzător de antichități, undeva în nordul orașului. El a anunțat din proprie inițiativă, după ce poliția a dat informații detaliate în presă, printre altele și despre brățară. Altfel spus, chiar dacă nu era un om onest, era, fără nici o îndoială, un om de onoare. Esențial era modul în care a ajuns în posesia brățării. Poliția era zgârcită cu informațiile, cel puțin față de mine, dar atât am reușit să aflu, că anticarul o cumpărase de la un bărbat între două vârste în urmă cu trei săptămâni, și anume când Cathrin dispăruse. Era, evident, o afacere dubioasă, e probabil să fi fost vorba de spălare de bani, pentru că nu se găsea nici o chitanță și nici un certificat și nici măcar vreun cont, tranzacția fusese făcută cu bani gheață, o sumă semnificativă de bani, era vorba de mai multe sute de mii de coroane, ceea ce îndepărta o eventuală culpă a vânzătorului de antichități legată de dispariția lui Cathrin, și prin faptul că era dispus să dezvăluie o afacere discutabilă, la negru, doar pentru soluționarea cazului, o femeie dispărută pe care nici măcar n-o cunoștea. Totul era în favoarea lui. Faptele lui bune contrabalansau părțile sale întunecate, ca să spunem așa, și cred că poliția a închis ochii, dându-i doar un avertisment dur. Erau mult mai interesați de vânzător. Semnalmentele au fost trimise ziarelor, cu rugămintea ca, în situația în care respectivul sau oricine altcineva ar putea da informații despre acest caz, să ia legătura cu poliția: *Bărbat, între 50 și 55 de ani, aproximativ de 1,70 m înălțime, foarte corpolent, îmbrăcat într-un costum închis la culoare, cămașă albă, cravată, chel.* Un portret-robot ilustra un bărbat gras cu ochii mijiți. Nu s-a prezentat nimeni la poliție. Nici eu n-aș fi făcut-o, dacă aș fi arătat la fel. Dar ceea ce eu, sau

noi, am crezut că avea să ducă la un fel de descoperire s-a dovedit a fi chiar total contrariul. Poliția a rărit-o cu investigațiile. Și-a pierdut interesul. Cazul devenise trivial. Au exclus ipoteza că ea ar fi fost jefuită, sau ucisă și jefuită, pentru că atunci brățară n-ar fi fost vândută într-un magazin de antichități pe o stradă lăturalnică din nordul orașului Oslo, ci în străinătate. Și, într-un fel, am scăpat și eu de suspiciune, nu de tot, dar destul cât să fiu lăsat în pace. Totul s-a transformat în ceva destul de obișnuit, în povestea unei fete de bani gata care își vânduse pe bani buni o brățară valoroasă, dispărând de bună voie. Mă gândeam la geanta pe care o luase cu ea și mă agățam cu disperare de această speranță firavă, asupra căreia alesesem să păstrez tăcerea, deși, strict vorbind, nu mai era deloc nevoie. Poliția era de părere că, după toate probabilitățile, ea avea să se întoarcă după ce își va fi cheltuit toți banii.

De cât timp este nevoie ca să cheltuiești trei sute de mii de coroane norvegiene?

Cazul n-a fost abandonat.

A fost doar pus în așteptare.

Dar n-a fost clasat.

Hoinăream fără odihnă pe străzile scăldate în lumină care făceau ca zăpada maronie să pară și mai murdară, o zăpada de oraș. Mizeria și strălucirea se asemănau. Am trecut pe lângă anunțurile pe care le lipiserăm noi, erau mai mult desprinse pe alocuri, ilizibile, zdrențuite, fotografia lui Cathrin era ștearsă. Anunțurile erau pe cale de dispariție. Anunțurile aveau să dispară și ele, ar fi trebuit să mai dispară ceva curând pentru a putea perpetua lipsa.

Și într-o zi l-am întâlnit, din nefericire, pe tatăl ei. Cumpărasem cadouri și le expediasem prin poștă la Hurdal, o enciclopedie clasică despre broderie și o teacă de cuțit lucrată manual, plus câteva bilete de loterie pentru Knutern și Ivar și cei apropiați. Și când să-i cumpăr ceva și lui Cathrin, pentru că mă gândeam așa, că dacă-i cumpăram un cadou, atunci trebuia să se întoarcă acasă, am dat nas în nas cu tatăl ei la raionul de bijuterii al magazinului Norway Designs. Pusesem deja ochii pe un cercel de chihlimbar. Amândoi, cred, am rămas oricum foarte stânjeniți fiindcă în astfel de circumstanțe ne puteam îndeletnici cu lucruri banale, cum ar fi cumpărarea cadourilor de Crăciun, eram stânjeniți fiindcă ne prinserăm unul pe celălalt, ca să zic așa, asupra faptului.

Nu ne mai văzuserăm și nici nu mai vorbiserăm din ziua în care am căutat-o cu toții. Am dat mâna, iar el a preluat imediat controlul în conversația aceea.

— Chiar așa? Ai ieșit să cauți cadouri?

Am vrut să-i spun că voiam să-i cumpăr ceva lui Cathrin, dar am renunțat. Probabil că i-ar fi căzut greu.

— Da. Inevitabil. Și tu?

— Frumoasă bijuterie, de altfel. Pentru cine? Ai deja o nouă prietenă?

Ar fi trebuit să mă simt insultat, supărat și să plec în clipa următoare, și totuși am încercat să mă pun în locul lui, nu era el însuși, așa cum nu eram nici eu.

— Sigur că nu. De ce spui asta?

Tatăl s-a apropiat și mai mult. Da, ar fi trebuit să fi plecat de-acolo cu mult înainte.

— Știi după ce umblu eu, Willy? Știi ce caut eu, Willy?

— Nu. N-am idee.

— Caut un cadou pentru Cathrin.

— Pentru Cathrin? Sigur că da.

— Da. Pentru Cathrin. Ți se pare al naibii de ciudat? Că umblu după un cadou de Crăciun pentru fiica mea?

— Nu. În nici un caz.

A oftat. Și și-a trecut din obișnuință mâna prin păr, acolo unde atârnase odată coada de cal, dar a dat cu mâna în gol.

— Mi se pare că nu-i drept să nu-i cumpăr și ei un cadou. Înțelegi? Înțelegi ce vreau să spun? Nu, nu înțelegi.

— Înțeleg ce vrei să spui. Exact așa m-am gândit și eu. Tot pentru asta am venit și eu.

Finn s-a uitat în jos pentru o clipă și, pentru prima oară de când îl știam, s-a scuzat pentru ceva, cel puțin față de mine.

— Scuză-mă, a zis. Am fost deplasat. Chestia cu prietena. Am fost deplasat.

Am mai rămas o vreme tăcuți.

Mobilul lui a sunat. S-a întors cu spatele. N-am înțeles ce se spunea la telefon, iar el asculta în cea mai mare parte.

Discuția a fost scurtă. M-a privit din nou. Se așternuse ceva peste el, un soi de întunecare care nu mai aducea a disperare, ci a durere.

— Ceva nou? am întrebat.

— De ce naiba n-avea Cathrin un telefon mobil?

— Aveam de gând să luăm unul.

— Aveați de gând? La ce bun? Aș fi putut să-i cumpăr eu unul!

— Ceva nou? am repetat eu.

— De la cine?

— De la poliție?

— Nu, de la poliție nimic nou. Poliția are alte cazuri. Mai mari.

— Trebuie să trăim cu speranța, am zis.

Mi-am dat imediat seama cât de ridicol sunase, înainte să apuc să-mi termin propoziția.

Tatăl și-a pus mâna pe umărul meu.

— Noroc că te-am întâlnit, de altfel. Oricum voiam să te sun.

— Bine.

— Julie și cu mine vrem să te invităm la un *gløgg*[35] într-o seară.

— Mulțumesc. Ce amabil din partea voastră.

— Nu-i așa? Atunci rămâne pe astă seară. Ora șase.

Tatăl a plecat, fără să mai cumpere ceva.

Am rugat-o pe vânzătoare să împacheteze cercelul, cu fundă și tot dichisul, m-am dus acasă, am făcut duș, m-am schimbat, am băut ceva ca să prind curaj, am luat un taxi până la orașul alb și pe drumul într-acolo m-am gândit că poate ar fi trebuit să aduc câteva cadouri, măcar niște flori, poate un ghiveci cu o crăciuniță, dar acum era prea târziu și poate era totuși mai bine așa, să vin cu mâna goală și recunoscător.

Vila era aproape cufundată în întuneric, doar la una dintre ferestre era lumină, după cum vedeam.

Am intrat în grădină, iar tatăl mă aștepta afară, pe treptele de la intrare. M-a lăsat să intru pe lângă el, a închis încet ușa și a dus degetul la gură.

— Julie doarme, a șoptit el.

Mi-a luat paltonul și l-a lăsat pe un scaun.

Nu prea mirosea a *gløgg* aici.

— Cum se simte? am întrebat.

— Doarme.

— Atunci poate că nu e momentul pentru o vizită.

— E în regulă, Willy.

— Pot veni într-o altă seară.

— E aici cineva cu care aș vrea să te întâlnești, a zis tatăl.

L-am urmat prin antreul pe jumătate întunecat și în timp ce mergeam nu aveam nici o presimțire în ce aveam să mă bag. Ne-am oprit în bibliotecă, singurul loc unde era suficientă lumină. Focul ardea în șemineu. Am fost izbit de un val de căldură. Pe canapea ședea o femeie distinsă, mai în vârstă. La prima vedere semăna cu o mătușică îngrijită. Avea în poală o geantă neagră, sau o mapă de documente. Părul ei era aproape albastru, avea o figură severă care fusese frumoasă odată. N-aveam idee cine era.

— El este Willy Bråten, în persoană, a zis tatăl.

I-am întins mâna.

Ea s-a mulțumit să mă privească, ba nu, m-a măsurat, m-a măsurat și m-a cântărit dintr-o singură privire, înainte să se lase pe spate cu un zâmbet ușor.

Era îngrijită, dar în mod evident nu era doar o mătușică obișnuită.

Tatăl s-a așezat pe un scaun.

— Ai găsit vreun cadou pentru Cathrin, Willy?

Am rămas în picioare.

— Cred că da.

Tatăl a râs.

— Crezi?

— Un cercel, am zis. Chihlimbar. Mai are unul cumpărat mai demult.

— Drăguț din partea ta.

— Îl purta, de altfel, chiar în dimineața în care a dispărut. Cel pe care-l cumpărase mai demult, vreau să spun. Am uitat, cu siguranță, să le spun asta polițiștilor.

Tatăl a turnat ceva dintr-o carafă în două pahare, nu *gløgg*, ci *sherry*, i-a dat unul dintre pahare doamnei de pe canapea și pe celălalt l-a păstrat pentru sine.

— Am uitat să ți-o prezint pe Judith Høegh. Este detectiv particular.

— Așa. Detectiv particular?

— Doar nu crezi că stau aici cu mâinile în sân, în timp ce poliția face tot pe poate ca să nu facă absolut nimic? Știi cât ia dumneaei pe oră?

— Nu.

— Nimic. Nu primește nimic până nu rezolvă cazul. Și atunci va primi exact cât va cere. De aceea e cea mai bună.

N-am fost în stare să mă așez.

— A descoperit ceva?

— Poți să i te adresezi direct, Willy.

M-am întors spre Judith Høegh, detectivul particular de pe canapea. Cine-ar fi putut ghici că era detectiv particular? Nimeni. Probabil că datorită acestui motiv era cea mai bună, după cum spunea tatăl. A deschis mapa cu documente, a tras fermoarul cu un sunet lent, ca un șuierat.

— Ați descoperit cine-a vândut brățara? am întrebat.

Nu se uita la mine.

— Nu.

Tatăl s-a ridicat din nou.

— Dar am descoperit alte lucruri, Willy, a zis el.

— Ce anume?

— A fost pe la apartament să se uite puțin pe acolo.

— În apartamentul meu? A fost…

Tatăl m-a întrerupt.

— Al tău? Apartamentul tău?

— Adică al nostru. Al lui Cathrin și…

A continuat să mă întrerupă.

— Apartamentul *meu*, Willy. Am chiar și un rând de chei.

Nu mai aveam nimic de adăugat.

— Și ce a găsit?

Femeia-detectiv a răspuns:

— Cathrin era extrem de atentă cu darurile. Făcea liste cu tot ce primea în dar. Și cu ce dădea în dar, de altfel. Tu i-ai făcut cadou o geantă când a împlinit douăzeci și trei de ani. Burberry. Știi unde se află?

Am dat din umeri. Era prea târziu ca să mai spun cum stăteau lucrurile. Omisesem deja să spun acest lucru. Oare era ceva care mă transforma într-un mincinos?

— Poate c-a luat-o cu ea? am spus.

Vocea ei suna prietenoasă:

— Ai urmărit-o până aici. Ai observat, desigur, dacă avea o geantă la ea?

— Nu avea. Poate că o ținea aici. Nu știu.

— Trebuie, deci, să pornim de la premisa că a luat geanta cu ea?

— Da. Ce înseamnă asta?

— Depinde de ce era în geantă. Știi cumva?

— Din păcate, nu sunt clarvăzător.

Vocea ei nu mai era prietenoasă.

— Nu-ncerca să faci pe nebunul, Willy Bråten. Nu se potrivește nici cu tine, nici cu împrejurările.

— Vă rog să nu mă înțelegeți greșit.

— Ce voiai să spui atunci? Nu că ar avea vreo importanță, dar sunt curioasă.

— Mă întrebam doar ce semnificație are faptul că și-a luat geanta cu ea.

— Ar putea fi de bine, luând în considerare alternativele. Înseamnă doar că a plecat într-un loc anume.

— De ce să fi plecat undeva?

Tatăl a lăsat paharul din mână.

— Judith s-a uitat și în computerul tău, a zis el.

— În computerul meu? Dar e legal?

— Sigur că nu. Te gândești s-o denunți pe ea? Sau pe noi? Ești liber s-o faci.

Am coborât privirea și am clătinat din cap.

— În mod cert, nu.

— Bine.

M-am hotărât să trec la atac și am privit în jos la doamna de pe canapea, care încă mai trăgea fermoarul de-a lungul marginii mapei de piele neagră.

— Și ce-ați găsit în computerul meu? am întrebat.

Părea însă că-și pierduse iarăși interesul pentru mine, dacă îl avusese totuși vreodată, iar în locul ei a răspuns tatăl.

— Prea puțin, Willy. Pentru că ai șters, desigur, la timp cea mai mare parte. Nu-i așa?

— Șterg ce nu-mi mai e de folos.

— Și-atunci trebuie să căutăm în alte locuri, corect? Arată-i, Judith.

Judith Høegh a scos afară din mapă un maldăr de hârtii disparate pe care l-a pus apoi pe masă. N-a fost nevoie să mă apropii ca să văd ce era. Era scenariul meu, *Vizionare*, pe care i-l dădusem lui Peder Holm, murdar, pătat, dar cu totul lizibil încă.

— Ei, și? am zis.

Tatăl s-a apropiat amenințător de mult de mine.

— Ei, și? Asta-i tot ce ai de spus?

— Unde ați dat de Peder Holm?

Distinsa mătușică a împins scenariul pe masă.

— În șanț. N-a fost nevoie decât să ne luăm după miros.

Tatăl a pus paharul pe masă cu o izbitură și a arătat cu mâna aproape tremurândă spre scenariu, spre foile murdare.

— Poate că de aceea a plecat Cathrin, a zis el.

Îi urmăream, dar eram mai mult absent.

— De aceea?

Tatăl a arătat, în schimb, cu degetul înspre mine.

— Ai abuzat de fiica mea, Willy Bråten. Te-ai folosit de ea fără nici un scrupul. Tu…

Am fost nevoit să-l întrerup.

— Dar știi doar c-am șters totul! am repetat eu.

Nu a avut nici un efect.

— La ce ajută? Scenariul este aici. Aici! El există. Să folosești numele ei într-o astfel de porcărie, într-un mod atât de josnic!

— L-am folosit și pe-al meu.

— De parcă mi-ar păsa, la dracu'. Poți să te bagi pe tine în noroi cât

de adânc poftești. Eu vorbesc despre fata mea. Poate că de aceea a plecat. Poate că a citit rahatul tău și n-a mai suportat. Poate că totul este din vina ta. Gândește-te puțin la asta.

— Aș fi schimbat numele, în mod sigur, dacă…

M-a întrerupt iarăși:

— Dacă? Dacă ce?

— Dacă s-ar fi ajuns atât de departe. Dacă s-ar fi făcut un film.

Tatăl a devenit pe neașteptate calm și înfricoșător.

— Mereu ai o scuză la dispoziție. Ăsta-i cel mai mare talent al parveniților. Au mereu o scuză cu care să pareze. Am băgat de seamă din prima clipă când ai pus piciorul în casa mea. Ești un parazit, Willy Bråten. Un parazit ratat.

Ar fi putut adăuga cuvântul „cioară“.

— Acum o să plec, am zis.

— Așteaptă puțin.

Tatăl a aruncat scenariul în șemineu. O clipă, au sărit scântei prin cameră și m-am dat imediat înapoi. Apoi flăcările au cuprins pagină după pagină, adunându-le împreună într-o masă de fulgi negri, care, în cele din urmă, s-au transformat în cenușă amestecată cu cenușa lemnelor din foc.

Iar tatăl parcă și-a pierdut curajul în timp ce se petreceau toate astea.

Și-a plecat capul, iar vocea îi era slabă.

— Nu mai știu, Willy. Nu mai știu nimic.

— Nici eu.

— Ce anume spuneai când ne-am întâlnit astăzi? La magazinul Norway Designs.

— Nu-mi amintesc.

— Că trebuie să trăim cu speranța.

— Da. E adevărat.

Tatăl a rămas așa, în picioare, aplecat, bătrân, pentru încă ceva vreme.

— Să trăim cu speranța. Astea-s doar cuvinte de rahat, Willy.

Apoi s-a întors spre mine.

— Acum poți pleca, a zis el.

În timp ce stăteam afară în grădină, pentru ultima oară, am văzut o umbră în spatele perdelelor de la etaj, mama, o umbră mecanică, greoaie, care aproape că acoperea întreaga fereastră. Am ridicat mâna în semn de salut, în cazul în care m-ar fi văzut.

Am plecat acasă.

Pe drum am cumpărat o cafea și o pungă de portocale de la ghereta

de lângă stație și le-am lăsat lângă Sidewalker, care era tot acolo, numărând stelele. Nu cred c-a observat, dar a doua zi de dimineață sigur avea să vadă portocalele.

Era primul meu Crăciun singur.

Trebuia să se-ntâmple așa.

Am rămas în camera de zi, sorbind din votca în care nu mai puneam suc de fructe și uitându-mă la cadoul pe care-l cumpărasem, cutiuța cu cercelul cu chihlimbar.

Cathrin n-a venit să o deschidă.

Nu pot uita o scenă din filmul *A fost odată în America* la care se făcea adesea referire la Școala de film: Robert de Niro se întoarce în New York după treizeci de ani, nu în New York-ul extravagant al lui Audrey Hepburn, ci într-un oraș al violenței și al răzbunării. Își caută un vechi prieten, într-un bar, iar acolo are loc între cei doi o scenă sfâșietoare, când prietenul întreabă: *Ce-ai făcut în toți acești ani?* Iar de Niro răspunde: *M-am culcat devreme.*

Aș vrea ca într-o bună zi să-i pot spune și eu același lucru lui Cathrin.

Înainte mi-aș fi dorit ca Mancini să compună muzica pentru viața mea.

Acum ar fi trebuit să fie Morricone.

Mama a sunat, desigur, să mă implore să vin acasă.

— Aștept aici, am zis.

Îl auzeam pe tata în fundal, apoi am auzit iarăși vocea mamei.

— Tata îți mulțumește pentru cadou, a zis ea.

— L-a și deschis?

— Doar îl știi pe tata. Nu poate aștepta.

Eram pe punctul să-i spun că nu-l cunoșteam deloc.

— Cuțitul îl avea dinainte, am spus.

Mama a început să plângă.

— Willy, ești un copil bun, totuși.

Totuși? Ce voia să spună cu asta? Totuși?

— Trebuie să închid telefonul acum.

Dar mama nu m-a lăsat.

— Ai ce mânca? întrebă ea.

Și mi-a venit iarăși în minte vechiul obicei – când vecinii vin cu supă și carne fiartă pentru cei îndoliați.

— Încă n-a murit nimeni, am zis.

După care am închis și m-am culcat.

[35] Băutură tradițională de Crăciun, preparată din vin și condimente aromate.

XV

Acum.

A trecut o vară și în curând va trece și toamna.

Până aici am ajuns.

După o noapte geroasă, un îngheț neașteptat de timpuriu, zăpada a început să se aștearnă pe jos, un strat frumos și strălucitor care-mi luminează camera și încă nu e trecut de ora șase, într-o dimineață de octombrie, când luna ca o lampă imensă și albă peste deal mă trezește. Poate că n-am dormit. N-are nici o importanță. În orice caz, este prima oară când mă trezesc fără să mai simt suferința. Sunt surprins. Și speriat. Dar nu cred nici o clipă că s-a terminat. Suferința a încetat doar ca să se poată reorienta. Merg la fereastră. Zăpada asta nu se prinde. Se va topi și va dispărea înainte să se-ntunece iar. Profit de ocazie, mă îmbrac cât este liniște în casă, liniștea din broderii. Îmi scot schiurile din magazie, fără să-i trezesc pe mama și pe tata, și intru în pădure. Mă iau, la început, după linia de înaltă tensiune, vreme de câțiva kilometri. Pârtia este lunecoasă și îngustă, în unele locuri vârfurile schiurilor se zgârie de pietrele ascuțite. Nu contează. Locurile îmi sunt familiare, dar eu sunt, în același timp, un străin. Aceasta este copilăria exterioară. Am o singură dorință: să mă epuizez, să uit de mine însumi. Așa că o iau la stânga, departe de linia de înaltă tensiune, de centura de protecție împotriva incendiilor, urcând dealul abrupt pe lângă Vestlia, cea mai veche gospodărie din ținut, strămutată de multă vreme, și apoi pe lângă iazul unde trăiesc câțiva păstrăvi uriași pe care nimeni nu-i poate prinde și despre care toată lumea vorbește. Poate că-s doar povești. În tot acest timp, cerul își schimbă culoarea. Văd o altă lumină. Tatonez terenul cu bețele de schi și bătătoresc pârtia. Fac o pârtie nouă în zăpada proaspăt căzută. Și știu, știu încotro mă duc. Voi deschide drum în pădure de unul singur. Voi da crengile la o parte. Îmi voi curăța viața ca pe un copac de crengile uscate, îi voi adăuga inelele de creștere în jurul trunchiului, iar lemnul va pluti în fiecare lacrimă vărsată. E tot ce pot face. Și ajung exact acolo unde trebuie să ajung, acolo unde-ar fi trebuit mereu să fiu. Tata n-a ajuns încă până aici cu plugul. Sunt primul. Dar odată, demult, a deszăpezit drumul pentru Audrey Hepburn. Acum e rândul meu să fac pârtie pentru ea. Pășește în fața mea, în rochia ei neagră și strâmtă, frumoasă, suplă și puternică, iar picioarele ei par atât de mici în ghetele imense. Audrey Hepburn pășește în fața mea, și totuși eu sunt cel care face pârtia. O strig pe nume, dar ea nu se-ntoarce, îi văd doar părul prins la spate și gâtul lung și grațios și nu

reușesc s-o ajung din urmă, chiar dacă se oprește pentru o clipă să se odihnească sau să admire priveliștea. Apoi își ia avânt mai departe cu bețele de schi, cotind pe Fifth Avenue & Skrukkedalen, dispărând cu totul.

Mă-ntorc pe-același drum.

Pe ultima porțiune sunt nevoit să-mi car schiurile.

Tata se pregătește să pună plugul în funcțiune, chiar dacă nu va fi nevoie de el astăzi, îmi aruncă o privire rapidă și nu spune nimic.

Mama stă pe treptele de la intrare, ca de obicei.

— Am fost îngrijorați pentru tine, Willy.

— N-aveți de ce.

— Unde-ai fost?

Nici nu-mi amintesc de când n-am mai râs.

— La cinematograf, zic eu.

XVI

În aprilie, la cinci luni de la dispariția lui Cathrin, s-a ținut un moment comemorativ după slujba religioasă. Era într-o duminică. Soarele era deja sus pe cer. Paltonul pe care mi-l pusesem era mult prea călduros. Era de iarnă, dar iarna trecuse. Copacii aruncau o lumină verde, difuză de-a lungul pământului. Când am ajuns la biserică, erau aproape toate locurile ocupate de părinți, în primul rând, de prietenele, prietenii, de toți cei care făcuseră parte din echipa de căutare a lui Cathrin, plus alții care au mai rămas după încheierea slujbei, ca să-i amintesc chiar pe toți. Lângă catafalc era o fotografie a lui Cathrin și o floare, un trandafir alb. Semăna cu o înmormântare, dar fără sicriu. Nimeni nu murise. Cineva dispăruse doar. Cu toții s-au întors spre mine. Credeam că aveam să fiu întâmpinat probabil cu o oarecare compasiune. Mă înșelasem. N-a fost așa. N-am fost întâmpinat cu compasiune. Eram Herbert Noll, o neînțelegere care nu fusese, totuși, iertată. Aksel s-a ridicat, îndreptându-se spre mine pe culoarul central, și mi-a tăiat calea.

Vorbea cu voce joasă.

— N-ai ce căuta aici.

— Cum n-am ce căuta aici? Cum adică?

— Este dorința familiei.

— Nu se poate.

— Ba da. Se poate. Este o întrunire privată.

Aksel și-a pus mâna pe umărul meu, în timp ce toată lumea ne urmărea cu atenție, cred că mai mulți erau gata să intervină, dacă era cazul.

— Să nu faci nici o scenă, Will. Te rog.

— Tu ești cel care face scene.

— Nu pricepi? Nu ești binevenit aici.

Cuvintele acestea m-au afectat cel mai mult.

— Pricep, am zis.

Îl priveam pe Aksel care și-a lăsat mâna în jos, ușurat.

— La naiba că s-a ajuns aici, a zis.

Nu voiam să ies, dar asta am făcut, am fugit afară. Omul de serviciu al bisericii a închis ușile în urma mea. Am așteptat mai departe lângă parcare. Nu a trecut mult și s-a auzit muzică și cântec. Începuse momentul comemorativ. Puțin mai departe două femei în vârstă, la braț, mergeau printre morminte. Încetineala cu care mergeau m-a liniștit. Simțeam decalajul de fus orar din mine însumi. Suferința este anevoioasă. Nu trece.

Dar se poate schimba. Mă gândeam la băutura pe care obișnuiam s-o preparăm împreună, *bellini*. Femeile s-au oprit la un mormânt, au lăsat ceva acolo, apoi au continuat să meargă mult mai încet, ca și cum, deși erau spre sfârșitul vieții, ar mai fi avut o veșnicie la dispoziție.

Gândul la Cathrin care intrase în vilă, în casa copilăriei ei, dispărând chiar acolo, într-un trecut unde eu nu o mai puteam ajunge, era pentru mine aproape o alinare.

Stăteam în picioare la umbră, mulțumit că-mi luasem paltonul pe mine. Norii grei și palizi aduceau o schimbare a vremii. Mi-aduc aminte ce spusese tata despre bâtlan, că bâtlanul nu poate suferi vremea rea și zboară deasupra norilor când știe că vine ploaia. Nici o pasăre nu zboară mai sus ca bâtlanul.

Timpul a trecut și ușile s-au deschis. Părinții au ieșit primii, braț la braț. Mama lui Cathryn purta ochelari de soare. În urma lor veneau ceilalți, tăcuți, întunecați. M-am retras ușor. Dar tatăl mă observase deja. A lăsat-o pe Julie și a venit până în locul unde stăteam eu. Era prea târziu.

— Afară cu tine, a zis el.

— Afară? Ce vrei să spui?

— Afară cu tine din apartament. Îl vând.

— Nu poți. Locuiesc acolo. Eu…

Tatăl m-a întrerupt, după cum îi stătea în obicei.

— Nu pot? Stai să vezi.

Destul de neajutorat, am spus:

— Îmi iau un avocat.

— N-ai decât, și-am să-ți fac viața un iad și mai mare decât este deja.

— Înțeleg.

Tatăl a rămas tăcut, privindu-mă îndelung. Nici eu nu știam ce să spun.

— Azi e duminică, a spus în cele din urmă. Nu asta era ziua când obișnuiați să mergeți la vizionări, Willy?

Apoi s-a dus la Julie și la ceilalți, care așteptau lângă mașini.

M-am dus acasă, dacă mai puteam numi acasă acel loc. Nu mai puteam. În fața intrării era anunțul bine cunoscut: VIZIONARE. Am alergat în sus pe trepte până la apartament. Un agent imobiliar tânăr, bine îmbrăcat, bronzat, întâmpina lumea în antreu; erau mulți, iar el împărțea pliante și îi conducea. Evident că fusese prevenit în privința mea, pentru că n-am primit nici un pliant, însă nici nu aveam nevoie. Dorința lui era să scape de mine, dar a fost așa cum îmi spusese și Aksel, juristul: fără scene. Am intrat, totuși, strecurându-mă pe ușă, pe lângă el,

și am rămas acolo, în picioare, între bucătărie și camera de zi, uitându-mă la toți acești oameni care se acomodau cu locul, încercau canapeaua, deschideau dulapuri, trăgeau sertare, se uitau în cărți, ridicau vaze, întorceau pături, mutau mese, da, se făceau comozi ca și cum ar fi locuit deja acolo, ba mai mult, un băiat s-a așezat pe un scaun și a pornit televizorul, era competiția de schi, ultima competiție de schi din sezon. Nu erau altceva decât niște hoți. M-am dus în dormitor, dar nici aici nu era liniște, iar în fața camerei mele de lucru se făcuse coadă. Am observat la o pereche ceva familiar, puneau mâna pe orice, însă nu știam de unde să-i iau. Femeia a trecut pe lângă mine în pragul ușii, a ezitat o clipă și a-ntrebat:

— Este cumva și o verandă pe aici? Cred că așa scria în anunț.

— De unde să știu eu?

A continuat să meargă spre baie.

N-am mai suportat.

Am așteptat jos în stradă să se termine totul, l-am așteptat pe agentul imobiliar să-și împacheteze anunțul, să-l pună pe bancheta din spate a mașinii sale și să plece.

N-am închis un ochi toată noaptea.

Acum eu eram hoțul, intrusul.

Ofertele au început să vină chiar a doua zi după vizionare, iar tatăl a acceptat una dintre ele, poate că erau timpuri dificile în branșa sa necunoscută și avea nevoie de bani gheață, sau poate că voia doar să scape de apartament cât mai rapid cu putință.

Miercuri, apartamentul era deja vândut.

Joi, mașina de transport a firmei de mutări de la Majorstua a parcat în fața apartamentului.

Patru bărbați au invadat apartamentul cu chingi, cutii de carton și bandă adezivă.

Și cu cât cărau mai mult de-acolo, cu atât îmi dădeam mai bine seama cât de puțin era al meu.

Majoritatea lucrurilor erau ale lui Cathrin.

Nu știam că noi, sau mai bine zis ea, aveam atâtea lucruri de care n-aveam nevoie.

Cameră după cameră, toate au fost golite, tot ce semăna cu o viață a fost îndepărtat, până ce n-a mai rămas la vedere decât scheletul apartamentului: pereții, podelele, tavanul.

În timp ce trebăluiau în camera de zi, m-am dus în bucătărie, am luat foarfeca și nu știu de ce am făcut asta, dar am tăiat în bucăți perdeaua, în fâșii atât de mici încât am putut să le-adun în punga de

gunoi. Aveam chef să tai mai mult. Aveam chef să-mi tai degetele, urechile, nasul, degetele de la picioare. Foarfeca lumina în mâna mea. Aveam poftă să tai totul în bucățele și să le pun laolaltă, una după alta, într-o altă înșiruire.

Am pus foarfeca la loc în sertar.

Și când bărbații au terminat, mai rămăsese doar computerul meu în care nu erau fișiere, macheta de avion, telefonul și ceasul. Era exact cinci și douăsprezece minute, șaptesprezece aprilie, 1997. De ce-mi aduc aminte exact de asta cu atâta precizie?

Pentru că atunci a sunat telefonul.

INTERIOR, APARTAMENT. OSLO. DUPĂ-AMIAZĂ. PRIMĂVARĂ/ APRILIE

Will se apleacă și ridică receptorul telefonului de pe podeaua din camera de zi goală, ascultă, cu un soi de bucurie și de durere, se sprijină de perete.

INTERIOR, AVION. ACEEAȘI SEARĂ.

Will stă la geam, locul de lângă el este liber. Se uită afară, soarele apune și aruncă o lumină roșie și întunecată la orizont. O însoțitoare de bord se apleacă spre el. Will se întoarce, a plâns sau plânge. Încearcă să ascundă asta. Însoțitoarea de bord se uită îngrijorată la el. Ea are o tavă cu băuturi, suc de portocale, șampanie. Will se află la clasa business.

STEWARDESA: Doriți ceva? De băut? Șampanie…

WILL (o întrerupe): Nu, mulțumesc.

STEWARDESA: E totul în regulă?

WILL: Bineînțeles că e-n regulă.

Însoțitoarea de bord îi dă lui Will un șervet cald, aburind. Se șterge în grabă pe față.

STEWARDESA: Sigur?

WILL: Da, totuși. Aveți un bellini*?*

STEWARDESA:Poftim?

WILL: Lăsați.

INTERIOR, AVION. ACEEAȘI SEARĂ/NOAPTE.

Avionul parchează în fața porții. Will se uită din nou afară: FRANKFURT. O harababură de lumini care se mișcă în toate direcțiile.

INTERIOR, AEROPORT. ACEEAȘI NOAPTE/DIMINEAȚĂ.

Will doarme într-un scaun în sala de sosiri, ține în brațe o geantă de călătorie.

Figura lui e liniștită, detașată. Punctul de vedere al lui Will: O pasăre rătăcită în sală zboară în cerc aproape de plafon, în timp ce un grup de BĂRBAȚI, oameni de serviciu și paznici stau și se uită la ea. Unul dintre bărbați are o copită imensă. Pasărea zboară mai departe spre o cafenea închisă, iar bărbații fug după ea. Pasărea aterizează pe o masă, ciugulește câteva fărâmituri, dar în clipa în care bărbații se apropie, pasărea se ridică și se așează pe o grindă sus, deasupra lor. Bărbații înjură și se sfătuiesc între ei cu voci răsunătoare.

(OFF: Râs.)

INTERIOR TAXI. ACEEAȘI DIMINEAȚĂ.

Will stă pe bancheta din spate. Râde. Un soi de râs necontrolat. ȘOFERUL este tăcut, corect, îl privește când și când în oglinda retrovizoare. Mașina traversează un peisaj frumos, păduri întinse, câmpuri, cotesc pe o poartă înspre o clădire ce aduce cu un palat vechi, dar care se pare că este un spital privat.

INTERIOR SPITAL. ACEEAȘI DIMINEAȚĂ.

Will merge împreună cu un DOCTOR de-a lungul coridorului. Duce geanta în mână.

DOCTORUL (vorbește probabil germană/engleză): E foarte slăbită. Cu toate astea, este puternică. Dacă înțelegeți.

WILL: Da. O cunosc.

DOCTORUL: Nu fiți așa de sigur de asta.

Doctorul se oprește în fața unei camere. Pe ușă e lipit un număr, un fel de cod. Will îl privește.

WILL: Care-i părerea dumneavoastră?

DOCTORUL: Le spun tuturor. Și cel mai adesea așa este. Trebuie să fiți pregătit ca ea să nu vă mai recunoască.

WILL: De cât timp a...

DOCTORUL (îl întrerupe): Politica noastră este sinceritatea. Completă sinceritate. Spunem lucrurilor pe nume. Atât pacientului, cât și rudelor.

WILL: Și ce-mi puteți spune?

DOCTORUL: N-am reținut exact cine sunteți...

WILL (îl întrerupe): Iubitul ei.

Doctorul se uită la ceas.

DOCTORUL: Zece minute. Apăsați alarma dacă se-ntâmplă ceva.

WILL: Pot să vă mai întreb ceva?

DOCTORUL: Bineînțeles.

WILL: Cât costă să fii tratat aici?

DOCTORUL (reticent): Sunteți bolnav?

WILL: Nu.

DOCTORUL: Trebuie să așteptăm până în acel moment. Dar hai să punem așa problema. Viața este prețioasă. Vreau să spun neprețuită.

WILL: Chiar dacă știi că vei muri?

DOCTORUL (îngăduitor): Dar oare n-o știm cu toții? Amânarea. Este singura pe care o putem cere.

Doctorul dă să plece, dar se întoarce din nou spre Will.

DOCTORUL: Și, totuși, aici nu folosim cuvântul moarte.

Doctorul își pune un deget peste buze înainte să-și continue drumul în jos pe coridor.

Will trebuie să se adune, pune în cele din urmă mâna pe clanță și împinge ușa încet, deschizând-o.

INTERIOR. SALON DE SPITAL. ACEEAȘI DIMINEAȚĂ/DUPĂ AMIAZĂ

Will o vede pe Cathrin întinsă în pat într-o cameră care ar fi frumoasă dacă nu s-ar vedea peste tot tuburi, catetere, truse de perfuzie, monitoare, aparate. Capul ei n-are nici un fir de păr, e aproape de nerecunoscut. Mai are în ureche cercelul de chihlimbar. Will pune jos

geanta. Ea doarme. Will rămâne în picioare, uitându-se la ea. Apoi se duce tiptil la pat, își trage un scaun alături, se așează și își pune mâna cu grijă pe fruntea ei lucioasă și încordată. Ea deschide ochii și se întoarce spre el. Privirile lor se-ntâlnesc. Will se teme că ea n-o să-l recunoască. Se apleacă mai mult spre ea, ca și cum ar vrea ca ea să-l vadă mai bine. Ea își pune mâna în jurul gâtului lui. Îl sărută. El o sărută. Un sărut ușor, abia dacă se ating unul pe altul.

WILL: Să te ia naiba, Cathrin.

Cathrin râde, începe să tușească, se ridică în capul oaselor. Will încearcă s-o ajute, e pe punctul să intre în panică, se uită după alarmă, după care ea se scufundă din nou în pat, epuizată.

CATHRIN: Ba să te ia naiba pe tine, Will. E bine. Chiar că e bine. Dar nu trebuia să vii pân-aici ca să mă faci să râd. Pot muri din asta.

WILL: Nu vorbim despre moarte aici.

Cathrin e pe punctul să râdă iarăși.

CATHRIN: Nu vorbim despre moarte, doar murim.

Will o ia de mână cu infinită precauție, de parcă s-ar teme că ea s-ar putea sparge în bucăți chiar în fața ochilor săi.

WILL: M-ai rugat să vin.

CATHRIN: Mi-era puțin frică. Nu e mai rău de-atât.

WILL: De ce n-ai spus nimic?

CATHRIN: N-am vrut să vă temeți. Nu voiam să-ți fie ție teamă.

WILL: M-ai făcut deja să-mi fie teamă. Ai făcut pe mulți să se teamă.

CATHRIN: Am vrut să rezolv eu. În regulă?

WILL: Nu. Puteam să rezolvăm împreună.

CATHRIN: Ne certăm?

Will se apleacă înspre ea.

WILL: Bine-nțeles că nu.

CATHRIN: Ba da. Cred, la naiba, că ne certăm. E-n regulă.

Will scoate un pachețel mic din geantă și i-l dă lui Cathrin. Ea abia dacă reușește să-l deschidă, Will trebuie să o ajute. În cutiuță e cercelul pe care-l cumpărase, cadoul de Crăciun. Cathrin zâmbește.

WILL: Crăciun fericit, oricum. Chiar dacă a trecut ceva timp de-atunci.

Amândoi râd puțin.

CATHRIN: Mulțumesc. Îmi plac bărbații cu memorie bună.

Will vrea să-i prindă cercelul în cealaltă ureche, dar ea îi împinge mâna la o parte.

CATHRIN: Să mai așteptăm puțin cu asta. Pune-l doar acolo.

Will pune cercelul și cutiuța pe noptieră.

WILL: Când te-ntorci?

CATHRIN: Nu face pe prostul, Will.

WILL: Ce vrei să spui?

CATHRIN: Că nu știu. Dacă mă mai întorc.

WILL: Ba sigur că știi. Va fi bine.

CATHRIN: Când spui câte-o minciună ți se schimbă culoarea ochilor. Știai asta? Se fac aproape verzi. Nu-ți stă bine.

WILL: Cum de știi tu asta?

CATHRIN: Am văzut de câteva ori când ne-o trăgeam. Acum sunt la fel. Uită-te în oglindă. Ochii tăi sunt verzi.

Doctorul deschide ușa, în spatele lui sunt două asistente. Așteaptă.
Will se apleacă peste Cathrin, ea-l mângâie pe păr.
Cathrin se întoarce spre doctorul care îi face semn că trece timpul.
Vorbesc în șoaptă, în timp ce doctorul și asistentele așteaptă.

CATRHIN: Mi se pare c-ar cam trebui să pleci. Cu bine, Will. A fost plăcut să te văd.

WILL: Rămân aici.

CATHRIN (și mai încet): Nu-i așa că animalele se-ascund când simt

că mor? Of, iar am zis cuvântul.. N-am vrut.

WILL: Sunt oameni care îți duc dorul, Cathrin.

CATHRIN: Cine?

WILL: Eu. Părinții tăi. Vivi. Toți.

CATHRIN: Ai găsit-o pe Ca De-Obicei?

WILL: A dispărut fără urmă. Dar sunt convins că și ei îi e dor de tine.

Will îi ia mâna și vede că nu mai are brățara. Iar Cathrin îl observă.

CATHRIN: Ți-aduci aminte de agentul imobiliar din casa cu suflet? Netrebnicul acela libidinos. Cred că s-a uitat la noi.

WILL: Mă-ndoiesc. N-ar fi reușit să urce la mansardă.

CATHRIN: Ți-aduci aminte ce transpirat era? Tu nu observi nimic în jurul tău, Will.

WILL: Ce-i cu el?

CATHRIN: El a cumpărat brățara. Și iată-mă aici. Să nu te înfurii. Spune-mi că nimeni nu se va înfuria. Oamenii de aici se pricep. Costă trei sute de mii să...

Cathrin nu mai spune nimic, își pune doar degetul peste buzele uscate și crăpate.

WILL: Nu sunt furios. Nimeni nu e furios, Cath. Suntem doar...

CATHRIN (îl întrerupe): E bine. E al naibii de bine. Înfurie-te puțin, Will. Măcar de data asta.

Doctorul și asistentele dau semne de nerăbdare și intră în încăpere.

WILL: Ne vedem.

CATHRIN: Da. Ne vedem. Să fii sigur. Dar nu e sigur că te aștept pe tine.

WILL: Ce vrei să spui?

Cathrin îl trage mai aproape, șoptește:

CATHRIN: Să spunem o dată pentru totdeauna. Că un timp ne-am iubit unul pe altul.

WILL: Ne iubim, Cathrin. Nu că ne-am iubit.

CATHRIN: OK. Spune.

WILL: Ne iubim unul pe altul. Acum spune și tu.

CATHRIN: Ne iubim unul pe altul. Ce faci cu geanta aia?

WILL: Rămân aici, Cath.

CATHRIN: Asta n-aș putea suporta. Pe deasupra, cei de aici sunt competenți. Poate că se termină la noapte.

Will o ține strâns de mână și nu vrea să-i dea drumul.

WILL: Ne-a fost bine împreună, nu-i așa? Măcar până am ajuns să ne plictisim.

Cathrin îl privește, zâmbește și încearcă să se ridice, dar nu reușește.

CATHRIN: Da, așa e. În special când ne-am plictisit și am putut păcătui puțin. Nu e oare plăcut să te gândești la asta?

WILL: Ba da. E plăcut să te gândești la asta.

CATHRIN: Nu-ți fie teamă. Îmi promiți?

WILL: Nu. Mi-e teamă. Mi-e teamă pentru tine.

CATHRIN: Ajunge că mi-e mie teamă, Will. Mai mult nu pot duce.

Ea îi lasă mâna și Will se apleacă și îi sărută buzele uscate. Apoi se ridică. Asistentele îl conduc afară, în timp ce doctorul se ocupă de Cathrin. Will se oprește în ușă și se întoarce spre Cathrin, pentru ultima oară, dar ea nu-l vede.

INTERIOR. SPITAL. ACEEAȘI SEARĂ/NOAPTE

Will traversează coridorul elegant, singur. Se oprește, se așază pe un scaun, dă drumul genții pe podea și-și ascunde fața în mâini. Plânge. Este singurul sunet de pe coridorul gol.

(Muzica: primele versuri din Broken Bicycles *de Tom Waits:* Somebody must have an orphanage for / all the things that nobody wants

anymore[36].)

În timp ce Will stă așa, aplecat, cu fața îngropată în mâini, doctorul și asistentele medicale ies din camera lui Cathrin, aflată în fundal. Ultimul dă jos anunțul cu numărul și codul, aruncă o privire spre Will, ezită, după care îi urmează pe ceilalți.

FLASHBACK

Interior, mașină. După-amiază. (Muzica se aude în continuare.)

Will conduce, Cathrin stă lângă el. Se întorc de la casa lui părintească, de la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui lui. El este îmbrăcat într-un costum închis la culoare, ea într-un taior gri, elegant. Drumul e prost, în aer zboară fulgi de zăpadă. Niciunul nu spune nimic. Apoi Will vorbește în grabă și oprește în fața unei case destul de dărăpănate, aproape o cocioabă, unde pe un panou răsturnat în șanț scrie DE VÂNZARE. Terenul e plin de caroserii de mașini vechi, piese de mașină, cauciucuri și biciclete ruginite, roți și cadre de bicicletă. Will întredeschide ușa.

CATHRIN: Ce-ai de gând?

WILL: Să mă uit la casă. E de vânzare. Fostul proprietar s-a spânzurat. Cred că am putea s-o luăm sub prețul pieței.

CATHARIN: Ești furios.

WILL: Nu sunt furios. Sunt doar puțin sentimental. Locuri de odinioară și chestii de-astea, știi tu.

CATHRIN: Ești furios pe mine pentru că am zis că trebuie să ții un toast pentru tatăl tău.

WILL: Tu ai fost cea care-a zis asta? Să țin un toast? Nici n-am avut habar.

CATHRIN: Will. Te rog. Mi-e frig. Eu…

WILL (o întrerupe): Mi-a spus că a fost doar un vis.

CATHRIN: Ce anume?

WILL: Bâtlanul.

CATHRIN: Care bâtlan?

Will deschide portiera și mai tare. Vântul aduce zăpadă în mașină.

WILL: Mi-a spus că trebuie să am mare grijă de tine. Trebuie să am mare grijă de tine?

Cathrin se cutremură înfrigurată și îl privește.

CATHRIN: Ești sigur că nu ți-a spus că eu ar trebui să am mare grijă de tine?

Will așteaptă puțin, după care închide portiera, se apleacă spre Cathrin, o cuprinde în brațe, o încălzește.

EXTERIOR. DRUM. (flashback/vis.)

Se văd luminile de poziție dispărând în ninsoarea viscolită. O rafală de vânt ia pe sus panoul DE VÂNZARE care cade, puțin mai departe, cu partea opusă în sus. Acolo scrie, cu litere de mână: VÂNDUT.

INTERIOR. SPITAL. ACEEAȘI NOAPTE.

Will se uită cu atenție în jur. Coridorul este iarăși pustiu. Se ridică, lasă geanta în urmă, se duce spre ieșire, în timp ce muzica, melodia lui Tom Waits, se continuă până la sfârșit. Will caută în mod evident ceva și găsește în cele din urmă: un automat de cafea. Introduce câteva monede, pune o cană în locul potrivit, apasă un buton și așteaptă. Nu se-ntâmplă nimic. Apasă din nou. Nu ajută la nimic. Pune mai multe monede, apasă pe un alt buton. În continuare nu se-ntâmplă nimic. Începe să lovească automatul. Își pierde controlul. Furios. Will stă în fața automatului izbind iar și iar.

---

[36] (Eng.) Cineva trebuie să aibă un orfelinat/pentru toate lucrurile pe care nimeni nu le mai vrea (n. tr.).

XVII

Telefonul suna, iar eu nu-l puteam găsi, sunetul venea din toate direcțiile în apartamentul gol, alergam dintr-o cameră în alta, până ce l-am găsit, în cele din urmă, pe podea în camera de zi. M-am aplecat, am ridicat receptorul și am auzit glasul subțire și prietenos de femeie la celălalt capăt al firului.

— Cred c-am găsit-o.

A trebuit să mă prind de ceva, dar nu era nimic de care să mă țin, doar un perete gol. M-am sprijinit de el.

— Ați găsit-o? Cum adică?

— Nu dumneavoastră ați pierdut o cățelușă?

Am lunecat în jos de-a lungul peretelui, până ce m-am așezat în colțul camerei și am închis ochii.

— Ba da. L-ați găsit? Vreau să spun, ați găsit-o?

— Ar fi trebuit să sun mai devreme. Dar vă sun totuși acum. Mai bine mai târziu decât niciodată.

— Aveți dreptate. Pot veni s-o iau?

— Locuiesc pe strada Bygdøy. La numărul 14. La interfon scrie Ragnar Holmsen. E numele soțului meu, dar el a murit. Încă nu am schimbat plăcuța. Și nici n-am s-o fac. Numele meu este Edith Holmsen.

Am ascultat răbdător vocea tărăgănată, Edith Holmsen era, evident, o femeie bătrână, foarte bătrână, și probabil nu prea avea cu cine vorbi, exact ca și mine, mă simțeam bine să stau așa în colțul camerei goale, ascultând-o pe ea vorbind.

— Pot veni azi?

Edith Holmsen a ezitat o clipă, iar vocea ei s-a înăsprit.

— Dacă încă o mai vrei înapoi, a zis.

Am luat imediat un taxi până la ea, nu era departe de Burum, acolo unde Ca De-Obicei fugise în seara aceea, am sunat la soneria lui Ragnar Holmsen, s-a auzit un bâzâit în ușa pe care am împins-o numaidecât și am urcat în fugă la etajul trei. Edith Holmsen mă aștepta pe palier. Era, așa cum presupusesem, o doamnă foarte în vârstă, poate aproape de nouăzeci de ani, în halat de casă și papuci de casă mult prea mari. Era micuță, adusă de spate, așa cum ajung cei mai mulți bătrâni, cresc în jos, centimetru de centimetru, iar părul îi atârna într-o încâlcitură, arăta de parcă tocmai se trezise dintr-un somn de câțiva ani. Dar când m-am apropiat, am văzut că avea privirea ascuțită și limpede, aproape prea frumos ca să fie adevărat.

M-am prezentat.

— Willy Bråten. Vă sunt foarte recunoscător că ați sunat.

— Tu știi deja cum mă cheamă pe mine.

Edith Holmsen s-a întors și a intrat în apartament. Pe o masă, gata pregătite, erau prăjituri și cafea. Aproape că m-a împins într-un scaun, s-a așezat pe celălalt și a turnat cafea în cești. Ca De-Obicei nu era nicăieri.

— Cu ce te ocupi, Willy? a întrebat ea.

M-am gândit că va dura ceva vreme, dar i-am făcut bătrânei doamne pe plac. Nici eu n-aveam prea multă lume cu care să vorbesc. Aveam destul timp.

— Scriu scenarii de film, am zis. Mai bine zis, asta am făcut până acum.

— Dar n-o mai faci?

— Nu. Se pare că nu-s destul de bun pentru asta.

— Nu ești destul de bun? Asta hotărăști tu însuți.

— Din păcate, sunt mulți alții care hotărăsc asta.

— Ia și o prăjitură.

A împins farfuria pe masă, iar eu n-am avut încotro, a trebuit să iau o prăjitură.

— Mulțumesc.

— Dar tu ce părere ai, tu crezi că ești destul de bun, Willy?

Mă uitam în jur. Apartamentul, în orice caz, camera de zi era plină de obiecte, bibelouri, amintiri, rame, abajururi și umbre, aproape că nu mai era nici un locșor liber. O ușă dublă ducea spre un balcon îngust unde era un pom de Crăciun uscat care încă avea o stea strâmbă în vârf.

— Uneori, poate că da, am răspuns.

— Vezi. Atât timp cât tu însuți crezi acest lucru, nimeni nu ți-l poate confisca. Mai mănâncă o prăjitură.

Eram chiar obligat să stau acolo și să ascult toate chestiile astea?

Începusem totuși să-mi pierd răbdarea.

— Nu, mulțumesc, am zis.

— Să-ți povestesc cum a murit Ragnar, bărbatul meu?

N-aveam de-ales, așa că am încercat să mă calmez iar.

— Da, bine.

— A fost ucis de o secure.

Am devenit, desigur, curios.

— Ce groaznic.

— Da. Ragnar s-a dus jos în pivniță ca să spargă lemne. Era în iarna aceea când a fost un ger cumplit, 1977. Era și criza petrolului. Nu, a fost cu câțiva ani mai devreme. Dar, oricum, nu s-a mai întors niciodată de jos

din pivniță.

— Dumnezeule. Dar cine-a făcut-o?

— Medicul a fost de părere că și-a luat avânt atât de mare cu securea încât s-a lovit drept în cap.

— E posibil așa ceva?

— Ragnar era, din păcate, foarte ghinionist și neîndemânatic cu mai toate. Dar la asta chiar că se pricepea.

— Dumnezeule, am zis.

— Medicina legală, sau cum i-o fi zicând, se ocupă cu asta. A trebuit să se investigheze dacă au fost și alte amprente pe coada securii. N-au găsit. Înseamnă că era singur atunci.

Edith Holmsen a mai turnat cafea în cești, fără să mă întrebe înainte. Mă gândeam la acest Ragnar, nu numai că a fost extrem de ghinionist, ci era dintre cei mai nenorocoși, socoteam că puteau fi numărați pe degetele de la o mână, dacă nu cumva era doar el singur, oare câți să fi avut ghinionul să se omoare cu securea din greșeală? Era aproape cam pe aceeași linie cu Herbert Noll.

— Dacă aș fi scris despre asta într-un scenariu de film, nimeni nu m-ar fi crezut, am zis eu.

Femeia bătrână în halat și papuci de casă a zâmbit.

— Și asta nu e totul. Ragnar a reușit această performanță de două ori.

Abia dacă mai eram în stare s-o urmăresc.

— Două? Două ce?

— Prima dată a nimerit craniul cu partea din spate a securii, cum s-o fi numind asta, iar a doua oară cu tăișul. Ultima lovitură a fost cea care l-a ucis pe loc. Așa a spus medicul.

Am privit în jos gândindu-mă că dacă aș fi scris asta într-un scenariu, că s-a lovit de două ori în cap, marea majoritate ar fi crezut. O singură dată ar fi ceva neplauzibil. Dar a te lovi astfel de două ori presupune voință și disciplină. Totuși, nu-l putea concura pe Herbert Noll. Nu era nici un strop de umor involuntar în această poveste.

— E aproape de necrezut, am zis.

Edith Holmsen a dat din mână.

— Hai să nu mai vorbim despre asta. A trecut mult timp de când l-am dat uitării.

Eram pe punctul să mă ridic, dar n-am ajuns atât de departe.

— De unde ești? Nu ești din Oslo?

— Din Hurdal. De ce întrebați?

— Încerci, dar nu reușești să ascunzi de unde vii.

— Înseamnă că aveți o ureche bună.

Ea a oftat.

— Auzul e, probabil, singurul care mai funcționează ca lumea. De aceea a trecut așa de multă vreme până ce te-am sunat. Adică am rătăcit biletul cu numărul tău de telefon și n-am mai fost capabilă să-l găsesc.

— Apropo, unde l-ați găsit, până la urmă?

— Lunecase în spatele frigiderului. Și când menajera care mai face ordine pe-aici a venit ieri, a găsit biletul când s-a apucat să spele frigiderul. Și trebuie să recunosc și eu că m-am gândit să nu te mai sun pentru că trecuse atâta vreme, dar, din păcate, nu m-a lăsat conștiința.

— Mă refeream la câine. Unde l-ați găsit?

— Ah. În parcul de lângă Hydro. Obișnuiesc să mă plimb pe acolo o dată la două zile, dacă nu plouă. Stătea culcat sub copacul cel mare, sub fagul roșu, era zbârlit și speriat. L-am adus cu mine aici. Și după două zile am văzut anunțul pe care scria câine dispărut.

M-am aplecat înainte și n-am mai putut să aștept.

— Unde-i câinele, de fapt?

— Crystal, a strigat Edith Holmen.

S-au auzit pași greoi, dar n-aș fi putut spune dacă era cu adevărat Ca De-Obicei câinele care, în cele din urmă, s-a apropiat încet. Nu numai că crescuse mult în aceste cinci luni, ci se făcuse neobișnuit de gras, de nerecunoscut, și evident că nici nu mă mai recunoștea. S-a așezat lângă papucii de casă ai lui Edith Holmsen. Ea i-a dat o bucată de prăjitură care s-a făcut imediat nevăzută, așa că a mai primit o bucată care a dispărut la fel de rapid.

— Ține-i companie până mă duc eu la toaletă.

A lipsit destul de mult timp.

M-am aplecat deasupra câinelui și l-am mângâiat.

— Ca De-Obicei, am șoptit eu. Ne e dor de tine.

Nu prea asculta.

— Ca De-Obicei, am repetat, puțin mai tare. Ascultă-mă.

Atunci a mișcat ușor pleoapele și a dat din coadă de două ori, leneș și mulțumit, iar în acea clipă am știut că el era câinele nostru, Ca De-Obicei.

Edith Holmsen s-a întors.

— S-a purtat frumos Crystal? a întrebat ea.

Am dat din cap și m-am ridicat.

— A venit timpul să plec, am spus. Vă mulțumesc.

— Pari un băiat cumsecade, dar nu știu dacă mă pot încrede cu totul în tine, a zis Edith Holmsen.

Am privit-o stupefiat.

Câinele a mârâit.

— Nu vă supărați, ce vreți să spuneți cu asta?

— Încerci s-ascunzi cine ești și, de altfel, nici n-ai destulă grijă de Crystal. Nu este de-ajuns?

Câinele s-a potolit, probabil că doar atât fusese în stare să mârâie. M-am așezat din nou, neștiind ce să spun.

— Crystal o duce bine aici, am zis.

— Da, ne ținem de urât atât cât va ține.

— Poate că nu-i o bună idee să-l mutăm.

Edith Holmsen s-a apropiat.

— Ce vrei să spui?

— Că trebuie să ne gândim la binele câinelui.

— Așa este.

Din nou m-am ridicat în picioare și am făcut un pas pe lângă Edith Holmsen, în direcția ușii, pentru că nu mai suportam priveliștea halatului ei de casă pe jumătate desfăcut.

— Atunci cred că ne-am înțeles, am zis.

— Ce ne-am înțeles, Willy?

— Ca De-Obicei, vreau să spun Crystal, rămâne aici.

Edith Holmsen mi-a dat o îmbrățișare lungă de care n-am putut să mă feresc.

— Am știut, totuși, că pot avea încredere în tine, a spus.

Când, în sfârșit, am ajuns din nou jos pe trotuar, i-am zărit în balcon, Edith Holmsen, Crystal și pomul de Crăciun veștejit cu steaua în vârf. Ea făcea cu mâna, iar câinele dădea din coadă. Apoi au intrat înăuntru.

Am rămas acolo pe trotuar.

Nu mai aveam idee unde să mă duc sau ce să fac cu viața mea. Puteam să plec undeva ca să dispar sau mă puteam întoarce acasă, acolo de unde venisem.

EPILOG

Locuiam deja la fermă, în casa părintească, de câțiva ani, fusese inaugurat noul aeroport de la Gardemoen, când a intervenit ceva. N-aș putea spune că avioanele mă deranjau, deși multă lume s-a tot plâns o vreme de ele, dar uneori avioanele care treceau la ore târzii sau cele din zori de zi îi trezeau pe unii sau alții dintre noi brusc, cei mai în vârstă din sat spuneau că sunetul le amintea de război, medicul districtului era de părere că toate astea puneau în pericol comunitatea locală și mulți amenințau că se vor muta de acolo, că vor da în judecată statul, au făcut chiar și câteva demonstrații, în zadar, desigur. Apropo, figurează ceva despre somn în drepturile omului? Oricum, eu din alte cauze stăteam treaz, așa că mi-era totuna. Mama rezista bine, fiind atât de puternică, în orice caz, cel puțin asta lăsa să se vadă, și chiar reușea să salveze aparențele, așa cum fac mamele de obicei, iar pentru mine asta era suficient. Avea același serviciu la sanatoriu și în același timp avea de-a face cu boala în propria sa casă. Tata se împuținase. Fără veste puterile îl părăsiseră, pe el care fusese mereu truditorul casei, în timp ce eu eram lenețul cu mâinile netede, îl lăsaseră puterile pe el, care pleca în fiecare dimineață, pe el, care bătea drumurile prin pădure. Truda îl epuizase, cum să numesc asta pe limba mea, pentru că tata și cu mine nu mai vorbim aceeași limbă, ca și cum munca l-ar fi pedepsit cerându-și înapoi drepturile, iar eu credeam c-ar fi meritat mai mult. Vedeam asta, mama și cu mine, se scufunda în sine zi de zi, oră de oră, puterile îl părăsiseră și, în cele din urmă, medicul l-a declarat inapt de muncă, după care a început să primească un fel de pensie și a devenit irascibil, rezervat și sensibil, nu mai ieșea din casă, stătea doar la fereastra din camera de zi, cu eterna ceașcă de cafea. Nu puteam s-o las pe mama în situația în care se afla acum și nici nu mai aveam nimic de-a face cu restul lumii. Să spun așa: Nu mai auzeam nimic despre restul lumii, auzeam doar avioanele. Plugul stătea în garaj. Poate că asta îi făcea cel mai rău tatii, faptul că plugul stătea în garaj. Apoi au venit cei de la consiliul local să-l ia. Au venit doi bărbați. Nu mai era nevoie de plug. Cu alte cuvinte, nu mai era nevoie de tata. În acea zi l-am văzut cu totul scos din firea lui. A ieșit ca o furtună afară, își cerea drepturile, striga, folosea cuvinte care nu se află în Biblie. N-a servit la nimic. Băieții, căci nu erau bărbați, ci doar niște băieți care știau foarte bine cine-i tata, au fost politicoși și stânjeniți, l-au lăsat să-și facă numărul până ce n-a mai avut nimic de spus. Niciodată nu mi-a plăcut atât de mult de tata ca atunci și niciodată nu mi-a părut mai rău de

el. Apoi garajul a rămas gol. O dată am făcut o plimbare pe jos, prin pădure, mai mult de dragul priveliștii, vreau să spun de dragul tatii, dar și pentru mine, pentru că îmi făcea bine. Când m-am întors, tata părea că se înviorase puțin, mă tot întreba și m-a descusut, curios, în orice caz, cum era drumul care cobora spre Skrukkedalen, frumos și bun, i-am zis, chiar și Audrey Hepburn ar putea merge cu pantofi cu tocuri pe acolo, tata abia dacă a zâmbit, dar cum era oare porțiunea de-a lungul lacului Øyangen, dacă șanțurile erau sigure, Sunt sigure ca băncile, i-am zis eu și-am început apoi să râdem împreună, Bine, a zis tata, Poți să vii cu mine într-una din zile, am zis, ca să-mi arăți exact unde-ai văzut-o pe Audrey Hepburn, dar atunci el mi-a întors spatele, Când s-a terminat, s-a terminat, a zis, iar eu urăsc acele cuvinte, le urăsc și l-am urât și pe el când le-a rostit, Ce vrei să spui cu asta, tată, Că atunci când s-a sfârșit, s-a sfârșit, Dar încă nu ai șaizeci, fir-ar al dracului, Nu drăcui în casa mea, a zis, Scuze, tată, Cum o chema, totuși, Audrey Hepburn… am zis, Da, e moartă, a murit înainte de Olimpiadă. A murit? Nu reținusem asta. Oare am reținut eu ceva în toți acești ani? M-am întristat într-un mod straniu și diferit. Acum nimeni nu mai putea spune dacă era adevărat sau nu că ea fusese la schi în Skrukkedalen, pe pârtiile tatii. Trebuia să plec. Voiam să fiu singur. Cuvintele care au urmat m-au oprit.

— Animalele sunt mai inteligente ca noi, știi?

— Așa. În ce fel? Oare vaca lui Kåre să fie mai deșteaptă decât mine? Ce? Sau Putere? Care a dat de bucluc în gaura aceea din gheață? A fost câinele ăsta mai deștept decât tine? Ce?

Tata a rămas cu totul calm.

— Animalele știu când le vine vremea să moară. Atunci se duc să se-ascundă, ca să nu stea în calea nimănui.

Eram bucuros că mama nu era acasă ca să-l audă.

— Nu vorbi așa, tată. Tu vei…

S-a așezat pe scaunul șubred și m-a întrerupt.

— Eu ce fac, nu mă-nvârt pe aici, în calea tuturor?

Ce să-i fi spus?

Am încercat, în zadar desigur, să fiu amuzant:

— Nu, tu stai jos mai tot timpul.

— I-auzi și la tine, a spus.

M-am apropiat, vrând să-mi pun mâinile pe umerii lui, dar n-am ajuns atât de departe, căci mi-am dat seama că noi nu ne atinseserăm niciodată unul pe altul, poate o strângere de mână, o bătaie pe umăr, dar nu mai mult. M-am speriat. M-am oprit și-am spus:

— Ai deszăpezit drumurile pentru alții timp de treizeci de ani, tată.

Acum n-ar fi vremea să facă altcineva asta pentru tine?

— Cine, atunci?

— Cine? Mama. Eu. Ivar. Roald. Vecinii. Tot satul poate să deszăpezească drumul pentru tine, tată.

Tata a râs fără să mă asculte.

— Ce știți voi oare despre deszăpezirea drumurilor? Tu și mama?

— Dacă e ceva ce nu știu, atunci mă poți învăța tu.

Tata a zis ceva aproape imperceptibil, dar eu l-am auzit:

— Domnul a dat, Domnul a luat.

Și m-a enervat atât de tare să aud aceste cuvinte pe care le mai auzisem de atâtea ori înainte, în copilărie, aceste cuvinte pe care nu le luasem niciodată prea în serios, tot așa cum nu-l luasem nici pe tatăl meu, dar acum nu le mai suportam, nu-l mai suportam pe taică-meu care predica aceste vorbe, iar eu nu mă mai enervasem de patru ani. Era o stare aproape plăcută.

— Chiar asta face el? Și acum ce face, își ia-napoi tot ce-a dat?

Tata n-a mai zis nimic, și din fericire nici eu.

Am urcat în camera mea. Lucram încă la niște idei, fără prea mare tragere de inimă, ca întotdeauna, dar asta mă ținea. Lăsasem tot ce era vechi în urma mea. Scenariul la care lucram acum se numea *Liniștea orchestrei.* Da, știam că sună prostește, dar nu-mi păsa, pentru că oricum nu mai aveam ce pierde. Era despre un violoncelist, o femeie de treizeci de ani, cu o carieră strălucitoare în față. Citisem povestea ei în ziarul local. De fapt, era violonistă. Am făcut-o violoncelistă pentru ca, în felul acesta, povestea să-mi aparțină. Așa facem noi, nu-i așa? Violonista cânta în orchestra televiziunii. O fac pe violoncelista mea să cânte cu cele mai renumite orchestre din Europa. Ea trebuie să fie mai importantă decât ziarul local. Ea culege aplauze în sălile din Viena, Paris, Londra. Încet, dar sigur, este afectată de o boală rară, voi găsi, fără îndoială, un nume, nu țiuitul în urechi, tinnitus, care este o maladie destul de comună printre muzicieni, ci e ceva mult mai grav: ea nu mai suportă sunetele. Trebuie, pur și simplu, să înceteze să mai cânte. Și asta nu e suficient, ea trebuie să renunțe și să mai asculte. Fiecare scârțâit, fiecare răsuflare, fiecare pas au efectul unei săbii în ureche, al unei explozii în cap. Corpul ei se transformă într-un instrument de tortură, un corp întunecat și dureros: ea însăși. Se izolează într-un apartament retras, unde îi sunt livrate alimentele și toate cele necesare. Asta era schița mea de scenariu, dar nu ajunsesem prea departe: Ce se-ntâmplă cu o persoană care pierde totul, în acest caz muzica? Este ceva pe lumea asta care poate înlocui ceea ce a fost pierdut? Se poate umple golul cu același volum? Însă eu nu mă puteam

concentra. Nu puteam prinde gândurile. Rândurile dispăreau. Am privit afară, la culorile tari ale toamnei, culorile care nu se asemănau cu cele de la oraș, aici au un alt ton. Pădurea nu mă mai tulbura. Ajunsesem probabil la o înțelegere, însă fără să fim prieteni apropiați. Tata reușise să mă facă să mă gândesc din nou la Cathrin. Nu că aș fi uitat-o, era o rană adâncă, iar rana era pe cale să se transforme în cicatrice, care este cu totul altfel decât o rană. Cicatricile nu sângerează. Sunt doar vizibile. Dar tata, cu toată vorbăria lui despre animalele inteligente care se ascund ca să moară, mă făcuse să mă gândesc la Cathrin, și mă gândeam la ea cu o ușurință care m-a surprins și m-a neliniștit în același timp. Să fie atât de simplu? Oare aceste poveri devin mai ușoare cu timpul, pierzându-și greutatea până ce devin suportabile? Dumnezeu este cel care ni le dă sau ni le ia? Toate acestea să fi fost meșteșugite cu înțelepciune? Mi-am adus aminte despre ce scrisese Fitzgerald într-o carte destul de banală despre Pat Hobby: la fiecare petrecere de revelion, studioul proiecta un film montat din toate scenele care fuseseră tăiate. Poate că era cel mai bun film. Și când m-am gândit la Cathrin atunci, prima dată după foarte multă vreme, nu m-am gândit cum era pe vremea când eram împreună, ci la cum ar fi putut să fie.

Am auzit-o pe mama care se întorsese acasă.

Am coborât.

Avea ochii obosiți, cearcăne albastre, umbre pe față, dar mai era și speranța liniștită din sufletul ei, care-mi amintea de vara indiană. Cât de puternice pot fi mamele, de fapt? Nu mai vorbea despre vara indiană, și nici eu, de altfel.

— Ce face tata? a întrebat.

— Bine.

Am urmat-o la bucătărie. A pus cumpărăturile în frigider, prânzul pe masă, ceva semipreparat care trebuia doar încălzit. Și deodată s-a întors spre mine, iar eu n-am mai recunoscut-o. Nu era mama mea cea care stătea acolo.

— Voi semănați, a zis ea.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Tu și tata. Vă dați bătuți. Cum crezi c-ar fi fost dacă și eu m-aș da bătută? Te-ai gândit vreodată la asta?

— Nu m-am dat bătut, la dracu'.

— Nu drăcui în casa mea.

— Așa a zis și tata. Nu m-am dat bătut.

Mama s-a sprijinit de frigider.

— Drace! a zis.

N-o mai auzisem niciodată pe mama drăcuind. Mama își pusese o mască și venise aici sub înfățișarea altcuiva. Aveam treizeci de ani și îmi era o frică de moarte.

— Nu drăcui în casa mea, am zis.

Mama s-a uitat rapid la mine și a zâmbit, iar eu am reușit, în sfârșit, s-o recunosc. Era, totuși, o vară indiană undeva, în adâncul tuturor anotimpurilor ei.

— Era ceva pentru tine în cutia poștală, a zis ea.

Prin urmare, asta s-a întâmplat în ziua aceea.

Mi-a dat o scrisoare.

Am luat-o și m-am dus în camera mea.

Nu voiam nici o scrisoare.

Scrisoarea trecuse prin multe locuri înainte să ajungă aici, mai întâi prin Ullevållsveien, de acolo pe la vechea mea garsonieră de lângă Vestre Aker, apoi pe la Școala de Film din Copenhaga și, în cele din urmă, la Hurdal, unde mă aflam acum ținând-o în mână. Scrisoarea fusese trimisă înapoi în tinerețea mea. Dar poșta ajunge, din păcate, mai totdeauna la destinatar. Scrisoarea venea din Danemarca. Am văzut după timbre. Am deschis plicul. Era o invitație. Aproape că nu-mi venea să-mi cred ochilor. Eram invitat la premiera *VIZIONARE*, un film de Peder Holm și Pelle Skak, fostul meu profesor, în sala de proiecții a Institutului Danez de Film din Copenhaga, în 22 octombrie, ora 16.00, adică mâine. Skak și Holm suna ca numele unui cuplu dintr-un vechi film mut, Peder și Pelle. Confirmați participarea până în 10 octombrie. Termenul expirase. Invitatul era și el expirat.

Nu pricepeam prea mult în acest moment. Nici nu știam măcar dacă să fiu furios sau măgulit.

Am sunat, totuși, și mi-am rezervat un bilet de avion, doamna de la capătul firului voia să știe dacă doream și bilet de întoarcere, nu, am zis eu, Atunci e mai scump, a zis ea, Da, bine, am spus, vreau biletul cel mai scump care există, preferabil în cockpit, și o cameră la cel mai bun hotel din Copenhaga. Apoi mi-am făcut bagajul într-o geantă mică, nu aveam nevoie de mai multe lucruri și aveam o senzație plăcută gândindu-mă la asta, că n-aveam nevoie de prea multe, că puteam să plec cu un scurt preaviz, chiar și când e prea târziu, asta este înțelepciunea hoțului, a ciorii, nu avem nevoie de altceva decât de ce aveam pe mine și, poate, de încă o pereche de șosete, lenjerie de schimb și ochelarii de soare, pentru orice eventualitate.

Nici până în ziua de azi n-am aflat cine mi-a trimis invitația.

— Vii la masă? a strigat mama.

M-am culcat, n-am adormit, însă, cu toate acestea, am avut un vis ciudat. În fiecare noapte oamenii intrau cu forța într-o bibliotecă imensă dintr-o metropolă oarecare, citeau pe furiș din cărți, se așezau acolo cu lanternele lor și învățau totul pe de rost, romane, poezii, piese de teatru, cărți de călătorie, lexicoane, biblii, apoi așezau cărțile la locul lor și se furișau iarăși afară din bibliotecă înainte să se deschidă peste zi. Și asta se întâmpla noapte de noapte.

Furau cărțile? Este vreo fărădelege să înveți ceva pe de rost?

În dimineața următoare când am coborât, mama stătea în bucătărie, s-a uitat la mine, la geantă, la haine ca și cum ar fi priceput ceva de care eu încă nu îmi dădeam seama.

— Plec, am zis.

— Unde?

— La Copenhaga. E premiera filmului meu acolo.

— Înseamnă că despre asta era scrisoarea?

— Da. Ce ți-ai închipuit?

Mama s-a uitat în altă parte.

— Mă gândeam că poate e de la Cathrin.

Am rămas acolo tăcut o vreme, cu micul meu bagaj în mână.

— Unde-i tata? am întrebat.

— Dă zăpada la o parte. Ai văzut? Ce zăpadă e?

M-am întors și eu spre fereastră. Ninsese în timpul nopții, prima zăpadă din an, mult mai devreme decât de obicei, în timp ce eu stăteam întins în pat, treaz, visând despre bibliotecă. Tata nu ridica prea multă zăpadă pe lopată, dar, dacă avea să continue așa, fiindcă oricum altceva nu avea de făcut, avea să termine de dat zăpada cu mult înainte să se topească. Lopata părea o linguriță în mâinile lui.

— Te descurci, mamă?

Mama s-a înfuriat, nu, nu s-a înfuriat, dar a fost fermă.

— De ce nu m-aș descurca? Așa de puțină încredere ai în mama ta?

— Iartă-mă. Mă referem la tata.

— M-am ocupat de bolnavi toată viața mea de adult. O să mă descurc și cu el, fii sigur.

— Bine, am zis.

Mama a rămas tăcută o vreme.

— Hai, grăbește-te, a zis ea în cele din urmă. Altfel nu mai prinzi autobuzul.

Și m-am gândit brusc că, indiferent unde te-ai duce, oricât de departe ai călători, în jurul pământului, n-ajută la nimic dacă nu prinzi autobuzul din Hurdal.

Apoi a închis ușa în urma mea. Poate că a stat în picioare la fereastră, uitându-se după mine. Nu știu. Nu m-am întors. M-am oprit în dreptul tatii. El a mai dat de câteva ori la lopată, înainte să o înfigă în zăpadă și să se sprijine de ea. Tăcea, deși vedea că stau acolo cu geanta în mână, îmbrăcat cu paltonul puțin uzat din păr de cămilă, evident pe picior de plecare. Trebuia să spun ceva.

— Va fi premiera filmului meu la Copenhaga, am zis.

— Mult succes, a zis el.

— Mulțumesc.

Am deschis poarta.

Atunci tata a zis brusc:

— Despre ce-i vorba în filmul ăsta al tău?

M-am oprit din nou. Tata nu mă mai întrebase vreodată așa ceva, dar poate că înțelesese și el că era ultima șansă s-o facă.

— Despre Cathrin, am răspuns.

Apoi am luat autobuzul de la Samvirkelaget. Sigur c-aș fi putut lua un taxi, dar ar fi părut puțin prea extravagant. Autobuzul a sosit la timp. Parcă niciodată nu fusese mai punctual. Nu știu de ce, dar m-am surprins gândindu-mă la trecerea în secolul următor care se apropia, probabil pentru că vedeam acest peisaj al copilăriei mele trecându-mi prin fața ochilor, acoperit de zăpadă, împachetat în alb, ca pe ceva de care nu mai ai nevoie, bun de depozitat în pod, de donat Armatei Salvării sau de aruncat la gunoi. Se crease parcă o atmosferă ce-mi amintea de felul în care reacționează animalele când simt că se apropie tunetul, chiar cu mult timp înainte de a se auzi bubuitul. Totul avea să dispară: telefoane, computere, căsnicii, guverne, tractoare, mașini de cusut, vor rămâne doar lopețile, acele cu ață, chibriturile și lumânările de ceară. Astea erau doar prostii, desigur, unii câștigau bani grei exploatând această teamă a oamenilor. Dar când am ajuns la aeroportul cel nou, a fost un fel de avertisment: un palat pentru evadare. Unde îți mai rămâne să fugi?

Timpul curge la fel peste tot, cu excepția unor colțuri ale lumii unde apa curge într-o altă direcție, iar calea soarelui este greșită, deplasând umbrele în direcție opusă atunci când traversezi strada. Trebuia să ajung doar până la Copenhaga. Am predat bagajele, am trecut de porți și mi-am cumpărat o sticlă de *bellini* tax-free. De mult timp nu mai băusem *bellini*. Nu se bea *bellini* la micul dejun în Hurdal. Apoi am călătorit în avion pe locul 2 a, aveam tot rândul pentru mine. Avionul era punctual. A început să se deplaseze spre nord înainte să o cotească luând-o spre sud, iar eu am reușit să-mi văd satul, cele trei lacuri, Hurdal, Kjer și Øyangen, asemenea unor platouri în peisaj, cu știucă, biban și păstrăv, dar

drumurile care traversau pădurea aproape că nu se mai distingeau. O stewardesă a adus șampanie. Am băut șampanie deasupra pădurilor înzăpezite ale tatii, înainte ca avionul să dispară într-un plafon gros de nori. Același lucru l-am făcut și eu. Am pus sticla mult prea mare în buzunarul interior și m-am dus rapid la toaletă, am deschis sticla, am băut, iar gustul era de *bellini*, nu amețeala, ci gustul îmi amintea atât de puternic de Cathrin, de duminicile noastre cu dimineți târzii, înainte să înceapă plictisul, sau chiar cu puțin înainte să înceapă plictisul, încât am fost aproape pe punctul să mă prăbușesc pe jos, trebuind să mă sprijin de chiuveta netedă și îngustă din chichineața aceea strâmtă și zgomotoasă, când am văzut un bărbat necunoscut în oglindă. Eram eu, Willy Bråten. Nu știu cât timp am stat așa. Oricum, cineva a bătut la ușă de două ori. Am aruncat sticla în compartimentul de sub chiuvetă, unde încă nu se adunase hârtie, căci avionul tocmai decolase, și s-a auzit o izbitură când a aterizat, poate că s-a și spart. Cineva a bătut la ușă a treia oară, iar eu am deschis. Aceeași stewardesă se uita la mine îngrijorată.

— E totul în regulă? a întrebat ea.

— Da, totul e în regulă.

— Sigur?

— Nu, niciodată nu poate fi.

Stewardesa a aruncat o privire rapidă pe lângă mine, în jurul meu, să vadă dacă avusesem ceva cu mine acolo înăuntru, dacă luasem, de pildă, droguri, după care m-a luat de braț, m-a scos afară și a închis ușa, de data aceasta arborând o expresie rigidă. Din fericire, draperiile erau trase, dar un însoțitor de bord stătea acolo în fundal și se uita la mine, în cazul în care aș fi provocat scandal și ar fi trebuit să fiu imobilizat la podea.

— Nu ai voie să te duci acolo ca să bei. Înțelegi?

— Am fobie de avion, am zis.

— Poți să bei atâta cât îți aduc eu, nici o picătură în plus. Înțelegi?

— Da, da.

— Acum du-te și așază-te.

Însoțitorul de bord a tras draperiile verzi la o parte și s-a înclinat ca și cum mi-ar fi dat drumul în paradis, unde, evident, credea că nu aveam ce căuta. Paradisul era, de fapt, clasa business. M-am așezat pe locul 2a, mi se părea că eram ca un elev prins asupra faptului, și mi-am sprijinit obrazul de geam, simțind vibrația continuă a motoarelor, vântul, această trepidație care în cele din urmă slăbește sudurile avioanelor, iar părțile componente ajung să se dezmembreze și în cele din urmă duc la prăbușire. Parcă m-a străfulgerat ceva, o lumină. Trebuie să fi adormit la

un moment dat, pentru că am fost trezit de stewardesă, care zâmbea, din fericire, iar însoțitorul de bord nu se vedea nicăieri.

— Totul a mers destul de bine, totuși, a zis ea. Dar acum ne-am oprit.

M-am ridicat, amețit, neștiind cât este ceasul pentru o clipă. Avionul era deja parcat, iar cabina avionului era, de altfel, goală. Eu eram ultimul pasager.

Stewardesa mi-a dat bagajul de mână și paltonul, apoi m-a condus afară pe coridor.

Am trecut prin vamă, am schimbat ceva bani și am luat un taxi la Hotel d'Angleterre din Kongens Nytorv. Obișnuiam să vin aici când eram student la Școala de Film, ca să mă uit la cele două tăblițe de alamă de la recepție, unde erau trecute numele unor oaspeți celebri: Clark Gable, Gary Grant, Chaplin, David Niven, Elisabeth Taylor, Richard Burton, Marilyn Manroe, tot șirul de actori din bibliografia de film, în orice caz a mea, și dacă te-ntrebi cine n-a locuit aici, da, poți să te-ntrebi asta, eu pot să-ți răspund: scenariștii. Nici măcar un singur scenarist nu figurează aici, nici măcar Pat Hobby. Sigur însă că Audrey Hepburn figura pe listă, între președintele Eisenhower și Ringo Starr, dar de cei doi nu-mi păsa deloc. Puteam să stau acolo ore în șir, până ajungeam să-mi văd propriul chip oglindindu-se în tăblița de alamă, mediocritatea, portretul parvenitului, priveam la aceste nume, și în special la al ei, Audrey Hepburn, da, fie și numai gândul că ea trecuse pe aici înaintea mea, pe acest covor roșu închis, poate în rochia neagră din *Breakfast at Tiffany's,* era atât de copleșitor încât ajungeam să vorbesc tare cu mine însumi. *Well, when I get the blues the only thing that does any good is to jump in a cab and go to Tiffany's.* Atunci paznicul, cel îmbrăcat în uniforma elegantă și joben, mă ruga frumos să plec, dar nu-mi interzicea să revin, ceea ce și făceam, de altfel. Până și George Peppard își avea numele trecut pe tabliță, e adevărat că doar jos de tot, în ultimul colț, sub Rod Steward. N-am înțeles niciodată prea bine sistemul acesta, pentru că nu era ordine alfabetică și nici cronologică, probabil că erau trecuți în ordinea în care au locuit la hotel, pentru că Ronald Reagan era primul oaspete pe listă, însă era deja bătrân, fiind și actor, și președinte, dar nu putea nicicum să se potrivească, poate că era totuși o listă care ținea cont de importanța personajelor, dar nici așa nu se potrivea, pentru că atunci Audrey Hepburn ar fi trebuit să stea în fruntea listei și în nici un caz după Ringo Starr. M-am liniștit gândindu-mă că ordinea era întâmplătoare. Oricum mă afecta puțin faptul că George Peppard era și el pe listă, eroul uitat și molâu din *Breakfast at Tiffany's,* care pălea în lumina lui Audrey Hepburn, da, chiar și pisica era

mult mai bună decât el. Dar cu toate acestea nu fusese cu totul dat uitării, numele lui încă se mai afla pe o tăbliță de alamă la recepția unui hotel din Copenhaga.

De data aceasta, îmi venise și mie rândul meu să locuiesc aici.

De data aceasta, nu mai stăteam doar să mă oglindesc în tăblița cu numele altora.

Camera mea nu era încă gata.

M-am așezat la bar să aștept. Era ora două fără zece. Aș fi putut să beau ceva acum, astfel încât să fiu suficient de treaz la premieră.

Afară: Copenhaga în octombrie, aerul era limpede și plăcut, copacii erau încă proaspeți, un cerc verde, bicicletele negre îmi aduceau aminte de un alt timp, nu știu exact care, la fel ca și femeile care mergeau pe biciclete.

Nici la ora trei camera mea nu era încă gata.

Eram pus pe ceartă și beat mort. Cei de la hotel oare n-aveau habar cine eram eu? Într-o bună zi, și numele meu va sta acolo pe tăblița de aramă, nu chiar sus, dar în orice caz înaintea lui George Peppard. M-am mulțumit pentru moment să spun:

— Doar nu-i așa de greu să faci un pat.

Recepționerul a pus ambele mâini pe tejghea și a oftat.

— Nu este. Dar e o defecțiune la sistemul de ventilare. Electricianul nostru își dă toată silința.

— N-am nevoie de ventilare. Am nevoie de o cameră.

— Nici o problemă. Dar e vorba de siguranța dumneavoastră. Electricitate. Foarte strict. Înțelegeți, desigur.

— N-aș putea primi o altă cameră?

— Nici o problemă. Dar…

L-am întrerupt.

— Fii așa de amabil, nu mai repeta *nici o problemă*.

El și-a împreunat degetele.

— Nu mai sunt alte camere libere. Dar tot ce consumați la bar cât timp așteptați, vă rog să treceți în contul hotelului. Vă anunțăm de îndată ce camera e gata. Nici o problemă.

Mi-am tras răsuflarea și m-am așezat din nou la aceeași masă. Lumina se schimbase. O umbră luneca dinspre Nyhavn, întunecând pietrele caldarâmului. Cu toate acestea, vedeam foarte clar afișele, întregul repertoriu din octombrie 1999 la Teatrul Regal: Samuel Beckett: *Așteptându-l pe Godot,* Henrik Ibsen: *Când noi, cei morți, înviem*, Tennessee Williams: *Un tramvai numit dorință.*

Chelnerul s-a întors.

— Mai doriți ceva? a întrebat el.
— O sticlă de șampanie.
Chelnerul a ezitat.
— Un pahar cu șampanie?
— O sticlă.
Chelnerul a ezitat din nou.
— Și la ce marcă s-a gândit domnul?
— Cea mai scumpă.
— Cea mai scumpă. Și să fie o sticlă?
— Exact.
— Și câte pahare?
— Câte pahare? Am spus o sticlă.
— Vreau să spun, mai așteptați și alți oaspeți?
— Doar un pahar, mulțumesc.

Chelnerul a dispărut și după o bună bucată de vreme, era aproape ora trei și jumătate, a apărut din nou, cu o frapieră cu gheață și un șervet alb, cu tot dichisul. Își pusese, pe deasupra, și o pereche de mănuși albe. Avea cu el și un ajutor mai tânăr, evident un ucenic, care a făcut o mică plecăciune când a pus paharul înalt pe masa mea. Cu siguranță că se duseseră în pivnițele adânci de la Hotel d'Angleterre. Chelnerul meu mi-a arătat eticheta. Nu cunoșteam numele de pe etichetă, așa cum adesea nu știam nici titlurile filmelor când ceilalți studenți vorbeau între ei, firesc și înțelegând bine ce spuneau, ca și cum lumea ar fi fost a lor și aceea ar fi fost singura lume. M-am uitat îndelung la etichetă înainte să confirm alegerea, dând scurt din cap. Apoi chelnerul a îndepărtat foița de staniol, a desfăcut sârma și a deschis sticla fără să răsucească dopul, ci, dimpotrivă, ținând fix dopul și învârtind sticla. Așa se face, așadar. Dacă vrei să ajungi ceva, trebuie să ții de ce-i al tău și să învârți lumea, nu să lași lumea să te învârtă pe tine, nu-i așa. Eu eram chiar acolo în colț. S-a auzit parcă un suspin în momentul în care dopul s-a eliberat și un fel de fum albăstrui s-a ridicat printre degetele albe ale chelnerului, ca și cum șampania, în sfârșit, putea să respire, iar el mi-a turnat în pahar umplându-l până la jumătate, eram chiar pe punctul să iau paharul ca să gust, dar el mi-a luat-o înainte și a turnat mai departe până sus, în timp ce spuma se lăsa în jos. Acum puteam bea. Am băut, am stat tăcut o clipă, și am lăsat-o parcă să se așeze, la propriu, și am dat scurt din cap, în același mod ca și înainte, scurt și hotărât.

Chelnerul s-a înclinat puțin spre mine.
— Este bună?
— Excelentă.

— O șampanie mai bună n-o să mai găsiți. E cea mai scumpă pe care-o avem.

— Mulțumesc.

Apoi chelnerul a așezat sticla în frapieră, s-a auzit freamătul cuburilor de gheață, a pus prosopul sau șervetul deasupra, lăsând doar gura sticlei la vedere, și a plecat împreună cu ucenicul la bază, sau cum să-i spun, în locul unde s-au postat cu mâinile la spate, gata să țâșnească în cazul în care vreunul dintre clienți ar fi fost gata să ia foc. Am băut. Din când în când se uitau la mine. Chicoteau, se amuzau de ceva anume? Aveau de ce să chicotească? Barmanițele, două femei îmbrăcate în negru, fixau și ele cu privirea masa la care stăteam eu. Râdeau? Era ceva de râs? Era într-adevăr ceva amuzant aici? Când am vrut să-mi mai torn în pahar, pentru că era deja gol, a apărut val-vârtej chelnerul mai în vârstă și aproape că mi-a smuls sticla din mână, cu o forță condescendentă, a pus șervetul în jurul acesteia și mi-a turnat silențios în pahar până ce l-a umplut suficient.

— Vă place, desigur, a zis.

— Așa-i, am răspuns.

— Cu alte cuvinte, nu vă puteți plânge de nimic.

— Nu, după câte-mi dau seama.

— Suntem foarte încântați de asta, noi toți cei care lucrăm în hotel.

Chelnerul a pus din nou sticla în frapieră și s-a postat în același loc, alături de învățăcel, i-a șoptit ceva, mi s-a părut că râdea pe înfundate, acoperindu-și brusc gura cu mâna înainte s-o ascundă din nou la spate, unde-i era locul.

Am băut.

M-am uitat la ceas.

Paharul era gol.

Când să-mi torn în pahar, a venit repede învățăcelul, dar a uitat să pună peste sticlă șervetul, iar eu am observat eticheta, o etichetă exclusivistă care însă se dezlipise și se desprinsese de pe sticlă ca eticheta de pe un costum ieftin de haine. Învățăcelul a roșit intens, a turnat, a pus sticla despuiată, pe jumătate goală, în apa călâie și s-a grăbit înapoi la locul lui. Acest sentiment de a fi păcălit, înșelat, nu-mi era străin desigur, însă nu eram în stare să mă obișnuiesc cu el. Cu toate acestea, m-am prefăcut că nu era nimic în neregulă. Mă pricep la asta. Am băut, am zâmbit, am plescăit din buze. Acum nu mai era nimeni care să se uite la mine. Acum nu mai era nimeni care să râdă și să chicotească. Se uitau în jos sau în altă parte. Eu închinam de unul singur. N-am refuzat sticla ca să cer alta. N-am făcut un capăt de țară din asta. Pentru că eram convins că

șampania era în continuare la fel de bună, dacă nu și mai bună.

Dar indiferent câtă șampanie beam, camera mea tot nu era gata. La ora cinci și jumătate mi-am lăsat modestul meu bagaj de mână la ușierul ramolit, îmbrăcat în roșu, care mi-a dat, în schimb, un bilet cu un număr, o poliță de asigurare.

— Doriți o umbrelă? a întrebat el.

Am reflectat puțin.

— În acest caz, o vreau pe cea mai scumpă, am zis.

— Mă scuzați. Cea mai scumpă umbrelă?

— Da. Absolut cea mai scumpă.

— Dar toate umbrelele astea sunt la fel de bune. Vă feresc de ploaie.

Ușierul era un bărbat rezonabil și cu experiență.

Deodată, m-am gândit la Cathrin, ca și cum nu mă gândisem la ea tot timpul. Noi nu foloseam niciodată umbrelă. Era oare singura noastră particularitate? Perechea fără umbrelă?

— Atunci mi-e totuna, am zis.

Ușierul mi-a deschis totuși ușa, am ieșit și am coborât pe Strøget, am luat-o la dreapta înainte de Illums Bolighus[37] și, când am ajuns la Rundetårn, a început să plouă, așa cum numai în Copenhaga poate ploua în octombrie, turna cu găleata, paltonul din păr de cămilă se închisese la culoare, cântărind din ce în ce mai mult, semănam cu un animal în blana altcuiva, nu mai eram o cămilă, ci un elan, da, un elan, tatii sigur că i-ar fi plăcut, și poate că exact asta și eram, până la urmă, un altul decât cel care-aș fi vrut să fiu și cu totul altul decât cel care credeam eu că sunt. Ar fi trebuit, totuși, să-mi fi luat haina de piele, cea pe care o cumpărasem din magazinul second-hand de pe Nørrebro, da, neapărat asta ar fi trebuit să fac. Am alergat pe ultima bucată de drum și m-am oprit la Institutul de Film, pe celălalt trotuar. Covorul roșu era întins. Făcliile de la intrare ardeau fiecare în vasul său, de o parte și de alta a intrării. Am văzut publicul grăbindu-se înăuntru. Am așteptat până ce nu a mai fost nimeni, iar ceasul arăta șase și un pic. Atunci a venit rândul meu să pășesc pe covorul roșu, pentru prima oară, încet, și în continuare de unul singur, dar la ușă am fost oprit de doi paznici suspicioși. Trebuia, mă rog frumos, să le-arăt invitația, tocmai eu, dintre toți ceilalți. Nici nu știu cine mi-a trimis-o, dar eram trecut pe vreuna din liste, chiar dacă-mi place să cred altceva. Am reușit, în orice caz, să intru în cele din urmă, și-am găsit un loc liber cel mai în spate, în sala destul de mică, în care probabil încăpeau o sută de spectatori, iar după ce m-am așezat era de-a dreptul plină. M-am uitat cu atenție în jur. Aici erau toți, studenți, actori, lingușitori, critici,

wannabees și *hasbeens* și cei care nici nu au fost ceva și nici nu vor mai ajunge vreodată. Ei nu mă cunoșteau pe mine, dar eu îi recunoșteam, îmbrăcați în negru, cu pieptul în afară și obosiți, cei care se plictiseau deja înainte ca totul să-nceapă, se contopeau într-o singură figură, cea mai periculoasă dintre ei toți: publicul.

Aproape că ploua din paltonul meu din păr de cămilă. Doamna din fața mea s-a întors iritată și m-a măsurat din priviri ca pe un animal dăunător. Nu m-a recunoscut. Mi-am scos paltonul și l-am împins sub scaun.

Apoi au apărut doi bărbați pe scenă. Unul era Peder Holm și celălalt Preben Skak. Profesorul se trezise din beție și era slăbănog. Peder Holm semăna cu sine în continuare, doar că era puțin mai îngrijit decât data trecută. Să fi fost ei doi cei care făcuseră acest film, singuri, s-or fi filmat unul pe altul? Nici măcar nu eram invitat pe scenă?

Nu.

Aplauze.

Peder Holm le-a urat spectatorilor mai întâi bun venit la vizionarea filmului *Vizionare* și a început să explice filmul, un semn foarte prost. N-ar fi putut la fel de bine să distribuie instrucțiuni de folosire la intrarea pe covorul roșu?

— Am dorit, pur și simplu, și, după cum știți, pur și simplu este unul din cele mai complicate lucruri, să realizăm un film care să fie atât distractiv, cât și ușor.

Ușor? Ăsta-i un cuvânt pe care cei care n-au nimic de spus îl folosesc mereu.

Profesorul a continuat, iar eu voi încerca să reiau doar pe scurt ceva din ce-a spus:

— Avem prea puțin rahat frumos în filmul danez. Rahatul frumos e prea puțin în filme, în general. Pentru că un film ori este de rahat, ori e frumos, iar ambele sunt la fel de cumplit de plictisitoare.

Mai multe râsete și aplauze.

Eram singurul care nu râdea.

Profesorul se trezise din beție, iar acum își dorea rahat frumos.

— De aceea am făcut acest film care conține frumusețe și rahat în același timp. Și sperăm, eu și Peder Holm, bunul meu asociat norvegian, că voi, onoratul nostru public, veți putea simți duhoarea și parfumul, dar și acel miros care se găsește între cele două, respectiv mirosul de om adevărat.

Sămânța a căzut într-un pământ roditor. Așa trebuie să vorbești. Aplauzele nu mai conteneau. Dar din paltonul meu de păr de cămilă încă

se mai scurgea apă, mi se udaseră pantofii, iar eu încercam să împing paltonul și mai în spate sub scaun. Și, desigur, nu mai spun că nici unul dintre ei, nici Holm și nici Skak, n-au amintit de cei care contribuiseră cu ceva la acest film, n-au spus nici măcar cine îi găsise titlul. Cuplul de creatori a coborât de pe scenă, s-a așezat în primul rând, lumina a devenit tot mai difuză, iar filmul a putut începe. Și dați-mi voie să spun asta, vreau să o spun categoric, ca să nu apară cumva vreo neînțelegere: nu sunt un observator imparțial în această poveste, sunt chiar afurisitul de tată cu cuțitul pe gheață.

Muzică. Jazz. Orchestră de jazz.

Negru.

Titlul pe generic: *Vizionare*.

Negrul se iluminează. Muzica se aude în continuare.

Un film de Preben Skak și Peder Holm.

Nu apăream nici măcar pe generic? Trebuia să aștept până la finalul filmului?

Poate să-nceapă:

O femeie tânără stă în fața clădirii Illums Bolighus, acțiunea este amplasată în Copenhaga, e toamnă, dimineața devreme. Străget fără nici o țipenie de om. Ea este foarte frumoasă, chiar dacă e îmbrăcată într-un fel de haină matlasată, iar regizorul a făcut tot ce-a putut ca s-o facă șleampătă, ieftină, urâtă, dar în zadar, căci nu poți transforma o femeie frumoasă într-una urâtă, indiferent ce i-ai face. Visul bărbaților în vârstă: realismul. Îmi era deja greață. Și foloseau aparatul portabil de filmat, cu alte cuvinte mâini tremurânde, modă răsuflată demult, mi l-am închipuit pe Skak treaz sau pe Holm beat, iar ea, această femeie frumoasă pe care încercau s-o urâțească, privește tânjind la tot ce este expus în vitrină, mobile, ceasuri, bijuterii, design danez, cu alte cuvinte reclamă prost ascunsă, în timp ce mănâncă un hamburger de la McDonald's, aproape că-l înfulecă, cu o foame de lup, probabil după o petrecere lungă de-o noapte.

Auzeam zumzetul aprobator din sală al celor care recunoșteau citatul din *Breakfast at Tiffany's* și, din acest motiv, se simțeau inteligenți, mai inteligenți decât alții, chestia asta le plăcea, faptul că ea, frumoasa, putea fi atât de urâtă, dar asta nu e tot. Mi-amintesc că se făcea frecvent uz de acest cuvânt, era, probabil, cuvântul cel mai des folosit când eram student aici la Școala de Film, citat, căci noi, de fapt, citam, ne dădeam mari, iar în limba norvegiană asta înseamnă furt. Oameni mai importanți decât mine au spus că artiștii mediocri împrumută, în timp ce marii artiști fură.

Sigur că am recunoscut și acest început. Dar nu-mi aparținea. Ce

căuta aici?

Muzica s-a oprit brusc și am văzut un stop cadru într-un dormitor trist, dezordonat, aducea cu un dormitor dintr-o casă ocupată, în care această femeie se dezbracă și când se dezbracă toți văd cât este de frumoasă, ce-am spus? E cel mai prost truc din branșă, îi spuneam *Sylvester*, când îi dă tipei ochelarii jos în *Rocky*, și deodată ea devine frumoasă, cea mai frumoasă de pe stradă. Ea, deci, doamna noastră, se întinde în pat lângă un bărbat pe jumătate gol, cu părul lung și, după părerea mea, dezgustător, de aceeași vârstă cu femeia, se întinde cu spatele la el. Se aude un *voice-over*, în timp ce imaginea este fixată asupra celor doi, ea frumoasă, el dezgustător, ea care adoarme instantaneu și el care este complet treaz, și totul începe să semene cu ceva, cu ceva care mă privește, atât doar că este o femeie, adică ea este cea care vorbește, și nu un bărbat, așa cum îmi imaginasem eu: *După ce am trăit împreună patru ani și pe deasupra și în același apartament, iar patru ani însemnau o groază de timp pe vremea aceea, apartamentul a început să nu ne mai placă, sau poate, mai bine zis, nouă începuse să nu ne mai placă unul de altul.* Și, în sfârșit, stop cadru pe bucătărie, care e la fel de mizerabilă ca și dormitorul, în timp ce se aude *voice-over*-ul, iar perechea stă la masă, el cu cafeaua, ea cu un Tuborg. Trebuia să fie invers, trebuia ca ea să fie dezgustătoare și el frumos. Ea citește ziarul. El o privește, încearcă în mod evident să-i atragă atenția. S-a făcut târziu ieri, a zis. Ea se uită la el, zice: Vrei să mergem la o vizionare? Acum publicul chicotește. Cuplul merge la vizionare după vizionare și se regulează pe-ascuns, expunându-se și excitându-se unul pe celălalt. Nu mai insist cu detalii, ca să nu mai supăr pe nimeni cu aceste scene deplasate și nepotrivite, cu excepția uneia, mai bine zis a două scene, cam pe la mijlocul filmului, chiar înainte de *turning point* II: Încă un mic dejun sau masa de dimineață. Ea toarnă în ea un Tuborg. Nu bei cam mult? întreabă el. Ce vrei să spui? întreabă ea. Exact ceea ce-am spus. Asta-i părerea ta? Da, asta e părerea mea. Dar ești de părere că sunt încă frumoasă? Ești frumoasă. Bine, a zis ea. Următoarea scenă: Ea este singură, toarnă bere în mai multe sticle cu bere slabă, pune dopurile la loc și le pune în frigider. El vine acasă, ea e plecată, el deschide frigiderul, ia o sticlă de bere slabă, bea, mai ia una, o bea și pe aceea, telefonul sună, primește un mesaj, probabil de la ea. Stop cadru. El conduce mașina pe străzile înguste ale Copenhagăi, el pare tulburat, furios dintr-un motiv sau altul, o mamă cu un copil sar brusc din spatele unui container, drept în fața lui, el frânează cât poate, virează, se rotește, dar este prea târziu, îi lovește și îi doboară, nu e vina lui, dar s-a întâmplat. Următoarea scenă: Poliția, ambulanța, trebuie să sufle în fiolă,

apare rezultatul, el este prin urmare amețit, beat, se declară nevinovat, dar inocența nu bate evidența. Nu pot spune altceva decât că uram chestia asta, era o născocire. Nu era nimic altceva decât o născocire. Exact asta numea el rahat frumos, încă de pe vremea când obișnuia să bea. Acum nu mai bea și făcea din rahat bici. Asta e poleiala. Astea sunt, în cinematografie, ca nimicurile care împodobesc polița de deasupra șemineului. Apoi urmează o scenă în care ea îl vizitează la închisoare, se făcuse iarnă, în preajma Crăciunului, iar ei primesc o cameră destinată unor astfel de vizite, cu saltea și toate accesoriile, în timp ce gardianul stă afară, putând să se uite la ei oricând prin vizor, lucru pe care cu siguranță că-l și face, este POV-ul lui, în timp ce ei se regulează, ea deasupra lui, vorbind la telefon și făcând oferte pentru apartamentele pe care le vizionaseră, mai mari și tot mai mari, pe măsură ce se apropie tot mai mult de orgasmul unuia sau al celuilalt.

Atunci am observat unde era eroarea; avea cercelul în urechea dreaptă, nu în cea stângă. Depindea doar de POV, nu-i așa, lumina soarelui de toamnă în chihlimbar, un inel strălucitor în iarbă, astfel de lucruri sau felul în care Audrey Hepburn își scoate ochelarii de soare, nu ca să vadă mai bine, ci ca să fie văzută.

Dar cât timp mai trebuia s-aștept până să-mi văd numele?

Nu l-am văzut niciodată.

Și repet, ca să nu fie nici un dubiu, că probabil nu sunt imparțial față de această poveste, dar până la urmă este oare cineva capabil să fie imparțial față de orice poveste?

Aplaudau cu toții, s-au și ridicat în picioare și au aplaudat frenetic, era un succes, înainte să treacă în altă încăpere unde era un cocktail, bârfă și infidelitate.

Am rămas ultimul în sala de proiecție goală, ținând în mână bonul pentru bagajul meu de la hotel, în timp ce paltonul din păr de cămilă încă picura sub scaun, asemenea unui animal ud. Sigur că puteam să-l dau în judecată pe Peder Holm. Îl puteam da în judecată pe profesor, pe însuși Skak, puteam să dau în judecată chiar și realitatea dacă aș fi vrut. Cu toate astea, nu avea nici un rost. Puteți spune multe despre mine, Willy Bråten, dar sfârșitul meu este cel mai bun.

---

[37] Firmă celebră de design interior în Danemarca.